

SCRITORII

ÎN REVISTA
IZVORUL SOMEȘULUI

editura pim

Scriitori
în revista *Izvorul Someșului*

Volum editat de Asociația Culturală Revista „Izvorul Someșului”

© Asociația Culturală Revista „Izvorul Someșului”

Responsabilitatea pentru conținutul textelor cade în seama autorilor.
Au fost respectate opțiunile ortografice ale autorilor.

Editura PIM

Editură acreditată CNCSIS – 66/2010

Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 109, Iași – 700497

Tel: 0730.086.676, 0732.430.407

Fax: 0332.440.715

Email: editura@pimcopy.ro

www.pimcopy.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Scriitori în revista *Izvorul Someșului* / Antologie gândită de Leon-Iosif

Grapini și alcătuită împreună cu Grigore Cotul – Iași, PIM, 2026

ISBN

Selectie texte & imagini și redactor de carte: Leon-Iosif Grapini

Coperta: Grigore Cotul

Tehnoredactare: Grigore Cotul și Leon-Iosif Grapini

Scriitori

în revista

Izvorul Someșului

Antologie gândită de **Leon-Iosif Grapini**
și alcătuită împreună cu **Grigore Cotul**

Editura PIM
Iași, 2026

Argument

Revista socio-culturală *Izvorul Someșului*, editată de Asociația Culturală Revista „Izvorul Someșului”, cu sprijinul financiar al Consiliului local Șanț, județul Bistrița-Năsăud, în *Parteneriat media* cu Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, cu apariție trimestrială, format A 4, color, peste 120 de pagini, este structurată pe următoarele componente: Literatură (proză, poezie, eseu, jurnal, cronică și istorie literară), Artă plastică, Folclor și tradiții, Istorie și patrimoniu local, Pagina elevului și Din presa vremii. Cu acest profil literar, cultural și istoric, *Izvorul Someșului* vrea să fie un liant social între trecut și prezent, o revistă demnă de luat în seamă.

La sfârșitul lunii decembrie 2023, în cadrul celei de-a VII-a ediții a evenimentului „Cărțile, pâinea și vinul”, care a avut loc la Casa Colecțiilor și Documentelor de Patrimoniu din Bistrița, publicației *Izvorul Someșului* i-a fost decernat Premiul Bibliotecii Județene „George Coșbuc” Bistrița-Năsăud, pentru promovarea valorilor culturale locale și naționale.

În iunie 2026, odată cu numărul 20, revista de la izvoarele Someșului Mare împlinește cinci ani de apariție neîntreruptă – un reper important în viața acestei publicații sătești, dar și un moment de sărbătoare pentru membrii colectivului redacțional, care, fără a fi retribuiți, trudesec cu pasiune pentru realizarea unui produs de calitate, atractiv pentru cititori. Și cum am fi putut marca mai potrivit un asemenea eveniment dacă nu prin editarea unei antologii aniversare?

Pentru volumul de față am reținut componenta beletristică, epică și lirică, a revistei, urmând ca texte din celelalte secțiuni să fie cuprinse în alte culegeri editate cu diferite prilejuri.

Dacă în primele patru apariții prezența scriitorilor era una modestă, după schimbarea formatului și restructurarea revistei, numărul acestora s-a mărit considerabil, a crescut dimensiunea literară, revista și-a sporit valoarea

prin colaborarea constantă, număr de număr, a unor personalități literare, culturale și artistice.

Cei 66 de scriitori antologați sunt, în marea lor majoritate, membri ai Uniunii Scriitorilor din România, ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, ai Uniunii Epigramaștilor din România, ai Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud și ai Ligii Scriitorilor Români, cei mai mulți dintre ei, colaboratori fideli a căror semnătură se regăsește în fiecare număr al publicației.

Textele selectate sunt inedite sau fac parte din cărți semnate de autorii acestora. Alegerea am făcut-o cu gândul la plăcerea lecturii.

Volumul este ilustrat, acolo unde spațiul a permis, cu lucrări ale artiștilor plastici ale căror creații au fost incluse, uneori pe pagini întregi, în revistă: Login Berende, Mariana Bojan, Camelia Bota, Delia Chira, Melania Cuc, Florina Cușmir, Reghina-Leontina Horga, Eugen Moritz, Irina Petraș, Laura Poantă, Gelu Sabo și Ilarion Voinea.

Mai multe texte literare, dar și de altă natură găsiți în arhiva *Izvorul Someșului*: https://acris.ro/revista_is.html

Leon-Iosif Grapini

Emil Almășan

În numele cuvântului

Cuvântul acesta, prin care îți scriu,
e singurul ce mă cunoaște,
e semnul tăcut că într-un târziu
în numele tău voi renaște

Prin cuvântul acesta trăiesc,
între cer și pământ, trecător.
Prin voia lui te iubesc,
și tot prin voia lui, de tine mi-e dor

Prin el, m-am născut și-am să mor,
mi-ai dat nume, lacrimi și chip,
prin el sunt cădere sau zbor,
sunt nemărginire sau biet fir de nisip

Prin cuvântul acesta mă știi,
prin el duc povara păcatelor grele,

și tot el e ruga în care mă ții
în genunchi, la vremea iertărilor mele

Pe cuvântul acesta-mi așez
inima, îndelung răbdătoare,
și-n numele lui, astăzi, cutez
să te strig...
Auzi-mă-vei, oare?

Mama, în ie

Pășește cu sfială și-n doine te îmbracă,
ascultă câtă viață e-n susurul fântânii,
ce liniști peste lume încep să se desfacă
și câtă bunătate ridică-n cer salcâmi

Sărută praful porții! Te-a așteptat să vii
ca într-un plâns ce ochii și inima-ți sfâșie,
prin glasul mamei urcă un tril de ciocârlii
și cerurile toate-s o înflorată ie

Și parc-o vezi deodată, în serile prin care
cosea, cu trudă, șiruri de flori de iasomie,
și picături de ploaie, de liniște și soare
treceau prin mâna mamei în pânzele din ie

Când își trecea pe umeri cămeșile-nflorate
din in topit în rouă și lacrimi de câmpie,
firavul trup al mamei, cu cozile pe spate,
părea că se îmbracă de-a dreptu-n veșnicie

Psalm

N-am să te văd niciodată,
deși cerul tot în brațe l-am strâns
și ruga îmi e la fel de curată
precum lacrima-n care prima oară am plâns

N-am să te văd niciodată,
deși ochii mei doar spre tine privesc,
deși slova mea e mereu vinovată
că nu știe a spune cât de mult te iubesc

Nu mă vei auzi niciodată,
deși strigătul meu împlântat e în cer,
deși inimii mele, să bată,
doar în numele dragostei tale îi cer

Dar nu voi ști, nu voi ști niciodată
unde s-au stins cuvintele mele...
Poate sunt țărâna în picioare călcată,
sau, poate, lumina ce cântă în stele

Nu-i nici uitare, nu-i nici răsplată,
tăcerea ta mă va arde mereu.
Iertarea-i o taină în piatră săpată;
îmi spune asta sufletul meu

Scrisoare-n decembrie

Decembrie-i, iarăși, frumoasa poveste
de care uitase sufletul meu...
Dar ochii tăi dragi răsar prin aceste
tăcute zăpezi, iertătoare mereu

Și ninge cu tine, și ninge-n tăcere,
ca dintr-un cântec de foarte demult,
prin care zăpada, în liniște-mi cere,
doar clipa iubirii din noi s-o ascult

Și ninge în taină, decembrie-i, iară,
o inimă caldă, bătând alb, din greu...
E semnul că iarna, tăcută, coboară
tot cerul iertării în sufletul meu

Ți-aș scrie mai mult, dar nu am cuvinte
când tu ești departe...
Luminile lasă,
pe drumuri, pe gânduri, aduceri aminte,
în care ne-ntoarcem, ca dorul, acasă

Ți-aș scrie mai mult, dar ninge-n cuvinte
și gânduri nespuse pe tâmpile apasă...
Și-mi pare deodată, privind înainte,
zăpada că-i voalul tău de mireasă,
că, uite, și iarna-și aduce aminte
că tu ești, când ninge, dureros de frumoasă

Și ninge în șoaptă, decembrie, iară,
zăpezi și iubire așterne pe jos,
și iarna aceasta, ce-n lume coboară,
ne iartă-n tăcere de tot ce-i frumos

Grigore Avram

În liniștea codrului

Încă din primele clase primare, doamna învățătoare ne-a învățat că de la începuturile sale omul a fost vânător. Și că a avut această în-deletnicire nu din pasiune, cât din nevoia de a trăi. Să-și procure hrana de care avea nevoie în existența sa, ca să poată să procreeze și lumea să nu dispară. Tot în acele vremuri de neuitat, ni se mai spunea că omul la începuturile sale a fost sedentar. Aceasta a făcut ca, pe parcurs, pentru a-și ușura munca, să ajungă să găsească soluții din ce în ce mai simple la problemele lui de zi cu zi. Cu alte cuvinte, s-a emancipat. Câștigând din ce în ce mai multă experiență, a reușit să domine o parte dintre animalele mai puțin agresive, apoi să le domesticească și să le folosească în diverse scopuri, în special la muncile lui agricole.

Dar nu pe toate animalele a putut să și le facă docile, cum probabil a sperat în repetate rânduri, pentru că unele dintre ele n-au reușit să renunțe, genetic, la agresivitatea lor. Fiind carnivore sau omnivore, ca să reziste vremurilor, aveau nevoie, în primul rând, de hrană. Iar hrana nu și-o puteau asigura decât într-un singur mod: ucigând. Chiar din rândul speciilor domesticite deja, o parte au rămas în pădu-

re ducându-și pe mai departe existența în sălbăticiune și perpetuându-se până în zilele noastre. Fapt pentru care și astăzi, prin codrii seculari sau prin cei mai tineri, se găsesc numeroase animale, căutate cu vehemență de vânători, pentru a le împușca, semn că tentația uciderii a rămas în genetica umană, fiind una de actualitate. Și așa, lună de lună și an după an, noaptea și ziua, seara și dimineța, fiecare după obiceiul propriu, individual sau în grup, oamenii vânează. Unii dintre ei o fac din snobism, alții din plăcere, o parte pentru carne și o altă parte pentru trofee. Fiecare are un scop în sine, mai mult sau mai puțin nobil, identificând în această practică o delectare pe care nu o mai găsesc niciunde în altă parte.

Și eu, ca mai toți ceilalți silvicultori, ca să nu rămân mai prejos, m-am apucat să vânez. Aceasta s-a întâmplat la puțin timp după ce mi-am început activitatea profesională la un ocol silvic. Și așa, sezon după sezon, am participat la multe acțiuni organizate în mod colectiv, individual sau în grup restrâns, în zone montane, colinare sau de câmpie, fără deosebire. La puțin timp după ce mi-am câștigat calitatea de membru al unei asociații de vânătoare, mi-am dat seama că nu atât vânătoria în sine era ceea ce căutam, cât mai ales paradigma care transpira involuntar din pofta de viață scrisă pe fruntea, adesea încețoșată, a pădurii.

Așa se face că, în urmă cu puțin timp, am luat parte la o mică porție din liniștea adâncă a codrului, înghețat periferic nu neapărat de frigul de afară, cât de privirile vânătorilor, pregătiți să ucidă doar de dragul unui dram de adrenalină oferită drept bonus organismelor lor. Aveam nevoie de această facilitate, deoarece am înțeles că în spatele calmului fără miros, afișat de pădure, se ascunde secretul vibrațiilor care ne translatează fericirea de la un capăt la altul al zilei prezente. Dar și viitoare. Ca s-o înțelegem mai bine pe cea de ieri, ar spune un suflet care a dat dovadă că a evoluat.

Acolo unde mă aflam, nu reușisem încă să înțeleg dacă rația de liniște vine din partea fiarei care s-a lăsat păcălită și atrasă către zgomotul nemilos al armei letale sau pur și simplu pentru că pădurea mi-a cedat o parte mărunță, dar suficientă cât să-mi ajungă în drumul pe care-l parcurg cu continuitate către un destin ascuns. Tot în acel loc fiind, nu am priceput nici de ce moartea dă târcoale în împrejurări nes-

pecifice, când viața pare să adune la un loc și liniște, și calm, și iluzii, și speranțe. Nu trebuie să se întâmple toate acestea, îmi spun, câtă vreme construcția micului univers, în care ne-am integrat, pare a fi făcută să reziste în armonie cu toată suflarea prezentă la spectacol! Totul trebuie să rămână sus și în viață!

Și totuși, de ce acest destin? De ce atâta tragic în goana și acțiunile noastre, unele cugetate, altele nu? Și de ce atâta plăcere în astfel de momente? De ce este necesară o vânătoare, câtă vreme fiecare, atât vânător, cât și vânat, își are habitatul său? De ce destinele nu se suprapun sau măcar nu se ating, pe ici, pe colo? De ce acest spectacol și acest ritual al morții?

– Poate că așa trebuie să fie, mi-am spus din nou, șoptit, ca să nu tulbur liniștea sfântă a codrului în care mă aflu.

Pe neașteptate, o voce venită, cumva, dinlăuntrul meu sau parcă de niciunde, pe care o mai auzisem de câteva ori în ultima vreme, critică și plină de reproșuri, s-a făcut auzită ca de pe o bandă de magnetofon:

– Dimpotrivă, poate că nu așa trebuie să fie, cum obișnuiți voi să vă motivați mofturile și să vă mângâiați suflelele, justificând fapte care dezonorează.

– Vrei să spui că vânătoarea este un moft al decadenței? Că dezonorează, cum încerci să-mi explici? Greșit! Ea este necesară și binevenită, mai ales în viața omului stresat de astăzi, i-am replicat cu oarecare dezgust.

– Nu, vreau să spun doar că vânătoarea a fost inventată pentru alte scopuri decât cele pentru care aveți voi impresia.

– Iarși mă inoportunezi?

– Te deranjează?

– Poate că da, pentru că în meditația-mi propusă nu cred că aveam nevoie de tine. Oricum, nu tu ești persoana potrivită să-mi lămurască dilema liniștii și a morții, la care eu încercam să găsec o explicație. Și așa fi aflat una plauzibilă, dacă nu m-ai fi deranjat.

– Te crezi, cumva, atât de deștept, încât să poți găsi răspunsurile potrivite întrebărilor cheie, pe care singur ți le atragi? Sau ai impresia că verdictele puse amprentă unor stări de conjunctură, cum este cea referitoare la vânătoare, sunt și cele corecte? Eu cred că te înșeli. Ne-

putința singurătății este una dintre dilemele mari ale existențialității, de care voi țineți prea puțin seama. De aici teama de moarte.

– Vrei să spui că singurătatea reprezintă un pericol major, poate chiar capital, manifestat prin neputință? Asta vrei să mă convingi?

– Nu. Vreau să spun, fără să încerc să te conving, că singurătatea ucide. Atât. Uneori încet, alteori foarte rapid. O clipă de singurătate, asociată cu o altă de neatenție, poate fi fatală chiar și celor mai evolute ființe terestre. Nu ai senzația, apropo de vânatoare, că animalele singuratică cad mai ușor pradă vânătorului, oricare ar fi acesta, decât cele care înfruntă realitatea în grup?

– Nici vorbă, eu cred mai degrabă că șansa vânatului de a fi lovit de un glonț când se află în grup este mai mare decât atunci când este de unul singur.

– Fals! Pentru că un exemplar de vânat, indiferent din ce specie face parte, când este solitar, îl poți urmări mai ușor, atenția fiind distribuită în mod expres pe acesta. Fiind singur, este adesea dezorientat și în acest caz devine vulnerabil, pentru că fiecare pas pe care-l face poate fi o nouă greșeală a acestuia. Or, câtă vreme vorbim de un grup, vorbim de un șef, care se dă exemplu, greșeala lui va fi întotdeauna învățătură de minte pentru ceilalți.

– În fine, eu nu pot să-ți dau dreptate, pentru că judec lucrurile în mod diferit, i-am răspuns ușor iritat de dojana care s-a apucat s-o pună pe persoana mea. Și care ar fi scopurile pentru care a fost inventată vânatoarea? Nu așa trebuia să fie, cum am afirmat chiar la început, când te-ai băgat și tu în seamă?

– Perpetuarea voastră ca specie, asta a fost scopul pentru care a fost inventată vânatoarea. Cu condiția să vânați doar atât cât aveți nevoie, nu mai mult. Și nu, nu așa trebuia să fie, cum vedeți voi lucrurile. Ca să mă înțelegi, îți repet ceea ce tocmai am spus puțin mai devreme, și anume că vânatoarea este o practică pe care voi ați inventat-o ca să rezistați în fața timpului dezlănțuit, mai întâi pentru că vă era foame, iar azi ca să vă umpleți golurile din suflet. Cel puțin așa credeți în momentul de față. Îmi dai dreptate?

A făcut o pauză, probabil ca să-i aprob logica. Dar pentru că nu a primit niciun răspuns, a continuat nestingherit, cum o făcuse și mai devreme:

– De fapt, îți spun, ca să mă înțelegi mai bine, că în mod absolut involuntar practicați acest oribil joc al vânătorii. Cu toții, absolut cu toții! Nu pentru că nu ați avea ce să mâncați, ci doar ca să vă mențineți antrenați în deprinderea obiceiului ancestral de a ucide. Să rămâneți în formă, cum spuneți voi.

– Nu toți, i-am răspuns, la rândul meu, fără nicio ezitare. Doar o mică parte se antrenează în ceea ce tu ai afirmat mai devreme. Cei mai mulți practică vânătoarea ca să descopere în ambient liniștea nealterată a pădurii. Cu toate comunitățile ei de viață. Nu vărsarea de sânge reprezintă un scop în sine, cât alimentarea sufletului cu visuri care zboară la înălțime și care se desprind din liniștea și siguranța mediului silvan.

– Fals din nou! Ceea ce spui tu nu are niciun sâmbure de adevăr. Care liniște? Cea pe care o spargeți cu bubuituri aducătoare de moarte? Și care siguranță? Cea care pune în pericol viața vânatului și pe a vânătorului, deopotrivă? Despre așa ceva este vorba? Vedeți cum amestecați voi lucrurile? Cum ar fi, în acest moment, să primești, de pildă, o replică similară din partea naturii?

– Răspunsul pe care pot să ți-l dau și pe care, probabil, te aștepti să-l primești de la mine, este: trist și înspăimântător.

– Ai văzut că încet-încet vii pe calea creștinului?

– Taci și ascultă-mă până la capăt, pentru că vreau să mă explic. Deoarece tu crezi că în viața noastră de zi cu zi nu mai există nici reguli, nici rost și, poate, nici viitor. De când cu aceste apucături și cu multe altele, considerate ancestrale. Cel puțin pentru viitorul nu prea îndepărtat, s-ar putea deduce, după cum te văd și după cum te-ai exprimat, s-ar putea deduce că nu prea mai avem șanse la supraviețuire. Dar nu este așa. Chiar dacă uneori ni se întâmplă să fim și noi victime ale naturii, viața merge înainte, cu bunele și relele ei. Și nu numai vânatul sau natura, în general, este o victimă a omului, ci și omul este o victimă a naturii. Câți dintre semenii noștri nu au sfârșit tragic în pădure, în împrejurări uneori banale?

– Din vina exclusivă a voastră.

– Iarăși numai noi suntem de vină?

– Pentru faptele voastre, da, sunteți singurii vinovați. Pentru că vouă, și numai vouă, vi s-a dat dreptul la libera alegere. Și nu una oarecare, ci o libertate deplină.

– Tocmai aici este cheia echilibrului. Pentru că, având libera alegere, în ceea ce facem noi, în practicile de zi cu zi, reglăm totul ca toate să fie în echilibru.

– Cum te laudai că faceți și atunci când vânați?

– Chiar și atunci. Și iarăși îți spun că vânătoarea, chiar și cea de azi, are logică și pentru bunul mers al lucrurilor în natură. Cel puțin așa cred eu și cei de o seamă cu mine, că prin vânătoare se face o selecție responsabilă și foarte necesară, de altfel, a indivizilor din regnul animal care nu mai au loc, pentru că ecosistemul a devenit prea aglomerat. Înțelegeți ce vreau să spun?

– Da și nu prea. De aceea trebuie să îți spun, ca să știi, că natura acționează ea singură într-o simbioză totală, fără egoism și netendențios, când se autoreglează, dispunând și de capacitatea de autocontrol. În timp ce voi, când faceți așa-zisa selecție, nu vă puteți abține de la rău. Sau, ca să fiu mai eufemistic, de la interesele voastre. Și degeaba dați vina pe alții, încercând să vă disculpați și să vă eliberați de propriile greșeli, punându-le în cărcă altora.

– Și dacă, într-adevăr, nu greșim nici noi și, poate, nici ceilalți de lângă noi, atunci greșește natura? Care ne cere, în felul acesta, tribut? Sau care, poate, se răzbună pur și simplu pe noi?

– Victimele umane, la care te referi, nu sunt cerute de pădure, sub formă de tribut, cum repetați adesea. Ele se întâmplă pur și simplu din erori umane, uneori, e drept, banale, dar cu deznodământ tragic. Comuniunea pentru natură este o regulă, pe care voi o încălcați adesea, deoarece în lumea voastră practicarea ei nu a depășit încă stadiul de aparență. Voi nu știți să fiți în echilibru, pentru că nu aveți echilibrul în voi. Cum îl are, spre exemplu, un arbore, clădit în fiecare celulă a sa.

– Vrei să spui că noi, oamenii, nu știm să ne organizăm colectivitatea? Că nu știm să ne ajutăm unii pe alții, să trăim unii pentru alții? Ce părere ai atunci despre familie? Nu asta facem într-o familie, să trăim unii pentru alții? Dar la locurile de muncă? Colegii între ei, nu se ajută?

– Te rog să nu amesteci lucrurile. Familia este o formă de organizare a voastră și de perpetuare a speciei. Fără ea, ați muri. Și, din păca-

te, ați început să uitați acest adevăr. Dar colectivitatea de care îți vorbeam, foarte vizibilă la plante, înseamnă cu totul altceva. Voi confundați foarte ușor lucrurile. Te-am auzit, de pildă, zilele trecute spunându-i unui amic de-al tău că vânătorii dau cel mai bun exemplu de colegialitate. De fapt, voi nu știți ce înseamnă cuvântul colegialitate. Este doar o impresie cu care vă ațișati emfatic în societate, deoarece individualismul este cel care vă guvernează, fiind prezent în formă continuă în atitudinea și caracterul vostru.

– Ai spus cumva caracter?

– Da, caracter, pentru că asta se deduce din comportamentul, din ideile și din acțiunile voastre. Care vă fac să fiți egoiști în formă extremă. Pentru că sunteți prea mândri ca să acceptați modelul de conduită vegetal. Și îți spun foarte clar că, pentru ca acest lucru să se întâmple, ați avea nevoie de modestie (și n-o aveți), de morală (și vă faceți că nu ați auzit de ea), de iubire (dar ați tradus-o greșit), precum și de multe alte trăsături care derivă din înțelepciune și din răbdare. Or, voi vă prefaceți că le cunoașteți și că le practicați, dar în realitate vă înțepați unii pe alții, într-un gest de exterminare subtilă, dar continuă.

– Ce faci, mă dojenești? Doar nu ai cumva impresia că aș fi singurul vinovat de ceea ce se întâmplă rău în societatea umană?

– Într-un fel, da. Pentru că și tu procedezi cum procedează o majoritate, spunând că așa este normal. Sau vrei să-mi spui că, stând adesea printre copaci, ai ajuns să găsești în ei modelul de care ai avea atâta nevoie? Tu și toți cei de o seamă cu tine?

– Nu. Vreau să spun că dacă am fost născut liber, de ce să nu profit de această libertate sfântă, inviolabilă și inalienabilă? De ce să găsesc modele în altceva, când ele există în propria mea persoană?

– Sau, mai degrabă, vrei să spui că libera alegere este un atribut care vi se cuvine vouă, oamenilor, în mod necondiționat? Da, recunosc și eu libertatea voastră și dreptul vostru de a alege. Dar și ceea ce am propus eu, a privi și a adopta pădurea ca model, ține tot de libera alegere. Numai că aceasta ar fi una cât se poate de înțeleaptă, foarte de folos vouă, pentru că legătura strânsă cu pădurea se armonizează bine și rezonază impecabil cu propria voastră conștiință. Fără un model autentic, voi ieșiți în afara conștiinței. Și iată ce faceți atunci când vă îndepărtați de conștiință: ucideți cu zâmbetul pe buze. Și nu vă săturați

nici măcar când cămărilor vă sunt pline și programul supraaglomerat. Ați reușit să vă încadrați într-un perpetuum-mobile circular, în jurul binomului societate-natură, crezând că traseul acesta vă va da și liniște, și sănătate, și satisfacții, și perenitate. Uitați că, „în goana voastră după vânt”, nu găsiți decât „deșertăciunea deșertăciunilor” și, într-un final relativ scurt, moartea. Poate de aceea aveți nevoie de o dojană continuă din partea noastră.

– Dar cum rămâne atunci cu liniștea naturii și cu *moartea căprioarei*? Cu lacrima strivită sub gene, înainte chiar ca aceasta să curgă pe obraji și tot înainte ca vânătorul să aibă carnea necesară trupului ca hrană? Ar putea vânătorul care a ucis căprioara să se simtă vinovat? Când acasă îl așteptau ai lui, flămânzi și oropsiți?

– Voi nu trebuie să uitați că niciun sacrificiu nu se justifică decât numai dacă el este făcut cu scopul de a salva ceva sau pe cineva. Mergând mai departe pe acest raționament, îți spun că la fel stau lucrurile și cu liniștea din pădure. Ea trebuie respectată la aceleași standarde, iar un sacrificiu se justifică doar când este făcut pentru menținerea ei în stadiul de climax.

– Ideea fundamentală, și asta n-o spun eu, ci o spune însuși Mircea Eliade, este că viața nu se poate naște decât dintr-o altă viață sacrificată¹, a fost replica mea.

– Este adevărat, „sacrificiul operează un uriaș transfer”, în planul în care acesta este făcut, ca să-l citez și eu pe același autor de la care te-ai inspirat și tu. Dar, ține minte, sacrificiul pe care-l faceți voi în astfel de ocazii, nu poartă în el logica unei noi vieți și nici tendința de a le cruța pe cele existente. Fapta voastră se încadrează, mai degrabă, în rândul crimelor și este la fel de ordinară precum orice încercare de imolare de dragul unui moft. Așa că nu mai căuta argumente la practici care nu vă onorează, încercând să denaturezi sensul cuvintelor sacre, precum sacrificiul sau liniștea sufletească.

În acel moment conversația s-a întrerupt brusc, precum începuse, cu reproșuri grele și apăsătoare pentru conștiința mea, parcă tot mai încărcată în ultimul timp de întrebări rămase fără răspuns. Singur fiind din nou și în afara acestor muștrări interioare, dar parcă străine mie, m-am prins cu toată făptura de realitatea prezentă, ca de o arcă a sal-

¹ Mircea Eliade, *Arta de a muri*, pag. 226, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2006.

vării. Și am putut să aud limpede câinii care hăituiau vânatul, cu o râvnă istovitoare, doar ca să le facă pe plac stăpânilor care-i conduceau sau care îi așteptau pe partea opusă alergatului, vânători pregătiți să facă față vânatului, pe care-l doreau să apară în turmă și într-o mișcare mai lentă, dar neapărat prin fața lor. Ca să-l poată lua mai ușor la țintă, de fiecare dată pe cel mai mare, să tragă și să-l doboare. Evident, pentru ei satisfacția ar fi fost deplină dacă vânatul împușcat ar fi rămas *în foc*, adică pe loc, lovitura dată fiind una precisă și mortală.

După puțin timp, lătratul câinilor s-a auzit tot mai aproape de locul în care mă aflam și, după cum aceștia se mișcau, mi-am dat seama că șansele de a aduce vânatul spre mine erau din ce în ce mai mari. Apoi speranța mea a devenit certitudine. Începusem să aud crengile uscate cum se rupeau și trosneau sub copitele mari ale porcilor mistreți. „Trebuie să fie și mulți, și mari”, mă gândeam copleșit de emoție, sub influența adrenalinei care creștea exponențial în tot trupul meu, bătându-și parcă joc de persoana mea. Și da, așa a fost. Din pădurea tânără de fag din fața mea mi-a venit mai întâi pe la nas mirosul specific de porc, acru și înțepător. Apoi, la foarte puțin timp, a apărut un exemplar mare și impunător de mistreț, care s-a oprit pentru câteva momente, chiar la liziera pădurii. „Trebuie să fie scroafa, conducătoare de grup”, mi-am spus în gând, cea care lua toate deciziile. Și probabil că ea a fost, după mișcările pe care avea să le facă. A adulmecat scurt spațiul din fața ei, iar mai apoi, după ce s-a convins că nu era nimeni care să le pună în pericol viața, a pornit într-o goană nebună către un trup de pădure situat la câteva sute de metri distanță în spatele meu.

Imediat ce am zărit-o și chiar înainte s-o ia la fugă, am pus arma la ochi, am fixat crucea lunetei pe creștetul acesteia și am așteptat să văd ce se întâmplă. Inima din piept o simțeam bătând cu repeziciune și cu zgomot mare. Ca s-o liniștesc, mi-am dus mâna dreaptă și am pus-o instinctiv pe piept. Am ținut-o acolo câteva secunde, apoi am luat-o și am pus-o din nou pe armă. Încercam, în același timp, să mă concentrez cu mare atenție și la vânatul din fața mea, și la emoția care parcă mă copleșea până la epuizare. „Ai grijă și evită să tragi în primul”, auzeam spunându-mi o voce recunoscută ca fiind a mea.

Când toți porcii mistreți au ieșit din pădure și alergau nebuni către mine, fără să-mi bănuiască prezența, i-am numărat cu atenție: erau șapte în total, primii patru mari și alți trei, de pe urmă, mai mici, care nu aveau mai mult de un an de zile. Timpul până să iau decizia de a trage era scurt, așa că am luat în cătarea puștii pe cel de-al doilea exemplar, apoi am pus-o pe cel de-al treilea, pentru că mi s-a părut a fi mai mare. Alergau prea repede și începusem să mă fâstâcesc.

– Trage!, am auzit brusc vocea cu care făcusem conversație mai devreme și pe care o simțeam străină mie, deși venea și ea tot din adâncul ființei mele. Trage odată, ce faci? De ce stai pe gânduri, nu vezi că mai au puțin și trec de tine, fără ca tu să-i conturbi în vreun fel? Ți-e frică să nu ratezi, ca să nu dai ciracilor tăi motiv de bârfă?

Fără să vreau, mi-am adus aminte de o frântură din discuția de mai devreme, așa că i-am replicat:

– De ce-mi ceri să fac asta?

– Ca să fii mulțumit. Nu pentru așa ceva ai venit să vânezi?

– Dar atunci cum rămâne cu „sacrificiul pe care-l faceți voi și care ar trebui să poarte în el logica unei noi vieți și, fără îndoială, tendința de a le cruța pe cele existente”?

– Nu rămâne nicicum, iar ceea ce am spus, nu are cale de întoarcere. Adică rămâne spus. Și nu lua totul *ad litteram* din ceea ce ți-am cerut să faci. Când te-am îndemnat să tragi, am vrut doar să dezvolt în conștiința ta idei contradictorii, în măsură să te mențină în poziție verticală și să iei decizii corecte. Exact ca în cazul anticorpilor. Pentru că așa e viața și așa trebuie înțeleasă, cu binele și cu răul alături, cu lupul alb și lupul negru în noi.

– Nu prea înțeleg ce vrei să spui cu lupul alb și lupul negru din noi. Explică-te, te rog.

– Vrei să spui că nu ai auzit de povestea celor doi lupi? Povestea unui bătrân indian, spusă nepoților lui?

– Dă-mi câteva indicii, ca să-mi dau seama dacă am auzit-o.

– Păi, se spune că în fiecare din noi trăiesc doi lupi, unul alb și unul negru și că domină întotdeauna lupul pe care-l hrănim.

– A, da, am auzit povestea, dar ce legătură are asta cu ceea ce facem noi acum?

– Păi are, pentru că eu am încercat să hrănesc lupul negru din tine, nu ca să se manifeste, cum spune povestea bătrânului indian, ci pentru ca tu să-i dai posibilitatea celui alb să devină mai agresiv și să preia conducerea. Și ca să te convingi că am dreptate, privește în față cu atenție și spune-mi ce vezi?

– Șapte mistreți care sunt tot mai departe de mine. Și care cred că te-au auzit, din moment ce au luat-o, subit, într-o altă direcție.

– Și de ce nu ai tras, când i-ai avut în cătarea puștii și ai fi putut să-l dobori pe oricare dintre ei?

– Pentru că, tot de la tine citire, „niciun sacrificiu nu se justifică decât numai dacă este făcut cu scopul de a salva ceva sau pe cineva”. Iar eu, omorându-l, nu aș fi salvat pe nimeni altcineva în loc.

Am lăsat apoi arma jos și am așteptat să se termine goana și, cu aceasta, ziua de vânătoare. Am știut că vor fi multe întrebări și reproșuri la sfârșit, când se va face bilanțul, dar în felul meu m-am bucurat că am salvat o viață. A unui porc, dar nu mai avea importanță. Și într-adevăr, în momentul în care ne-am adunat, lumea era agitată și nervoasă, pentru că singurul vânat identificat a trecut pe la mine, iar eu nu am tras nici măcar un foc de armă. Așadar, după cum aveam să constat la locul de întâlnire al vânătorilor, nu se împușcase nimic, iar eu eram singurul vinovat de acest lucru.

– Și care ar fi motivul pentru care nu ai tras? m-a întrebat șeful grupei de vânătoare, din care făceam parte și eu.

– Pentru că niciunul dintre mistreți nu avea colții de argint, i-am replicat ca să fiu lăsat în pace. Apoi ne-am despărțit amical, plecând fiecare la casa lui. Eu, cu cel puțin o viață salvată.

Ioan-Pavel

Azap

(1967-2023)

Casa Vilma

La Casa Vilma am ajuns după o nu prea lungă călătorie cu trenul, părăsind Orașul într-o după-amiază ploioasă, de toamnă, deși era abia începutul lui iunie. David trebuia să mă aștepte în gară, dar, după bunul lui obicei, hălăduia cine știe pe unde, poate chiar prin Orașul lăsat în urmă cale de vreo două ore cu personalul. În localitatea de munte unde se afla, la nr. 140, Casa Vilma, nu ploua, doar câteva fire de nori pluteau leneș în văzduh, defel amenințător. Am pornit agale să caut adresa, nu voiam să-l sun pe David, nu știu de ce, doream să găesc singur locul acela magic, despre care mi se povestiseră atâtea; mai fusesem în localitate de multe ori, dar niciodată n-am intrat în vreo casă, nu cunoșteam pe nimeni aici, eram în trecere sau în vizite mai mult sau mai puțin oficiale la Castel. Îmi plăcea locul, mă simțeam ca acasă, îmi amintea de copilărie, dar, iarăși nu știu de ce, am realizat acest lucru abia acum, târându-mi pașii pe caldarâmul crăpat, prăfuit. Mi-am zis că și acesta e un semn, faptul că nu m-a așteptat nimeni, nici măcar Ștefan, vărul lui David, cu câțiva ani mai tânăr decât el și cam cu tot atâția mai în vârstă ca mine. Casa nu era nici a lui David, nici a lui Ștefan, ei doar o grijeau, proprietarii de drept nu dădeau cu anii pe acolo,

iar când veneau, nu stăteau mai mult de câteva zile. Am ieșit în spatele gării, am traversat șoseaua, extrem de aglomerată pentru acea oră, și am intrat, lăsându-mă purtat de intuiție, pe prima uliță ivită în cale. Abia după două sau trei case am văzut tăblițele cu numere. Eram pe drumul cel bun. Mai aveam puțin de mers și trebuia să ajung la destinație. Mi-am aprins o țigară și, după câteva fumuri, mi-am dat seama că trecusem de mult de numărul căutat. M-am întors, punând totul pe seama neatenției, dar mi se întâmplă ceva ciudat: urmăream numerele caselor până la 138, apoi nu mai vedeam nimic, mă trezeam în capătul străzii, la un pas de intrarea în cimitir. De fapt, mi-am dat seama că aveam în față cimitirul abia la a treia sau a patra rătăcire a drumului. Dar, mai ciudat, țigara era abia pe jumătate arsă, iar eu rătăceam de mai bine de o jumătate de oră și continuam să nu găsesc casa, nici nu mai era vorba de neatenție, pur și simplu de la numărul 138 trăiam o clipă, așa credeam eu cel puțin, de pierdere a cunoștinței și mă trezeam abia în pragul cimitirului... Am aruncat țigara și am făcut cale întoarsă, hotărât să găsesc odată, naibii, casa asta. Dar cu cât mă îndărătniceam mai mult, cu atât mă rătăceam mai abitir. Eram pe cale să renunț, să mă întorc la gară, era la doi pași, să mă urc în primul tren spre Oraș, când Casa mi-a apărut brusc în față. De fapt nu Vilma, ci David; stătea în poartă, mai degrabă o ușă de tablă, și îmi făcea semne largi cu brațele, deși mă aflam la doar câțiva metri de el. M-a luat repede în primire, întrebându-mă cu ce am venit, a fost la gară și a stat până la plecarea trenului, nu m-a văzut, puteam să-i dau măcar un telefon dacă pornisem la ocazie, sunt câteva ore de când mă așteaptă. Am crezut că glumește. Nu știam ce să-i răspund, apoi am recunoscut că, da, luasem o ocazie, pierdusem trenul, mașina m-a lăsat la capătul celălalt al localității, am întrebat în stânga și-n dreapta, am bâjbâit, în sfârșit, bine că am ajuns, unde să-mi las bagajul și aș vrea să mănânc ceva, mi-e foame...

„N-ar fi rău să bem ceva, mai întâi”, zise David, deși el nu bea, de obicei, sau bea prea puțin, mai mult ca să țină companie... Am pătruns în curte, sub un măr cu o coroană bogată atârând până la pământ era o masă, iar într-un colț, între doi pruni năpădiți de viță de vie, era legat un hamac. Un câine își vâră botul, din curtea vecinului, printre scândurile gardului și mârâia prietenos. Am intrat în casă de parcă aș mai fi

fost acolo, mi-am lăsat bagajul pe o saltea întinsă direct pe podea, în prima cameră, apoi am revenit în curte. David adusese deja o sticlă de țuică și două de bere. Mi-am turnat țuică, el și-a desfăcut o bere, am închinat, eu tăceam, dar David turuia întruna, punând o sumedenie de întrebări la care tot el răspundea. După două, trei pahare de țuică mi s-a dezlegat și mie limba. „Să știi că nu te-am invitat întâmplător aici, mi-a spus David la un moment dat, om fi noi prieteni, sau tocmai de aceea, dar aici, acum, nu ești în vacanță; am un plan cu tine... De fapt, nu eu, Casa Vilma are un plan cu tine, cu noi, suntem mai mulți pe care Casa ne-a ales, de ce crezi că proprietarii nu dau cu anii pe aici...? Casa nu-i iubește, sau poate că-i iubește și-i protejează, nu știu, oricum, faptul că ai acceptat să vii fără să pui prea multe întrebări e o dovadă că și tu ai ales. Nu știi, și nici eu nu știu prea bine, deși bănuiesc ceva, ce trebuie să faci, sau ce trebuie să facem noi, cei acceptați de Vilma... Semnificativ este faptul că nu ai nimerit din prima încercare Casa, știi că nu ai venit cu ocazie, am fost la gară, te-am urmărit, ai rătăcit vreo două ore în preajma Casei, dar pașii te purtau mereu spre cimitir, și asta e o dovadă că ai fost studiat, analizat, iar în cele din urmă Vilma te-a acceptat, ești de-al nostru de-acum... Mai bine zis, de-al ei...” Nu știam ce tot îndrugă David, îl ascultam, dar nu-l prea luam în serios, puneam totul pe seama băuturii și a imaginației. Cu imaginația stătea, ce-i drept, bine, dar de băut eu eram cel care băuse mai mult... „Bine, lasă, o să vedem, ce dracu’ crezi că poți face într-o casă decât să dormi, să mănânci, să te adăpostești de ploaie... Apropo, să știi că în Oraș plouă, sau cel puțin acum câteva ore ploua ca naiba... Eu n-am avut niciodată o casă a mea, adică n-am fost niciodată proprietar, poate Casa Vilma s-a îndrăgostit de mine, sau i-a fost milă și m-a ales drept stăpân de drept...” „Nu râde, m-a întrerupt David, sunt lucruri cu care nu se glumește, repet, nu știu ce vrea Casa de la noi, nu fi atât de orgolios să crezi că tu ești alesul, ai venit destul de târziu, ești printre ultimii, de fapt cred că nici n-o să mai vină nimeni, suntem destui, avem ceva de îndeplinit, nu știu, cum ți-am mai spus, încă ce, însă casa asta ne pregătește ceva, nu simt nicio teamă, nu cred că e ceva rău, dar sunt lucruri pe care e mai bine să nu le știi, să nu te amesteci, să nu le provoci, mâine o să vină și Irina, o vei cunoaște, e și ea unul dintre aleși, n-o să fim aici niciodată mai mult de trei, patru oameni, nu întot-

deadena aceeași, nu mă întreba de unde știu lucrul ăsta, habar n-am, și nu știu nici cât va dura povestea asta, Vilma o să ne dea un semn când nu mai suntem bineveniți aici... ” „Da, o să se strâmba la noi, am zis eu ironic, o să scoată limba, sau, mai știi, o să se închidă în sine, o să se prăbușească cu noi înăuntru, într-un orgasm funest...” „E bine că râzi, însă nu întinde coarda, umorul e bun la casa omului, dar prea multă veselie strică, e o dovadă de superficialitate, de ignoranță...” Tot povestind așa, a venit dintr-o dată toamna, vița de vie din pruni era doldora de struguri, ciorchini cu boabe mari, roșii și albe, de-a valma, frunze arămii pluteau în aer ca funigeeii, se așezau planând delicat pe iarbă, straturi după straturi, noi stăteam la masă, continuam să bem și să pălăvrăgim, stratul de frunze creștea în jurul nostru pe nesimțite, urca încet până la glezne, până la genunchi, până la brâu, până la piept, până la umeri... Nu ne era teamă, beam și povesteam de parcă nimic neobișnuit nu se întâmpla, se înserase de mult, doar luna lumina curtea, iar frunzele continuau să cadă ca o ploaie caldă, foșnitoare, acoperiseră masa, găseam cu greu paharele, le țineam de la un moment dat în mâinile ridicate deasupra capului, ne dădeam capul pe spate și turnam băutura de-a dreptul în gâtleej, David începuse și el să bea țuică, pahar după pahar, ba mi-a cerut la un moment dat și o țigară... „la din pachetul de pe masă, i-am spus, dacă răzbești până la el prin mormanul de frunze, și mai lasă-mă în pace cu poveștile tale despre Casa Vilma...”

A doua zi m-am trezit în hamac. Pătrunzând printre frunzele viței de vie crescute în pruni, razele unui soare matinal îmi jucau pe față, adia un vânt cald, hamacul se legăna ușor, mă simțeam relaxat, o senzație de răsfăț, trăită doar în copilărie, mă stăpânea, eram liniștit, nu știam, în starea aceea ambiguă dintre somn și trezie, unde mă aflu, îmi aminteam frânturi de vise, moțăiam, mă simțeam liber, fericit, lipsit de griji... Când, în sfârșit, am coborât din hamac, mi-am amintit seara precedentă, mi-am rotit privirea prin curte, era tot așa cum o văzusem atunci când am ajuns, ieri după-amiază, pentru prima dată la Casa Vilma, nici urmă de frunze... Doar hamacul era acoperit cu un strat gros de frunze, dormisem pe o saltea de frunze uscate de stejar, deși nică-

ieri prin apropiere, atât cât puteam să cuprind cu ochii, nu creștea un astfel de copac. Am intrat în casă să-l caut pe David, bănuiam că încă mai doarme, nu se simțea nicio mișcare, am străbătut camerele, pentru întâia oară pe toate, nu l-am găsit nicăieri, m-am îndreptat spre ieșire și atunci am zărit pe masa din verandă un bilet: „Irina nu vine azi. Eu am plecat în Oraș, nu știu când mă întorc, te descurci tu, găsești de toate prin preajmă...” Păcat, aș fi vrut să o cunosc pe Irina, dar, mă rog, asta e... M-am învățit o vreme prin curte, nu-mi era foame, mi-am aprins o țigară, nici de cafea nu aveam chef, mă gândeam să mă plimb prin sat, sau poate să o pornesc pe dealuri, David mi-a spus că aproape, la vreo oră de mers, creștea o pădure de mesteceni, „așa, ca-n filmele rușești”... Până una-alta, am căutat în cămară o bere, am găsit-o, mi-am potolit setea, apoi am revenit în curte și m-am întins în hamac. Mă cuprinsese o ușoară neliniște, o nedumerire mai degrabă, îl știam pe David de ceva vreme, nu înțelegeam de ce m-a „abandonat”, ce naiba l-a apucat, hai la mine, că eu nu sunt acasă!... Ne-am cunoscut destul de târziu, la o vârstă când nu îți mai faci ușor prieteni (nu eram bătrâni, încă, doar ușor obosiți, comozi), dar ne-am apropiat repede, am comunicat din prima, cum se zice, nimic suspect, niciun interes meschin, de o parte sau de alta, iar acum, dintr-odată, povești cu Casa Vilma, mister, halucinații, ambiguități... În sfârșit, când se întoarce, tot trebuie să revină, știa că urma să stau aici mai multe zile, o să lămurim lucrurile, o să-i laud înscenarea pusă la cale, a fost reușită, ajunge, nu sunt copil, ne-am jucat o seară, vom râde și ne-om vedea de ale noastre: să-mi arate pădurea de mesteceni, să mergem la râu, la pescuit, să înotăm, spre seară să căutăm o terasă cu bere rece... Învăluit de frânturi tot mai incoerente de gânduri, am adormit și l-am visat pe tatăl meu. Tata murise în urmă cu șapte ani, după o operație nereușită, un cancer descoperit târziu, medicul chirurg la care am apelat în disperare de cauză nu mi-a oferit nicio garanție, mi-a spus că sunt șanse de cincizeci la sută ca operația să reușească. Știam, în vis, că murise, dar mă bucuram să-l revăd, și el știa că e mort, stăteam și ne priveam zâmbind în soarele unei veri fierbinți, așa cum numai în copilărie mai trăisem, nu ne-am spus nimic la început, eu eram perfect conștient că e un vis și că bărbatul acela aproape bătrân din fața mea murise cu ani în urmă, dar tocmai de aceea îmi era frică să vorbesc, mă temeam să nu se distra-

me visul, îmi doream să-l aud, să-l îmbrățișez, și totuși... el a fost cel care a vorbit mai întâi, nu știu ce mi-a spus, cred că să nu-mi fie teamă, va mai sta puțin, atât cât îi e îngăduit... L-am întrebat cum e *acolo*. „Bine, mi-a răspuns cu un zâmbet trist, zâmbetul lui dintotdeauna, dar nu e ca și cu mamă-ta”... Apoi a pornit spre banca de sub castani, din fața casei, la umbră. L-am urmat, fără să știu ce să-l mai întreb, înțelegeam că n-o să-mi spună mai multe, l-am urmat, așadar, m-am așezat lângă el pe bancă și am început să privim de-a lungul drumului, să vedem cine mai trece... După o vreme, din avlia bisericii, aflată pe partea cealaltă a străzii, puțin mai în sus de casa noastră, se ivi Moisa, un văr îndepărtat al tatei, și el mort de ani buni, privi curios în lungul străzii, după care o luă agale spre noi. Îmi aminteam, eram copil, că de la Moisa ăsta auzisem o înjurătură foarte plastică (nu știu dacă el a inventat-o sau nu, dar eu lui i-am atribuit paternitatea), și anume: „Futu-le limba lor în gură!”... Adică, vezi, nu numai limba, ci, ca să fie mai dihai, și în gură... Fără să zică, nici el, nimic, s-a așezat pe bancă, lângă mine, eram încadrat acum de doi morți, aș fi vrut să-l întreb și pe el cum e *dincolo*, dar, iarăși, teama ca visul să nu se destrame, sau poate că nu voiam să aflu cu adevărat cum e *dincolo*, m-a împiedicat să rostesc vreo vorbă. Eram liniștit, chiar fericit că îmi văd tatăl, îl simțeam viu, deși știam că totul e o iluzie care se va destrăma curând, și în același timp nu îmi puteam reține o întrebare, pe care o găseam amuzantă – ce mort ni se va mai alătura? –, dar și gândul neliniștitor că, dacă, mai știi, Moisa mă va ruga să le transmit ceva alor săi, ăia n-o să mă creadă, ba chiar mă vor lua la ochi de nebun... Dar Moisa a mai stat o vreme, după care s-a ridicat și, tot fără nicio vorbă, a plecat spre biserică... M-am întors spre tata, nu părea să-l fi observat pe vărul său ori, poate, era obișnuit cu el, nu-l mai băga în seamă, privea fix înainte și parcă nici pe mine nu mă mai lua în seamă, nu mai voia să mă vadă; brusc, cerul s-a întunecat și a început să plouă... M-am trezit cu gâtul uscat, inima îmi bătea să-mi spargă pieptul, curând m-am dumirit și de ce: cineva izbea cu pumnul în tabla ușii de la intrarea în curte, bubuiturile mă treziseră brusc, dându-mi palpații... Încă nedezmeticit, m-am împleticit spre ușă și am deschis fără să întreb cine e, oricum numele nu mi-ar fi spus nimic... M-am trezit față în față cu un individ micuț, uscat, cu obrazul nebărbierit de câteva zile, cu o figură morocănoasă, care trăgea însetat,

de-a dreptul disperat, dintr-un rest de țigară fără filtru... „Bună ziua, domnu’ David m-a rugat să vă spun că nu se întoarce azi, nici mâine, puteți sta aci cât vreți, da’ când plecați să lăsați cheile în cutia de poștă, are dumnealui dublură...” După care s-a întors și a plecat, fără să aștepte vreun răspuns și fără să mai salute.

L-am așteptat pe David câteva zile, nu s-a arătat și n-a dat niciun semn de viață. Mă înverșunam să nu-l sun (în fond, fără motiv, poate i se întâmplase ceva, dar refuzam să iau în calcul această ipoteză), mă obișnuisem încet, încet cu Casa Vilma, îmi găteam ceva frugal pe aragazul de campanie, o butelie mică, roșie, mă aprovizionam cu bere de la „supermarketul” din apropiere și, în primele două zile, am citit mai tot timpul întins în hamac. Seara ieșeam pe terasă (terasa și localul respectiv vor arde în curând, dar asta e o altă poveste), lâncezeam lângă o bere, fumam mult și evitam să intru în vorbă cu cineva. De obicei, sunt o fire sociabilă, sau așa mi se spune, dar acum voiam să-mi trăiesc izolarea, singurătatea, era un fel de răzbunare copilărească, naivă, pe David, care mă abandonase, ziceam eu, inexplicabil, mă răzbunam în felul acesta naiv pe el, ca în copilărie, când îți dorești uneori să mori numai ca să vezi durerea părinților și regretele lor târzii. A treia zi m-am hotărât să pornesc singur spre pădurea de mesteceni. Am luat-o spre cimitir, David îmi spusese că, după ce străbat cimitirul, voi da de un drumeag care mă va duce „singur” la pădure. Am străbătut încet cimitirul oprindu-mă în dreptul câtorva cruci – erau nume, ani, cuvinte de rămas-bun pe unele dintre ele, care nu-mi spuneau nimic, nu mă emoționau, mă gândeam, neutru și banal, doar că aceste semne au în spațele lor destine, vieți omenești, cu bune și rele, uitate, despre care eu nu știam nimic și nu aveam să aflu vreodată ceva... Era surprinzător aspectul cimitirului, ordonat și neîngrijit în același timp, cu mormintele aliniate unul lângă altul, în șiruri paralele, în terase (cimitirul se întindea pe coasta abruptă a unui deal), fără niciun fir de iarbă, dar și fără flori sau copaci, cu cruci, majoritatea de lemn, joase, miniaturale. Și mai stranie era dimensiunea mormintelor, nu depășeau, după aprecierea mea, niciunul, mai mult de un metru și jumătate, păreau toate ale unor copii sau ale unor pigmei (deși nu știu cum își îngroapă pigmeii morții,

nici dacă îi îngroapă măcar)... În partea de sus, aproape de vârful dealului, trei oameni săpau o groapă, parcă auzisem de dimineată clopotele, nu era sărbătoare și nu băteau nici „în dungă”, cum știam eu că se face când se vestește moartea cuiva, dar acum eram convins că murise cineva din sat. Am trecut pe lângă ei salutându-i cu un gest discret al mâinii – habar nu am dacă există o formulă specială de adresare în astfel de cazuri, mortul nu era încă pus în groapă, măcar atunci puteai spune „Dumnezeu să-l odihnească!” sau „Dumnezeu să-l ierte!” –, cei trei mi-au răspuns mormăind ceva nedeslușit, nu păreau triști, probabil nu era „mortul lor”, ei făceau doar o muncă plătită sau doar ajutau pe cineva... Am ieșit din cimitir, am găsit drumeagul și, încet, fără grabă, am luat-o la stânga, cum îmi spusese David... Drumul șerpuia printr-o pădure de stejari (uite, de-aici sunt frunzele, dar cine să le fi cărat până în curtea Casei Vilma?, mi-a trecut prin gând), era umbră, aerul era umed, deși nu plouase de câteva zile, oricum nu de când venisem eu... Am mers mai bine de o oră și, în afara câtorva crânguri de mesteceni tineri, subțiri, nu am întâlnit nicio pădure, „așa, ca în filmele rusești”... Am ajuns într-o poiană largă, cu iarbă înaltă ce se unduia în valuri, mângâiată parcă de un vânt pe care abia acum îl simțeam, tăiată de un drum de cărute. Chiar în mijlocul poienei, pe un dâmb răsărit ca un mamelon, creștea singuratic un mesteacăn, cu coaja crăpată, brăzdată de cicatrice. M-am așezat la rădăcina lui, sprijinindu-mă de trunchi, mi-am aprins o țigară și am început să mă gândesc la întâmplările din ultimele zile sau, mai bine zis, la ce nu s-a întâmplat în ultimele zile... Nu înțelegeam atitudinea lui David, mă concentram să găsesc o noimă discuției noastre din prima seară petrecută la Casa Vilma, dar, dacă nu luam în calcul faptul că eu unul m-am îmbătat, nimic nu avea logică. M-am ridicat pregătindu-mă să mă întorc acasă (adică la Vilma, mă încăpățânam să nu mă întorc, încă, în Oraș), când am sesizat un zgomot nelămurit în spatele meu. M-am întors și aproape că am dat bot în bot cu un cal. Păștea liniștit și mă privea dintr-o parte, cu un ochi uimit și nu prea, dând placid din coadă... În rest, țipenie... Nu m-am mai mirat, în fond, nici nu aveam de ce, mi-am consultat ceasul și am purces să fac, în sens invers, traseul care mă adusese până aici. În cimitir, cei trei își isprăviseră treaba, acum își adunau uneltele și se pregăteau de plecare, flecăreau veseli, mulțumiți, probabil, că au isprăvit și de-acum își pot vedea de-ale lor. I-am salutat, răspicat și cu un aer familiar de

data asta, ei mi-ai răspuns la fel, ba unul chiar m-a întrebat, ușor ironic mi s-a părut mie, ce mai e nou prin pădure... Am ignorat întrebarea văzându-mi de drum... La Casa Vilma mă aștepta un bilet de la David: „Salut, scuză-mă că nu te-am putut aștepta, nu știu pe unde bântui, ți-am adus ceva provizii, vezi în cămară, sper că te simți bine...”

Din volumul de proză *Zgomot de sticlă spartă*,
Editura Tribuna, Cluj-Napoca, 2020

* * *

ea avea chipul longilin
și gene lungi și sânul plin
tăcea prelung vorbea puțin
și suferea malign de spleen

eu eram tânăr și virgin
ușor naiv ușor calin
și o iubeam... (ea, mai puțin:
cum bețivanul apa-n vin)

Atâta vreau doar să știți

N-am să mai scriu poemul acesta, n-are rost,
Oricum îl știu pe de rost.

Atâta vreau doar să știți:
E un poem cu îngeri decrepiți;

E un poem cu femei eminentemente fatale,
Lipsite total de prejudecăți sexuale;

E un poem abstract și discret –
Sfios precum gândul unui amant poet;

E un poem cuminte și trist,
Cu care s-ar mândri orișice artist;

E un poem despre viață și durere
– Un poem de cinci stele! –;

E un poem ca un glonț de argint...
...Dar iată că l-am scris și-am început să mint!

* * *

culegător de perle în bălți după ce plouă
pescar de apă dulce în chiuvetă
poet și prozator pe de din două
cu ochelari pe post de amuletă

păcate n-am – țin să vă dau de știre –
nu cred în insomnii dorm nesmintit
atâta doar că sunt mai slab din fire
de câtă bucurie-am suferit

FIAT LUX

Un înger îngâmfat peste măsură
Cu-aripile duhnind a băutură
Și-n urma lui – ca o căpușă –
Lumina se strecoară pe sub ușă...

Din volumul *Mică idilă feroviară*,
Cluj-Napoca, Editura Tribuna, 2018

Mariana Bojan

Sărbătoarea melcilor

A plouat douăzeci
și patru de ore
mărunt, încăpăținat
cu pulberi fine
de tristețe
Grădina și-a strâns
Pașii de om pe cărare.
E Sărbătoarea melcilor.
Pășește cu sfială
să nu faci
Doamne-ferește
moarte de melc.
Unul și-a înfășurat talpa

pe micul meu prun
într-o îmbrățișare
de dragoste.

.....

L-am desprins
căutându-i un loc
mai stabil pe tulpină.
A căzut în iarbă
prefăcându-se ochi...
Trebuia să-mi văd
de treburile mele

Rugă

De ce îmbătrânești
împreună cu mine?
De ce Atotputernicule
ți s-au strâmbat mâinile
și mă privești prin pânda albită
a ochilor
de parcă m-ai vedea
întâia oară?
De ce mi se pare
că vrei să rămâi singur
cu gândurile tale?
Te rog, Doamne,
Nu deveni Om.

Confesiunea măgarului bolnav

Bună ziua, domnișoară Mătrăgună
Nu mai pasc de-o vreme-ncoace
M-am scârbit de tot de lună
De desagi, de poloboace

Dar visarea... O, visarea
Domnișoară Mătrăgună
M-aș lăsa-mpletit cunună
Cu iubirea, cu mirarea.

De-ai vedea cum ies din floare
Turme albe, domnișoară,
Dar din curgerea diurnă
Nu rămâne o mioară

Floarea se deschide-n vulpe
Brusturele în arcaș
Chiar stăpânul meu drăguță
Dă simptome de trăpaș

Și din când în când mi-e frică
N-am să mai mănânc din tine
Domnișoară Mătrăgună
Nu mi-e bine, nu mi-e bine.

Inventatorul

Privesc cum trece lumea
de pe o insulă pe alta
ocolind muta noastră conviețuire.
Poate că foarte bătrână
stau lângă ultimul foc pământesc
așteptând un semn de la tine.
Tu ai dus muntele
și roditoarea câmpie din mine
și râul
care m-a învățat mângâierea
și oglinda
în care mi-aș recunoaște moartea
care m-ar putea trezi

la viață
și misterul dintre toate acestea.

Tu ai inventat piatra
din jurul inimii
omule.

Ajută-mă noapte!

Ajută-mă noapte
să-mi închid ochii
peste anul acesta.
Odihnește-mi talpa
de bubele drumului
Și-ngăduie visului meu
să intre în piatră
ca o viperă oarbă.
Hărăzește-mi apoi piatra aceea
drept dulce povară

Înconjurată de nimeni

Am uitat toate cuvintele de dragoste
Inima mea s-a închis peste ele
o imensă plantă carnivoră
peste pumnul de vânt.
Înăuntru mă sufoc
Nu încap în afară.
Cele cinci simțuri
asemeni unor sclavi omorâți
mi-au lovit sufletul.
Ca o vulpe înconjurată de nimeni
mă izbesc de pereții de gheață
ai nopții.

Încotro cerule?
Pe dealuri. Cu ultimul instinct
o vulpe
înconjurată de nimeni.

Mariana Bojan / Fetița cu câinele

Dumitru Cerna

Asinul

noapte embrionară lăuntrică misterioasă și grea
sângele meu șuieră ca neaua nașterii topindu-se-n nea

în pânțele se zvârcolește îndoiala ca o namilă rea
trăiesc parcă durerile facerii într-o placentă de catifea

am apucat Cartea din mine cu degetele tremurânde
de parcă între ele strângeam sulițe lungi spumegânde

apoi un țipăt ca un nechezat sălcii de sfâșiere
și tăcerea dummerii pusese stăpânire pe tăcere

într-o baltă de sânge văd un asin alb și zvelt tremurând
iar lăuntru meu tot se luminează cu întuneric blând

pe mine mie redă-mă pe mine mie redă-mă șopteam
o rugăciune nu de mine spusă căci eu asinul acela eram

și rugăciunea ca sulița n-a dat greș fiind călăuzită de stea
mă simțeam eliberat năclăit în neliniștea aurită și grea

de ce ți-am ascuns Doamne de ce nu ți-am spus
că pe spinarea-mi albă adânc îngândurat a lăcrimat Iisus

prin firul
de rădăcină
pământul respiră adânc
întunecat liniște din
lumină

marangozii
și lotcile lor unduitoare
așa cum
nemaiajungerea

Sfâșierea

malul lumii s-a surpat alungând din cântec mierla
raiul nu-și găsește perla noaptea s-a lăsat pe sat

dimineața-și cată zorii drumu-i năpădit de știr
apa nu mai poartă mir de pustiu fug și cocorii

o femeie centenară își îngână nostalgia
trecerea-i melancolia vara toată o-nfioară

dinspre deal țâșnea lubirea ca un zvâcnet roș de soare
el călcând peste răzoare ea astâmpărându-și firea

și tot satul radiind lăsa taina celor doi
astăzi taina este sloi boarea ei doar adiind

veșnicia-i sfâșiată în pustie arde noaptea
de blestem fugă și Moartea iar poetul cale-și cată

peste sat privirea sa înflorește parcă nalba
în fântâni mълul ca dalba singur năclăit dansa

și pământul mai respiră cât să-și țină trează firea
Viața și-a pierdut menirea Dumnezeu în noi se-nmiră

ieri urmele fiului încă tresăreau în praf
peste noapte un chenaf murmură absența lui

lin peste singurătate numai cucul zace-n cântec
plânsul îi dospește-n pântec pustia doar peste sate

paltinul
urmă umbroasă
și sunătoare
poemele mele se preling
din lemnul tău
precum lacrima sevei
precum lacrima sevei tale

Unduirea

să nu mă-ngâni tu Moarte când eu îmi cânt tristețea
n-ai cunoscut zveltețea iubirii prinse-n carte

să nu mă-ngâni tu Moarte în singurarea ta
nicioând nu va fi parte la alinarea mea

să nu mă-ngâni tu Moarte am dreptul să ți-o spun
eu cântul mi-l îmbun cu suferinți legate

să nu mă-ngâni tu Moarte de-ajuns că mă-nsoțești
și n-ai să-mi rătăcești cărarea de departe

să nu mă-ngâni tu Moarte eu nu te voi iubi
nici că te-oi părăsi ești împăcată poate

fântâna lui Iacob
și comuniunea lui Iisus
cu samarineanca
a cincea duminică
în Sihari
precum poetul
Iisus recunoscut

Întemeiere

cuvintelor cuvintele arde-v-ar focul din stele
așa cum mâinile mele când vă îmblânzeau cu miere

cu miere brună de pin să vă-nălțați din suspin
să urcați în poezie atinse de frenezie

cuvintelor cuvintele numai ape turburele
să vă poarte-n sus cu ele voi cu aripi-turturele

până la izvorul lor să vă adăpați ușor
cu lacrimi mănunțele poezia să mi-o-nvele

în vârtej de unde grele și-n vuiete-ntraurele
așa cum strămoșii mei când mureau doar cu temei

ei vâslind corăbii verzi prin limba-nflorind livezi
cum perla văzduhului cântă-n gâtul cucului

strigătul seninătății și izbânda dimineții
în cer poezia mea e cum fără cânt mierla

ravenicul veșniciei
frunză de sicomor
răbdurie
și
încetineala prefacerii
negură îngăduitoare
prefigurând
sufletul mătășii
așa cum Maria
cea care ne-a dăruit
duhul

arborele de bumbac
și florile sale estompate
ele sunt
elixirul liliacilor
și al Morții

Din volumul *Nemaiajungerea. Poeme netocmite*,
Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2024

Luca Cipolla

Heimat

Căpșuni în anticamera verii
dăruiți de o mamă fără timp
și aparțin acelei clase
care n-are oglinzi,
ochii atenți să economisească
ziduri
ca să-și croiască un drum,
soarele dintr-o grădină sau de la o canapea;
nisip care poluează
liniștea mea,
unde un adăpost,
mesajul și sticla
deschid orele mele
demolând calvarul lor...
e catharsis.
Am căutat...

Fică

Sunt sufletul pe care l-ai visat mereu
și am ales să te urmăresc
printre mușețel și iasomii
aș vrea să semăn cu tine
și să te alătur
ca să par cât mai mult a ta;
existențe se înlănțuie
ca ramuri de iederă,
dar ceea ce contează
este că suntem aici acum;
ține-mă de mână
ca să traversez viața ta
cât pot,
ne-am pictat dincolo de orice epocă
și de orice direcție
peste zidurile scorpionului,
sunt sufletul pe care l-ai visat mereu
pe care aici și întruna îl numești al tău.

Un nou început

E ca și cum te-ai ridica,
să devii tată
să te întinzi și să privești norii jucându-se,
să crezi în eternitatea fiecărui pas
care nu te lasă în urmă,
să te îmblânzești,
să uiți ranchiuna
într-un fel amabil și discret
zorii fiecărei zile
care iartă apusul,
a renaște,

a merge dincolo de
fiecare trecut care te frânează,
un crin care înflorește
și îmbracă de candoare sufletul lui.

Eroul nopții

Eroul nopții
în pas cu timpul,
lumină tremurătoare
vibrează pe prezența
lăptoasă și senină
care lucește și se deapănă
ca un ghem de stele
și restitui eternul.

Eugen Moritz / Înger

Elena M. Cîmpan

Satul cu femei

O aud repetând
Numai femei au rămas în satul acesta
Bărbații au plecat
Spune ea tânguindu-se
Dacă e bine
Dacă e rău
În fiecare casă locuiește
O singură femeie singură
Casa și femeia
Femeia și casa
De mână
Duminica la poartă
Se uită să vadă cine mai trece pe drum
Tremurând
Cum stau adunate, ca păsărelele
Se uită precaut una la alta
Și în gândul lor zic
Dă, Doamne, să nu fiu eu
Dă, Doamne, să fie alta
Următoarea
Când s-au măritat spuneau altfel

Dă, Doamne, să fiu eu
Dă, Doamne, să n-o ia pe alta
Satul cu femei
Lumânări ce ard palid ca florile de colț
Știind că undeva, departe, în cer
Există un sat numai din bărbații lor
Ce se usucă de dor, ca bujorii
Numai femei au rămas în satul acesta
Spune ea tânguindu-se
Dacă e bine
Dacă e rău...

Ce am văzut astăzi în ochii lui

El aștepta să înceapă serbarea poezilor
Nu mai avea răbdare
Toți forfoteau, şușoteau
Pe cine așteptăm
Cine trebuie să mai vină
La un moment dat s-a plictisit
Și, când ceilalți erau afară,
La bustul poetului
El a intrat singur în casa
De-acum memorială
S-a așezat pe un scăunel
Din vremea aceea
În prima încăpere
De întâmpinare
Astfel încât să le poată vedea
Pe celelalte în fața ochilor lui
Pe care eu i-am văzut prima oară
Din ușă în ușă i se deschideau
Spații cu viață de altădată
Se făceau tot mai înguste
Într-un unghi al privirii subiective

Ce reușea să adune, ca-n palmă,
O priveliște într-un punct
Care plânge și râde
Care e și nu e
Dar, apoi, cum sta el așa
Din acel scăunel de copil poet
Ca dintr-un jilț de rege nevăzut
Și pentru că serbarea tot nu începea
A pornit într-o visare
Prin toate casele memoriale
Ce-i treceau atunci prin minte
Prag după prag
Ușă după ușă
Încăperi aliniate
Și de la ultima fereastră
Sărea deja într-o altă gară
O galerie de portrete
Îi încăpea pe retină
O întreagă istorie a literaturii
Pe care o știa pe dinafară...

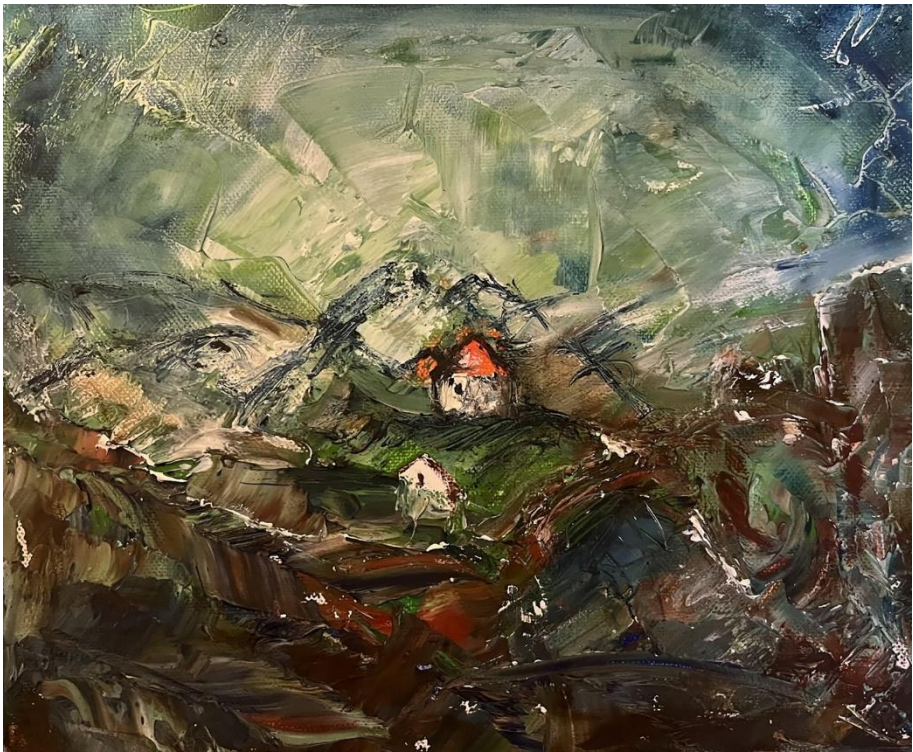
Autocarul de Botoșani

E miezul zilei
Ziua ca o nucă
Pe care, dacă vrei, o spargi
Dacă nu, o lași întreagă
Sosește autocarul de Botoșani
Așa cum îl numea tatăl meu
Când venea cu el la Bistrița
Astăzi, din acel autocar de altădată
Au mai căzut câteva stele
A ajuns ca o cursă ce trece prin trei județe
Ca trei lumi total diferite
Nu-l aduce cu el nici pe Eminescu

Nici pe Enescu, nici pe Iorga...
Cu ce vii?
Cu autocarul de Botoșani
Că e curat și merge bine
Spunea tatăl meu mulțumit
În Dorna stă o jumătate de oră
Cât să mănânce șoferul
Și eu apuc să merg până-n piață
Mă dezmoțesc;
De atunci,
Uneori, iarna, pe drum
Prin Carpații de Est
Peste cele două pasuri, Tihuța și Mestecăniș,
Sunt doar eu și autocarul de Botoșani
Ne urmărim și ne depășim pe rând
Mergem deodată, venim tot așa
Când îl văd prin oraș
La ora când ies de la școală
Puțin după două trecute fix
Știu că drumul e bun, nu e înzăpezit
Vine ca un sol de pace
De la Est la Vest
Duce oameni pe la neamuri
Cu treburi, alții continuă călătoria
Până-n Cluj, la doctori
Portbagajul e mai mereu plin
De bagaje, pachete, cu nume, destinatari
Pe care șoferul le împarte pe traseu
Sunt zile când duce mai mult comisioane
Decât pasageri
Când nu pot merge, oamenii trimit pachet
Pentru ca oricum ceva să circule
Nu? Cărțile, precum banii, de la cronicar citire
Gândurile, de la mine la tine...

Dadaism

Hai să așezăm cuvintele din dadaism
Decupate din ziar
Înapoi la locul lor
Să vedem dacă-și mai găsesc sensul
Ca într-o imposibilă întoarcere!...

Irina Petraș / Hotar

Alin Cordoș

Joi, 26 ianuarie 1989 – Recruții

Pe atunci ziua se îngâna cu noaptea. Zeule, măi zeule, unde te grăbești? Tu ești un zeu mic, unul mototolit, unul pe care nu îl iubește Hera. Nu te duce, zău, măi zeule, nu te duce să o vezi pe micuța zeiță.

Un oraș care mă primi liniștit, pe mine și încă pe nouă recruți. O biet actor, o biet artist, rolurile mor, viața e un teatru trist. De ce mi-o fi venit în minte versurile astea? Acolo, atunci, nimeni nu mi-a spus nimic, vreun vânt ceva, vreo bătrânică gârbovită, cu ochi luminoși, cu fața plină de riduri care să îmi spună să fug. Daaaaa, să fug, he, he, he, să fug, dar undeeee? Unde, cum să fug, cum să fug Sfântă Vineri, mai ales că, cățeaua cu măsele de oțel mă aștepta după colțul acelei străzi, unde, fix la 100 de metri în față era Poșta. Cum să fug cu geamantanul acela, greu ca un medalion de plumb, deși, măi Zeus, greu de tot îmi era sufletul, da, sufletul, nu știam de ce, nu înțelegeam greutatea aceia, neputința mea de-a respira corect, bine, bine, bine de tot. Ne-am oprit la bodega de peste drum de autogară, de fosta autogară, acum e un Lidl. Mâncam zăpada maronie, un roșu închis, un roșu rău, așa, încet, cum cădeau fluturii mici de gheață, eu îi haleam. Îmi era

sete, o neclară și nedorită sete. Așa, o sete nechemată, cum ți-ar lipsi ceva, ceva, dar tu încă nu înțelegi ce îți lipsește. Ceva, cineva, mda, cineva, dar acel cineva habar nu are că ai ajuns. Cum să țip că am ajuns? Mno, tu Dana, trebuia să țip ca un apucat, să cutremur cerul înecat în cristale de gheață, înmormântat între troiene. Nu, nu am făcut nimic din toate acestea. Eram doar un biet băiat de 19 ani, nu, nu, încă nu aveam 19 ani, viitor militar. Mi-am scos pachetul de „Dacia” din buzunarul hanoracului pe care nu am să-l mai văd niciodată, am extras o țigară, umedă, am aprins-o cu greu și am început să trag cu sete din ea. Fumul coloră puțin atmosfera tristă, însingurată, cu mese de fier schioape și wc-uri murdare și care miros toate a clor, amoniac și clor.

Bere pentru militari.

Un țap pentru fiecare recrutar, caprele vor veni ceva mai târziu, glumește sergentul Ghimpu. Berea era puțin adăpată, doar că pe vremea lui François Villon se bea vin, așa că nu am putut blestema crâșmarii care ne botează vinul, mai bine „tăiați la beregăți să-i rupă chinul și-n fund de iad să stea cât mai curând crâșmarii care ne botează vinul!”, cred că mi s-a părut a fi cea mai bună bere băută de mine până în acel moment, ultima până cine știe când, doar nu ajunsesem la „Forum” în Costești, ci la pompieri în Târnăveni.

Așezat pe cufărul de lemn, gustam mai mult decât beam din berea aceia cu gust bun, bere de Mureș, de Reghin, bere, țigara care fumea ca o mocăniță prin țara de piatră a Apusenilor, țara de piatră și aur. Aici, aici era doar zăpadă ce venea aproape ca o ploaie de gheață din cerul înnegrit la apus, o ploaie de gheață deasă, mărunță precum ochii micilor canari. M-am ridicat și am cerut permisiunea să mă duc la baie, da, la budă, voiam să cânt despre canarul galben ca un gălbenuș, simțeam, simțeam cumva că eu sunt acel canar. Era ceva nedeslușit, o chemare lăuntrică, nu știu, poate un vaiet ce nu prevestea nimic bun: Canarul galben ca un gălbenuș, pene moi și ochii duși, Cânta de după sârmele de-argint, Și versu-i se pierdea în vânt, Deodată ochii triști din cap tresar, Și dă din aripi, dar în zadar, Lovind cu pieptul sârmele de argint, Cade în jos cu pieptul frânt, Sărman canar, ți s-a părut, Că zările ți s-au deschis, Dar n-a fost doar decât un vis.

Vaietul se transformase în plânset, un plânset prelung, greu. Îl auzeam înfundat, ca din spatele unei uși capitonate, așa îl auzeam când

am plecat, încolonați, de la bodegă. Tăcut, cântecul meu se topea în văzduh, era ultimul pe anul acela, ultimul cântecel despre canari, acum veneau militarii la rând.

Paznicul farului de la capătul lumii

Suntem soldați, niciodată a inimilor pirați, Dana, niciodată, Dana, Clara... Dincolo de aburii alcoolului, simțeam, da, simțeam, dincolo de fumul de țigări ieftine, simțeam mirosul de femeie proaspătă, curată. Un miros cald, suav, ce îmi invadează întreaga ființă, un miros ce îmi căuta, încă nedeslușit sufletul. Mâinile Clarei, mâinile acelea care mă mângâiau, îmi căutau trupul, alcătuind prin mișcarea lor un straniu și ancestral joc prenuptial. Am intrat în joc: Viața, viața, mi-a spus, o mare și misterioasă căutare, nesfârșită căutare, clipe, infinite clipe de fericire, moment, secunde, ore ce nu pot fi niciodată împușcate, nici măcar cu gloanțe de argint...

Atunci, da, da, atunci mi-a scris Clara primul poem? Primul, al doilea, cine știe, nu, cine mai știe. Eu, eu știu atât de bine, din acel moment, timpul a început să curgă altfel pentru mine, am încercat, mai pe urmă, ani la rând, să îi prind sensul, da, sensul, miracolul, să caut, să caut locul unde poți să te strecorei pentru a naviga. Exact pentru a naviga, pentru că acolo, pe fluviul acela uriaș, se navighează în toate sensurile. Paznicul farului de la capătul lumii, biata Clara, mai degrabă bietul de mine, cât de greu am înțeles totul:

Cu ale lui fire albe, Fiecare fir, fiecare pentru fiecare secundă ucisă,

La marginea lumii, la marginea ei, cântecul meu, un vuiet de măloase ape

Apleacă-te și dă-mi țigara, țigara aia, așa mi-a spus, așa mi-a spus Pazănicul Farului, închizând unul din lacăte,

Un fum am tras și eu, doar un fum, atât cât să desenez culoarea feței lui Dumnezeu...

Te-am căutat, am căutat lumina din gaura de vierme, scrutând după viitorul cu tine, dar secunde, ele, secunde, nu țineau de cald.

La capătul șinelor de cale ferată, la acel capăt, frigul devenea o stare, o stare de fapt.

Și, uite așa, uită-te bine, așa am strigat-o pe Ilona:

Ilonaaaaaaaaa, pe Ilona am strigat-o să caute, caută Ilona dragă o pătură, o pătură groasă și acoperă frigul ăla odată! Ilona plânge, iar lacrimile ei înghețate ca niște mere mici, mici, uitate într-un copăcel, le strânge Paznicul într-un pahar, într-un pahar le strânge, le bea, le bea după ce le strânge cu micii lui copii, mulți ca firele bărbii.

Împarte, împarte pâinea de seară, coaja și miezul, câte puțin pentru fiecare, miezul și coaja. Gustul de pământ al cojii arse, gustul de fier al miezului, cântece de îngropăciune se aud din lună, din lună se aud.

Încă o țigară îmi cere, încă una, zice Paznicul de Far, și cântă, da, cântă fals de tot alături de cei 113 copii ai săi, alături de cei 113 copii, cântă romanța sinucigașă a timpului:

Sorb ape întunecate, sorb, cadavrul verii, curge, curge cadavrul, atârnă de linia orizontului, în peșteră, atârnă uriașul liliac, din vomă s-a trezit, din băătură a murit, acolo pe treptele blocului de nefamiliști, suflete, multe, suflete bântuite de invidie, morminte de gheață sapă, îngenunchează la catafalc, la catafalc îngenunchează, unde moartea se odihnește și spune, le tot spune, băieți, băieți, nu mai beți poșirca de 2,50, le tot spune, iar Gore, maistrul de la SDV-uri ar vrea să i-o tragă Maricicăi de la Sculărie, nu sta ca o momâie, nu sta, mai bine cum-pără spirtul acela și fă-l jumate cu apă, jumate cu apă să îl faci și apoi să te mai poți ține de balustradă, să nu spargi ușa din PFL, mai bine sună, pe strada unde e căminul de nefamiliști, o apă murdară curge, mai bine sună și ia spirtul îndoit cu apă, ia-l cu tine.

Aici, aici la cămin, mâncam arpagic cu gem...

Cam așa ceva, cumva așa sunau primele poeme ale Clarei, sunt multe, mi-au rămas o duzină de caiete. Acum, acum că biata Clara e doar o amintire, gândul unei cărți îmi dă tot mai mult târcoale. Ar merita, mi-a spus un amic, mare scriitor, da, da, ar merita, biata de ea, sigur că ar merita.

Ei, ei, Clara, ți-am spus că nu știam că scrii, scrii versuri, eu nu înțelegeam nimic, din viața ta, din ființa ta. Glasul tău cădea atunci cald,

o boare înmiresmată și luminoasă peste zorile reci și trândave ce se pregăteau să erupă din cerul ca o spinare de balenă albastră.

Taci, iubire, nu blasfemia scurtele momente de fericire de care avem parte. Sunt unice! Lor trebuie să ne închinăm, să le sacrificăm lacrimi, poate, poate să îl rugăm pe Dumnezeu să le mai prelungească. Nu mult, nu prea mult... Da, Clara știu atât de bine cât de scurte sunt momentele de fericire, am învățat de la mica zeiță, ea le cronometra, le dădea cu var, îmi fura secundele și le ascundea în palma Soniei.

Fragment din romanul *Păpușa de porțelan*, Editura Charmides, Bistrița, 2025

Mariana Bojan / Paznicul portului

Adela Cotul

Eternitate

Era data de 28 iunie a anului 1222 și vremurile se anunțau tulburi...

Abatesa împreună cu încă două surori, cele mai vechi călugărițe din mănăstire, au pornit grăbite spre poarta mare a abației să-și întâmpine oaspeții. Peste un ceas avea să fie miezul nopții, era târziu, dar fiind o noapte senină, lumina lunii pline era atât de puternică, încât cele trei nu aveau nevoie de lumânări. Mergeau tăcute, trei umbre negre în noapte, abatesa fiind flancată de cele două călugărițe, în partea stângă, de sora Frunzina, o femeie mai în vârstă, înaltă și slabă, cu fața osoasă și un nas proeminent, acvilin, iar în dreapta, de sora Gizella, deloc mai tânără, negricioasă, scundă și firavă. Desigur, nici nu se putea pune problema ca vreuna dintre surorile de la mănăstire să fie grasă, rigorile ordinului benedictin impunând o dietă strictă, cu o hrănire frugală, mâncarea gătită se consuma numai o singură dată în zi, carnea patrupedelor fiind strict interzisă. Abatesa era cu ceva mai tânără decât surorile ei benedictine, de statură potrivită, cu un chip inert pe care nu se putea desluși nicio emoție, o femeie cultivată, vorbea mai multe limbi străine și conducea cu mână de fier abația.

Cele trei călugărițe ajunseră la ușa mănăstirii, s-au oprit o clipă să se închine în fața statuii Fecioarei Maria cu Pruncul Iisus în brațe, aflată deasupra intrării, apoi și-au continuat drumul, pe aleea pietruită, spre poartă.

Construită pe un platou, pe vârful unui deal, și înconjurată de un zid înalt de piatră ce contribuia la aspectul ei de fortăreață, mănăstirea domina peisajul din zonă. În plus, ca fortificație, întregul areal dispunea de șanțuri de apărare spre sud, est și vest, iar spre nord cobora o pantă naturală abruptă și stâncoasă. Abația Benedictină Monasterium Beatae Mariae nu era o simplă mănăstire. Ea juca rolul unui imens „birou notarial medieval”, pentru că aici se întocmeau și se depozitau acte de proprietate, de vânzare-cumpărare, de înstrăinare, de autentificare a documentelor precum și diverse moșteniri.

Abația avea un statut special, ea aparținând Casei Regale a Ungariei, deținea multe domenii și proprietăți în ținut, deși, în ultima vreme, părea că regalitatea ungară începuse, oarecum, să abandoneze așezământul monahal. Pe tron se afla atunci regele Andrei al II-lea al Ungariei. Episcopia Transilvaniei nu privea cu ochi buni toate aceste mari privilegii de care abația beneficia, motiv pentru care stăreța le spuse tuturor măicuțelor că în această noapte va sosi un oaspete foarte important, de care va depinde chiar viitorul mănăstirii. Nu a dat și alte explicații, așa cum obișnuia le-a spus călugărițelor doar strictul necesar, și nimeni nu a îndrăznit să ceară detalii suplimentare.

Ajunse la poarta ce despica zidul mănăstirii, măicuțele așteptară în liniște, fiecare dintre ele fiind cufundată în propriile gânduri. La un moment dat, se auziră tropote și huruit de roți, apoi, la lumina lunii, se zări apropiindu-se o caleașcă trasă de patru cai. Din caleașcă a coborât un bărbat voinic, îmbrăcat elegant, după moda vremii, iar abatesa și bărbatul s-au îndepărtat puțin și au stat de vorbă, acesta i-a înmânat femeii o lăcriță care, fără îndoială, conținea acte importante. Alți doi bărbați au desprins din spatele caleștii un cufăr imens pe care l-au cărat până la intrarea clădirii în care locuiau măicuțele. Mare le-a fost mirarea celor două călugărițe, sora Gizella și sora Frunzina, când din caleașcă a coborât și o femeie tânără, cu fața ascunsă de un văl din dantelă neagră, care, tremurând, le-a întins un bebeluș, după ce, cu lacrimi în ochi, l-a sărutat de mai multe ori pe frunte. Când s-a apropiat

de caleaşcă să primească în braţe preţiosul „oaspete” de la tânăra doamnă, sora Frunzina a zărit pe uşa caleştii blazonul casei regale a Ungariei. Femeia şi cei trei bărbaţi s-au urcat în caleaşcă şi, la scurt timp, umbra trăsurii a dispărut, ca o himeră, în noapte.

Abatesa părea foarte mulţumită. Bebeluşul dormea adânc în braţele surorii Frunzina. Era o minune de fetiţă. Era răspunsul cerului la rugămintile măicuţelor benedictine, pentru că micuţa făptură aducea cu sine o importantă dotă, noi proprietăţi, care urmau a fi administrate de către abaţie până când fetiţa va împlini vârsta de douăzeci şi unu de ani, însă cel mai important lucru era că lăcriţa primită de abatesă conţinea, pe lângă actele copilei, şi o bulă papală, emisă de către papa Honoriu al III-lea, care atesta faptul că Abaţia Benedictină Monasterium Beatae Mariae devenea exemptă, adică era scoasă de sub jurisdicţia Episcopiei Transilvaniei, mai mult, exemptiunea dădea dreptul abatelui de a strânge dijmele pentru abaţie, de a numi preoţii de pe domeniile mănăstirii şi chiar de a purta însemne episcopale.

Cu greu mare au reuşit cele trei măicuţe să tragă cufărul în cămăruţa ce fusese special pregătită pentru copilă, iar printre lucrurile ei au găsit un frumos colier din aur cu un medalion oval pe care erau gravate doar două majuscule, un *E* şi un *M*. Abatesa a luat colierul şi l-a aşezat în lăcriţă. Promise indicaţii precise să-l păstreze până fetiţa va avea trei ani şi abia atunci să-i permită să-l poarte la gât.

Din acea noapte, cele două măicuţe au fost absolvite de toate celelalte îndatoriri şi au primit în grijă fetiţa, pe Evangeline Miriam, misterioasa bebeluşă de opt luni, sosită în taină la mănăstirea lor. În afară de abatesă, nimeni nu ştia ce secrete ascunde micuţa Evangeline, deşi circulau anumite zvonuri printre surorile benedictine. Mai târziu, s-a ocupat personal de educaţia Eveyei chiar abatesa.

Luna martie a anului 1241 colorase pădurile din jurul abaţiei în nuanţe primăvăratice. Era o superbă zi de primăvară, iar Eveye adora să se plimbe, pe jos ori în trăsură, pe cărarea ce şerpuia alături de râul. Era însoţită de sora Frunzina, care se deplasa încă destul de ușor pentru vârsta ei. Se întorceau, cu o micuţă şaretă, de la una dintre bisericile din jurisdicţia mănăstirii, unde abatesa o trimisese pe măicuţă cu tre-

buri importante, iar Evangeline, care devenise, între timp, o tânără încântătoare și urma, în curând, să împlinească douăzeci de ani, se oferise să o însoțească. Se opriseră să culeagă muguri de brad pentru prepararea siropului medicament al surorii Gizella, pe care, plâpândă din fire cum era, de o vreme, o supăra o tuse uscată.

Desigur, pe lângă grija pe care fata i-o purta măicuței Frunzina, ea avea și un alt interes să o însoțească în sat, spera din tot sufletul să îl întâlnească pe Alexander Laszlo, fiul grofului ce-și avea domeniile în apropiere, moștenitorul casei nobiliare Gyula-Zsombor.

Biserica de piatră unde avea sora Frunzina treabă era amplasată în apropierea castelului, și, așa cum obișnuia, Evangeline s-a așezat pe băncuța de lemn aflată lângă poarta bisericii, la umbra unei tufe dese de alun. Dar, de această dată, porțile castelului, străjuite de cei doi lei de piatră, simbolul familiei nobiliare, au rămas ferecate, totul era confundat într-o liniște stranie, tânărul nobil nu și-a făcut apariția. Auzind pașii măicuței și ai preotului apropiindu-se, fata s-a ridicat în picioare, pregătindu-se de plecare. Ca din întâmplare, pastorul tocmai îi povestea surorii Frunzina că groful Gyula și fiul său Alexander au plecat în zori spre capitala Székesfehérvár (Alba Regală), fiind chemați de urgență de către regele Bela al IV-lea al Ungariei, fiul lui Andrei al II-lea, urcat pe tron în urmă cu șase ani, după moartea tatălui său. Tânărul nobil îl rugase personal pe pastor să-i transmită asta Evangelinei, să o asigure de toată considerația lui și să promită în numele său că o va vizita la întoarcere. Umbra de tristețe din privirea fetei s-a transformat instantaneu într-un fel de melancolie. Călugărița și preotul au zâmbit cu duioșie, dar Evye n-a observat nimic, gândurile ei zburaseră deja departe... Au convenit cu toții că trebuia să se fi întâmplat ceva cu adevărat important în capitală de a fost convocată, așa, din scurt, toată nobilimea și, cu siguranță, aveau să afle nu peste mult timp.

Abatesa privi spre poartă, gândindu-se că, din clipă în clipă, trebuie să sosească sora Frunzina cu Evangeline. Probabil, fata să se fi întâlnit cu tânărul grof. Lucrurile evoluaseră așa cum își dorise, părea că tinerii se plăceau. Ea trimisese deja vorbă la curte și aștepta aprobarea pentru a-i dezvălui fetei originea sa. Căsătoria ei, o descendentă a di-

nastiei Arpadiene, cu un nobil transilvănean se dorea a fi un fel de garanție pentru restabilirea relațiilor între casa regală a Ungariei și nobilii din Ardeal, relații extrem de tensionate, culminând cu niște revolte ale transilvănenilor în timpul cărora a fost ucisă chiar regina Ungariei, Gertruda de Andechs, soția lui Andrei al II-lea și mama actualului rege, Bela al IV-lea.

Abatesa părea a fi foarte aproape de finalizarea cu succes a misiunii încredințate. Și, totuși, simțea o mare neliniște. Poate din cauza zvonurilor despre un popor de războinici barbari ce veneau din ținuturi îndepărtate, lipsiți de Dumnezeu, urmași ai lui Ginghis-Khan, armate de luptători despre care se spune că luptau în galopul cailor, de o cruzime ieșită din comun, prădau și distrugeau totul în calea lor, care, se pare, se apropiaseră destul de mult. Se zvonea că au cucerit deja o cetate nordică din Transilvania, cetatea Rodnei, unde au făcut prăpăd. Începu să se roage, în gând, sperând că asta o va liniști, dar nu-și putea alunga nicicum o presimțire neagră. Pierdu șirul rugăciunilor și gândul îi fugi din nou la acele vise ciudate avute în câteva nopți la rând: sânge, foc, moarte... Simți că o învăluie un fior de gheață. Să fie visele astea un semn, o prevestire? Se prea poate să fi fost o previziune, deoarece în acel fatidic martie al anului 1241 a avut loc în Transilvania, și nu numai, marea invazie mongolă, cetățile transilvane au căzut pe rând, multe dintre ele fiind distruse aproape în totalitate. Nu a scăpat nici Abația Benedictină Monasterium Beatae Mariae, toate măicuțele gă-sindu-și sfârșitul în noaptea în care mănăstirea a fost atacată și distrusă, astfel încât a fost desființată.

După ce mongolii s-au retras din Ungaria și din Transilvania, retragere prilejuită de moartea, în capitala imperiului mongol Karakorum, a marelui conducător Ogodai-Khan, la vârsta de cincizeci și cinci de ani, după o noapte strașnică de desfrâu, Alexander, la începutul anului 1243, s-a întors acasă. Tânărul nobil își pierduse tatăl în luptele cu mongolii, iar, la întoarcerea sa, după aproape doi ani, și-a găsit moșiile pustiite în urma invaziei. Mănăstirea benedictină era o ruină, iar iubita sa, după spusele localnicilor, a ars de vie, împreună cu măicuțele, în noaptea în care mongolii au atacat și au distrus lăcașul sfânt.

Andrei a închis laptopul și s-a ridicat de pe scaun. Era obosit. I-ar face bine o gură de aer curat. A rămas în urmă cu teza de doctorat, jobul de la editură i-a consumat aproape tot timpul. Toamna trecută, prin septembrie, și-a luat un an concediu fără plată pentru a-și termina lucrarea. Primele luni a călătorit prin toată Transilvania, a făcut fotografii, a studiat prin arhive, a vizitat ruine de cetăți, de biserici și mici muzee locale, a discutat cu istorici, muzeografi, preoți, călugări și cu alți localnici de rând. Acum trebuie să organizeze toată informația culeasă, să o cuprindă într-o, spera el, valoroasă lucrare de istorie locală: „Marea invazie mongolă din 1241 – aspecte de istorie transilvăneană”. Mai târziu avea să o publice, deja vedea coperta cu ochii minții, oscila între o poză cu ruinele unei catedrale gotice din fosta cetate a Rodnei și o imagine cu grandioasele ruine ale Abației cisterciene din Cârța. Dar până acolo era cale lungă...

Înhăță o jachetă aruncată pe o dungă de scaun, era luna martie și seara era răcoare, și porni la o plimbare pe malul lacului. Închiriasse o cabană într-o mică stațiune aproape de Cluj-Napoca, pe malul lacului Tarnița, pentru a lucra liniștit, departe de agitația orașului. Cu două zile în urmă a fost plecat la Cluj-Napoca, a făcut câteva cumpărături și a vizitat ultima biserică pe care și-a propus să o studieze, Calvaria, fostă abație benedictină, distrusă în marea invazie tătară și reconstruită mai târziu de casa regală maghiară. A zăbovit fotografiind din diferite unghiuri statuia fecioarei Maria cu pruncul în brațe, aflată deasupra intrării, apoi s-a deplasat spre latura sud-estică a bisericii și a pozat basorelieful ce reprezintă un leu, după care a intrat în biserică. S-a așezat într-o strană, admirând arhitectura gotică a interiorului cu arcadele întrerupte și așteptând apariția preotului. Atunci a zărit-o, frumoasă și tristă, cu capul plecat, se ruga îngenuncheată lângă un perete lateral al bisericii. O rază de soare strecurată prin fereastra înaltă se juca în părul ei arămiu, prins la spate și ridicat într-o împletitură ciudată, o coafură pe care el n-o mai văzuse până acum. Din strana sa, Andrei o vedea din profil, pe umeri purta o pelerină neagră, cu o glugă largă ce-i atârna pe spate. Era o femeie tânără, poate doar o copilă, palidă, cu o alură fragilă, părea o madonă desprinsă dintr-un vechi tablou, o apariție tulburătoare. În spatele lui a auzit pași, se apropia preotul. S-a ridicat să-l

întâmpine, s-au salutat strângându-și mâinile. Preotul i-a propus să iasă afară, pe băncuța veche din curtea bisericii și să stea acolo de vorbă. „La vârsta mea, vreau să profit de mângâierea caldă a soarelui de primăvară, de câte ori am ocazia!”, i-a explicat acesta, cu vocea lui blândă. Când și-a aruncat ochii spre perete, Andrei a observat că tânăra dispăruse. A povestit mult cu bătrânul preot, preț de aproape trei ore, a luat notițe, părintele Teodor era o enciclopedie vie, cunoștea în detaliu toată istoria bisericii.

Întorcându-se de la plimbare, s-a așezat pe o bancă lângă lac, hotărât să privească apusul soarelui, îi plăcea să vadă cum astrul cerului este „înghițit” de apele lacului. Era trecut bine de ora șapte seara, tocmai se hotărâse să se abată, în drum spre cabană, pe la pensiunea cu restaurant din apropiere și să ia cina. „Ai slăbit, dragul mamei, ești numai piele și os!”, i-a reproșat mama sa la ultima lor întâlnire, iar Andrei i-a promis că va avea grijă să mănânce regulat. „Am să iau un păstrăv...”, se gândi el, deși nu simțea nici urmă de foame, „... și o cafea, poate reușesc să lucrez ceva în seara asta.” A închis o clipă ochii, îl dureau puțin capul, în ultima vreme asta se repeta cam des. Probabil petrecea prea multă vreme în fața laptopului, dar nu avea încotro, ori poate ochelarii trebuiau schimbați. Se decise să-și facă o programare la oftalmolog, în viitorul apropiat. O adiere de vânt aduse un parfum discret, floral, semăna a lavandă și a lăcrămioare... A mai simțit undeva, recent, un parfum asemănător. Își aminti unde, la Calvaria, atunci a crezut că e mir sau, poate, smirnă, nu se pricepea el prea bine la mirosurile bisericesti. Apoi a zărit-o. Stătea nemișcată pe banca vecină, cu pelerina ei neagră, de sub care curgea până pe pământ rochia lungă și albă, gluga largă și ridicată pe cap îi acoperea părul, dar Andrei era sigur, era ea, madona cea tristă. A privit-o în tăcere minute în șir, nu a îndrăznit să facă nici cea mai mică mișcare de teamă să nu-i tulbure meditația sau, poate, visarea în care părea confundată. Între timp, se înserase și, de după dealurile împădurite, răsărise luna, o lună plină, mare și rotundă, ce împrăștia peste tot o lumină argintie. O liniște plăcută îl cuprindea, de mult timp nu se simțise atât de bine, îi cedase și durerea de cap... A ațipit, când a deschis ochii necunoscuta dispăruse, privindu-și ceasul, a constatat că era

aproape miezul nopții. Nici de data asta nu și-a respectat promisiunea făcută mamei, ajuns la cabană a băut doar un pahar cu apă, a deschis laptopul și s-a apucat de treabă.

Cu fiecare zi ce trecea, sau, mai precis, cu fiecare noapte, căci noaptea Andrei lucra intens și neîntrerupt, teza sa de doctorat devenea din ce în ce mai consistentă. În ultimele trei luni, aproape în fiecare seară, după ce lua cina, sau, dacă se trezea mai târziu, fără să cineze, oricum pofta de mâncare îi pierise demult, ieșea la plimbare pe malul lacului, se așeza pe aceeași băncuță și o aștepta pe Miriam, așa o chema pe frumoasa lui madonă, misterioasa străină întâlnită la Calvaria. Îi simțea prezența înainte de a o vedea, parfumul ei era inconfundabil, lăcrimioare și lavandă. Uneori, stăteau ore în șir pe băncuță și povesteau, alteori, mai ales în nopțile cu lună strălucitoare, se plimbau până târziu pe potecile de pe malul lacului. De cele mai multe ori, nu întâlneau pe nimeni în drumurile lor, încă nu a început sezonul estival și nu erau turiști, poate doar câte un localnic ce grăbea pasul spre casă. Fetei îi plăcea să-l asculte povestindu-i despre teza sa, despre întâmplările prin care trecuse pe timpul cercetării, când aduna materiale și informații, despre oamenii cunoscuți cu această ocazie. Prezența ei îl liniștea, îl relaxa, îl încărca, într-un mod aparte, cu multă energie, socializarea cu Miriam îl ajuta să-și ordoneze în minte toată informația, întors la cabană lucra întreagă noaptea, nu de puține ori îl prindea amiaza zilei următoare în fața laptopului. După o vreme a început și ea să-i povestească despre vechea nobileme transilvăneană, despre conflictele dintre casele nobile, intrigă, secrete de la curtea regală a Ungariei. Povestirile ei erau atât de plăcute, presărate cu picanterii, uneltiri, descrieri, povești de dragoste cu personaje vii, încât lui Andrei i se părea că totul se petrece aievea. Când a întrebat-o de unde știe atâtea, fata i-a răspuns că a crescut la o mănăstire, bătrânele călugărițe i-au povestit cele aflate, la rândul lor, pe când erau novice, de la alte călugărițe și așa mai departe.

Spre sfârșitul lunii mai, într-o după-amiază, Andrei a pus punctul final tezei sale de doctorat. Era foarte obosit, dar încântat. A terminat lucrarea cu trei luni înainte de termenul propus. Avea doar de recitit, eventual, de făcut mici corecturi, și gata. Abia aștepta să îi povestească „muzei sale”, cum îi plăcea să o numească uneori pe Miriam, s-a

întins pe pat, se va odihni puțin înainte de a ieși la cină, apoi o va aștepta pe bănuța lor să-i dea vestea cea mare, oarecum succesul său i se datora ei în mare parte.

Ana Barbu reciti ultimele mesaje de pe WhatsApp primite de la fiul său, în timp ce soțul ei conducea mașina. Azi era ziua de naștere a lui Andrei, împlinea 28 de ani, iar ei se hotărâseră să-i facă o vizită surpriză, mai ales că în urmă cu două zile îi scrisese că tocmai își finalizase teza de doctorat, deci nu mai exista riscul ca prezența lor să-l deranjeze sau să-l distragă de la muncă. De atunci, nu mai reușise să-l contacteze, nu a răspuns la telefon, dar asta nu era ceva nou, însă nu i-a răspuns nici la mesaje, și era puțin îngrijorată. Muncea prea mult, iar ea bănuia că nu se alimenta corespunzător, poate că nici nu se odihnea suficient. De trei luni, din martie, de când el se mutase la o cabană ca să poată lucra în liniște, vorbiseră puțin la telefon, mai mult prin mesaje, ale ei – mai lungi, ale lui – destul de scurte, uneori se rezuma să răspundă numai la întrebările ei, „Cum te simți?”, „Bine!” sau, „Ai cinat, dragul meu?”, „Da!”. În urmă cu o lună, i-a spus că a întâlnit o fată, Miriam, că vrea să i-o prezinte, dar să-și termine, mai întâi, lucrarea. Asta a bucurat-o, fiul ei a fost mereu un singuratic, până acum nu-i vorbise niciodată despre vreo fată. Abia aștepta să o cunoască.

Au ajuns la Tarnița. În curtea unei pensiuni, un copil de vreo zece ani se juca, vesel, cu un cățeluș.

„Băiețuș, căutăm un domn Andrei care stă pe aici, la una dintre cabane. Îl cunoști cumva?”

„Da, este domnul scriitorul, cel care vorbește singur, îl cunosc.”

„Cum adică vorbește singur?”

„Da, l-am văzut eu de multe ori, stă singur pe o bancă lângă lac și vorbește cu voce tare, ca și când ar vorbi cu cineva, uneori chiar în limbi străine, nemțește! Numai că e singur! Eu știu ce-am văzut și ce-am auzit!”, spuse copilul cu seriozitate. „Locuiește acolo, în cabana cu numărul patru, la capătul aleii”, mai zise, arătând cu degetul spre clădirea indicată.

„L-ai văzut vreodată cu vreo domnișoară?”

„Nuuu, nu este nicio domnișoară pe aici, încă nu au venit turiștii.”

„Mulțumim, băiețuș! Să crești mare!”

Ajunși la cabană, au bătut la ușă, n-a răspuns nimeni, au verificat clanța, era descuiat, au intrat, Andrei era întins pe pat, cufundat într-un somn profund, îmbrăcat de zi, era slab și palid, cu ochii încercănați, au încercat minute în șir să-l trezească, nereușind, după aproape o oră, au sunat la 112.

„Surmenaj, depresie, malnutriție, toate astea la un loc au cauzat acea stare comatoasă. Creierul a simțit nevoia să se odihnească, dacă mă înțelegeți. Din fericire, a răspuns tratamentelor, dar recuperarea mai durează. La tomograf nu s-a identificat nimic în neregulă, tumori, leziuni ale creierului... Privitor la cealaltă problemă, este un pic mai sensibilă, posibil să fi avut doar un episod de psihoză sau poate să fie debutul unei forme de schizofrenie. Asta vom vedea în viitor, o să vă dau numărul de telefon al psihiatrului care l-a evaluat și i-a prescris tratamentul, puteți să vă adresați lui cu toată încrederea. O perioadă ar fi bine să vă asigurați că se hrănește corespunzător și se odihnește regulat. Aceste lucruri i le-am comunicat și pacientului, ne vedem peste trei luni.”

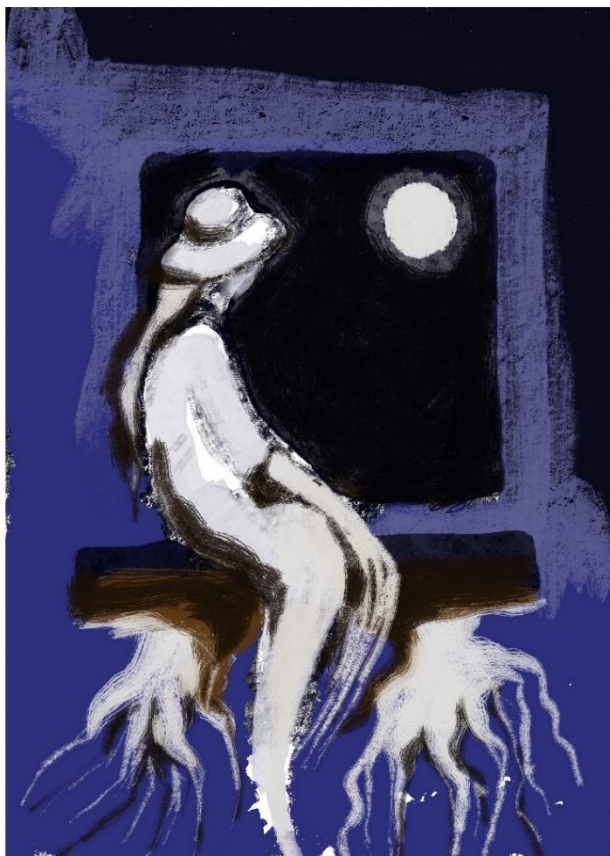
„Mulțumesc mult, domnule doctor!”, răspunse Ana, gândindu-se, cutremurată, la acei doi termeni „psihoză” și „schizofrenie”. Acum, era ferm convinsă că nu existase, în realitate, nicio Miriam.

Vacarmul din amfiteatrul „Aula Magna” al facultății de istorie se potolea încet, semn că intrase la curs domnul profesor Andrei Barbu, unul dintre cei mai îndrăgiți de către studenți. Bătrânul profesor era renumit pentru prelegerile sale, cu mare încărcătură științifică, deloc plictisitoare, dimpotrivă, pline de culoare și emoție, presărate cu momente de umor, cu picanterii, cu intrigi și cu simpatice povestioare de culise, care parcă te transpuneau în acele vremuri îndepărtate.

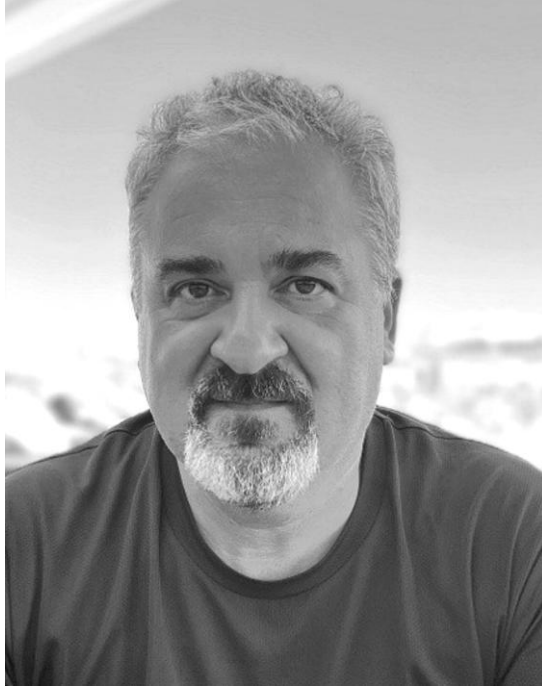
Andrei Barbu împlinise, nu demult, șaptezeci de ani, a urcat cele două trepte spre podiumul pe care se afla catedra veche și greoaie, din lemn masiv, s-a așezat, cu oarecare greutate, pe scaunul cu spătar înalt și, privind spre sala plină ochi cu tinerii studenți din anul I, a așteptat puțin să se liniștească apele. Erau atât de frumoși, atât de ti-

neri... Apoi simți parfumul atât de cunoscut și de drag lui, lavandă și lăcrimioare, cu coada ochiului privi în stânga sa, așezată pe un scaun Miriam îi era alături, la fel ca întotdeauna în ultimii patruzeci de ani, tânără și frumoasă ca în ziua în care a întâlnit-o întâia oară, ea nu îmbătrânise deloc, o vreme se tot întrebase de ce timpul nu își lasă amprenta și asupra ei, dar a încetat să mai caute explicații, ea era minunea vieții lui... Zări strălucind la gâtul ei singura bijuterie pe care o purta, un vechi colier din aur cu medalion oval având gravate două majuscule, *E. M.* Putea să-și înceapă prelegerea.

„Dragii mei, era anul 1222 după Cristos, luna iunie, ziua 28...”

Laura Poantă / Singurătate

Grigore Cotul

Urgența

Joi, ora patru dimineața. Pe uliță, la Tâmbușătu, mare agitație. Nu-l cheamă Tâmbușătu, așa-l poreclesc pe badea Timoftei, un om tare mic de statură, nu cu mult mai înalt decât un tăietor de lemne, lat în spate cât ușa de la șopru, burtos și negricios, cu totul, în formă de obuz explodat. Explodat, adaug eu, din cauza părului sârmos, prin care niciun pieptene nu-și putea croi fâgaș. Obuz, din cauza descrierii asistentei medicale din sat, căreia, de fiecare dată, i se rupeau două-trei ace de seringă în pielea groasă de pe buca lui dreaptă, atunci când îi administra penicilină injectabil. Ce să-i faci? Era un tip tare bolnăvicios. În fesa stângă nu accepta injecții. Probabil, avea pielea și mai groasă. Dar să revenim. Un echipaj SMURD, cu sirena pornită, era oprit în dreptul porții lui Tâmbușătu, iar unul dintre paramedici s-a dat jos din dubă și, privind printre leațu-

rile gardului spre târnațul casei, striga pe un ton ironic: „D-aci primim marfăăă... ? Alo, s-audeeeee?” Prin ușa întredeschisă și scârțâitoare din cale-afară, își ițește „permanentul” nepieptănat nevasta lui Tâmbușătu, Filia sau Trifilia, cum e trecută-n buletin, alintată și Trifiluța, și-ndrugă cu voce răgușită: „Aci, dară! C-abia o apucat, bietu’, să apese pe bumbii de la telefon unu-unu-doi, ș-apoi s-o-mburdat, lemn, lângă sobă!” Glasul gros și auzul slăbit ale Trifiluței sunt afecțiuni vechi, de tip otorinolarin-gologic. Adică, pe-nțeleș, ORL.

„Nu-ș ce are, că doară s-o culcat bine, la picioarele mele, c-acolo doarme, că-i place și și-ncape! Amu, i-o mai revenit o țără, da’ tăt nu poate sta pom-pom și nici nu poate grăi! Bugăt-ți că suflă! Gânești că are-on smoc de lână-n gură!”, îndrugă, baritonal, Trifiluța. Este mai înalță cu zece inch decât Tâmbușătu, dar, din cauza reputației proaste avute în sat la etatea tinereții, s-a măritat fată bătrână cu singurul bărbat disponibil și fără pretenții asupra CV-ului pretendentei. Timoftei și Trifiluța au, laolaltă, un singur fiu, de treizeci de ani, neînșurat, gropar în sat, poreclit Morbidu, cum el însuși se recomandă. Tare puțină lume îi zice pe nume, Morbu.

Morbidu tocmai ce se opintea să-l scoată-n târnaț pe taică-su, prin ușa strâmtă, normală, de altfel, dar ușa de la șopru, cu lățimea cât spațele lui Tâmbușătu, e mai lată decât cea de la casă, iar din târnaț se oferi și mă-sa să-l ajute. Tâmbușătu era pus la costum. La patru ace ar fi prea mult spus, hai, unul. Ca să fie la patru ace, poate îi mai adaugă trei cei de pe ambulanță. Costumul negru și larg e singurul pe care-l are. Toată lumea i-l știe de la nunți sau de la înmormântări. L-or fi gătit așa în caz că dă colțul, de-i este scris sau, poate, Doamne ferește, sau Doamne dă, depinde cine gândește, prinde-un malpraxis, că la noi se practică.

Îl cărau amândoi, Trifiluța și Morbidu, de subsuori, c-abia mai atingea din când în când pământul cu vârfurile ghetelor mărimea patruzeci și șase, picioarele îi încap lejer în patruzeci și doi, însă nu-i mai încap ciorapii de lână de care nu se poate despărți indiferent de anotimp. Avea pusă mască. Singura din casă, pe care o tot fierbeau, să fie conformă, și o purtau pe rând, după nevoi.

La urcarea în dubă, i-au ajutat și cei doi paramedici angajați la SMURD. L-au trântit pe targa deloc confortabilă. Părea conștient. Își rotește ochii să vadă ce se întâmplă-n jurul lui. Pe față i se citea mulțumi-

rea că a fost luat în timp util. Ai lui au pus lângă el o trăistuță din care ieșea colțul unui dosar alb, cu șină. Probabil, conținea ultimele analize, făcute acum vreo cinci ani, când a fost internat cu salmonela, din pricina unor ouă vechi pe care le mâncase fierte și... descompuse.

Toți vecinii erau ieșiți la porți, să-i asigure o plecare cât mai „triumfală”. Nu e iubit deloc de ei. Îi plac scandalurile și procesele, pe care le iscă din tot felul de motive neîntemeiate, toate legate de mejde. Chiar se auzi, la plecare, o voce de peste drum: „Numai de-a da Bunul și Înduratul Dumnezău, batăr amu, când s-a-nturna de la spital, să-și găscască folos ștergarele de moarte, morții mării lui, de tâmbușât!” Au mai fost și alte comentarii și remarci, dar nu pot fi reproduse aici. Le puteți bănuși, fiecare, după cât vă duce imaginația.

Cei doi, Trifiluța și Morbidu, s-au dus grabnic în casă, făcându-și cruci și trântind după ei ușa de la tindă. Băgătorii de seamă s-au retras în curțile lor șușotind și scuipând blesteme printre dinți.

Până la spitalul din oraș erau în jur de 50 de kilometri. O oră de mers, dar cum cei de la SMURD nu erau prea interesați de confortul lui badea Timoftei, cu siguranță, vor ajunge în 40-45 de minute.

Așa s-a și întâmplat. La șase fără puține minute au ajuns în curtea spitalului. S-au deschis ușile dubei și au apărut doi infirmieri apatici, care speraseră să nu mai aibă de cărat pe nimeni, înainte de ieșirea din schimbul de noapte. L-au preluat și l-au dus într-un salon de la urgențe. Era în afara oricărui pericol, după cum au confirmat cei de pe ambulanță, deci supunerea lui unor analize amânunțite se mai putea amâna câteva minute.

Între timp, Timoftei, constatând că în jurul lui nu se întâmplă prea multe, s-a ridicat brusc, și-a smuls branula, a luat peste braț trăistuța pusă la capătul patului și s-a-ndreptat spre ușa pe care o bănuia el că-l duce spre ieșire. A deschis-o, a pășit într-o altă încăpere, în care, când a intrat, un medic și două asistente îl priveau siderați. Una dintre asistente l-a întrebat: „Unde te duci, bade? Abia ai venit!”. Tâmbușātu, pășind încet spre libertate, replică: „D-apoi, doamnă dragă, une să mărg? Mă duc tocmai une m-am pornit de-acasă! La tribunal! Îs programat de la opt ș-un fârtai, la camera tri, că am un proces cu gardul lu lovu, mejde cu mine!”. „Cum adică? Ce-nseamnă asta?”, se răsti, intrigat, cu mâna în cap, medicul. „Asta-nseamnă, domnu doctor, că de când s-o scos

cursa de șapte, pozna știe din ce pricină, i-o n-am avut cum să mai ajung la oraș! M-am tot frământat tăă noaptea, și, pe la tri, mi-o dat prin cap să sun la mneavoastă! Am știut io, când v-am anunțat, că sânteți de ispravă! Așa că, mare mulțămită și Doamne-ajută!” Cu aceste ultime vorbe pe buze, dus a fost. Fugea, spre poartă, prin curtea spitalului, strângând trăistuța în mână, uitându-se înapoi și strigând: „Când oi găta, oi trece ș-oi plăti! Nu-s io omu să rămân dator!”

Trenulețul

Când a venit, avea un trenuleț din lemn, de maximum un metru, cu zece vagoane. Începând din a doua seară m-a lăsat și pe mine să mă joc cu trenulețul. Îmi plăcea tare mult să-i dezleg sau să-i adaug vagoane, să urlu „Uuuuuu...”. Uneori, se uita pierdut la mine cum știu să transform un banal trenuleț din lemn într-o poveste veridică. Asta, datorită sunetelor pe care reușeam să le imit. Părinții îl vizitau foarte des. Îi aduceau o grămadă de lucruri, dar și foarte multă mâncare, deși era grasuț. Chiar mizam pe asta. La mine nu mai venea nimeni în vizită. În ultima vreme, până și prietenii vechi, cu care aveam atâtea prostii făcute în comun, m-au dat uitării. Am ajuns aici doar cu câteva haine. O pijama, o pereche de blugi, două-trei tricouri și un costum demodat, purtat ultima dată la înmormântarea bunicii vitrege din partea tatălui. Îmi era larg. Tatăl meu a fost un îngust toată viața. Așa a și murit. Prins de metrou între peretele tunelului și alt prieten de-al lui, la fel de îngust.

Trenulețul din lemn era destul de uzat. Mai avea vopsea originală doar pe ici, pe colo. Parte din ea era imprimată pe pereții camerei, deoa-rece, seara, după stingere, aruncam cu vagoanele lui demontate din garnitură, să-i lovim pe cei patru-cinci țânțari însetați de transfuzii. Pe lângă ei, mai cădeau victimă și alte viețuitoare, muște și gândaci de bucătărie desproprietăriți de stăpânii lor rigizi și nevolnici. Când măturam, înainte de stingere, adunam materie primă pentru câteva insectare. Ne bucuram tare mult de speciile noi. Alungau rutina. În fiecare dimineață, la ora șase, izbucnea din tavan, dintr-un dreptunghi obez, o lumină albă, rece, care ne inunda pleoapele ochilor închiși. Aveam impresia că ni se

plimbă pe sub gene ultimele ploșnițe active din schimbul de noapte. O tipă zveltă, în alb, ne aducea bomboanele, mie doar din cacao, maronii, lui doar din zahăr vanilat, parcă mai gălbui decât știam, dar originale, după miros. Mereu m-am întrebat de ce această diferențiere, dar n-am avut îndrăzneala să fac cercetări. Eram convins că ale mele, cu cacao, erau mai gustoase. Citeam asta în privirea lui invidioasă. Culmea, eram colegi de o lună și nu făcusem schimb de bomboane. Fiecare ni le sugeram sau le înghițeam, în tihnă, după același ritual, fără aluzii asupra gustului și mirosului emanat. Cu siguranță, tipa în alb știa ce ni se potrivește fiecăruia. Plescăiam satisfăcuți până la ultima particulă, dar nu apucam să savurăm în totalitate gustul, că alte două tipe, în albastru, ne aduceau micul dejun, pe niște tăvi din inox, cu delimitări între sortimentele propuse îngurgitării. De data asta, făceam schimburi de „ produse”. Țin minte, într-o dimineață, ne lingeam reciproc tăvile. El lingea pe tava mea zona în care a fost dulceața de afine, iar eu tamponam cu un șervețel locul unde el a avut budinca îndulcită cu vișine, după care sugeram șervețelul până când aroma ultimei vișine dispărea în totalitate. Până la masa de amiază, împărțeam trenulețul în două și ne jucam fiecare cu partea lui. Eram tare satisfăcut când, după tragerea la sorti, îmi revenea mie partea cu locomotiva. Odată, am detașat-o de ultimul vagon și, cu niște acuarele primite de la vizitatorii binevoitori, mă chinuiam să-i recondiționez albastrul de Voroneț, cu care fusese înzestrată la naștere. Până la masa de amiază, am pictat-o aproape în totalitate. Două tipe, în galben, mi-au schimbat cămașa, pătată cu albastrul de Voroneț, preparat cu atâta grijă, iar altele două, în albastru, ne serveau, cu multă grijă, masa. Aceeași ciorbă de varză, dar, la felul doi, mie mazăre goală pușcă, iar lui piure cu pulpă dezosată de rață îndopată. Privind fix la tava cu mâncare, am avut un moment de rătăcire. Am debransat locomotiva, proaspăt albăstrită, de la cele zece vagoane, am strâns-o puternic în pumnul drept, mi-am arcuit brațul și i-am servit-o fix în freză tipei în alb, care tocmai intra cu bomboanele obișnuite, deși ținta nu era ea. Acest fapt, total neașteptat, a zgândărit feng shui-ul personalului care ne trata cu atâta grijă. Chiar și colegul meu a cerut să fie mutat cu altcineva, o cunoștință de care tocmai aflase că a sosit în locație, la plecare, mi-a lăsat cele zece vagoane din lemn ale trenulețului și jumătate din pulpa de rață. Locomotiva a fost păstrată ca probă în urma incidentului iscat

de mine. Tipa în alb a demisionat, fiind înlocuită de una dintre cele două îmbrăcate în galben, care era bucuroasă că a fost avansată. Am fost mutat într-o încăpere mult mai mică, fără jucării, cu un singur pat și cu pereții capitonați. M-au lăsat să iau cu mine cele zece vagoane. Mi-au adus, după două zile, și acuarelele, la insistențele fostului coleg de cameră. Albastrul era folosit în totalitate. Mă gândeam să le vopsesc cu negru. Negrul era intact.

Am separat toate vagoanele. Fiecare dintre ele reprezenta pentru mine un mijloc de apărare împotriva singurătății. M-am întristat enorm când am aflat că prietenul meu, cel cu trenulețul, a plecat acasă. De-atunci, eu țin strâns, în pumnul drept, un vagon stingher din vechiul trenuleț din lemn. N-am, neapărat, o țintă. Mă uit spre ușă, ore în șir, sperând la o masă cu pulpă de rață. Pe mâini mai am doar niște albastru de Voroneț, probabil, de la zbaterele nocturne, în care întâlnesc scheletul rigid al patului.

Mai mult de o cameră cu un singur pat nu puteam primi. Mi s-a promis, totuși, o cămașă nouă, cu mâneci mai lungi. Lungi precum zilele și nopțile ce vor urma.

Acceleratorul de ioni

Ion Termopașcu era fochist stagiar la Institutul de Fizică Atomică de la Măgurele. Fusese angajat printr-un concurs de împreriuri. Cel de dinaintea lui, Fision Haiduc, actualmente defunct, cu o vechime de treizeci și doi de ani în câmpul muncii, a fost izbit în plin de un câmp magnetic scăpat dintr-un tunel în care cercetătorii hăituiău vreo cincisprezece ioni, în speranța că măcar unul o să depășească viteza luminii. Toate au decurs bine până când Fision a deschis frigiderul să-și ia ruda de parizer și, în acel moment, o particulă a evadat din tubul cu pricina, având scopul clar de a depăși viteza luminii țâșnite din becul tip led al aparatului frigorific. Experimentul a reușit, dar, din nefericire, s-au stins amândoi. Și becul, și Fision. Cum nimeni n-a mai avut curajul să ocupe postul de fochist, în urma unui interviu aranjat de șeful tubului cu particule a fost angajat Termopașcu, al cărui nume, Ion, îl recomanda din plin pentru

această funcție. Înainte fusese impiecat de mișcări rotative lombare la un centru de recuperare homeopatică din Techirghiol. Se subînțelege că responsabilul tunelului cu ioni, în perioada de concediu, nimerise la o aliniere de vertebre tocmai pe mâinile lui Ion Termopașcu. De-acolo i s-a tras încheierea contractului de muncă pe o perioadă nedeterminată. Nedeterminată din cauza evenimentelor neprevăzute din institut.

De menționat că, lucru' dracului, odată cu sosirea lui Ion în instituție nu s-au mai identificat ioni rebeli, deși niște cercetători plătiți prost, dar entuziaști, se hârjonesc, sporadic spre des, cu particulele neastâmpărate care suprapopulează țeava subțiată de frecuşurile inerente.

Viața sentimentală a lui Termopașcu era într-un con de umbră. El credea că-i într-un cilindru. Ce să-i faci? În timpul gimnaziului, nu doar geometria de clasa a 8-a era în spațiu. Era și el.

Protonia Precup era cu vaca. Aceasta, ș-anume bovina, păștea liniștită pe terenul din partea stângă a institutului, unde iarba era mai grasă, fiind umbrită de coșul prin care ieșea fumul produs de focul iscat de fochistul Termopașcu. În accepțiunea vacii, fumul era cel care producea umbra cea mai deasă, nu hornul în formă de trunchi de con – noțiune străină lui Ion. Bună rimă. Da' cine să ceară părerea vacii? Privit din partea opusă hornului, terenul se afla în dreapta. Asta, pentru o mai precisă localizare a celor trei, terenul, vaca și Protonia.

Peste mai puțin de cinci minute, Protonia urma să ia pauza de masă. Prefera aceeași băncuță maronie, suflată cu un soi de cenușă, de lângă gardul electric, pe care o prefera și Termopașcu pentru masa de prânz. Îi plăcea în aer liber, întrucât, înăuntru, aerul era fie condiționat, fie plimbat aiurea prin țeava cu particule.

A fost prima dată când cei doi s-au sincronizat. S-au așezat, sfioși, fiecare pe câte un capăt de bancă și și-au expus alimentele aduse de acasă între ei, pe mijlocul băncuței. Fără a avea vreo înțelegere, tacit, fiecare a început să guste din ce avea etalat celălalt. Se priveau tandru, în timp ce vaca păștea, cu aceeași tandrețe, la o distanță considerabilă de gardul electric. Detesta curentul, de vacă e vorba, detesta curentul din sârmă, cel din aer era agreat, îi mai alunga de pe spinare insectele supărătoare, deoarece coada, cum vom vedea imediat, nu o ajuta deloc. Din cauza unei electrocutări și-a pierdut cornul drept și aproximativ cinci optimi din coadă.

În liniștea aceea atotcuprinzătoare, ceea ce părea că s-ar putea transforma într-o idilă și, mai apoi, într-o poveste frumoasă de dragoste s-a făcut scrum. Deflagrația produsă de acceleratorul de ioni de tip tandem i-a pulverizat, efectiv, în eter, pe cei doi viitori îndrăgostiți, cu tot cu băncuță. Viteza luminii a așternut întunericul peste tot în jur.

La orizont, abia se mai putea zări conturul unei vaci unicorn care zbura haotic.

S-au dus ai mei...

S-au dus ai mei și ușa e-ncuiată,
Degeaba am o cheie s-o descui...
De scurtă vreme, n-am cui zice tată,
De foarte multă vreme, mama nu-i...

Aștept să văd, la geam, perdeaua trasă
Și-apoi să iasă tata iute-n prag...
Aștept, dar nu mai are cin' să iasă
În pragul prăfuit de-atâta drag.

S-au îngropat tristețile-n abisuri,
S-a pus tăcerea-n suflet, împietrit,
Și ce folos că m-ați urmat în visuri,
De nu vedeți ce vis am devenit?

Uitarea mea prin amintiri vă cată,
Mă rod, pe rând, nestinsele priviri
Și îmi miroase-a mamă și a tată,
Prin tocul ușii-adulmec amintiri...

S-au dus ai mei, așa se duc părinții,
În lumânarea crudă pun, umil,
O ultimă speranță către sfinții
Ce-mi lasă, încă, suflet de copil.

La All Inclusive

(Parodie după poezia *Odaia bunicului*, de Ion Pillat)

M-am dus cu o mașină și am trecut cu bacul
La Călărași-Silistra – o oră și-un minut.
Eu n-am mai fost, dar, sincer, am fost satisfăcut
Să pot s-admir în juru-mi, că se mergea ca racul.

Am pus cu mine acte, de-acasă – un hrisov,
Să vadă și bulgarii că-s fiu de Țepeș-Vodă,
Și-ajuns la patru stele, în camera comodă,
Aveam în jur de toate, ca la-nceputuri lov.

Pe plajă și-n piscine, femei – mai mult de-o mie,
Iar eu, în slipul Gucci, mă tot plimbam năuc,
În gând tot repetându-mi că dacă mă mai duc,
Un loc mai bun ca ăsta nu are cum să fie.

Am stat o săptămână, dar nu m-aș mai trezi
Din visul ăsta magic, la griurile vremii,
Dar tot regret un lucru: am pus, precum boemii,
Mai mult de-un kil pe mine, în fiecare zi.

Lehamite

Eu am în întreținere guvernul,
Plătesc atâtea taxe zi de zi,
Și parcă mă învăluie infernul,
Când văd că țara uită de copii.

Plătesc s-o ducă bine parlamentul,
Se duc la dâșii sume mari de bani,
Achit facturile, că-mi iau curentul,
Mai am și rata, încă patru ani.

Plătesc s-o ducă bine infractorii
Pe care i-au închis în pușcării,
Dar nu mai au, acum, rechizitorii,
Că legile-s banale jucării.

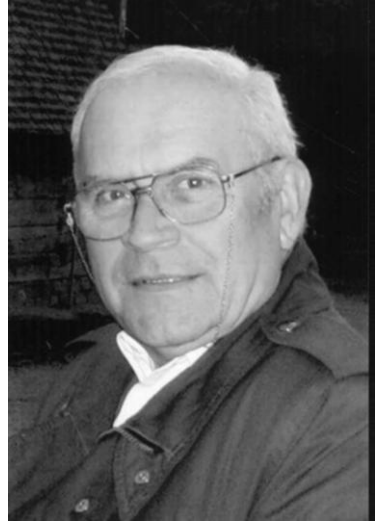
Plătesc să țin în spate angajații
Pe pile, pe șantaje, tot mai mulți,
Și astfel promovează toți ratații
Ce vor să se pozeze printre culți.

Trăind prezentul prins în aberații,
La viitor mi-e greu să mă gândesc,
Că-i tot plătim pe proștii-acestei nații,
Dar ei... când mama dracului plătesc?

Login Berende / O spirală a politicii românești

Cornel Cotuțiu

Eu, tu, el

Reflecții dintr-o vreme când încă nu mă înăcrisem..., căci precumpănea speranța.

Am fost în bună măsură educați în spiritul ideii: Dedică-te celorlalți, colectivitatea îți va fi recunoscătoare pentru efortul depus întru elucidarea tainelor și necesităților ei.

Una dintre consecințele stăruitoare: Fiecare să aibă grijă de celălalt, cel puțin de un „celălalt”.

În bună măsură, era o comodă, logică situație, rezolvare, soluție, pentru individ: Eu mă ocup de tine, tu te ocupi de mine, eu – de el, el – de tine, noi – de voi etc.

Ei bine?...

De ce nu, mai întâi eu despre mine? Eu cu mine? De ce altul sau alții despre mine și cu mine?

Dacă eu însumi nu sunt în stare să-mi găsesc rezolvările necesare, căile trebuincioase, înseamnă că ajutorul celuilalt e fie tardiv, fie inutil, fie insignifiant.

O zicătoare: „Copiii, nebunii și oamenii beți spun adevărul”.

Deci?...

Inocența, candoarea, lipsa de experiență, dereglarea mintală, mintea drogată înlesnesc adevărurile? Prea puțin, dar, se pare, nu ai încotro.

O zicere: „Adevărul cu dreptatea împreună locuiesc”.

Lucian Blaga e pe aproape, când socotea că „Minciuna este vacanța adevărului”. Cumplită afirmație! și regret că nu a însoțit-o cu argumente persuasive.

Dacă tot veni vorba de ziceri: În relațiile dintre mine și taică-meu – eu și el –, mi-a rămas și o reflecție, pe care părintele meu o rostea câteodată, când el, tânărul său fiu, ajungea în impas, trebuind să decidă asupra conjuncturii iscate. Coborât de la poalele Munților Țibleș (satul Dumbrăvița), buni ani a fost magazinier la o întreprindere regională de colectare a porcilor. Cred că din pricina aceasta, când eu îi mărturiseam o indecizie în a rezolva o conjunctură riscantă, urâtă, el rostea, ca o avertizare: „Cine intră în țărâțe, îl mănâncă porcii”. Tânăr dascăl fiind, presupuneam, oarecum amuzat, de unde vine preferința tatălui meu pentru cele două substantive din această dură frază.

P.S. Oricum, starea de acreală ce-mi dăduse târcoale în ceaușistul deceniu 9 a fost anesteziată în uluitorul decembrie 1989, pentru ca apoi „calificativul” de „Revoluție” a început să se compromită, prin realități socio-politico-administrative ulterioare, și să exemplifice vechiul „Nu s-a schimbat modificarea”. Și cred că nu puțini români, asemenea mie, trăim un fel de deziluzie înecată într-o acreală de oțet.

Nu ne rămâne decât speranța că... totuși...

Sfieli

Motto: „Și te-ai dus, dulce minune...”

Mihai Eminescu

Când adusesese ceaiul, i-am spus:

– Ce-o fi asta la mine?... În fața unui păr blond, devin trist.

Eram întinși amândoi pe divan și citeam din Pablo Neruda. Între timp, pusese încă două mere Jonathan la copt. S-a răsturnat pe burtă,

cu fața în pernă și cu umărul ei rezemat pe umărul meu. Când, după puțină vreme, a încercat să revină în poziția inițială, am oprit-o:

– Te rog, mai rămâi așa, până mai citesc o poezie.

Dar am citit mult de tot, căci ea a continuat să rămână tot așa, cu umărul ei pe umărul meu. Apoi, respirația i-a devenit mai apăsată și mi-am dat seama că a adormit...

Am citit în continuare, cu aceeași voce monotonă, restul sonetelor, pe bună dreptate adormitoare în asemenea momente. Când m-am încredințat că a adormit de-a binelea, mi-a trebuit bune minute până să-mi scot umărul de sub umărul ei și să mă pot ridica din pat, fără s-o tulbur. Intenționez să iau merele de pe plita sobei, să i le pun pe farfurie și să plec tiptil. M-am pieptănat, mi-am luat sacoul și, proptit cu mâinile pe masă, aplecat spre ea, o privii cu duioșie...

Respira liniștit. Eram oarecum calm, dar pluteam în apa aceea de moleșeală voluptoasă și de mulțumirea că-mi potolisem orgoliul, simțurile.

Micul radio portativ continua să cânte într-un fel de surdină timidă, strivit sub coapsa ei, se vedea doar un colț din el. Mi-am oprit apoi privirea asupra chipului. Nu aveam impresia că am a face cu o străină, numai că, așa cum era, fața parcă era a unei necunoscute. Și deodată mi s-a părut, dacă nu inexpresivă, atunci lipsită de acel farmec viu al clipelor trecute.

Și deodată a sărit ca arsă, țipând ușor. Redeveni frumoasă. N-a știut să-mi spună din ce cauză s-a trezit din somn așa de brusc.

...Stătea cu genunchii apropiați de piept, cu părul desfășurat blond pe umeri, pe obraji și câteva șuvițe pe genunchi. Stam rezemat de perete, la câteva palme de ea, în așa fel încât lumina becului să nu mă atingă decât trecând diafan prin părul ei, care părea cuprins de flăcări. Expresia feței avea acea destindere potrivită unei intimități degajate; liniile trăsăturilor îmi păreau că se dilataseră, amplificând farmecul unui anume sentiment pregătit să incite...

Citea dintr-un caiet în care notase reflecții de-ale lui Maupassant și Jakobsen, rezemată de perete. O vedeam din profil: de după șuvoiul de păr blond, abia dacă se întrezărea un început de nas, parcă obraznic și puțin palid.

Am oprit-o din lectură:

– Dar e frig, Raluca. Uite, dacă vrei să mai rămân, atunci dă-mi voie să-ți pun pe umeri haina mea. Dacă nu, atunci înseamnă că vrei să plec.

– Bine...

Am făcut cum promisesem și ea a început să râdă, viclean:

– Dar acest bine poate să însemne și da, și nu. Adică să rămâi sau să pleci.

I-am sărutat palma mâinii întinse.

Delia Chira / La Belle Epoque

Icu Crăciun

Capitolul 10

Nu mai avea nicio șansă s-o facă să se răzgândească.

Se zice că singurătatea este soră cu concentrarea, dar, în cazul lui, această vorbă nu se potrivea deloc. N-a învățat nicicum să trăiască fără ea. Sceptic, nemulțumit de sine și cu chipul năclăit de sudoare, cum să facă să nu mai tânjească și să mai gândească aidoma unui obsedat? Cum să nu-și mai facă iluzii, cum să nu-i pară rău, cum să mergi înainte dacă așteptările nu ți s-au împlinit? Amintirile i se roteau ca un carusel stricat. Chipul ei îl împresura din toate părțile. Magia a ținut doar o jumătate de an. Dincolo de idiosincraziile și prejudecățile inerente, suferea cumplit, dar n-avea cui să se mărturisească, nici măcar duhovnicului, ajuns la senectute, cât timp trăise; în rest, era de principiu că dacă te doare ceva e mai bine să taci, căci dușmanii te vor lovi exact în locul acela. Trăise asta chiar pe pielea lui. Provenea dintr-o familie nevoiașă, fără potențial financiar, l-a căutat, l-a obținut, dar uite că nu avea liniște și nici confort sufletesc. Trecuse prin greutăți mai mari, dar n-a vrut să le spună nimănui. N-a avut o copilărie nostal-

gic-idilică așa cum au avut alții, răsfățați ai sorții. Oricum, nu se regăsea în această lume anostă, zgrunțuroasă, cu care nu avea ce să mai împartă. Întotdeauna se vor găsi inși care să-ți zădărnicească dorințele. Inițial, a început să se precipite, apoi, aparent resemnat, câteva săptămâni a încercat s-o ignore ca și când ar fi avut o boală ascunsă, dar n-a reușit. Pe el chiar îl durea faptul că îl ignorase, că refuza să-i răspundă mesajelor și mail-urilor. Lipsa de comunicare îl sufoca. Nu mai avea cu ce să-și purifice gândurile. Sentimentul inutilității este groaznic; îți apasă și-ți macină sufletul. În definitiv, trecutul nu poate fi schimbat. Nu te poți debarasa de cineva drag ca de un obiect, o piatră ori un sac de cartofi. Nu era vorba de încăpățănare, ci pur și simplu de voința ei. Cu siguranță, a dorit să scape de el, deși el ar fi vrut să îmbătrânească lângă ea. Se simțea marginalizat, nedreptățit și rănit ca un dulău dupos și năbădăios, hăituit degeaba. În zilele sedentare, gheața însingurării îi strângea capul ca o menghină ruginită. Era palid și supt. Cu pleoapele închise, se răsucea în jurul aceluiași focar de gânduri încâlcite. Nu mai avea niciun rost să cântărească pe alții.

Pe vremuri, doar el își cunoștea sursa anxietăților sale și își înțelegea singurătatea. Când ajungi să te înăcrești într-ale vieții, vine un moment când nu-ți mai vine să ieși „în târg” de silă c-o să vezi aceleași mutre, îi spuse un fost dascăl, pensionar de vreo zece ani, căruia, acum, îi era frică să mai iasă pentru că n-o să-și mai vadă chipurile altor colegi trecuți în lumea umbrelor. Se apucase de recitat cu nesaț clasicii, terapie folosită când i s-a retras din viață nevastă-sa, a cărei aparență energică l-a înșelat, și mult mai apoi, părinții, pe rând, tatăl, mâhnit fără melodramă, fiindcă îi paralizase partea stângă și rămase imobilizat la pat în ultimii șase ani de viață, mama cu un alzheimer înfricoșător, dezagreabil, alunecând în tristețe cu resorturile gândirii stricate, cu mintea rătăcită, privind neputincios la ultimul lor drum ca niște peregrini împovărați de gânduri ascunse. Acum, era obsedat de faptul că undeva citise că născuții în iarnă, cum era el, erau predispuși să dezvolte schizofrenia, așa cum devenise un amic, coleg de serviciu, după ce se pensionase. Dacă în copilărie și adolescență, cu exuberanțele lor vitale, citise literatură de duzină, ieftină, cu timpul a devenit mai selectiv și a început să nutrească ambiții nemăsurate. Acum, nu se putea obișnui cu însingurarea și avea gândirea deformată. Cândva,

din citit și scris își făurise o cetate inexpugnabilă, care, realmente, l-a ajutat să supraviețuiască. Salvarea dobândită după boala nevindecabilă a soției cu ajutorul spiritului, rafinat, de data aceasta n-a mai dat roade. Dar, rămăsese același om imperfect căruia îi plăcea să alerge după himere. Deși nu dorea, treptat, treptat, frumoasele amintiri i se transformau în schelete fragile. I se dezlegau ca niște cai sălbatici cu zăbala-n gură, din copitele cărora sar scânteii, care se zbat să se smulgă din hățuri să fie liberi. Spera să primească un semn de la ea, dar uite, au mai trecut încă cinci săptămâni și nimic. La drept vorbind, credea că distanța dintre ei va reveni la normal. Parcă avea gust de cenușă în gură. Nădăjduia s-o recâștige, apelând la altceva, un fel de resuscitare a ceea ce fusese frumos înainte. Nu era de mirare că trecutul poate fi preschimbat în prezent, că vor reînoda ceea ce s-a deznodat. Nu-i era jenă de ceea ce a trăit alături de ea. La urma urmei, nimeni de pe lumea asta nu este scutit de dezamăgiri. Dar a lui era întemeiată ori nu? Nici în ruptul capului n-ar fi acceptat să se mute cu totul la el, dar nici el la ea. Chestiunea asta o discutaseră cu un curaj amețitor și înainte când erau pe bune. Ce a oferit el și ce a primit? Unde era mâna ce i-a împrăștiat părul și gândurile? Dacă aurul ruginește, înseamnă că nu a fost aur, iar dacă dragostea se termină, înseamnă că nu a fost dragoste. Nu întotdeauna singurătatea este necesară, căci timpul este neiertător și devorator, de aceea, se simțea inconfortabil și refuza să se uite într-o oglindă, fără îndoială, nemăgulitoare. La urma urmei, a fost decizia ei, nu a lui, să nu mai continue.

Trebuia să învețe să trăiască fără amintirea ei, deși stăruia în memoria lui, să revină la rutina cotidiană de dinainte de a o cunoaște, dar ceva necunoscut începea să-i estompeze pofta de viață. Între timp, a aflat ce n-ar fi vrut să afle. Totul a sărit în aer, când, în sfârșit, după circa opt luni i-a trimis un mail în care îl anunța fără niciun fel de gând ascuns că are un prieten mult mai tânăr decât ea și că se înțelege bine cu el. Mai clar nu se putea: nu-l mai dorea în viața ei de deasupra pământului, așadar, prezența lui nu mai era agreată, de cum prețuită. O fi fost un bărbat prozaic și posesiv? se întrebă descurajat în primele fracțiuni de secundă. Răscolit de întrebări și gânduri, viermele regretului își arătase capul hâd, gelatinos și își dăduse seama că din clipa aceea comunicarea dintre ei este imposibilă. Cu toate că moartea nu intra în

preocupările sale, toate s-au adunat în inima lui. Nu avea pe nimeni să-i ridice necondiționat moralul înstrăinat, să-i aline și să-i mângâie auzul. Încercănat de obsesii, se simțea deformat și strivit parcă de tocul unei femei necunoscute. Și câtă încredere a avut! Nimic nu mai putea fi recuperat. Cu simțurile încordate și dilatate și cu sufletul zbuțiat, demn de compasiune, începuse să-și răsfoiască experiențele pe sărite cu o furie neseacă. Faptul că l-a lăsat să ricoșeze din viața ei ca o bilă de snooker atinsă din greșeală îl durea și ofta ca Sisif când făcea popasuri dese. Ajunsese, cum se zice, în faza crepusculară, uzat fizic și psihic, într-o depresie severă, având accese de revoltă în van, debitând adevăruri eterne pe care nu le mai înțelegea nici el. Cu credința pierdută și privirea apoasă și inexpressivă, nu mai era omul răbdător și tenace de altădată. Îl cuprinse o tristețe grea, de neîndepărtat, nemaiputând să-și ordoneze gândurile pentru o ieșire decentă din viață. Trăia rușinea copleșitoare a respingerii și abandonului cu toată ființa sa, dar se întreba dacă îi va lipsi prezența după trecerea lui dincolo. Cei singuri nu se pot niciodată odihni. Pe deasupra, semnele bătrâneții veniseră într-un moment foarte nepotrivit. Părul îi încărunțise total într-o singură noapte. Oricum, nimeni nu mai depindea de el. Există și răni care nu se vindecă. Pentru el, furtuna n-a trecut și nici primăvara n-a sosit. Îi venea să urle: „Nu am pentru cine să trăiesc!”. Nu mai avea putere să reziste.

Apoi, s-a cufundat într-o cădere psihică cruntă, irecuperabilă, cu tulburări de atenție și tribulații aiuritoare, nemaivând la cine și la ce să apeleze, punându-și sigiliu pe sufletul său bolnav de dragoste. Toate acestea l-au schimbat mult, până la depersonalizare. Nu-și putea controla emoțiile, neavând cum să se salveze. Cu privirea în gol, se aprindea și se stingea din te miri ce ca o candelă în bătaia vântului ca să salveze puțină lumină din ea. Se vedea cu ochiul liber că era predispus la instabilitate psihică precum un dezaxat cu excese de paranoia extreme și vorbire dezarticulată. Minte nu-i mai era aliniată cu sufletul. Cât fusese lucid, luase somnifere și calmante cu pumnul. Acum nu mai ia nimic, crede că este pândit întruna de primejdii. Somnul îi devine un simplu exercițiu de supraviețuire. Nu s-a putut obișnui cu absența ei din viața lui. Nu mai avea nici energie să se ridice din nou, nu mai era nici conectat la realitate. Până și patul nu-i mai era prietenos ca înainte. Avea umerii gheboșați, gâtul tras în față de un cap buhăit, iar

brațele parcă i se scurtaseră. Deceționat, mofturos și indecis, cu debandadă în mintea încrâncenată și cu vocea cavernoasă, în ultimul timp predispus la A.V.C., refuza somnul pe îndelete, așezat și trudit. „Rostul nopții este să te odihnești, nu să te gândești, pribegind cu sufletul în locuri pustii” îi spusese cândva tatăl său. În întuneric, până și umbra te părăsește. Năpădit de șubrezeniile trupului, arătând nesigurantă în deplasare, avea coșmaruri și halucinații devastatoare, retrăia severitatea și asprimea tatălui din copilărie, fiind fulgerat de gânduri nelimpzite și dezlânate, privirea tulburătoare și buzele serbede, ceva straniu îi huruia în cap ca niște gheare de lilieci ce-i scotocesc creierul, iar în sufletul plin de bătăături, ostenit și măcinat, i se insinua o tristețe de nedescris; nimeni nu i-o înțelegea. Niște vene subțiri, transparente, îi apăruseră ca din senin la tâmple. Era înfiorător de slab și de descărnat. Chinuit în gând și în suflet, avea impresia că toată lumea avea ceva cu el și că, din când în când, o mulțime de demoni cu niște ochi străini, curioși și avizi i se arată în fereastră și îi rânjesc primejdios. Nu-i vorbă, pentru mulți, nu fusese el o fire deschisă și comunicativă nici înainte. Se îngropase în sine ca într-un mormânt. Câteodată, pășea ezitant și sfios ca un dulău speriat, gesticulând dezordonat, îngânând cuvinte fără noimă, cu o alură absentă și privirea stinsă și uscată, îngropată în deznădejde și sufletul sfâșiat, țândări, vorbea gutural și stâlțit, sugrumat, ca un om al străzii mut și ursuz, lovit de nenoroc. Altădată, vorbea răstit și monosilabic, fără noimă, că te temeai de el. Scos din cronologia obișnuitului, nu mai era cel de altădată, politicoș și blând, dădea senzația că și-a uitat trupul în altă cameră. Propozițiile i se stingeau înainte de a se încheia ca și când ar fi fost bântuit de toate bolile de pe lumea asta. Mintea nu mai avea gânduri, i se strângea în cap ca un arici atins cu varga. Nu se împăca nici cu cei apropiați cu vizitele lor consolatoare, care, cu inima strânsă, îl priveau cu suspiciune și îl tratau ca pe o epavă umană cu reacții imprevizibile, și, în consecință, nimeni nu l-a mai căutat; pentru ei, viața a intrat în firescul cotidian, nu mai era nimic de făcut. Se înstrăinaseră cu mult înainte de săptămânile acestea. Cu toate că nu-l mai atingeau ce gândesc alții despre el, lumea lui se amesteca, fără să vrea, cu fragmente de realitate și de amintiri. Trecut de miezul vieții, nu avea cu cine să-și odihnească gândurile, ori să-i strecoare măcar o vorbă bună. Era total de-

pășit, într-o stare depresivă de nedescris și cu sufletul răvășit ca un prizonier neuroastenic dintr-o rezervă de spital cu mobilier strict necesar. Delira, bânguia încurcat vorbe numai de el înțelese și, din când în când, icnea cu trupul parcă scuturat de convulsii. Nu a putut rezista indiferenței. În preajma lui, se simțea mirosul unei însingurări finale. Apusurile deveneau din ce în ce mai deprimante până la venirea nopții plângătoare, vorba poetului, iar în încăpere se așternea o tăcere tristă în timp ce creierul îi hârâia ca o moară hodorogită. Încet, încet, lumina se stingea din el. La asta se adăuga mîzga cotidianului care-i otrăvea și mai tare timpul ca o ofensă josnică, iremediabilă și indezirabilă. Devenise un om chinuit, deprimat și pustiit, ca unul care nu dorea să-și aducă aminte de nimic; acest chin nu mai putea fi anulat. În mintea și sufletul lui, nevindecat, se înghesuiau, se suprapuneau, se amestecau și se înlănțuiau de-a valma hăuri peste hăuri, fără sfârșit. Oasele, goale, i se ciocneau în trupul chircit și schimonosit. Era greu de-l descris. Depășit de situație, cu obrajii descărnați și cu mintea golită, nu mai era conectat la realitate. Nu mai avea ordine în gânduri. Avea impresia că îl urmărea cineva. Toate punțile din jurul lui s-au prăbușit. Pierduse legătura cu el însuși, nu mai era nimic de comentat. Pentru el, tot ce fusese frumos murise, dar nu-și dădea seama că-l așteaptă sărutul morții. Cui are să-i lipsească? Va rămânea în inima lui, dar nu în viața lui, în tangajul acestor zile și nopți zăvorâte în solitudine. Întrebarea asta îi paralizase gândurile. Refuza să-și părăsească patul. Nu mai avea nevoie de nicio metodă care să-i încetinească ceasul biologic. Nu mai suferea forfota străzii, agitația și stridența. Ce să-i ceară vieții? Inevitabilul nu mai putea fi păcălit. Îl părăsiseră toți, până și gândurile.

Sufletul este „oaspete și însoțitor al trupului”, cum ar zice un filozof, care pleacă odată cu retragerea din viață. Ce nu vindecă viața, sigur vindecă moartea, își zise într-o frântură de luciditate, căci numai așa, durerea, întristarea și suspinarea vor dispărea, ascunzându-se în cerul înalt, cald și primitiv, cum rostesc preoții la înmormântări. Tras la față, cu ochii încercănați și fața palidă și cu hainele desperecheate, într-o străfulgerare de o milisecundă, cu mare efort, se întâlnise cu el însuși și se gândise că în ziarul local județean o să apară un necrolog care va suna așa: „Cu multă durere în suflet, aducem la cunoștința prietenilor și cunoscuților plecarea dintre noi, în data X, a celui care a

fost... Corpul neînsuflețit va fi depus la capelă. Slujba de priveghi va fi marți, 25 aprilie, ora 18:30, iar slujba de înmormântare va fi miercuri, ora 12. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată”. Semnat: „Familia îndurerată”. Nimeni nu se va alarma odată cu dispariția sa. Cu siguranță, când cadavrul lui nici nu va fi răcit bine, „corbii” își vor începe să-și facă treaba. Apoi, uitarea se va așterne peste tot. Chiar așa a fost. Nu dorise să-și ia rămas-bun de la nimeni. N-a dat niciun semn că s-ar teme de moarte. În mintea lui, ispita neagră se strecura ca o omidă verde și grasă. Dar el nu va înceta s-o iubească și acolo. Neîmpăcat, cu mintea împăinjenită și gândurile suspendate, regreta că lumea poate exista și fără el. Săptămâna începuse sub auspicii sumbre. Nu știa dacă ușa se deschide spre înăuntru sau spre în afară. Parcă nici nu ar fi existat. Lumina scăpăra în bezna despăcată de o lumânare aprinsă de o mână necunoscută. Încetase să mai respire.

Zilele se duceau spre iarnă. În încăperea austeră, faldurile reci ale draperiilor cărămizii tresăreau purtându-i taina temătoare sub pleoapa neluminată. Ziua se terminase, era una cu noaptea și n-avea sfârșit. Aici, se adunase pustiul întregii lumi și fumega solitar. O avalanșă de sunete deznădăjduite și dezarticulate spinteca văzduhul cenușiu. Nimic nu durează veșnic. Orice viață își are misterele ei. Până și întunericul își are lumina sa.

Niște nori cenușii dominaseră câteva stele stinghere din niște constelații îndepărtate. La orizontul brumos, o geană îngustă de lumină anunța zorile ca o mângâiere pe obrazul unui copil de o frumusețe stranie.

Fragment din romanul *Octombrie*, în curs de apariție

Ion Cristofor

Stelele, surorile

Zi și noapte fac naveta
Între cel care sunt
Și cel care nu sunt.
Stelele, surorile, îl recunosc
Doar pe cel din urmă.

Ca un bumerang

Speranța se întoarce
ca un bumerang de os
și te izbește în față.

E seară și armele
atârnă tăcute.
Instrumentele de suflat
ale pădurii înghețate
Ne răscolesc.

Și toate dogmele ard
pe altarul indeciziei noastre.

Ca la un semn
toate instrumentele tac.

Psalm tăcut

Ne umplem de cuvinte de laudă
ca arborele de frunze
tocmai când femeia iese strălucitoare din mare.

Luăm învățătură de la judecătorii pământului
și ne bucurăm tremurând.

Fă, Doamne, să răsară peste noi
lumina slavei tale
și înmulțește în lan
boabele jertfei noastre.

Cu mâna goală

Munții saltă ca niște iezi
în bucuria noastră nespusă.

Cu mâna goală vine eternitatea
la moartea ta.

Mut și cu ochii scoși
te vei muta într-o stea.

Primii fulgi

Un băiat și o fată
Mănâncă raci roșii

Pe un ziar
sub lumina de lună.

O căruță duce o ghilotină ruginită
cad primii fulgi din iarna aceasta.

Mariana Bojan / Iarnă în Mănăștur

Constantin Cubleșan

La terasa „Liliacul”

Trecuse vreun deceniu și mai bine de la încheierea războiului, așa încât orașul nostru, care fusese doar parțial atins de câteva bombe, aruncate, din greșeală sau nu tocmai, asupra cartierului gării, începuse a lua un avânt industrial, amenințând astfel să schimbe, să modifice vizibil, atmosfera intelectuală, aristocrată mai bine zis, a acestuia, așa cum fusese cunoscută în perioada interbelică. Se păstrau, în zona centrală, locanțele pitorești, căutând a-și reface clientela de odinioară, atâta câtă mai rămăsese, dar și stimulând tineretul în a le frecventa după un anumit... tipic tradițional, să zicem.

Axa centrală a orașului o constituia bulevardul Muncii, fost Levente, în perioada anilor când Ardealul de Nord fusese cedat Ungariei, fost Regal, fost Național, fost Dumnezeu mai știe câte denumiri avusese de-a lungul istoriei, mereu schimbându-se în funcție de vremelnicile acesteia. Lung de aproape un kilometru, el unea cele două mari piețe centrale, cea din sud dominată de silueta Catedralei Ortodoxe, cea din nord de, în totul laică, impunătoarea clădire a Hotelului-Restaurant

„Continental”, cu arhitectura sa cvasi-barocă, în care se puseseră la cale, în ani diferiți, multe proiecte politice și culturale, dintre care puține se și împliniseră. Ei bine, de jur-împrejurul acestor spații, numai bune pentru promenada tineretului care ieșea la *șpațir* seara, înainte de a se retrage te miri unde, într-o intimitate oarecum bahică, ființau numeroase locante, cu profiluri dintre cele mai apetisante, variind ca prețuri, de la cele populare la cele elitiste. Între acestea, Terasa „Liliacul” se bucura de o bună reputație, fiind una dintre cele mai moderate la prețuri, în ciuda faptului că păstrase o anume eleganță în interior, mobilierul comandat, cine știe de către cine și când, la Viena, cu mese rotunde, nu mari, intime, cum se zice, care aveau tăblia din marmură veritabilă (suspectă pentru o epocă proletară, ce se anunța agresivă), cu largi canapele acoperite cu piele cam jerpelită în timp, cu scaune de culoarea castanei, având speteze din lemn curbat, foarte comode, în care te puteai rezema cu încredere. Terasa, ieșită pe trotuarul lat în acea parte a pieței, funcționa de primăvara până toamna, în toate zilele senine, apoi, când vremea se strica, activitatea se retrăgea în interior, într-un salon larg, ca o sală de așteptare din gărilor mai acătării, unde fusese instalat, în premieră pentru oraș, un tonomat la care putea fi comandată atât muzică populară, cât și muzică ușoară (lejeră), dar și muzică de operă, mai puțin solicitată însă de... consumatorii obișnuiți.

Între cei ce frecventau în mod curent locanta, era și avocatul Vasile Mantaroșie, un bărbat chipeș, cu vârsta indecisă între patruzeci și cincizeci de ani, întotdeauna având o ținută elegantă, costum tras la trei ace, părând chiar demodat cu papionul legat strâns sub bărbie, etalând maniere de comportament ceremonios, ce avea darul să-i impresioneze (în orice caz, să-i țină la respect) pe clienții cu care purta discuții îndelungate, legate de diversele procese în care se angaja, pe bani nu puțini. Prefera să discute totul... la vedere, sub privirile publicului, la asemenea *ședințe* cerând pentru sine o cafea mare (schwarz vienez) lângă care mergea, fără excepții, un coniac de bună calitate și un pahar cu sifon, de la gheață. Atâta tot, făcând astfel buna impresie de a nu fi lacom, precum alții... confraterni din oraș. Avea masa lui, reținută în bună înțelegere cu *șeful de unitate*, domnul (tovarășul, pentru alții) Trifan, om jovial de altfel, ce răsufleta greoi din pricina unei burți enorme revărsate peste cureaua pantalonilor, îngreunându-i mersul.

Avocatul venea cam de două-trei ori pe săptămână, în zilele de lucru, dar nesmintit duminică de duminică, punctual la ora zece, însoțit de câinele său, de rasă, care se tolănea docil la picioarele mesei, rămânând acolo, fără să facă fasoane, pe durata celor două ore cât își petrecea Vasile Mantaroșie timpul, citind adâncit dintr-o – mereu aceeași – carte groasă, cu pereții cam scorojiți, fără să poată cineva să-și dea seama dacă era un roman sau un tratat juridic, dacă era în limba română sau străină. De altfel, nici nu interesa pe nimeni acest amănunt. Important era că domnul avocat se așeza la masă, cu cinci minute, fix, înainte de ora zece, în fiecare duminică, comandând chelneriței aceeași cafea (schwarz), același coniac și același pahar cu sifon (de la gheață) la care se adăuga acum și o savarină, pe care i-o oferea lui Popon, câinele, ce-și savura delicatețea cu lăcomie, după care, punându-și botul pe labe, dormita două ore, nemișcat, de parcă ar fi fost împăiat.

La ora douăsprezece, cu mici abateri de timp, sosea și Liudmila, soția sa, tot așa de bine îmbrăcată, elegantă, având o ținută sportivă, căci era profesoară de educație fizică la unul dintre importantele licee ale orașului. De obicei nu se așeza la masă alături de soțul care, cu puțin timp înainte, achitase nota aflându-se pe punctul de plecare. leșeau în stradă la braț, două siluete ce nu puteau să nu atragă privirile tuturor celor aflați în trecere pe-acolo, și o luau la pas lent, de promenadă, în lungul trotuarului, pe bulevard, până în pragul Restaurantului „Continental”. Se-nțelege, avocatul își ducea câinele în lesă, acela călcând mereu cu un pas înaintea lui, semn că animalul cunoștea foarte bine traseele stăpânului. Erau așteptați la intrare de un piccolo care îi conducea la masa din salon, reținută din timp, pentru a-și servi amiaza în maniera vremurilor trecute, aristocrate. Popon era condus, și el, cu grijă, într-o sală mică, laterală, un separeu de serviciu, destinat anume unor asemenea doleanțe ale celor care veneau la ora prânzului ori seara, însoțiți de asemenea patrupede. Până când cei doi consulta meniul zilei, Popon era deja servit cu o substanțială porție de oase, puse deoparte din bună vreme, de altfel totul intra în programul obișnuit al zilei, pe care îl urma acel cuplu, apărut parcă dintr-o altă realitate, demn de toată invidia.

Vasile Mantaroșie se născuse la Rădăuți, dintr-o familie de intelectuali veniți în România după Marea Unire, de la sfârșitul primului război, așa că junele basarabean studiasse Dreptul la Iași, unde o cunoscuse pe Liudmila, și aceasta refugiată, cu familia, de pe meleagurile de dincolo de Prut. Veniseră în Transilvania în pragul celui de al doilea război, când Basarabia fusese încorporată Uniunii Sovietice, stabilindu-se în orașul de sub Munții de Apus ai țării, alegând să fie astfel cât mai departe de *răsăritul luminos* și cât mai aproape de orizonturile Europei. S-au integrat destul de ușor în viața orașului, el intrând în barou, ea aflându-și loc în învățământul liceal. Pentru că între ei era o diferență de vârstă apreciabilă, au preferat să nu aibă copii, ducând o viață lejeră, de societate, cum s-ar zice: mondenă. Acasă duceau un menaj modest, Vasile nici nu-i pretindea cine știe ce treburi gospodărești, ea alegând să-și petreacă timpul liber mai mult pe stadioane ori în sălile de sport, unde era cunoscută ca o susținătoare înfocată a echipei feminine de volei, a Universității, în stafful tehnic al căreia fusese cooptată. El avea treburi zilnice prin sălile tribunalului, uneori cu procese chiar în alte orașe, așa că se vedeau destul de puțin și comunicau parcă și mai puțin. Dar, oricum, erau mulțumiți cu modul lor de viață și aveau chiar plăcerea de a lăsa în oraș impresia unui cuplu fericit, a unei perechi ideale. Se evidenția o clară monotonie în ritmul lor de viață, o monotonie chiar și în modul prezenței lor publice, ca să nu mai vorbim de monotonia conjugală, despre care însă nimeni nu știa mai nimic.

Zilele se scurgeau astfel aproape identice pentru acest cuplu insolit, care devenise curând, prin prezența sa pitorească, un soi de reper, de... mascotă a urbei. Oamenii din preajmă se obișnuiseră să-i vadă mereu acolo, să-i știe mereu la locul lor, ca un semn de garanție a normalității existențiale.

Mă incita însă acea lectură oarecum ritualică a cărții celei vechi, de către distinsul avocat și eram dispus să plătesc oricât oricui pentru a-mi desluși taina ei. În câteva rânduri îl abordasem pe Trifan, care nu-mi putuse furniza însă niciun fel de lămurire, întrucât pe el nu-l preocupau câtuși de puțin cărțile și îi era absolut indiferent dacă Vasile Mantaroșie citea cu adevărat din paginile volumului, pe care îl așeza tacticos înaintea sa pe masă, ori numai, pur și simplu, o ține acolo ca

un soi de obiect decorativ. De vreo două ori am încercat să-l abordez pe avocat în șederile sale de duminică pe terasă, dar de fiecare dată îmi refuzase cu eleganță prezența, ceea ce nu s-a întâmplat niciodată în celelalte zile când îmi oferise, de fiecare dată, cu gentilețe un loc alături, dezvoltând împreună discuții pe teme dintre cele mai diferite, evitând parcă anume strategic să se refere la lecturile sale duminicale. În cele din urmă, m-am consolată zicându-mi că, la drept vorbind, nu era treaba mea să fac pe detectivul intelectual, așa că am lăsat totul să se dezlege după voia întâmplării. Întâmplare venită, în cele din urmă, pe neașteptate și la modul cel mai enigmatic, ca să nu spun de-a dreptul straniu.

A fost să fie așa că într-o duminică la prânz doamna Liudmila n-a mai apărut la terasă, pentru a merge împreună cu soțul să ia masa la restaurantul „Continental”. Vasile Mantaroșie a așteptat ce a așteptat, apoi a cerut îngăduința lui Trifan să de telefon, de la el din birou, acasă pentru a verifica dacă nu cumva Liudmille i se întâmplase ceva. Surpriză neplăcută, la capătul firului nu ridicase nimeni receptorul. Ceea ce însemna că Liudmila nu era acasă. Poate era pe drum, așa că avocatul a decis să o mai aștepte. Neliniștit, totuși, pentru că presupunea că acesteia i s-ar fi putut întâmpla ceva pe stradă. Să o fi călcat vreo mașină? Aproape exclus, întrucât în oraș circulau puține mașini în acei ani de după război. Să i se fi făcut rău și să fi ajuns la vreun spital de urgență?! Să o fi atacat vreun răufăcător?! Erau destule întrebări la care Vasile Mantaroșie nu putea răspunde în acele momente. Totul s-a lămurit – s-a lămurit e un fel de a zice – când, ajungând acasă, a constatat că distinsa consoartă dispăruse, într-adevăr, fără urme. Avocatul și-a pus numaidecât în aplicare toate mijloacele lui de investigare pentru a afla ce se petrecuse cu Liudmila, care nu-i mai făcuse niciodată până atunci surpriza de a lipsi, fără să-l avertizeze din timp.

Toată lumea, toți cunoscuții deveniseră curioși să afle deznodământul.

În ce mă privește, aveam să-l aflu mult mai târziu, după aproape vreo doi ani, timp în care trebuise să lipsesc din oraș, trimis cu treburi de serviciu pe șantierul unei mari hidrocentrale a cărei construcții demarase tocmai în acele zile.

Imediat după revenirea mea în oraș am ținut să merg la Terasa „Li-liacul”, căutând a-mi relua firul tabieturilor de odinioară, întrerupt atât de intempestiv. Atmosfera nu mai era însă aceeași. Locanta era populată cu o altfel de clientelă și ceea ce îmi lipsea cel mai mult se dovedea a fi tocmai prezența acolo a avocatului Mantaroșie. L-am abordat, firește, pe Trifan care, părând plictisit să dea explicații, mi-a servit, totuși, o... poveste... una dintre poveștile reale care se puteau consuma acolo atunci sau oriunde în lume, până la un punct al ei.

Vasile Mantaroșie o luase metodic în căutarea soției. Mai întâi pe la spitalele de urgență, apoi pe la prietenii care îi puteau furniza vreo informație, pe la rudele de nu știu pe unde și în cele din urmă la miliție care, conform practicilor uzuale, au dat cazul în urmărire. Așa s-a aflat, după câteva săptămâni, că frumoasa Liudmila se afla, bine-mersi, la Brașov în compania unuia dintre fotbaliștii de mare cotă ai echipei studențești din oraș, care tocmai se transferase la clubul de fotbal din orașul de sub poalele Tâmppei. „– Un fotbalist?, am fost mirat să aflu. Adică un fel de terchea-berchea, pe lângă avocatul Vasile Mantaroșie”. Trifan a zâmbit cu subînțeles: „– Pitu Magearu nu e deloc un terchea-berchea. E o vedetă în țară; are popularitatea pe care avocatul tău nu o are. Și-apoi, unde mai pui că e mult mai tânăr decât Mantaroșie, ca să nu mai spun că e al dracului de... bine dotat...” Într-adevăr, acestea puteau fi argumente de necombătut. Însă hotărârea Liudmilei a venit așa de brusc și fără niciun fel de avertisment prealabil. „– Asta n-am de unde să știu dacă doamna Liudmila nu a lăsat să se-nțealeagă în vreun fel, mai de dinainte, că nu mai era... mulțumită de Vasile... Și-apoi, nu uita că ea s-a învățat tot timpul în lumea sportivilor, așa că erau destule prilejuri ca să-l cunoască mai în intimitate pe Pitu...”

Încercările lui Vasile Mantaroșie de a o face pe Liudmila să se întoarcă la căminul lor conjugal au fost zadarnice. Mai mult chiar, curând după plecarea din oraș, aceasta a intentat acțiune de divorț. Motivul avea să vină, ca o bombă, în finalul târăgărilor procesului, pe care avocatul știa foarte bine ce trebuia și cum să facă, pentru ca el să se tot amâne. Pentru că nu voia să divorțeze, în ruptul capului. Dar, în cele din urmă, capul a căzut și Liudmila a devenit liberă ca păsările cerului.

– De ce ții neapărat să vă despărțiți? a întrebat-o judecătorul de caz, în instanță. Liudmila, cu un calm dezarmant, a răspuns:

– Pentru că m-am săturat să stau lângă un... iezuit fanatic. În zilele de azi o astfel de atitudine din partea lui e un non-sens. Ba, chiar o sfidare a moralei comuniste...

– Ce vrei să spui?! a întrebat judecătorul, consternat să audă acele vorbe. Cum argumentezi?!

Un moment, Liudmila a părut să ezite, după care și-a expus cauza cu un soi de agresivitate, ce a avut darul de a șoca întregul complet de judecată.

– În fiecare dimineață îngenunchea minute lungi în fața micului iconostas pe care îl are amenajat în camera sa, rostind rugăciuni interminabile. Și fiindcă nu putea merge duminica la biserică, fără să fie remarcat, ceea ce ar fi adus prejudicii în exersarea profesiei sale laice, mergea la Terasa „Liliacul”, punctual, pe ora zece, când în biserică începea liturghia, și stătea acolo citind, în tăcere, Biblia, până la ora când estima că trebuia să se termine slujba religioasă, adică la ora douăsprezece când eram obligată să sosesc și eu acolo ca să mergem împreună să luăm masa la „Continental”, o masă ce se desfășura și ea sub semnul rugăciunii... Or, astăzi trăim sub imperativul unor alte deziderate, politice, incompatibile cu un asemenea bigotism... Mi-a devenit insuportabil fariseismul acestui om!...

Asistența din sala de judecată a rămas înmărmurită să asculte o asemenea pledoarie, un asemenea discurs propagandistic de cea mai joasă speță. Cât despre fariseism? Oare cine putea fi fariseul adevărat? Vasile Mantaroșie sau chiar Liudmila însăși? Întrebări la care instanța judecătorească nu era nici chemată și nici în stare să răspundă pe loc. Așa că a decretat ruperea legală a căsătoriei.

Ce-a urmat?

Vasile Mantaroșie a fost exclus din barou, el plecând, curând, pentru totdeauna din oraș. Trifan mi-a mărturisit că o dată, în trecere prin Oradea, a văzut, în parcul din preajma episcopiei catolice, un bărbat ce semăna leit cu Vasile Mantaroșie, plimbând în lesă un splendid exemplar de câine Saint-Bernard. A fost omul aievea sau doar imaginea unei amintiri învăluită de mister? Cine putea ști? Oricum, Terasa „Liliacul” nu mai avea niciun farmec.

Melania Cuc

lisus care nu a ajuns niciodată pe cruce

Maestre,

nu pot, nu mai pot să nu scriu, să aprind foc la noroc, să scot unghiile ascuțite degeaba din carne și, istoric vorbind, din amforă, semințe negerminabile. Când scriu nu-mi pasă de lei-paralei, de scânteii, doar de apa înșelătoare mi-e groază și mi-e dor ca de o metamorfoză din care nu pleci, nu dezertezi când și cum vrei.

Pe când eram, poate, mai mică decât o furnică, îmi făcusem din fântâna din ogradă depozit personal de comori rare, pe lângă care, ceilalți, oameni mari și cu mintea întregă, treceau cu indiferență absolut triumfală. Mă furișam, furam din grinda odăii bunicii ulcelele cele mai frumos smălțuite. Le căram ca o termită ispitită, le ascundeam nu știam de cine, le aruncam în adâncul fântânii. Le păstram, credeam, pentru o zi care aș fi jurat că urma să ajungă cu alaiuri neapărat vegetale.

Atunci se cădea să fie clipa în care să-mi recuperez marfa de contrabandă spirituală și să le dovedesc, astfel, tuturor celor care nu mă vedeau nici când pășeam pe cărare, că și eu sunt în stare de o faptă de care să se șuşotească pe marginea șanțului, la zi de sărbătoare. Clipa

adevărului meu a venit într-o vară cu secetă nebună, când plezneau călcâiele câmpiei transilvane ca o cămașă de nucă scuturată din pomul gata să se usuce. Până și roua refuza să mai cadă peste miliardele de plante și animale slăbănoage.

Caii se subțiau în coaste, cu zăbala scoasă, în stava din măgura satului. Vitele de lapte nu mai aveau lapte, iar noaptea auzeam cum lătrau din dedesubturile dealului podit cu piatra mormintelor, auzeam scâncetul în somn al cățeilor din pământuri. Niște dihăanii nevăzute de om, dar pe care eu le imaginam și chiar le desenam din creion, cu ochii roșii și gheare galbene ca stelele de pe Drumul Robilor.

Gradina noastră se perpelea ca vânăta pe plita smintită și nu era zi în care să nu văd câte un alt om cu blana altei vite moarte de sete, pe spinare, trasă pe viu de pe carne și oase din ce în ce mai slabe și mai sfărâmicioase.

Cam pe atunci, tata a chemat pompierii acasă. Aveau ăia o mașină veche și roșie-roșie, cu roți înspițate trase de doi cai abia dedați cu hamul. Și furtun de iută aveau, unul lung ca un ștreang și care se înșuruba-n apendice cu garnitură de aluminiu ce sticlea precum ciobul de sticlă în soarele tot mai chiaun. Preț de două ceasuri au pompat, au tras din reminiscența de pânză freatică zadarnic. Au sfredelit, au lărgit mai apoi izvorul, lucrând pe rând cu lopețile, cu mâinile goale; smulgând doar cuiburile de frigă pripășită ca dintr-o altă eră printre pietrele care susțineau de subsiori fântâna noastră cea spintecată în centru de cârligul de la cumpănă.

Se pare că scriu despre o arătare. Eu sunt arătarea; fără mâini și fără picioare, mută și surdă, dar care se încăpățânează să supraviețuiască tentației normale, ca o ață roasă de moliile flămânde. Mă văd ieșind din nebuloasa secundelor îmbucate în roca atemporală, cum dau înapoi în vârsta tânără, și... mai tânără, către adolescență, peste pubertate; ajung iar copil, ținându-mă de mâna mamei, care tremură toată de emoție inexplicabilă. Noi eram și suntem, încă, fântâna.

Văd, simt spasmul fluidului cum se aruncă precum un bivol de nămol spre mine, simt cum mirosim cu toții a Geneză, cum suntem plini de polen fecundat cu venin înțepat din floarea de spin.

Și broaștele speriate de lumina prea tare, le văd, așa cum ies cu ochi bulbucați, din mълul scuipat de pe fundul fântânii, sunt neînvățate

cu soarele și amețesc pe dată, umblă de colo-colo, printre picioarele oamenilor cu unghii crăpate, apoi, chiar sub ochii noștri, fără fasoane, își transformă pielea băloasă în pergamente cu basme scrise, dar care nu au fost descifrate încă. Totu-i ca într-o minune, și eu sunt în centrul poveștii, așteptând gata topită prințul frumos, ascuns în pielea Broscoiului.

Brotacii de atunci, ca și ulcelele furate din grinda casei bunicii Varvara, sunt astăzi humus, numai mizerie organică, grasă, fertilizantă, dar incapabilă să ajute până și feriga din brâul de piatră să crească în adâncuri cum creștea odată. Ulcelele scumpe sunt roase, cariate de săruri topite în apă zvântată, ceramica-i moale, pastă ce-și pierde forma, dispare... ca și cum un trup uman ar fi fost descoperit, ridicat, scos la aer după mai bine de șase săptămâni de la înhumare. Miroase în jur a mâl dintâi și a pierzanie.

Comoara mea, adunată cu osârdie de coțofană fascinată de tot ce lucește, este, era numai iluzie.

După atâta vreme scursă în pierdere, aș fi putut să jur că am șters din memorie și acest punct de referință, dar iată că revine la masa mea, bea apă nu vin, rupe din pâinea cea de toate zilele mai hotărât, mai dispus să îmi arate el, mie, cum să-l salvez, să mă salvez de la moarte sigură.

Amintirea aia rea bate din degete, iese din creier prin țeastă, stă scrisă pe frunte-mi, de unde – când nu-i convine ce spun – sare taman pe tastatura computerului... Acum e musai să scriu adevărul și doar adevărul despre știute și neștiute, dar niciodată de la mine trecute.

Pompierii au muncit, au băut și au mâncat în ziua aceea degeaba. Nici a doua zi, nici peste o săptămână... apa din izvorul fântânii nu reușise să crească nici cât se-nmulțește drojdia pâinii. A venit și Gore solomonarul, cu nuiua lui de alun, tot degeaba.

Cum era zi de luni de după duminică și târg de țară în satul vecin, tata s-a hotărât; a oprit caii din stavă, i-a prins la ham și am plecat, peste deal, într-acolo, să ne cumpăram un lisus al nostru și numai al nostru.

Ne gândeam și vorbeam, plănuiam ca să fie Unul care să ne asculte până la capăt când i ne vom plânge, să nu stea cu mintea tot la cele sfinte și mai ales să răspundă cu Da, întotdeauna, de-l vom ruga ceva mai așa și așa. Dar, mai ales, să fie mult mai priceput la desfundat

izvoare decât toți pompierii voluntari și solomonarii. Să umple gălețile toate într-o singură noapte și să mai și rămână în vână apă destulă pentru adăpat toate dobitoacele din comună.

Nu eram singurii din vale care alergam, comandam și-i dam de ar-vună tinichigiului sticla plină cu țuică de prună, pentru câte un lisus mai altcum' decât cel al vecinului.

„Vezi, să fie Unu' cu părul galben ca spicul, să-l picuri vopsea din aia de nu se ia când va ploua! Și spinii din coroană să fie din rug, nu din agăț ori măr pădureț, de care cresc pe marginea drumului! Să nu fie nici prea mare, nici prea mic la chip, da' lat în umeri și cu ochii neapărat privind la noi, spre pământ. Io, așa cred că o fost lisus răstignit ! D'apoi cum ?! Să-i faci și păsările-n culori moi, ca-n Rai, nu ca aici, pe la noi. Cleștii, ciocanul să fie mici-mici... da' slova să fie de un deșt', s-arate limpede, clară, de tăt orbu' să poată citi: lisus Nazari-neanul Regele ludeilor. Meștere, vreau să fie așa: bărbat fain ca mine și... ca dumneata.”

Așa se ruga tata de tinichigu, un evreu sadea, care tăcea și-l croia pe lisus după chipul și asemănarea sa. Măsura, îl decupa de la creștet până la bărbie, de la umeri spre locul de bătut cuie. Îi făcea mâinile și picioarele, fața cu mustața și barba roșcovană, frumoasă și creață, așa cum văzuse el că le plăcea cel mai tare românașilor care se închinau la icoane.

Cum era mult de trudit la un Crist, am plecat din atelierul de fier, am pierdut ziua prin târgul de vite, prin cel de bucate, pe la șatrele săsoaicelor cu turtă dulce de să-ți tot lase gura apă și cu limonadă făcută în casă.

Tata a dat mâna cu a lu' Ghilici, cel de ținea boldul cu semințe de lucernă și de trifoi, apoi, pe rând, cu unul, cu altul, de-mi venea să cred că avea prieteni în tot Ardealul. Abia la ojină ne-am întors la meșterul tinichigu. Tata a plătit cinstit, a mulțumit și a împachetat într-o foaie de ziar național pe lisus al nostru cel din tablă zincată și pictat în vopsea și lac de la picioare la cap.

Acum, până și bunicul, care știa mai totul despre lume, și unchiul, profesor de naturale – care făcuse la viața lui și frontul rusesc și apoi, înapoi, drumul armat către Tatra, toți și-ar fi pus capul pe tăietor, ju-

rând că vom avea nu apă, ci lapte și miere în fântâna din care pompierii scoseseă numai brotaci ca dracu' și cioburi de ulcele.

Dar, după seceta aia rea, ploile reci în puhoi au venit imediat peste noi. Era vreme de secerat și fân de adunat... Vremea umbra alandala și peste toate cele date din cer venea de ne bătea și receptorul în poartă, dimineața și seara. Nu erau bani, nu aveam bani... degeaba pe lisus îl rugam și posteam vinerea și ajunam marțea și miercurea.

Eu cred că-L cam călcam pe nervi de câte-i spuneam și-i ceream; pentru că rugina prindea a-L ciupi de unghiile înguste și doar cu o idee crescute, de vârful mustăților, de pomeții obrajilor, așa cum sta acolo, degeaba, învelit cu foaia ziarului. L-am luat în seamă, L-am dus în odaia aia mare. L-am suit pe dulap, peste crengi de tei sfințit la Ispas. Apoi... L-am uitat. L-am lăsat în liniștea Sa, ca-n Cer, nederanjat decât de câte un greier stingher.

lisus din tinichea se prefăcea doar că doarme, acolo, pe șifonierul în care era adunată toată zestrea mea, cătrînțe și poale, țoale din lână de oaie și câteva salbe grele din bani de argint, nu de aur cum au toți țiganii.

Poate, dacă tata ar fi fost mereu sănătos, am fi avut și bancnote în lei noi și un pic de noroc; altul ne-ar fi fost viitorul la toți. Tata era foarte bolnav și numai câine câinește a lăsat coasa din mâini, s-a lăsat dus la spital.

Pe atunci, era primăvară, iarba grasă și caii buieciți de prea mult stat în grajd. Cu atâtea pe cap, cui să-i mai stea mintea la un lisus din tinichea, chiar dacă aureola-l încă mai strălucea!?

Cine-i de vină că nu s-a ridicat nici până azi Troița lângă fântână? Pe locul gata curățat, săpat și udat, numai bun de plantat lemnul stejărilor de pe care lisus să ne privească și să ne mântuiască, a crescut repede mușețelul și iarba porcească.

La trei pași mai spre casă, într-o altă vară, la fel de secetoasă și cu buzele arse, lisus ne-a iertat că L-am abandonat și... l-a aprins tatei, lumânarea, una ce strălumina mai ceva ca Soarele în plină amiază. Nu, nici vorbă; tata nu dorea să citească ziarul, să afle de și când vor sosi în sat americanii. Tata sta, aștepta fără teamă, fără grabă întâlnirea cu Îngerul de pază...

Am scris până aici dintr-o respirație, fără cea mai mică minciună, poate un pic cam irațională, ca o rață care învață să înoate corect abia în oala de ciorbă. Simt un nod în gât, dar simt, VREAU să depășesc situația!!! Rezist.

Rugați-vă pentru curajul de-a spune ce nu am spus până-ntr-o vreme decât îngerilor și asta doar dacă am fost convinsă că nu mă au-de nimeni pe lume.

Nu mai știu dacă era tata sau era Iisus cel de pe tabla aceea subțire, cel din vopsele și tuș... că era prea împușinat de boală la trup ca să mai fie Om în putere. Era prea îngrijorat, nu pentru el, pentru mine, pentru noi toți la un loc... ca să fie Sfânt fără loc în pravile. Se ridica în capul oaselor de pe așternutul gata topit și cădea la loc vlăguit. Ar fi vrut să plece și să nu plece de pe Pământ.

La început eram doar noi doi, fiică și tată, în ograda largă cât o poiană. El pe patul ridicat din perne, anume ca să poată privi mai de aproape soarele, să asculte mai bine ciripitul vrăbiilor... Eu, ignorantă și adolescentă, nu conștientizam că între noi nu era decât un râu de fum străveziu: sufletul care se zbătea să-i iasă prin pori, prin cămașă...

Cândva, când, ca toți oamenii sănătoși, și tata se juca de-a „moartea” râzându-și de ea, toanta; inventa, îmi vorbea despre cancerul lui căzuți pe linia întâi la cotul Donului, fără cruce, preot sau plânsset de om.

Cred că se cam lăuda așa pentru că, pe când tata încă trăia, îi era tare teamă de ceea ce nu atingea, nu înțelegea. Pe atunci, pe când era frumos ca zeul și puternic ca ursul tânăr, tata îmi spunea că... muribunzii au unghiile vinete ca pruna căzută. Să fi fost un semn? Nu știe nimeni.

Apoi, în secunda aceea de dinaintea despărțirii totale – Doamne, sunt peste 40 de ani de atunci! – eu, eu i-am privit mai altminteri palmele, degetele, unul câte unul, și, fără să știu, fără să simt cu ființa mea încă neînțeleptită de muncă și ispită, i-am dat un semnal final de alarmă. El știa acum că eu știu că va muri deîndată!

Și-a retras cu efort dureros palma cu care mă lovise părintește pe spate, dar care sigur mă alintase nu o singură dată; mâna lui, acum subțiată ca pergamentul papiroasei, zicându-mi: Mor, dar nu te teme, eu n-am să fiu strigoi niciodată.

Am redat aproape întocmai, pentru că mi-am repetat de atâtea ori sintagma asta, încât aş recunoaşte-o oriunde şi pe dată. Acela era răspunsul lui de tată la temerile mele de ceea ce nu se vede cu ochiul liber, nu se citeşte nici pe cer, nici în carte.

Ştia că-mi era frică de stafii şi de spiritele de care se vorbea întruna şi din prostie în casele unde copiii ca mine erau speriaţi cu răul dacă mint sau nu învaţă bine.

Eu nu eram fricoasă, doar derutată.

Tata a mai încercat o dată să ducă mâna mea fierbinte la buzele-i gheaţă, dar fără să reuşească. Gestul lui din urmă a rămas intact, este încă acolo, suspendat în aer.

Îl văd clar şi întotdeauna, de trec prin faţa ogrăzii cu casa pe care mama a vândut-o străinilor pentru a-şi strămuta văduvia şi cei trei orfani în lumea civilizată, unde şi pe seceta aia mare curge apa ca şi singură-n ţeavă.

Atunci a bubuit şi s-a deschis Cerul la propriu. L-am văzut cu ochii mei albaştri şi fără strop de lacrimi ca pe un fulger. Câinele trezit din somn a prins să latre sălbatic, găinile să cotcodăcească şi porcii să guiţe în coteţe... Nu e o metaforă. Iarba din jur creştea galopant şi dintr-odată tindea să ne acopere precum cade un giulgiu de otavă în brazdă. Nici nu mai era nevoie de bani pentru gropari, nici de cazma pentru groapă. Apa în fântână fierbea, se zbătea să iasă în găleata de care... nu am aflat niciodată cine şi cum lipise o lumânare galbenă şi împletită ca şarpele fraged. Un fulger mic cât chibritul se iţi imediat din nimic. Lumina tatei era gata. Ardeam cu ea şi mă topeam, intram odată cu tata-n pământ...

Murise aproape zâmbind. Omul care se înfricoşase o Viaţă de Moarte era gata împăcat cu toţi şi cu toate. A plecat în Cer printr-o respiraţie, într-un abur aproape palpabil şi frunzele mărilor se clătina-ră întruna în ziua aceea, apoi... toate cele trei zile de priveghi s-au scurs ca şi cum ar fi trecut prin curtea noastră furtuna.

Sufletul tatei a plecat în Cer cu Iisus al nostru cu tot. Din ziua aceea nu i-am mai văzut pe nici unul dintre ei, oricât i-am căutat în albu-mele de familie, în vis, prin vecini, peste Carpaţi, peste Ocean chiar.

Trupul tatei îmi rămăsese însă mie şi aproape întreg, dar... ce să fi făcut eu, o adolescentă, eu el? Era numai o felie de lut mort care nu ne

ajungea nici pentru o casă, nici pentru o grădină în care aş fi putut ridica pe spesele mele Troiţa promisă. Dar nu îl mai aveam nici pe Isus în familie, cel din tablă subţire, trasat de un tinichigiu evreu centimetru cu centimetru şi pictat cu vopsele de prăvălie...

Tata nu a fost un Iisus, dar s-a dus cu capul sus, pe crucea personală. Mă întreb, a-mi aminti de el acum, e de bine, aduce a păcat sau e doar o amintire ? El ştie, mă vede; îşi recunoaşte copilul într-o femeie în etate? Îi place, îi face bine că vorbesc de el ca din filme?!

Maestre, misiunea a fost executată! Mă simt ca alergătorul de la Maraton, dar nu, nu am să mor încă pentru că mi-e dor, mi-e tot mai dor şi de tata, şi de Iisus cel din tablă, pictat de la picioare la cap şi care nu a avut niciodată parte de o troiţă crescută lângă fântână.

Melania Cuc / Vestitorul

Florentina Loredana Dalian

Când Dumnezeu era impieगत

Uneori, e ca atunci când pierdusem trenul.

Eram elevă, de fapt doar terminasem liceul. Trenuri nu prea erau. Mai nimic nu era. Îl văzusem cum plecă de sub ochii mei. Am alergat destul de repede, dar trenul fugea mai tare. Prinsese viteză. Se îndepărta cu fiecare clipă, ducând speranțele mele cine știe unde. De neputință, am plâns. Impieगतul cărunț, trecut prin viață, sătul de trenuri care tot pleacă, m-a văzut: „Ce-ai, taică, de plângi?” I-am arătat cu degetul monstrul care luneca pe șine. Nu puteam vorbi. Cuvintele se sugrumaseră în gât. Doar lacrimile mari, rostogolindu-se pe obraji, spuneau totul. Nu pierdusem niciodată un tren. Și n-aș fi crezut să mi se întâmple mie. Și tocmai atunci! Impieगतul, trecut prin viață, sătul de trenuri, pesemne și de lacrimi („Nicăieri – zisese – nicăieri nu vezi atâtea lacrimi ca-n gări”), s-a-nmuiat: „Nu mai plânge, taci cu tata! Dă-l în mă-sa de fier hodorogit!”. Și-a îndesat mai bine șapca pe cap, a pus fluierul în gură, a fluierat tare, prelung, în timp ce a rupt-o la fugă după

coada trenului, alergând ca la suta de metri, cu paleta roșie ridicată. Frânele au scârțâit metalic, apoi am zărit printre lacrimi trenul oprindu-se. Se-ntâmplă rar coșmarul să se transforme într-un vis frumos. Impiegatul încăruntit de vreme și trenuri nu s-a mulțumit cu atât. I-a făcut mecanicului de locomotivă semn de manevră înapoi. Ăla s-a conformat. Apoi, l-am auzit înjurând ca la ușa cortului, când și-a dat seama de ce fusese oprit și întors din drum. „Să-ți fac, să-ți dreg, de nenorocit! Am să te spun la direcție!” Impiegatul cărunt, trecut prin viață ca prin război, nu s-a supărat: „Spune-mă și la Dumnezeu, numa' stai să urc fata asta! Hai, taică, hai, ușure! Așa, mergi cu bine! Și nu mai plânge, că-ți strici ochii ăia frumoși!” A răsuflat ușurat, a luat poziția regulamentară, apoi a ridicat paleta verde, de parcă ar fi înfipt steagul pe o redută. „Acum, poți să pleci liniștit să mă torni la direcție! Ce-am avut și ce-am pierdut?”

Nici n-am apucat să-i mulțumesc. Acolo, în tren, trăiam sentimentul irealității. Mi se părea că-L văzusem pe Dumnezeu. Avea haine de impiegat de mișcare, nițel cam ponosite, părul cărunt și rar și paletă roșu/ verde. O paletă și-un fluier, cu care făcuse prima minune din viața mea. Eu strigasem, aproape cu deznădejde, în capul peronului: „Doamne, nu!”. Îl chemasem. Venise. A dat trenul înapoi. Eu dau, acum, timpul. Și mă întreb ce-aș fi devenit, ce-aș fi fost astăzi, dacă în ziua aceea Dumnezeu n-ar fi îmbrăcat haine de impiegat și n-ar fi oprit trenul care m-a dus la examen. Poate aș fi fost un impiegat de mișcare într-o gară, care ar fi oprit trenul pentru altcineva care mergea să dea examen la facultate... Cine știe...

Nu mai trecusem demult prin halta prin care, azi, nu mai trec trenuri, iar odinioară treceau atât de rar. Acum, femeie de afaceri în plină glorie, trenurile-mi puțeau. Preferam avioanele. Sau *Mercedes*-ul personal, când distanțele erau mai scurte. Probabil n-aș fi oprit nici atunci dacă întâmplarea (întâmplarea?) n-ar fi făcut ca roata să explodeze în locul acela în care șoseaua se apropia cel mai mult de calea ferată. În goana zilnică, uităm să mai oprim. Măcar atât cât să-l mulțumim lui Dumnezeu. Ce, nu pricepe El singur?

Am lăsat șoferul să se ocupe de roată și am făcut câțiva pași. Pe șine, crescuseră buruieni, semn că niciun tren nu mai trecea pe acolo. Peronul pe care plânsesem cândva părea mult mai mic și mai sărăcuț,

iar prin crăpăturile făcute de trecerea anilor viața își revendica drepturile prin sute de fire de iarbă răsărite în smocuri. Cocoțat pe un scaun, o părere de om, gârbovit, se căznea să întoarcă un ceas *Paul Garnier*. Asemenea ceasuri rare mai vedeai prin muzee și prin vreo două-trei gări. Toată priveliștea părea un tablou suprarealist: ceasul de lux în contrast cu clădirea în paragină, fără ferestre, cu iarba care-mpânzea tot locul. Cineva însuflețea „tabloul”: Omulețul firav, gârbovit, dar căruia îi străluceau ochii când potrivea limbile ceasului din gară (mai bine zis, din ceea ce fusese cândva o gară mică, îngrijită, prin care mai treceau, uneori, și trenuri). Când și-a terminat treaba, omul m-a văzut și aproape s-a speriat ca de o arătare. Apoi, jenându-se, s-a scuzat cumva:

– Pe-aici, nu mai vine nimeni. Sunt eu și-un câine. Lupane, unde ești?

Cel apelat s-a ridicat agale dintre ierburi și s-a prezentat, docil, la apel, așteptând, în gardă, următoarea comandă.

– Șezi cu tata! Șezi și bucură-te! Avem musafiri!

Ca și cum l-ar fi înțeles, Lupanul (o potaie cu ciulini prinși în blană, cu părul în ochi) s-a bucurat în felul canin, scheunând ușor și mișcându-și ritmic coada.

– Ce faceți?, am întrebat, neștiind ce să-i spun.

– Întorc ceasul. Măcar el să meargă. Trenurile nu mai merg, în curând n-oi mai merge nici eu, mi-a spus ca pe o evidență, arătându-mi bastonul din mâna dreaptă. Ceasu-ăsta e o bijuterie, el trebuie să meargă! Nu știi cine l-o mai întoarce când n-oi mai fi eu. Apoi, schimbând vorba: Cu ce treburi pe la noi?

Purta aceeași haină de impiecat, acum ceva mai largă și roasă pe alocuri, probabil singura haină, ori poate nu se-ndurase s-o lepede. Tăceam. Cuvintele se blocaseră iar în gât, ca atunci când pierdusem trenul. Aș fi vrut să-i povestesc, să-i aduc aminte, să-i mulțumesc. În loc de asta, tăceam, cu tăcerea celor mai stupizi dintre oameni.

– Cândva, zice, cândva era și-n gara noastră altfel. Ce de-a lume...

Am vrut să-i spun că știu. Nici asta n-am putut. Apoi, ca și când ar fi avut ceva de demonstrat, ca și când aș fi avut nevoie să-l cred, a scos de sub haină paleta, a șters-o de mâneacă și mi-a întins-o ca pe o evidență:

– Eu eram impieगतul!, a rostit cu mândria cu care trebuie să fi rostit ducele de Wellington: „Eu l-am învins pe Napoleon!”. Câte trenuri n-am pornit eu cu asta!

Îhm... dar mai important decât mulțimea de trenuri pe care le-ai pornit, e unul anume pe care l-ai oprit!

– O vrei? Mie nu-mi mai trebuie.

Am luat paleta ca pe ceva de preț și-am strâns-o la piept. Am privit ceasul care mergea „ceas”, care-mi arătase cândva o jumătate de minut mai mult decât aș fi vrut, suficient cât să-mi plece trenul de sub nas. Și deodată ochii mi s-au împăienjenit. Ceasul a început să se scurgă, precum cel din tabloul lui Dali. Așa-l vedeam printre lacrimi, curgând, unduindu-se ca și când s-ar fi topit. Omul s-a panicat, la fel ca atunci:

– Ce-ai, taică, de plângi? Dacă nu vrei, n-o iei. Dă-o-ncolo de paletă! Sunt un prost bătrân. Chiar așa, d-apăi, ce să faci mata, o cuconiță, c-o paletă de impieगत? Da’ am zis să-ți dau și eu ceva... și n-am altceva. Lasă, dă-o-ncoace, decât să plângi!

Plângeam ca atunci când pierdusem trenul. Ceasul nu-l mai vedeam printre lacrimi, se topise de tot, timpul se comprimase. Pierdusem trenul din nou. Trenul recunoștinței. Eram bogată. Și nu-mi folosea la nimic! Tot omul acesta îmi oferise ceva. Iar eu, cu toată bogăția mea, habar n-aveam ce i-aș putea oferi. Cum i-aș putea mulțumi că, într-o zi, cu paleta pe care mi-o dăruise, oprise și mă urcase în trenul care avea să mă ducă spre ceea ce sunt acum. Și că atunci, mă făcuse să-L văd, pentru prima dată, pe Dumnezeu în oameni. Ce daruri îi poți face lui Dumnezeu?

L-am întrebat, printre lacrimi:

– Dacă ar fi să-i faci un dar lui Dumnezeu, ce i-ai oferi?

– Ce i-aș oferi? Păi... paleta nu mai pot să i-o dau, că ți-am dat-o ție. Trențele astea după mine, nu pot, că rămân gol. Și-oricum, n-ar avea ce face cu ele. Câinele ăsta... îmi ține de urât. Ce dar?! Uite ce dar î fac eu lui Dumnezeu: în fiecare zi, la doișpe fix, întorc roțița la ceasu-ăla. Cât oi mai putea...

Marian Danci

Mâna prin ușa

Eram în vizită, aveam nevoie totală să folosesc toaleta, am mers la cea din curte, m-am blocat, ușa s-a deschis singură, am renunțat, am intrat în casă, am cerut voie tinerei doamne, mi-a arătat unde este salvarea mea, când am intrat m-am simțit urmărit fără să văd pe cineva, mă pregăteam să folosesc veceul de o curățenie perfectă, am aruncat o privire în oglindă, m-am speriat văzând-o pe doamna cea tânără zâmbindu-mi, atunci ușa, deși încuiată cu zăvorul greu, un mâner perpendicular pe ușa lung de 30 de cm, s-a deschis, a apărut doamna, am făcut-o nesimțită când a intrat în baie, trecând pe lângă mine parcă fără să mă vadă, am închis ușa în urma ei când a ieșit tot fără să mă vadă, moment în care ființa cea tânără și-a băgat mâna de-a dreptul prin ușa, eram îngrozit, am încercat să apuc mâna, speram să fie o iluzie, degetele au apucat mai întâi în gol, apoi m-am trezit cu antebrațul ei în palma mea, am tras puțin de el, de fapt retrăgându-mă îngrozit, am uitat să las brațul, așa i-am văzut chipul trecând prin ușa.

– Ce-i asta?

– O boală comună cu moartea.

Teama mi-a dispărut instantaneu, începând să-i mângâi fața tristă. Ușa s-a deschis fără să fie atinsă, m-am retras să-i fac loc, mi-a prins iarăși mâna dreaptă, și, în clipa aceea, ușa a trecut prin mâinile noastre înlănțuite, palma fiecăruia strângând antebrațul celuilalt, sau mâinile noastre înlănțuite traversau orizontal ușa în mișcarea ei de rotire.

Senzația nouă, nedefinită îmi anula orice reacție, spaima iscată de neînțelesul lucrurilor dispăruse complet, eram calm, liniștit, încrezător, poate uimit în așteptarea unei bucurii.

– Vino!, mi-a spus cu glas neutru, mergând cu spatele, ținându-mă de mână mereu, eu vedeam ceilalți invitați, ei nu știau că existăm, de parcă vraja ne făcea invizibili înghețând orice reacție în jur, am trecut la fel de firesc prin ușa mare de la intrare care s-a deschis singură, în fața ușii în exterior ne-am „lovit” de o pereche abia sosită care aștepta să li se deschidă, nu ne vedeau, parcă atunci, la trecerea printre și prin ei, am simțit mai mult strânsoarea mâinii, nu mă slăbea deloc, am realizat că este, cel puțin pentru mine, o prezență fizică reală, am mângâiat-o pe față cu mâna stângă, ochii negri s-au închis pentru scurt timp, parcă adâncind senzația atingerii, când i-a deschis se uita în ochii mei, trecând prin ei, nici senzația asta nu m-a speriat, creierul și inima mea așteptau o bucurie pe care o simțeam tot mai aproape.

A coborât, parcă fără să atingă, cele șapte trepte de la intrare, după câțiva pași pe aleea pietruită, în același dans fără muzică, deodată, fața i s-a luminat, și-a înălțat privirea cu ochii larg deschiși, s-a oprit privind mereu în sus, doar pleoapele coborându-i pentru o clipă, apoi a făcut doi pași spre stânga ei, brațele ne erau mereu înlănțuite, m-am rotit pe loc cu nouăzeci de grade, văzând-o din profil, mi-am întors încet capul spre dreapta sus, privind același punct la care ea se uita de ceva vreme, o lună imensă, ireală, extrem de apropiată, străjuia deasupra casei între cele două turnuri. Un suflu nou a luat-o în stăpânire, și-a continuat mișcarea de rotație în jurul meu, reluându-și plutirea până în dreptul mașinii, fără să-mi lase brațul s-a uitat spre locul șoferului, am știut că trebuie să intru, nevăzându-i mișcarea am simțit-o în dreapta, îmi eliberase mâna, dar mă atinge pe umăr.

Am părăsit grădina casei cu luna în spatele mașinii, am virat la dreapta, poate pentru a ne îndepărta de oraș, sau poate pentru ca ea

să nu piardă contactul vizual, eu executam doar niște comenzi, urmărind drumul, uneori luna rămânea în urmă, închidea ochii strângând pleoapele, știam asta fără să o privesc, simțeam doar în strânsoarea mâinii interiorizarea intensă, crescândă, apoi relaxarea cu luna în față sau lateral, la fel am și oprit, fără să decid eu momentul și locul, într-o parcare laterală de la care începeau lanuri nesfârșite.

Am deschis portiera, m-am întors, am așezat piciorul stâng, și când am prins portiera cu dreapta, m-am regăsit cu antebrațul ei înlănțuit pe al meu, ajutându-mă, într-un fel, să mă ridic. Stăteam în picioare fără să atingem mașina, eu îmi pierdeam privirea în nemărginirea lanului de grâu, ea privea mereu luna, am cuprins-o pe după mijloc, era incredibil de subțire, mai subțire decât lăsa să se vadă rochia de mătase grea, argintie, mâna mi-a alunecat în sus pe talia foarte înaltă, am știut atunci ce picioare lungi trebuie să aibă, mi-a ghicit gândul, înaintam în lanul înspicat, și-a pierdut veșmântul fără să-și abandoneze atitudinea egală, aproape indiferentă, am început să ne rotim în cercuri concentrice, tot mai mari, eram tot mai departe unul de celălalt fără a pierde înlănțuirea, îi acopeream trupul gol cu trupul meu la fel de gol, de fapt o simțeam peste tot, înlănțuit de membrele ei care mă încolăceau până la sufocare, absorbindu-mă în interiorul pântecelui fierbințe. Atunci, pentru o clipă, am simțit bucuria pentru care fusesem pregătit, fericire deplină, adevărată, eternă.

M-am trezit cu o stare de disconfort psihic ce nu voia să cedeze nici la cafea, nici la munca pe care o îndrăgeam de altfel, dar care nu mă prea interesa în acele prime ore ale zilei. Știrea mi s-a părut idioată, cine mai credea în farfurii zburătoare, fără dorințe sau speranțe, fără niciun chef m-am dus în locul cu pricina, am scos mașina cât am putut mai mult în afara carosabilului, mi-am luat aparatul apropiindu-mă de parcare plină de mașini, ziariști și curioși, care fotografiau, filmau, luau interviuri unor experți în OZN-uri, o lume pestriță umplea și cercul mare de vreo douăzeci de metri în interiorul căruia spicele erau culcate toate în același sens, era evident că acel corp s-a rotit în momentul aterizării, sau după atingerea solului. Pășind în suprafața ciudată mi se iscă o curiozitate mai mult decât jurnalistică, ceva îmi scăpa, simțeam ceva, știam ceva, amintiri vagi încercau să-mi vină în minte, am început apropierea de centrul cercului pe o traiectorie în spirală, în sens

contrar culcării spicelor, suprafața era perfectă, alinierea spicelor fără cusur, am ajuns în centrul cercului și m-am lăsat în genunchi scoțând dintre spice o podoabă argintie, strălucitoare, orbirea putea să-mi ucidă ochii în secunda în care am privit-o întorcând palma într-un fel mascat, să nu mă vadă nimeni. Cu palma deschisă, m-am prăbușit, podoaba metalică arzându-mi fruntea în dreptul celui de-al treilea ochi, preț de câteva secunde mi-am amintit toate întâmplările din seara zilei anterioare, până în momentul fericirii aceleia depline, adevărate și eterne, senzație regăsită, retrăită de atunci fără încetare.

Ilarion Voinea / Firdă

Mircea Daroși

Poezia

Un plug îmi ară adânc în suflet,
Cum ară mâna mea când scrie
Pe șesu-mbrățișat de gânduri
Și încărcat de poezie.

Potecile îmi însoțesc condeiul
Pe albul ce în mine îl zidesc,
Cum se zidește clipa-n nemurire
Și viața în destinul omenesc.

Alerg flămând după cuvinte,
Din fructul lor să-mi iau tăria
Să-mi îmblânzesc culoarea vârstei
Și să opresc o clipă veșnicia.

Nostalgie

Am trecut de toamnă și-au plecat cocorii,
Merele din suflet mi s-au scuturat,
Picură din ceruri liniștea și norii
Și-mi inundă clipa gândului curat.

Ploaia de cuvinte se revarsă-n mine
Să-mi aprindă focul primelor iubiri,
Dar sunt prea departe clipele senine
Și trăiesc cu ele doar din amintiri.

Într-un lan de vise, azi îmi caut zborul,
Dar mă pierd în valul zilelor târzii,
Răscolindu-mi taina inimii și dorul
Și le pun în ritmul blândeii poezii.

Dezamăgire

E prea aprins cuvântul nerostit
Și gândul dă scântei de răzvrătire,
Aleargă timpul peste noi rănit
Și-i văduvită clipa de iubire.

N-avem nici vreme pentru noi,
Nici vorbe bune pentru alții,
Purtăm în suflet mult noroi,
Dar ne visăm în constelații.

Și nici în gând nu ne-ntâlnim,
Loviți de patimi și de soartă,
Dezamăgiți de noi fugim
Și punem lacăte la poartă.

Mai tânjesc după iubire

M-aș îmbrăca în straietele amiezii,
Dar s-a-nvechit cămașa zilei,
Și m-au cuprins troienele zăpezii,
Iar ghiocerii râd la poala tâmplei.

Mă dor acum și lacrimile nopții
Și doare și cuvântul nerostit,
Stau visele sub lacătele porții
Și totuși le visez la infinit.

Mă doare dimineața din privire
Și mugurii mă dor plesnind în pom,
Tot mai tânjesc după iubire
Și-n ea mă sprijin ca într-un baston.

Linii

Să nu alergi după bogăție,
dar nici de sărăcie
să nu fugi.
Sunt linii paralele
pe care circulă
un singur tren.

Neliniște

Alerg prin frigul lumii
cu pașii nimănui
și mă lovesc
de privirile sterpe
ale necunoscutului.

La marginea neliniștii,
cineva împarte
felii de iubire,
merinde
pentru cei care
n-au cunoscut
încă
mirul botezului.

Eugen Moritz / Rădăcini

Viorel Dădulescu

Nimic nu mai este așa cum a fost

Vremea aceea de primăvară târzie era tot mai rece, de parcă, printr-o ciudată inversare a anotimpurilor, iarna abia se pregătea să sosească, nicidecum să se încheie. Cerul era la fel de întunecat și neguros ca la mijlocul primei luni a anului, iar soarele răzbătea rar și cu greu prin masa compactă de nori cenușii, trecând prin câte o spărtură anemică ce se închidea rapid, ca și cum ar fi fost o fereastră ori o ușă deschisă pentru o clipă de o gospodină grăbită să alunge din casă pisica.

Printre picurii sâcâitori de ploaie mărunță – sau să fi fost bruma de noaptea trecută care se hotărâse, în sfârșit, să se prelingă de pe frunze și de pe streșini? – se îndrepta agale spre una dintre puținele terase deschise atunci. Era prima zi de Paști. Unde să fi mers în altă parte? Din când în când pașii îi erau acompaniați de câte o plescăitură discretă, semn că pelicula de apă ce lucea stins pe asfalt reușise să intre în cine știe ce crăpătură din talpa pantofilor vechi de un an. De după colțul străzii apărură silueta firavă a doamnei Elvira. Purta o pălărieuță cochetă aidoma celor de pe la începutul secolului trecut, o structură complicată din dantelă odată albă, acum fildeșie, care îi acoperea pă-

rul cărunt, aranjat cu grijă în bucle mărunte, ținea într-o mână nelipsitul baston din bambus subțire și mâner argintiu, și în cealaltă o umbreluță ce o apăra de stropii mărunți sau, poate, o ridica ușurel deasupra trotuarului, astfel că înainta mai degrabă plutind deasupra oglinzii întunecate a asfaltului decât făcând o succesiune de pași grăbiți.

– Am cumpărat ieri două verze mici, dar atâta-s de grele că nici nu-mi mai vine să le iau din cămară, i se adresă fără nicio altă introducere. O porcărie. Nimic nu mai este cum a fost, spuse și dădu a lehamite din mâna cu baston, ce semănă, pentru o clipă, cu bagheta unui dirijor care conducea o orchestră invizibilă. Hi, hi, hi, se auzi de prin nori un cor de râsete ironice. Era stolul de pescăruși care traversa orașul.

Probabil locuia undeva în apropierea terasei suspendate pe jumătate deasupra râului, asta judecând după cât de des ajungea acolo, de câteva ori pe zi, ca și când ar fi făcut câteva pauze scurte între orele unui program prelungit de muncă. O sticlă de jumătate cu apă minerală și o vodcă „mică”, băută grăbit, urmată repede de a doua, consumată mult mai lent, îi țineau mereu companie, în timp ce povestea cu unul sau cu altul, niciodată cu una, despre câte în lună și în stele. Din când în când dispărea discret, doar pentru a reveni tot acolo în scurt timp pentru a repeta același ritual, așa că un observator neavizat ar fi putut crede că nu a lipsit nicio clipă.

– Haideti să vă iau de braț, sper că nu vă deranjează, se alunecă, nu pricep de ce n-or lăsat drumul așa cum era, pavat cu piatră cubică, a trebuit să pună asfaltul ăsta pe care îiți poți rupe gâtul. O mizerie. Nimic nu mai este cum a fost, concluzionă, după care îi puse cu delicatețe mâna pe braț, iar el simți cum merge mult mai ușor, aproape că plutește deasupra străzii, de parcă ar fi fost și el ridicat de la pământ de umbreluța aceea minusculă, care, hotărât lucru, nu oprea niciun strop de ploaie.

– Lui îi plăcea foarte mult varza călită cu carne, nu știu de ce, poate așa îi făcea maică-sa acasă, eu n-am cunoscut-o, rosti ea golind primul pahar, în așteptarea celui de-al doilea ce urma să fie băut pe îndelete, după ce se instalaseră la una dintre mesele lipite de balustrada terasei. Îi făceau în fiecare duminică, atunci stăteau acasă și nu ieșeam în oraș. Îl răsfațam, ce mai încoace și încolo. Dar ce bărbat frumos... chiar merita. Toată lumea se uita după noi pe stradă când

mergeam braț la braț. Știi cum e. Ce bărbat, ce bărbat, spuse din nou doamna Elvira privindu-l, și el simți că îl compara cu acel tip nemai-pomenit și rezultatul nu era în favoarea lui. Îi apretam toate cămășile, continua ea, pantalonii îi erau călcați cu dungă de puteai să te tai în ea, iar pantofii erau lustruiți oglindă, puteai să-ți aranjezi frizura dacă te priveai în ei. Când pleca mereu în inspecții, că era plecat toată săptămâna, doar vineri seara sosea acasă, îi puneam în geantă peria de pantofi și o cutie cu cremă de ghetete cu ceară de albine, dar ce cremă, așa ceva nu se mai face astăzi, ce să mai vorbim. Dar și el se îngrijea, era foarte pedant, ajungea acasă la fel de aranjat precum plecase, de parcă nici n-ar fi ieșit din apartament. Niciodată nu l-am întrebat unde mergea el așa de des în inspecție și cum de putea veni înapoi ca scos din cutie, poate avea treabă prin toată țara, că doar trenurile circulă peste tot, și el acolo era angajat, avea o funcție importantă, de inspector la căile ferate. Și Ghizi îl aprecia, pe ce bărbat ai pus mâna tu, Elvi, îmi zicea și mai mânca o bomboană cu mentă, ce bomboane erau pe vremea aia, nici bomboanele nu mai sunt cum au fost. Ghizi e prietena mea, ce femeie, ce femeie, s-ar fi putut mărita cu oricine, nici una dintre noi nu-i ajungeam nici până la degetul mic de la picior, și avea niște picioare splendide, așa picioare nu mai vezi azi nici la balerine, dar ea nu și nu, nu voia pe nimeni, și câți nu i-au făcut curte, chiar și contabilul-șef de la Poștă, domnul Panait. Buchete mari de hortensii îi trimitea în fiecare săptămână, dar ea le lăsa pe birou, că lucra și ea tot la Poștă, de ce să le iau, să-i dau degeaba speranță băiatului?, așa îmi spunea, poate le lua femeia de serviciu când făcea curat, iar el îi ducea altul săptămâna viitoare, vinerea, numai vinerea, îi pune o invitație în fiecare buchet, stimată doamnă Ghizela, așa începea fiecare invitație, vă rog respectuos să binevoiți a lua în considerare o relaxare în ziua de sâmbătă – și urma data, ca să fie totul clar, căci domnul Panait era obișnuit cu termenele exacte – la piesa „Un om cu o floare” sau la ce piesă o fi fost în sâmbăta aia, că îi trimitea buchet cu invitație în fiecare vineri, apoi a schimbat florile, a trecut de la hortensii la anemone, ce domn, ce domn, azi nu mai găsești așa ceva, dar Ghizi nu și nu, mă rog, nu era ea interesată, chit că noi îi tot spuneam tu, fată, pe cine tot aștepți, nu-l vezi că-i mort după tine, până la urmă a și murit săracul, deși era în floare vârstei, culmea, l-a călcat un camion al Poștei, fractură

craniană totală a fost diagnosticul, dar, oricum, ce pot ști doctorii? Dar nu te plictisesc?, îl întrebă doamna Elvira întrerupându-se din povestit, nu, nu, dădu el din cap, și auzi cum în depărtare păsările acelea deranjante – pescăruși să fi fost? – cântau batjocoritor ho, he, hi, hu, și el completă în gând: cu o babă stai de vorbă tu.

– Acum nu-i bine nici ea sărăcuța, zise îngândurată, după încă o înghițitură doamna Elvira, privind la paharul care se golise pe jumătate. E într-un azil, a orbit de tot, doar eu mai merg pe la ea, iar ai venit curvă, zice cu vocea aia hârâită a ei pe care n-o înțelege nimeni, și ce voce avea, ce voce, de soprană nu altceva, pe mine mă cunoaște după pași chiar dacă nu zic o vorbă. Nu știu cum de a ajuns așa, poate de la bomboanele alea cu mentă i se trage, sau poate de la zahărul din ele, am auzit că ar avea ceva efect din ăla anihilant, că altfel nu știu cum să-i spun, într-o singură zi sau în două a orbit, de la diabet au zis medicii, dar ce să știe medicii?, mai bine se ducea și ea după bărbatu-meu, că tot îl aprecia așa de mult, și nu se mai chinuia atâta sărăcuța. Tare îi plăceau inelele mele, aveam o grămadă, că ne făceau băieții de la atelier, erau foarte reușite, aveau niște forme neobișnuite, nu ca astea care se fac astăzi, i-am dat și lui Ghizi câteva, erau de toate felurile, și din fire subțiri împletite, și ca un fel de flori rare cum sunt doar pe la tropice, sau poate nici măcar pe acolo, ori ca siluete de animale, de căței ori de pisicuțe, mie mâțele îmi plăceau cel mai mult, sau ca o față de om, pe astea mai complicate le făcea Titus, care era un artist adevărat, așa artiști nu mai sunt astăzi, ultimul pe care i l-am dat lui Ghizi chiar așa era, o figură stranie și încruntată, nu știai dacă-i bărbat ori femeie. Nici n-ai fi zis că nu-s din aur inelele, ci sunt doar aurite. Că de asta ne ocupam la atelier, de fapt făceam mărtișoare din tablă aurită, dar pentru noi mai făceam și gablonțuri, inele, ori brățări sau cercei, băieții le confecționau din tablă, aveau niște forme mari, matrițe le zicea, cu care tăiau mărtișoare din tablă subțire, bum-poc! făcea presa și odată ieșeau zeci de mărtișoare dintr-o bucată de tablă, dar pe urmă era mai greu, că trebuiau șlefuite bine fiecare în parte oricât de mici ar fi fost, și apoi se băgau într-un fel de baie la aurit, când le scoteam păreau că-s din aur masiv, asta era treaba mea, înșiram pe o sârmă zeci de mărtișoare ca o inimă străpunsă de o săgeată, împreună cu altele ca niște hornari cu scară cu tot, se știe că ăia aduc noroc, ori în formă

de pisici, care-s foarte drăguțe, dar sunt parșive, nu poți avea încredere în ele, mai erau și ca stelulele ce strălucesc pe cer, altele ca un soare cu multe raze, și alea foarte subțirele, de te mirai că nu se rup, dar cum să se rupă că doar erau din tablă, cele mai multe, care aveau cea mai mare căutare, erau plicuri închise, cu o inimioară într-un colț, ca alea care se trimiteau cu miile prin Poștă, acolo unde era contabil-șef domnul Panait, care era un adevărat domn, azi nu mai sunt asemenea domni, ce să mai vorbim, spuse doamna Elvira în timp ce îl cântărea din nou din priviri, iar el simți că nici de acea dată comparația nu era în favoarea lui. Dar chiar nu te plictisesc?, îl întrebă din nou, nu, nu, dădu el din cap negând că ar fi plictisit. Lasă că de data asta iau eu o vodcă și pentru dumneata, continuă doamna Elvira, văd că ești politicos și bine-crescut, știi cum să te porți cu o doamnă, la câți le-am spus eu povestea asta nu poți să-ți imaginezi, la prietene, la doctori, la ceferiști, la polițiști, la profesori, mă rog, la cine s-a nimerit să stea cu mine de vorbă, dar nimeni nu are răbdare să mă asculte până la capăt, așa e astăzi, oamenii nu mai sunt cum au fost, numai ce te trezești că se ridică, îngaimă o scuză și pleacă, te lasă cu vorba neterminată. He, he, hi, ha, se auzi din depărtare comentariul sarcastic al pescărușilor, iar el continuă în gând, greu de cap ești dumneata, străduindu-se să respecte rima aceluia prim vers amestecat cu susurul suav al apei ce trecea pe sub terasa suspendată ca un balcon deasupra râului. Noile pahare erau nu doar mai mari decât cele dinainte, ci erau și aburite.

– Dar să știi, își reluă brusc monologul doamna Elvira, care golise deja un sfert din paharul aflat în dreptul ei, că trebuia să fii foarte atentă. Nu era o muncă chiar așa de ușoară cum ar părea, purtam tot timpul mănuși groase din cauciuc, căci sârmulițele acelea pe care erau înșirate hornari, stelule, pisici ori plicuri cu inimioare – oare ți-am spus că am primit și eu un plic, dar unu' adevărat?, dacă nu, lasă că-ți spun mai încolo – trebuiau puse la auz într-un vas plin cu apă, tot felul de substanțe și cianură. Cu cianura trebuie să fii foarte atent, că e foarte otrăvitoare. Așa că purtam tot timpul mănuși, când mi le scoteam la sfârșitul lucrului aveam mâinile zbârcite de tot, dar mereu mă dădeam cu cremă, îmi făceau fetele de la farmacie una specială, că le mai duceam și lor câte un inel, o pereche de cercei sau ceva, așa creme nu se mai fac astăzi, cu grăsime de cetaceu, așa că aveam mâini foarte fine,

uite, ca și acum, spuse doamna Elvira, scoțându-și una dintre mănușile de dantelă, iar el constată, atunci când îl atinse, că degetele ei reci aveau o greutate aproape imaterială, așa cum ar trebui să fie aripile unui fluture, și că mâna îi era fină și fără crețuri, ca fundelul unui nou-născut. Ha, ho, hi, he, rostiră sonor și admirativ păsările, pescăruși sau ce-or fi fost, el continuă automat în gând: ia te uită ce degete.

– Așa că și pe atunci aveam mâini foarte îngrijite, reluă doamna Elvira, nu ca fetele de astăzi, care, ce să mai vorbim, doar își pun unghii false lungi, lungi de tot, de parcă la asta s-ar uita un domn atunci când îți sărută mâna. Inclusiv domnul Panait a sesizat ce mâini fine aveam în duminica aceea când ne-am întâlnit la terasa din centru, nu a spus nimic, dar eu am simțit că a fost impresionat, de fapt el se oprise la masa noastră pentru Ghizi, că ieșise și ea cu noi la terasă, ce loc frumos, toată lumea bună trecea pe acolo, nu ca azi când întâlnești numai golani și pușlamale, vă salut cu respect domnule inspector i-a spus lui bărbatu-meu, sărut-mâna doamnelor ne-a zis nouă și ne-a sărutat mâinile la amândouă pentru că era un domn adevărat, era și foarte inteligent, nu degeaba ajunsese contabil-șef la Poștă, nu vreau să vă deranjez, m-am oprit doar să vă salut, nu, nu pot să stau, i-a spus lui bărbatu-meu care îl invitase să ia loc, după care a plecat imediat, era foarte rezervat și bine-crescut, poate chiar dânsul mi-a trimis plicul care a schimbat totul, dar nu am mai apucat să aflu dacă a fost așa sau nu, însă am simțit că el a înțeles și știe. Lui Ghizi i-a plăcut tare mult inelul acela cu fața încruntată, a râs când l-a văzut, s-a distrat de figura aia strâmbă, nici bărbat, nici femeie, deși nu era nimic de râs, dar așa era ea, niciodată nu a fost atentă, n-a înțeles nimic, deși ar fi trebuit să priceapă, că doar am avertizat-o, curvă, iar ai venit, îmi zice cu voce hârâită când merg la ea. Nu mai poate vorbi bine, de parcă tot gâtul i-ar fi ars, acolo îi dau să mănânce doar supe, cu paiul, dar uite că a trăit până acuma și câtă vreme să fi trecut de atunci?, oare câți ani?, nici eu nu mai știu. Nimic nu se înțelege din ce vrea să spună, doar eu o pricep, că doar e prietena mea cea mai bună. Ne întâlneam foarte des, ea tot trecea pe la mine pe acasă, nici măcar nu mă anunța, așa cum fac prietenele, acum dacă stau să mă gândesc doar ea venea pe la mine, nu cred să fi fost eu vreodată la ea, stau la periferie dragă, îmi zicea, așa că nu mergeam la ea, dar mai bine aș fi fost să o vizitez

pe neașteptate, cum fac prietenele, poate l-aș fi găsit acolo și aș fi înțeles mai repede, nu aș fi avut nevoie să citesc scrisoarea din plicul ăla. Ne mai făceam și cadouri una alteia, mai schimbam câte o bluză între noi, ea îmi aducea savarine, eu îi mai dădeam câte un inel, cum a fost și ăla cu fața schimonosită, ori câte o cutie cu bomboane cu mentă, care îi plăceau așa de mult, cum a fost și aia pe care i-am dat-o cam la vreo două săptămâni, sau să fi fost trei?, nu mai țin minte, după ziua cu inelul. Era pe plecare, ține-le și pe astea, i-am zis, eu am destule, nu știu câte a apucat să mănânce, poate doar una... În ziua aia cred că a pățit ceva, eu nu am aflat imediat, a dus-o cineva la spital și n-am mai văzut-o câteva săptămâni, acolo nu te lăsau să intri. Păsările tăcuseră de mult, poate zburaseră în altă parte ca să aibă de unde se întoarce, se mai auzea doar clipocitul apei care curgea pe sub ei.

– Și pe urmă imediat s-a întâmplat necazul cu bărbatu-meu, spuse după o vreme doamna Elvira cu o voce tremurată, era într-o duminică, n-a vrut să ieșim în oraș, deși eu am insistat să mergem să mănâcăm ceva pe terasa aia frumoasă, dar nu a vrut cu niciun chip, ba chiar s-a răstit la mine, el care niciodată nu ridica vocea, dar de o vreme era tot mai întunecat, nu mai era bărbatul ăla pe care îl știam, așa că l-am servit cu varză din aia care îi plăcea atât de mult, după a doua înghițitură i s-a făcut rău dintr-odată, a scăpat furculița din mână și tremura pe scaun, pe urmă s-a prăbușit pe podea, a răsturnat și farfuria, avea varză și carne pe el când a venit Salvarea, că am chemat-o imediat, dar nu au mai putut face nimic. Au zis că a avut un atac cerebral, dar ce pot ști doctorii? Merg în fiecare duminică la el, avem loc în Cimitirul Central, și acum de acolo vin, după ce plec de la el mă opresc pe o terasă, așa cum făceam pe vremuri, e ca și cum am ieși împreună duminica, dar nu-i același lucru, ce poți să faci, nimic nu mai este cum a fost. Hi, ha, hu, hu se auzi din nou corul păsărilor ce probabil se întorseseră de pe unde plecaseră, iar el completă versul ce trebuia să urmeze: oare bine ai înțeles tu?

– Domnul Panait s-a prăpădit la scurt timp după aceea, într-un accident stupid, imaginează-ți că a alunecat pe stradă și l-a lovit un camion, chiar unul de la Poștă, unde dânsul era contabil-șef, a zburat pur și simplu de pe trotuar de parcă i-a fi dat cineva un brânci, desigur că nu a fost așa, ploua și atunci ca și acum, pe trotuarul ăsta asfaltat se

alunecă foarte ușor când e umed, mai bine ar fi peste tot piatră cubică. Accident de circulație au zis polițiștii, deși, dacă stau să mă gândesc, ce pot ști ei? Foarte rău mi-a părut și după el, mai ales că nu am avut cum să-l întreb despre plicul acela pe care l-am primit, dacă el mi l-a trimis sau nu, eu cred că da, era un domn foarte inteligent, așa domni nu mai găsești astăzi, am simțit că e singurul care a înțeles totul, și ce a fost după și ce a fost înainte, totuși poate că nu ar fi trebuit să trimită scrisori, chiar dacă era contabil-șef la Poștă, avea alte atribuții acolo, nu să trimită plicuri uneia sau alteia. Așa că am rămas singure, oftă doamna Elvira, eu și cu Ghizi. Eu aici, ea la azil, nu mai poate veni pe la mine, acum merg eu pe la ea, deși sigur ar fi fost mai bine să-i fi făcut o vizită pe așteptate mai demult, poate că l-aș fi găsit acolo, și lucrurile ar fi fost altfel, aș fi înțeles pe loc, nu dintr-o scrisoare, dar ce să faci, nu mai poți întoarce timpul înapoi. La Ghizi merg mai rar decât la bărbatu-meu, iar ai venit curvă, îmi zice cu vocea aia pe care nu o poate înțelege altcineva decât eu, nu-i mai duc bomboane cu mentă acum, oricât i-ar plăcea, oricum nu mai poate să le mănânce sărăcuța, acolo o hrănesc cu paiul, numai supă îi dau, dar uite că a trăit atâta vreme, cât să fie de atunci?, am uitat, nu mai știu, spuse oftând cu tristețe doamna Elvira, privindu-l pentru o clipă prin paharul gol, pe care îl înălțase de la buze până în dreptul ochilor, ca și cum astfel l-ar fi putut vedea printr-o lupă care dezvăluie toate detaliile, chiar și cele mai ascunse, iar el își dădu seama că, așa cum se întâmplase și mai devreme, nici acum nu se ridică la înălțimea acelor bărbați și domni adevărați, cum nu mai erau alții în aceste zile.

– Că tot am vorbit despre bomboane, rosti brusc doamna Elvira, mai am câteva, de fapt am destule, oare nu dorești măcar una? Sunt foarte mentolate și răcoritoare, așa bomboane nu se mai fac astăzi, continuă ea, scotocind în poșetuță, de unde scoase o cutie verzuie.

– Nu, nu, mulțumesc, chiar nu, trebuie să plec acum, am întârziat, rosti el grăbit ridicându-se, în timp ce auzi cum păsările acelea ener-vante, cel mai probabil pescăruși, aflate acum foarte aproape, parcă deasupra râului ce curgea sub ei, zbiară tare și clar, ca și cum ar fi recitat o poezioară pentru copii: hu, he, hi, ha, nimic nu mai este așa.

Alexandru
Dărăban

Furtună de zăpadă

Avisalom, meteorologul de serviciu de la stația meteo din vârful muntelui, privea cu groază barometrul care o luase razna în ianuarie 2026. Afară, o furtună de zăpadă apocaliptică înghițise totul, iar vântul urla de parcă lupi flămânzi încercau să spargă geamurile termopan.

În acel moment, ușa se trânti de perete și înăuntru năvăli nea Ilie Poseidon, paznicul de la releu, galben la față și ținându-se de burtă.

– Avisaloame, oprește codul roșu, că eu sunt de vină! strigă el printre suspine.

Avisalom se uită la el peste ochelari:

– Ce vorbești, nea Ilie? E ciclon mediteraneean cu masă de aer polar. E fenomen extrem!

– Ce ciclon, maică... e iahnia de fasole cu afumătură de aseară! Am mâncat trei porții, că era rece în cabană.

În timp ce Ilie vorbea, un sunet ca de tunet s-a auzit din direcția șezutului său. Geamurile stației au vibrat periculos. În secunda următoare, pe monitoarele de supraveghere, Avisalom a văzut cu groază cum stratul imens de omăt de pe acoperișul cabanei o ia la vale cu un zgomot asurzitor.

– Aoleu! zise Ilie, ușurat, dar rușinat. Ai văzut? Am tras una de a picat tot omătul de pe casă!

Zgomotul nu s-a oprit însă acolo. Vibrația de joasă frecvență a „erupției” lui Ilie s-a propagat pe versant, declanșând o serie de avalanșe în lanț. Pe radarul meteo, undele de șoc apăreau ca niște micro-uragane locale.

– Ilie, ești pericol public! urlă Avisalom, încercând să raporteze la centru. Tu nu ești om, ești fenomen meteorologic extrem!

Ilie se așază umil pe un scaun, în timp ce afară natura se dezlănțuia sub impulsul gazelor sale naturale.

– Data viitoare, Avisaloame, să pui în prognoză: „Cer variabil, cu șanse mari de explozii de fasole și căderi masive de zăpadă din cauze fiziologice”.

Cei care vor să urmărească starea vremii în timp real, fără intervenția lui nea Ilie Poseidon, pot consulta Administrația Națională de Meteorologie.

„Numai încetucu’, să nu te lovești”

Venise tânărul acasă în permisie, drept ca o lumânare și cu pieptul plin de mândrie. Făcuse armata la aviație și, de cum a intrat pe poartă, bunicul l-a măsurat din cap până-n picioare.

– Ei, măi, nepoate, cum e armata? a întrebat bătrânul, sprijinit în toiag, cu ochii mici și vii.

– Greu, bunicule, foarte greu! a oftat tânărul. Gardă, pază, curățenie..., dar și aviație adevărată!

Bunicul a ridicat o sprânceană, semn că povestea abia începea.

– Aviație? Cum așa?

– Păi cum! Eu zbor cu avionul! a spus tânărul, umflându-se și mai tare. Decolări, aterizări, motoare, tot ce trebuie!

Bătrânul a tăcut o clipă. Fusese și el pe front, cu ani mulți în urmă. Văzuse războiul pe bune, cu noroi, frică și moarte. A tras aer adânc în piept și a zâmbit șiret.

– No, bine, măi, băiete... da’ zi-mi, când zburați voi, e sus tare?

– Sus, bunicule, foarte sus! Norii sunt sub noi!

Bătrânul a dat din cap aprobator, apoi a rostit, calm și apăsător, replica ce avea să rămână în familie:

– No... numai încetucu', să nu te lovești.

Tânărul a rămas o clipă blocat, apoi a izbucnit în râs. Într-o singură propoziție, bunicul îi pusese la loc toate laudele, fără ceartă, fără morală, doar cu înțelepciunea omului care știe că adevăratele zboruri nu se laudă.

Și de atunci, ori de câte ori nepotul începea să se mai umfle în pe-ne, bunicul îi arunca, hâtru, peste ochelari:

– No, măi, aviatorule... încetucu'!

Spiritele necurate

Într-o dimineață de marți, familia Popescu se confrunta cu o criză domestică: chiuveta din bucătărie începuse să bolborosească amenințător. „Gicu, repară odată măgăoia aia, că ne inundăm!” a decretat soția înainte de a pleca la piață.

Gicu, om gospodar, dar comod, n-a pus mâna pe cheie, ci pe telefon. L-a sunat pe amicul său, Relu, instalator de profesie. Când Relu a ajuns, Gicu, grijuliu cu hainele amicului, i-a întins propriul halat de casă, cadrilat și pufos. „Te las pe mâini bune, Relule! Eu fug la serviciu, că mă dă șeful afară.”

Relu s-a pus pe treabă. S-a băgat cu totul sub masca de la chiuvetă, lăsând la vedere doar picioarele și un spate acoperit de halatul familiar. După vreo zece minute, soția s-a întors de la piață. Văzând „soțul” în halat, aplecat și muncind sârguincios, a decis să-l răsplătească printr-un gest de afecțiune neașteptat. S-a furișat în vârful picioarelor și, dintr-o mișcare fermă, l-a înșfăcat de testicule, strigând veselă: „Cine-i instalatorul meu preferat?”

Șocat de „atacul” neprevăzut, Relu a avut o reacție reflexă de spaimă și s-a ridicat brusc. Rezultatul? Un contact violent între creștetul capului și marginea de fontă a chiuvetei. S-a auzit un „clonc” sec, iar bietul om a leșinat instantaneu, prăbușindu-se printre țevi.

Speriată de moarte când a văzut că „soțul” are de fapt fața amicului Relu și că nu se mai mișcă, femeia a sunat la 112. În scurt timp, doi brancardieri de la Salvare au sosit la fața locului. L-au urcat pe Relu pe targă, acesta fiind încă într-o stare de semi-conștiență.

În timp ce coborau scările înguste ale blocului, Relu a început să-și revină. Amețit și cu un cucui cât oul de găscă, a bolborosit:

– Fraților, nu știu ce s-a întâmplat... Lucram liniștit la sifon, când deodată am simțit că m-a apucat cineva cu forța de „bijuterii”... Am crezut că m-a curentat chiuveta sau că a intrat un hoț pervers!

Auzind varianta instalatorului, cei doi brancardieri au fost loviți de un hohot de râs atât de violent, încât mâinile le-au tremurat incontrollabil. Într-o fracțiune de secundă, au scăpat targa din mâini. Aceasta s-a dus sanie pe trepte, izbindu-se de peretele de la palier.

Rezultatul final? Relu a ajuns la spital nu doar cu traumatism cranian, ci și cu o fractură de femur. Când Gicu a venit să-l viziteze, Relu s-a uitat lung la el și i-a spus:

– Gicule, data viitoare când se strică chiuveta, cheamă un preot, nu un instalator. E clar că ai spirite necurate în bucătărie!

Faptă diversionistă

În vremurile de aur ale „epocii de lumină”, tovarășul Tălpălu era dovada vie că, dacă ai destul avânt revoluționar, pregătirea școlară e doar un detaliu birocratic. Ajuns primar al unei stațiuni montane de renume, Tălpălu și-a început mandatul cu o viziune estetică radicală: „Natura e verde, deci totul trebuie să fie verde!”. Într-o săptămână, sub amenințarea amenziilor, de la gardurile primăriei până la cotețele găiniilor, tot orașul strălucea într-un verde crud, de ziceai că a explodat o fabrică de mazăre peste localitate.

Mulțumiți de zelul său, mai-marii județului l-au avansat: Tălpălu a fost numit director general al stațiunii, având în subordine tot, de la bucătari și zugravi, până la formația muzicală a hotelului central.

Echipa de zugravi, oameni hârșiți în glume și sătui de mirosul de vopsea, au mirosit imediat ocazia unei „bășcălii” de pomină. Într-o dimineață, s-au prezentat cu fețe grave la Teco, șeful orchestrei, care tocmai își lustruia arcușul vioii.

– Maestre Teco, avem ordin de sus! a zis șeful zugravilor, ștergându-și mâinile pline de smalt pe salopetă. Tovarășul director Tălpălu a dat dispoziție clară: unitatea vizuală a stațiunii e prioritară. Până disea-

ră, vopsim tot. Contrabasul, viorile, pianul, saxofonul... totul trebuie să fie verde-Tălpălău!

Lui Teco i-a stat inima. Să vadă pianul de coadă și vioara Stradivarius (sau măcar copia ei de Reghin) acoperite cu vopsea de gard? Niciuna, niciuna! A lăsat totul și a fugit glonț la sediul direcțiunii. A intrat peste Tălpălău în birou, fără să mai bată la ușă, cu fața albă ca varul.

– Tovarășe Director, vă implor! Nu ne vopsiți instrumentele! E distrugerea patrimoniului cultural! Cum să cântăm la instrumente verzi? Suntem orchestră, nu fanfara de broaște a lacului!

Tălpălău, care tocmai încerca să descifreze un raport financiar, s-a uitat la Teco ca la un om căzut de pe Marte.

– Ce vorbești, mă, omule? Ce instrumente? Ce verde?

– Zugravii... au zis că ați dat ordin să vopsească orchestra în verde, ca gardurile primăriei!

Liniștea care a urmat a fost grea. În mintea lui Tălpălău, roțițele au început să se miște încet, până când s-a produs declicul: zugravii făcuseră mișto de autoritatea lui supremă. Fața i s-a umplut de un roșu aprins, care contrasta violent cu pereții (desigur, verzi) ai biroului.

– Paștele și grijania lor de derbedei! a răbufnit Tălpălău, trântind pumnul în masă de au sărit hârtoagele. Își bat joc de munca de partid? Își bat joc de estetica stațiunii?!

N-a stat pe gânduri. L-a convocat de urgență pe secretarul de partid al unității.

– Să se facă ședință de demascare! Vreau analiză pe text! Să fie discutați în colectiv pentru indisciplină și subminarea autorității conducerii!

Ședința a rămas în istoria stațiunii. Secretarul de partid, cu o voce tremurândă, a expus „fapta diversionistă” a zugravilor în fața întregului personal. Când s-a ajuns la detaliul cu vopsitul instrumentelor în verde-praz, în sală a izbucnit un prăpăd. De la spălătorese la recepționeri, toți se țineau de burtă, iar Teco, realizând ridicolul situației, râdea cu lacrimi în rândul întâi.

Tălpălău, neînțelegând de ce lumea nu e indignată, ci se prăpădește de râs, a început să urle:

– Liniște! E o problemă serioasă de doctrină!

În final, presiunea populară (și hohotele de râs care nu se mai opreau) l-au forțat pe director să fie „îndurător”. Zugravii au scăpat doar cu un avertisment verbal și cu promisiunea că nu se vor mai atinge de vopsea în preajma artiștilor. Totuși, se spune că mulți ani după aceea, ori de câte ori orchestra începea să cânte, cineva din public striga mereu: „Maestre Teco, vezi că s-a cojit vopseaua de pe vioară!”.

Un tandem de neatins

În anii '80, într-o comună de la poalele Munților Rodnei, autoritatea avea chipul sever al tovarășei primărite, o femeie care conducea satul cu o mână de fier și o eșarfă roșie mereu apretată. În acea lume a tăcerilor grele, părintele Ciripașu, parohul vechi, era singurul care părea să se bucure de respectul ei necondiționat. Cei doi formau un tandem de neatins: el se ocupa de suflete la vedere, ea de destine prin decrete.

Echilibrul s-a rupt când în sat a fost repartizat părintele Luca, un tânăr proaspăt ieșit de pe băncile facultății, cu ochi limpezi și o valiză plină de cărți. Tânărul nu avea unde să locuiască. Știa însă că vechea casă parohială, o clădire solidă de piatră, fusese confiscată abuziv și transformată în grădiniță, deși spațiul era pe jumătate gol.

Într-o seară de toamnă, mânat de entuziasm și de dreptul scris în actele vechi ale bisericii, părintele Luca și-a mutat lucrurile într-o cameră liberă din casa parohială. A crezut că bunul simț va prevala. S-a înșelat.

A doua zi dimineață, părintele Ciripașu, în loc să-și întâmpine colegul cu „Doamne ajută”, a urcat treptele primăriei. Nu a durat mult până când ușa casei parohiale a fost izbită de cizma tovarășei primărite.

– Ce-i cu anarhia asta, tovarășe preot? a strigat ea, în timp ce părintele Luca privea de undeva din spate, cu mâinile ascunse în mânecile reverendei. Aici e instituție de stat, nu han pentru venetici!

Evacuarea a fost scurtă și brutală. Sub privirile curioase ale sătenilor, cărțile părintelui Luca au fost scoase în drum. Părintele Ciripașu nu a scos un cuvânt de apărare, ba chiar a dat din cap aprobator când

primărița a pus lacătul pe poartă. Tânărul Luca a ajuns să locuiască cu chirie la o bătrână din sat.

Anii au trecut, regimul s-a prăbușit, iar eșarfa roșie a primăriței a dispărut în lada cu vechituri a istoriei. Însă adevăratul cutremur a venit mult mai târziu, când arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) au început să vorbească.

Într-o duminică de după 1990, în sat a circulat o listă. Părintele Ciripașu, cel care împărțea împărtășania cu atâta evlavie, fusese dovedit drept „sifonar” la Securitate. Numele său de cod era „Serafim”. Notele sale informative nu vizau doar dușmanii regimului, ci și pe tânărul coleg Luca, pe care îl descria ca fiind „un element cu tendințe reacționare care încearcă să destabilizeze ordinea socială prin ocuparea ilegală a spațiilor publice”.

Atunci s-a înțeles de ce primărița și vechiul preot fuseseră atât de apropiați: nu era respect reciproc, ci o complicitate murdară, clădită pe delațiune. Părintele Luca, acum cu tâmplele albe, l-a iertat pe bătrânul Ciripașu, dar satul nu a mai putut. Când „Serafim” ieșea pe drum, oamenii treceau pe partea cealaltă, lăsându-l singur cu umbrele trecutului său, în timp ce casa parohială redevenea, în sfârșit, ceea ce fusese menită să fie.

Aurel Domide-Șanțanu

Ascunși

În duminici prea puțin ne-am ascuns
când ne refugiam în lumea noastră
unde am risipit mângâieri temătoare
supuse ispitei
Și-am regretat, triști, neîmplinirea tainei
din dorințe, pentru amândoi –
stăpâni pe dor și împlinire
Netulburate, azi, toate au rămas cumiți
în racla timpului nostru de atunci.

A rămas

A rămas lumina amintirii
în care a cinat și a prânzit
ritualul sacru, prin care

am trecut dincolo de fruntarii.
Apoi s-au stins valuri de căutări,
supunând strania tărie
a revederii din zori.

Semne de trezire

Frunzaru-n care doarme luna
Trezire prinde cu viața
Cerul, natura și livada
În proaspăt iar își spală fața
Tai brazdă prin desișuri
Și îndoieli arunc
Peste meleagul proaspăt
Cu fața ca de prunc
Iar azi, parcă nu-mi pasă
De câte mai mă tem
Când primăverii, iarăși,
I-aș scrie un poem
Cu ea și eu alături
Răsar, din nou, în zori
În suflete primind-o
Și-n chipul unei flori.

Cinăm cuvinte

O mângâiere îndeamnă cuvântul
la marginea naufragiului trăit;
acolo te purtam în suflet
senină ca un cântec vesel
cu lumini muiate-n tăceri grăbite
când cinam cuvinte alese.
Prin ploaie alergam, vorbeam
puțin și rar mai mult prin priviri.

În odaia de suflet, în care
și azi te port, eram prinși
de vrăji netănuite
prin care mai respir
și-mi amintesc ce-ai vrut
să ne spunem.

Când stele

Când stele se aprind în taină
Și noaptea cade peste sat –
Meleag străbun. A toamnei haină
Brumare-n praguri ne-a lăsat.

Și vântu-n iazuri se prăvale
Vâslind din aripe bătrâne
Și amintiri îmi ies în cale
Din care-o pulbere rămâne.

Un stol se-nșiră măcăind
De lebede ori de cocoare
Iar eu în întrebări mă prind:
Le-oi mai vedea la anul oare?

La secerat

Din amintiri ce mi-au rămas,
Dintr-un trecut îndepărtat,
Un ritual scăldat în vis
Era pe-atunci, la secerat.

Plecate până la pământ
Cu hărnicie secerau

Femeile, și-n urma lor
Feciorii snopii îi legau.

Și spic din grâul cel cules
Cosița fetelor, bălaie,
Se aduna în snopii grei
Aduși în fiecare claie.

Doar miriștea mai respira
A seceriș și-a bob curat,
Era târziu, se însera,
Iar noi porneam încet, spre sat.

La cină-n casă, mi-amintesc
Pe tata, cum s-a bucurat
Și-a spus un „Doamne, mulțumesc,
C-am isprăvit de secerat!”

Singurătate

Singurătatea-mi frânge așteptarea
Izvorul ei sihastru s-apeacă prins de vrajă
Doar stelele prin aripi de fluturi scânteiază
Pe creste tolănite ce stau cumiști de strajă.

Prundișul mai păstrează prin luncile cochete
Sclipiri fugare unde se pierde azi cu firea
Prezența mea trecută prin bariera vremii
Sigiliu prins în ceară, marcându-mi amintirea.

Singurătatea-mi curge șuvoi crestând prin vremi
Topindu-mi răsuflarea la margine de drum
De haina ei mizeră am încercat o viață
Să scap și doar o clipă, dar nu știu, Doamne, cum!

Hayden Dorf

DMZ

În dimineața aceea, Alex ajunsese devreme în holul hotelului Koreana, însă autobuzul cu care urma să plece sosi cu doar cinci minute înaintea orei opt. Se așeză lângă Hiroto, profesorul universitar din Osaka, în timp ce Goran și Melinda ocupau scaunele din fața lor. Japonezul locuia la numai o oră bună de zbor și mediul academic în care activa îi îndreptățea pe toți să creadă că putea să le fie ghid în DMZ. Însă, surprinzător, cea mai informată părea să fie Melinda:

– Știți că acest râu, Imjin, care izvorăște din Coreea de Nord, este îngrădit cu sârmă ghimpată până la Paju?

– Ce este Paju?

Privirea nemiloasă a Melindei îl făcu pe Goran să regrete că pusese întrebarea.

– Este orașul sud-coreean cel mai apropiat de zona neutră. Aici se află numeroase baze militare sud-coreene și americane. Este locul unde cei de la LG au dezvoltat cea mai mare linie de producție din lume și fabrică ecranele pentru televizoarele cu diagonală mare.

– Melinda, nici nu mai aveam nevoie de ghid specializat, întră și Alex în vorbă. Văd că gardul este garnisit cu posturi de observație și militari înarmați.

– Da, pentru că nord-coreenii foloseau râul pentru a încerca să intre în sud sau chiar pentru a-și strecura spionii. Iată, deja am lăsat în urmă Paju. Ei bine, pregătiți-vă. Cam atât a durat etapa civilă a excursiei. De aici, totul este sub control militar.

Și, într-adevăr, Melinda era foarte bine documentată. Imediat, autocarul opri și, după ce toți ajunseră în centrul pentru vizitatori, un soldat le verifică ecusoanele de identificare primite în schimbul pașapoartelor, urmărind cu atenție lista aprobată de autoritățile din Seoul. Totul nu dură mai mult de 20 de minute.

– Vă rog să ascultați cu maximă concentrare, le spuse ghidul. Din acest punct, misiunea mea se încheie. Toți, fără nicio excepție, vom respecta indicațiile celor din echipa mixtă desemnată să se ocupe de noi. Sunt sud-coreeni, americani și chiar din partea ONU și au datoria de a se asigura că nimic din ceea ce vom face nu încalcă regulamentul turului și protocoalele speciale stabilite pentru zona neutră. Nu faceți fotografii decât atunci când ei anunță că avem această permisiune și nu vă depărtați de grup. Probabil știți că, deși se numește zona demilitarizată, locul este înțesat de militari înarmați și pericole sunt la tot pasul. Vom schimba autocarul și vom ajunge în punctul cel mai fierbinte al turului, în zona cunoscută sub numele de JSA (Joint Security Area – Zona Comună de Securitate de la Panmunjom). Trebuie să lăsați aici tot ceea ce aveți, nu puteți lua nici măcar un bagaj de mână, nici o haină. Vă veți regăsi toate lucrurile, la întoarcere.

Li se ceru să semneze, fiecare, câte o declarație pe propria răspundere destul de stufoasă și li se prezentară două filme scurte despre zona demilitarizată, despre războiul coreeano-coreean și despre incidentele înregistrate acolo în timp. Lui Alex, toate acestea îi amplificau sentimentul că, oricât de multe măsuri de precauție ar fi stabilit organizatorii și chiar dacă ar fi fost respectate întocmai instrucțiunile, pericolul rămânea suficient de mare. Mai mult, soldatul adăugă:

– Puteți renunța oricând. Cei care rămân își asumă toate riscurile.

Lăsară acolo telefoanele și celelalte obiecte mici pe care le aveau cu ei, putând păstra doar aparatele de fotografiat. Drumul cu celălalt

autocar fusese atât de scurt, încât aproape că puteau merge pe jos. Probabil nu distanța în sine impunea necesitatea de a se deplasa astfel.

– Și, interveni iar Melinda, iată-ne în fața Freedom House.

Soldatul american care îi încolonase o auzi:

– Da, așa se numește, Casa Libertății. Când veți ieși din această casă, veți fi în sectorul cazărmilor albastre și, deja, sub supravegherea soldaților nord-coreeni. Vă rog să evitați orice gest care ar putea fi interpretat drept provocare, totul este foarte sensibil aici. Mai mult, în interiorul cazărmii vom fi, parțial, pe teritoriul nord-coreean.

Alex număruse în acea zonă șapte cazărmi, patru albe și trei albastre. Li se spusese că cele albastre aparțin celor din nord și, dintre acestea, doar una se vizitează.

Erau interesați și curioși, dar, fără ca vreunul dintre ei să o afirme, și destul de îngrijorați după ce ascultaseră toate indicațiile. Fiecare grup era însoțit de un ghid, în cazul lor un coreean trecut bine de cincizeci de ani, și trei soldați. Cum era de așteptat, Melinda și Goran erau mereu în față și, din când în când, era nevoie să fie atenționați să aștepte pentru a păstra coeziunea grupului și pentru a ușura activitatea celor care erau răspunzători de siguranța lor.

– Rămâneți încolonați și așteptați în liniște, le ceru ghidul. Cazărmile sunt folosite pe rând de cei din nord și de cei din sud. Vom fi anunțați când putem intra în cea din mijloc, unde e zona uzuală de întâlniri între cele două țări. Clădirea are două uși: noi intrăm prin ușa dinspre sud, ușa dinspre nord e închisă.

În minutele de așteptare, ghidul le povesti despre Panmunjom, despre soldații pe care urmau să-i vadă în uniformele cafenii și care ar fi avut de făcut un singur pas pentru a trece în țara complet diferită din sud, dar care erau, probabil, cei mai loiali dintre nord-coreeni. Când le povestea despre dorința multor locuitori din sud de a se realiza unificarea celor două țări, vorbea din ce în ce mai repede, precipitat, apoi se opri pentru o clipă, fără să-și poată ascunde emoția. Știa doar că are rude în nord, dar nu se văzuseră niciodată.

În scurta pauză, ghidul întinse mâna dreaptă arătând spre nord. Privirile tuturor o urmau, oprindu-se undeva deasupra cazărmilor peste care plutea o liniște de plumb.

– Ceea ce vedeți dincolo de graniță, reluă ghidul prezentarea, este centrul de vizite pentru locuitorii nord-coreeni.

– Cum, și ei vizitează această zonă? veni întrebarea de undeva, din spatele grupului.

– Evident. Și nu doar ei. Oricine vizitează Coreea de Nord poate ajunge în DMZ, în general sunt turiști din China și Rusia. Au proiectat această clădire astfel încât să fie mai înaltă decât Freedom House. În Coreea de Nord, totul trebuie să pară superior. Dar înălțimea construcției îi ajută și la supravegherea noastră, care este permanentă. Cel mai apropiat oraș de dincolo de frontieră este Kaesong, care a aparținut Coreei de Sud și care a fost cunoscut sub numele de Songdo, adică Orașul pinului, în cei cinci sute de ani cât a fost capitala țării.

După încă două-trei minute, ghidul le spuse:

– Vă rog să vă pregătiți, ni s-a comunicat că putem intra. Nu ieșiți din grup, nu alergați, nu faceți mișcări bruște. De asemenea, nu faceți fotografii. Veți avea timp pentru asta la momentul potrivit. Vom trece prin cazarma albastră și apoi ne regroupăm pentru a continua turul.

Înăuntru, totul părea destul de simplu, inclusiv mobilierul era sumar. Doi militari sud-coreeni erau nemișcați de minute bune, după o coregrafie care lui Alex îi aducea aminte de proverbiale încremenire a soldaților cu căciuli caraghioase din blană de urs pe care îi văzuse la Buckingham Palace. Unul dintre cei doi militari era chiar în capătul cazarmii, în fața ușii de acces spre teritoriul nord-coreean. Cel de-al doilea era așezat lângă o masă din lemn masiv, în mijlocul încăperii.

Alex se afla în partea din față a grupului, chiar se distanțase câțiva metri de ceilalți, până când întâlni privirea severă a soldatului din fața ușii, de care se apropiase nepermis de mult. O bubuitură năucitoare se auzi în acel moment și, imediat, cazarma se umplu de fum. Toți țipau și se îmbulzeau către ușa dinspre sud. Militarul observă primul că Alex părea să fie rănit și era căzut la pământ. Sări imediat să îl ajute, dar se împiedică de un alt trup întins pe podea. Se ridică repede și se aruncă asupra lui Alex, exact în momentul în care o a doua bubuitură se auzi atât de puternic, încât avea efectul unui stilet care i se înfige în timpane. Mai apucă doar să vadă câteva siluete în uniforme cafenii în spatele ușii care, smulsă din perete, se îndrepta prin aer înspre el...

Angela Maria
Drăgoi

Nu mi-e frică de tine!

Nu vezi ușa-nchisă, Regină de-aramă
Și lampa tăcută, ce-i stinsă la geam?
Perdeaua-i lăsată, dantela ei cheamă
O rază de soare, ascunsă de-un ram.

Ai vrut să-mi săruți ferestre speriate,
Cu buzele tale udate de ploi?
Să-ncâlcești, apoi, pomii și tufe uscate,
Să plece cocorii, să uite de noi?

Dovleci rotofei mi-ai lăsat prin grădină
Și mi-ai vestejit și ultima floare!
De urmele tale, poiana e plină...
Frunze uscate cad triste-n cărare!

Culori de poveste picurat-ai pe deal,
Sperând la iubire, te-ai dus și prin vii!

Ai pictat peste tot un tablou ireal,
Dar lăsat-ai tristeți peste frunți brumării!

Te-nvârți pe la garduri cu vântu' -mpreună!
Ai vrea să pătrunzi și-n casă la mine?
Întreabă pădurea, ea poate să-ți spună,
Totul e-nchis, nu mi-e frică de tine!

Începutul Toamnei

Pe deal, peste pădure, un negru nor plutea,
Zâmbind la umbre sure, de pe căsuța mea;
Fantasme mari și lungi, măiestru conturate,
Cuminți stau să le-atingi, în iarbă par culcate.

Cu inimi sfărâmate, uriași ca din poveste,
Au brațe ridicate, așteaptă parc-o veste...
Ce frunze minunate! Uriașii le-au pierdut!
De ce-au zburat departe, de ce nu i-au mai vrut?

Cu trupuri de aramă, ușor se unduiesc
Spre vântul ce le cheamă; se pare că-l... iubesc!
Le-mbrățișează tandru, la poale de pădure,
Șiretul „băiețandru”, vrea oare... să le fure?

De ce-au plecat tăcute, n-au spus niciun cuvânt?
Pierdute sunt acuma, mirese-s pentru... vânt!
De ce-au plecat în lume cu vântul cel nebun,
Ce le-a lăsat să cadă, covor să fie-n drum?

Uriașii din pădure cu brațe ridicate,
Copacii sunt... cu ramuri, de frunze scuturate!
Sunt supărați și-așteaptă curând să le răsară
Frunzișul tânăr, verde, din nou, la primăvară!

Dar până-atunci pădurea, golașă, desfrunzită,
Rămâne părăsită, tăcută și-adormită...
Așa, începe-o toamnă, cu semne ruginii,
Bine-ai venit azi, Doamnă, credeam că nu mai vii!

Frunza

Gândul luneca pe șalul viselor din scrinul vechi,
Acela, ce-ascunde viața, amintirile străvechi...
I-am închis multe sertare, dar deodată... se deschide!
– Ce mai pui, minte ciudată, înăuntru-n scrin, la mine?

– Astăzi, am să pun o frunză... rătăcită și uscată,
Am găsit-o pe aleea, unde te plimbai... odată!
Era verde și frumoasă, foșnea într-un plop mai mare,
Tu ai vrut s-o iei acasă, dar ți-am spus s-o lași, că moare!

Acum, viața și-a-ncheiat-o, dar să știi, este-o comoară!
Are-nțelepciunea toamnei și spirit de primăvară!
Pare ea mai... mohorâtă, fiindcă i-a venit sorocul,
Dar se bucură de toamnă, mai că... n-ar părăsi jocul!

E frumoasă chiar uscată, s-o păstrezi, să iei aminte!
Cum e frunza e și... viața, timpul fuge înainte!
Primăvara este mugur, vara-n plop, râde-nverzită,
Toamna, își schimbă rochița cu o mantie-ngălbenită!

Gândul luneca pe șalul viselor din scrinul vechi,
Acela, ce-ascunde viața, amintirile străvechi...
Eu privesc cu drag la frunza cu veșmânt de-aramă rece,
Și încerc să iau aminte: tot ce-i verde... iute trece!

Dan Filipoi

Supărări și griji înainte de înmormântare

Se îmbolnăvește săracul Ion, după ce toată viața a avut parte doar de muncă din greu, ce să-i faci, dacă i-a trebuit să se însoare la gazde. Se putea și el odihni când se ducea să adape caii sau când trebăluia ceva prin cele două grajduri cu animale. Se așeza acolo pe un scăunel pentru muls vacile și se odihnea răzimat de un perete, mai cliposea (ațipea), că de cum intra în casă îl purtau soția și soacră-sa ca pe un titirez.

Acum, fiind bolnav pe pat, nu mai putea face nimic. Noroc cu cele două femei care „știau” să-l încurajeze, adică să-l familiarizeze și mai bine cu moartea ce bătea la ușă.

Merge o vecină, într-o zi, în curtea lor, și soția, supărată, plângea de numai inimă de piatră să fi avut și nu puteai rămâne nemișcat de mila ei.

– Ce faci, lele Iustină?

– Apoi, ce să fac? Îs tare necăjită, răspunde Iustina, și o bufnește iar plânsul.

– Badea Ion, săracul..., zice vecina, dar nu-și termină vorba, că Iustina începe a se văita.

– Vaaai de mine, c-a muri! Tuluuoaiee, de ce mama posnii am vândut vițelul? Amu ce-om tăia în pomene (praznic după înmormântare)? Vai de mine și de mineee...

– No, de ce te cânți (plângi), că doară nu-i mort?

– După vițel mă cânt, tuluuoaiee vițelul meu, tuluuoaiee pomenele mele...

– No, lasă-l în posnă de vițel, că-i tăia dumneata ceva, amu badea Ion...

– Eeee, săracul de el, o întrerupe Iustina, amu el îi mai mult dincolo decât dincoace, dar noi, săracele, de noi îi bai, că-i de socăcit (pregătit mâncarea) și de făcut pomene, că la câtă lume are să vieeee... Zi și tu, judecă tu, că doară ești femeie cuminte (înțeleaptă), tu nu te-ai cânta, n-ai fi supărată că, având vițel fain și gras, l-ai vândut? No, mai fă pomene de ai cu ce!, și iar o podidește plânsul.

Intră amândouă în casă. În pat stătea badea Ion, bolnav, dar moralul îi era bun. Te și miri, la ce încurajări primea.

– Ce mai faci, bade Ioane?, îl întreabă vecina, trăgându-și un scaun lângă patul lui.

– Amu ce să fac? Mi-o venit rândul și mie să mă hodinesc.

Bietul om, chit că era pe moarte, se bucura că, în sfârșit, are parte de odihnă.

Dar soacra aude discuția și intră și ea în vorbă, rostind cu glas tare:

– Amu el se pregătește să se ducă dincolo...

De prisos să spun că bătrâna se referea la lumea cealaltă.

– Da, amu el se pregătește să se ducă dincolo..., găsește de cuviință Iustina să repete spusele mamei sale.

– No, lăsați, că nu-i de se dus încă, zice vecina mai mult ca să-l încurajeze pe bietul om.

– Ba da, se duce, bine-ar fi să nu se și ducă. Tuluuoaiee, cine ne-a aduce fânul, cu cine-om culege napcii (cartofii), vai mălaiul nostru, cine l-a căra în pod, vai de posna noastră...

Stă vecina ce stă, mai zice una, alta, apoi dă să se ducă.

– Auzi, Lizabetă, când a muri Ion, apoi să veniți și voi la mort, în privegi (priveghi) și la îngropăciune, striga când soția, când soacra.

Zilele trec, și bietul Ion trage să moară. Se adună lângă pat soția, soacra, copiii, nepoții, să-i fie alături în ultimele lui clipe de viață, însă, când să-i aprindă lumânarea, cele două, Iustina și mamă-sa, își aruncă ochii spre fereastră și o văd trecând pe stradă pe Viorica, o femeie pe care o chemau mereu la muncile câmpului, mai pe bani, mai pe una-alta: brânză, lapte, ouă, când cum.

– Ni pe Viorica, mă Iustină, exclamă bătrâna. Hai s-o arvunim la căpăluit (prășit), să nu apuce a făgădui altcuiva.

Ies amândouă val-vârtej în târnaț, uitând de lumânare și de jelitul la căpătâiul muribundului, și strigă la femeie:

– Mă, Viorică, să vii la căpăluit când te-om chema!

– Vin, lele Anghelină, vin negreșit, lele Iustină, stați liniștite.

– Mă, Viorică, să nu-ți punem deoparte ouă din cele ce s-or strânge la mort? Că nu ne-or trebui toate. Doară știi și tu că ouă se strâng multe. Că femeile atâta știu, să aducă ouă și ouă, de gândești că avem de făcut papă (omletă) în pomene!

– No, lăsați, nu grăiți amu de plată...

– Mă, da vreo două-trei găini, de-or zice femeile că-s ouătoare, să ți le ținem? Poate n-a trebui să le tăiem pe toate la mort.

– Iară grăiți de plată, lăsați, c-om vedea atunci, da' țineți, dacă vreți, cum știți dumneavoastră.

– Bine, mă, Viorică, lasă că-ți pregătim noi mai multe, vezi tu câte se adună la mort. Îți mai punem deoparte și vreun picior de porc, o dărabă de slănină, că de nu ti-i plăti la căpăluit, va rămâne arvună pentru cules, nu ne temem noi de tine că nu ti-i plăti.

Pleacă Viorica, iar ele, mulțumite că au rezolvat și problema asta importantă, se întorc în casă, află că Ion a murit și se pun pe plâns:

– Vaaai, că te-ai dus loane...

Vine ziua înmormântării, îl prohodesc pe Ion în curte, îl plâng cum se cuvine, însă, din păcate, nu-l pot petrece la cimitir nici nevasta și nici soacra. De înțeleș, erau și ele bătrâne și bolnave. După ce cortegiul funerar iese pe poartă și o ia spre cimitir, cele două intră în casă, iar bătrâna Anghelina se adresează socăciței (bucătăresei):

– No, știi ce, mă, Octavie?

– Oare ce?

– Nouă i-amu ne dă să mâncăm, că au să vie oamenii în pomene și cine mai are grija noastră! Cine știe de ne-a mai rămâne și nouă ceva ori ba!

– Ce să vă aduc?

– Apoi, de toate. Întâi, zamă de toșmagi (tăiței), da' știi cum, câte două polonice de pe fundul oalei, să fie toșmagi mulți, că nu ne place să hâlbărim, și unul de deasupra, să aibă stele multe (grăsime). Apoi carne și ce mai ai pe-acolo, să ne vedem mâncate.

După ce se înfruptă din toate, își amintesc că s-a făcut și aitură (piftie) pentru masa de pomană.

– Auzi, Octavie, zice Iustina. S-o prins bine aitura?

– Da, ca stânca, lele Iustină.

– No, adă-ne și câte-un blid (farfurie) de aitură, să vedem și noi cum ți-o ieșit.

– Așa dară, să ne clătim rânza cu niște aitură rece, că ne-am cam fript cu toșmagii, întărește bătrâna Anghelina, să-i fie pomană la bietul Ion, săracul.

– Vaaaai, moarte, vai, că mi l-ai luat, dă să plângă Iustina.

– No, dă-ți-o-n posnă moarte. Nu grăi de ea amu, că nu mi-i dragă, las-o, să-mi tihnească mâncarea.

Recrutorul cu clop de vânător

Florea Filipoi, a Rasavetii, era un om avut și dezghețat la minte, care și-a depășit condiția și a ajuns domn (pădurar). Cum era pădurar, nu umbla întotdeauna îmbrăcat asemenea celorlalți săteni. Purta o jachetă în spate, pălărie pe cap, diferită, nu rotundă, sau românească, așa cum o numeau oamenii pe cea folosită de țărani. Nu era om rău la suflet, dar de gură era de neîntrecut. Îi plăcea să destindă atmosfera, să facă glume, să vorbească în pilde.

Ce i-a venit într-o zi în minte? Să facă glume cu câteva femei ale căror soți tocmai fuseseră la concentrare. Așa că își ia jacheta în spate, pălăria pe cap, se mai deghizează cum poate mai bine și se duce omul „la recrutare”. După haine nu prea era ușor să-l recunoști, pentru că la câte regimuri s-au perindat atunci într-un timp scurt și uniforme se

schimbau mereu. Intră pe strada Cârțibav, la străbunicii mei. Acasă era doar buna Valeria. Străbunicul Octavian cu bunicul Dănilă și cu unchiul Anton se aflau la Vâltoare cu ceva lucrări. Străbunica stătea în curte pe o laviță și torcea liniștită.

– Bună ziua, salută politicos Florea.

– Bună ziua, i se răspunde.

– Aici stă Octavian Sângeorzan?

– Aici, da' la ce ți-i bun, domnule?

– Trebuie să iscălească țidula asta, pentru că i-a venit ordin să meargă la concentrare.

– De ce să meargă iarăși, doară nu de mult a venit?

– Apoi tocmai de asta, că el știe ce are de făcut în armată. Nu ne trebuie alții neinstruiți, să avem de-i învățat noi, că până învățăm...

– Apoi să se învețe cum s-o învățat el, de ce tot el, și alții nu?

– Apoi nu e numai el, că și lui badea Luca Faorul, vecinul dumitale, i-a venit ordin, lui badea Onisim, la fel. Toți trebuie să meargă.

– Ba nu merg nicăieri, răspunde străbunica, au fost, și îi bugăt. Mă duc io la cântălărie (primărie) amu și le spun.

– Du-te, că numai așa îi umbla și dumneata închisă ca Matilda.

– De ce să mă încidă, că n-am încălțat io boii cu opinci să-i trec în România?

– Aaaaa, te pui contra? Apoi să știi că asta-i mai rău ca orice. Te opui regimului, și te bagă direct în temniță fără prea multă judecată. Amu-i musai să te las, dar trimite iute după badea Octavian, să vină să iscălească.

Iese Florea de la străbunica Valeria și intră la Luca Faorul. Lelea Docia, o femeie micuță și slabă, împletea cipcă pe o laviță, în curte.

– Acasă-i badea Luca?

– Acasă, în făurie, da' la ce ți-i bun?, întreabă femeia.

– Apoi mie mai puțin mi-e bun, dar le e bun altora, mai ales că el este fierar, iar la concentrare trebuie și fierari.

– Tuluoaiieee! Doară n-ai venit să-l iei la concentrare?

– Ba da, acolo îl ducem, du-te iute și-l cheamă să iscălească!

– Io una nu chem pe nimeni. Du pe cine vrei. Mai meargă și alții.

– Aaaa, nu vrei, atunci iscălește aici, și până deseară vin și te închid cei de la cântălărie.

– Să mă încidă, că m-oi mai hodini și eu, dar nu-s cu voie să meargă la nicio concentrare.

– Țasta-i bai mare, iar regimul nu te iartă. Te duce direct în temniță.

– Vaaai, fetele mele, tuluoaiel Io, în temniță, Luca, la concentrare, tuluoaiel, oameni buni, ce să mă fac!

Iese Florea de la Luca din curte și trece drumul la Onisim Grapini. Între timp, Docia se duce la buna Valeria și-i povestește ce și cum i-a spus domnul în legătură cu concentrarea. Străbunica plângea și striga:

– Vai, Octavene, că te duci și mă lași iară cu tăte pe cap. Cum oi lucra io Vâltoarea, Cicerea, Molidul Încins, Sungitura, cum oi mere io la Hoituri, în Cioate, cum oi ara și căpălui io Lunca?

– Vai, cumătră, d-apoi io? Ce să fac în făurie? Tuluoaiel! Unde posna s-o dus domnul acela, să merem să ne rugăm de el, poate a face cumva.

– Îi la cumătra Mărioara intrat.

Se duc amândouă și-l găsesc acolo, interogând-o pe Mărioara. Cam tot aceleași întrebări. Onisim era la moară. Mărioara avea de păzit o pită de mălai în cuptor, iar discuțiile au ajuns pe la amenințări.

– Dacă nu se duce, venim cu duba, ca atunci când n-o dat toată cota, și-l ducem.

– No, du-te, nu mă omori!, zice Mărioara, că de aiestea nu-i de grăit. Mi-a spus Onisim, când l-au adus înapoi, să nu-l întreb nimic, că nici mie nu are voie să-mi spună unde l-o dus, atâta-i de strict.

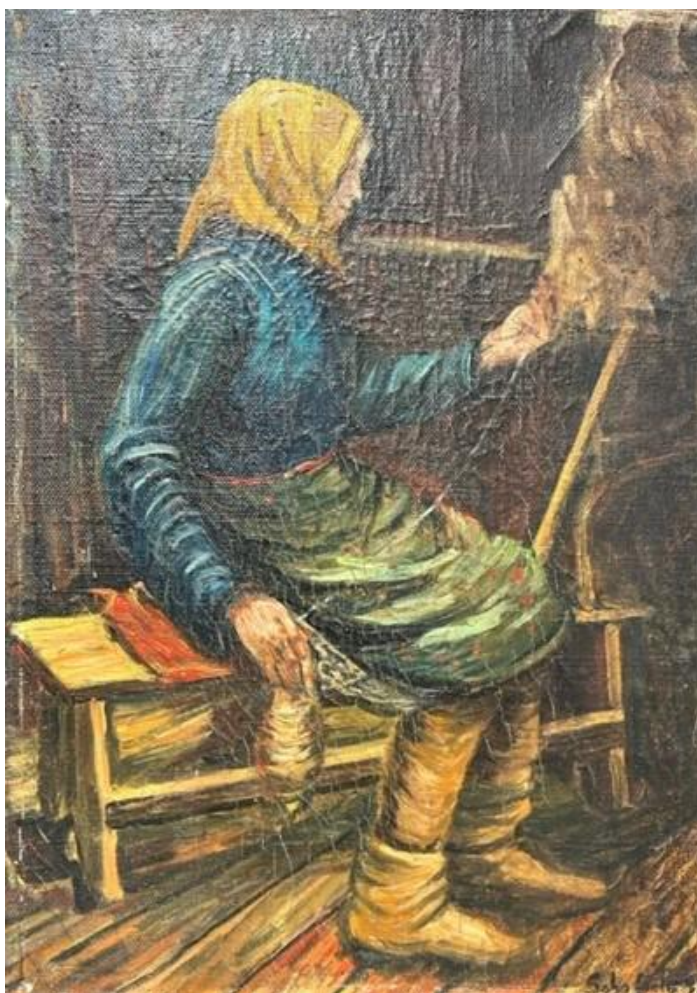
Când le vede Florea și pe cele două apărute în tinda Mărioarei, supărate, ba rugându-se de el, ba amenințându-l, că erau și ele trecute prin multe, nu le mai pasă de o supărare în plus, măcar din gură să vorbească, râde pe sub mustață, iar buna Valeria îl recunoaște.

– Ești Florea Rasavetii, zice ea.

– Vai, vădu-ți posna ta să ți-o văd, sare cu gura Mărioara, ni, mă, mustețele lui, și io amu bag de samă. No, ieși afară că amu scot jarul din cuptor și ți-l pun în cap, că ne-ai băgat în toate boalele cu concentrarea ta.

Biata lelea Docia, mai bătrână decât ele, femeie pașnică de felul ei, a fost cea mai revoltată și supărată. Când a văzut că e Florea și că a scăpat Luca de concentrare, l-a petrecut cu ocări până nu l-a mai zărit. Ba, mai mult, a luat o potcoavă dintr-un cui și a aruncat-o după el.

A vrut omul să facă o glumă, se pare că și-a jucat bine rolul, mai ales că, după cum am amintit mai sus, era un om isteț și, pe deasupra, și șugubăț, dar, fiind din sat, trăsăturile, în cele din urmă, l-au dat de gol. Supărarea nu a durat mult. La prima întâlnire s-au împăcat, apoi s-au distrat multă vreme pe seama acestei „recrutări”.

Gelu Sabo / Femeie torcând

Maria Filipoiu

Eu și cu mine

Uneori simți că nu e să fie
Și dacă nu e să fie
De ce să ne mai forțăm?
Alergi și te zbați,
te agiți și te frământă,
îți muști limba
încercând să te abții din a mai fi vulnerabil-
robot.
Mă transform încet.
Sunt o bucată de ziar alb-negru
care deține povești minunate,
dar pe care nu-l citește nimeni.
Și de ce l-ar citi?
Când în jur sunt ecrane luminoase
și mult mai atrăgătoare,
cu alte povești... alte discuții.
Și cum prezența mea e tratată ca o absență,
eu că sunt umbră, că sunt pământ,

par să nu exist de fapt.
Câteodată un roșu aprins te poate scoate în evidență,
alteori nici culoarea nu te scoate din anonim.
Ce energii mă bântuie în locurile pline?
Aș cânta,
dacă aș avea o notă care să-mi înalțe sufletul
Și să mă poarte departe...

Azi am îngropat o pasăre

Strânge-mă tare,
strivește-mi pieptul
și scoate-mi pasărea din piept.
Sapă cu unghiile,
smulge-i penele,
rupe-i cu dinții aripile,
vezi să nu-ți scape pasărea din mână!
Leagă-mă de un picior
și du-mă la târg.
Vinde-mă pe un grăunte de inspirație
și apoi,
după ce n-a mai rămas nimic din mine,
du-mă la copacul din grădină
și îngroapă-mă lângă pasărea mea
în nuanțe de alb-negru.

Bunica

Seamănă mai mult cu o salcie bătrână
pentru că rădăcinile ei au fost de când e lumea.
Ea e mai mult decât o poezie,
mai mult decât un gând, un vis și un dor...
Povestea ei stă scrisă sub semnul timpului,
știe ce e viața.

Mâinile îi sunt muncite,
ochii îi sunt grei
și totuși mai găsești o speranță în ei.
Nu se ascunde după o privire.
„Eu nu-s bătrână,
Sunt doar de demult”
Zicea ea, cu vorba caldă
și cu ochii aprinși...

Întunericul cu două brațe

Așa mă arunc în inimi,
de zici că am făcut parte dintr-o sectă fanatică,
ucenică a iubirii,
stigmatizată cu o sensibilitate naivă
și două cicatrici pe o petală de piept.
Cum să mă arunc în brațe necunoscute?
Cum să cred ochii care nu mi-au privit sufletul?
Oh, atâta pasiune pentru un întuneric cu două brațe...

Văd cum te uiți înapoi

Amar îți va fi somnul
când mâna pe care o vei căuta
va fi mâna care a încetat să te mai scrie.
Abia aștept să nu te mai aștept.
Ce simți când te scriu?
În acest minut
desprins din apusul unui gând sărac de dor,
m-am hotărât să te iau
drept cine ești cu adevărat pentru mine:
O muză și atât.

Al. D. Funduianu

De profundis

*Când îți vine să bați cu pumnul în cer
trebuie să stai la orizontală (...) –
mă învățai, doamnă,
în seara când te-am privit printr-o aripă de
libelulă iar
arcul trupului tău de nimic fermecător
mă acoperea de la un orizont la altul*

*Ce tainică melodie adia părul tău peste
încordarea de bronz a orologiului din pieptu-mi
bătând
clipa scufundării în vid și
oprit să asculte ecoul din cer*

Ce lună ne-a fost visul și caii
ce zbor leneș trăiau
ce caldă răcoarea migdalatei nopți
nesățioase

Mulți
ți-or fi cântat, doamnă, în stihuri
efemera-ți splendoare
numai eu –
eu voi nemuri
înțelepciunea ce mi-ai dat
între pleoapele astea de nesomn
pasăre strigând (...)

Poemul doamnei cu voaletă

Pe lângă neasemuitele șoapte de vis
– unice, veșnice și de neatins –
singurul lucru mai înțelept
pe care l-am știut
împreună atunci...
mi-ai dăruit eșarfa roșie

O voaletă
– singura care mi-a plăcut vreodată –
ți-am dăruit
să îmblânzim cai albi pentru
călătoria noastră, doamnă,

Atât ne-a încântat sclipirea aceea încât
începuserăm să ne credem frumoși când
de fapt
ne încercau fluturii de mai
abia încolțitele aripi
Acum
fiindcă ai revenit

– mă întineresc aducerile aminte –
dar nu o să putem odihni sub stejarul din deal
cum ne-am jurat –
ți' napoiez însă la fel de aprinsa eșarfă
ți-o înapoiez
pentru că așa se cuvine

Primește-o
ca pe un sărut de rouă
ori ca pe o clipă în zadar –
primește-o fiindcă dar din dar
se face viața
cu părțile-i ca inelele curcubeului
Primește-o, e caldă de nori...

Cântec de până în zori

Foaie verde ca nici una
ochii ei născut-au luna
părul tulbur nelumina
umbretul tău neodihna
și sărutul, o, sărutul
– vicleanul și neștiutul –
născut-a iar începutul
șoaptelor cu iz de ceară
la-ntâlnitul de cu seară
când pe lac e-n flăcări luntrea
și luntrașu-ascunde puntea
când pe cer iarba-i de coasă
și cosașul de mătasă (...)
mândrei ca să-i facă vrerea
înzecită-i e puterea –
ca să facă vrerea ei
îi ninge cu flori de tei
peste umărul de alb
peste trupu-i ireal

doar în zori plecând să stea
mândra se preface-n stea;
el suspină, ea se pierde
Ca nici una foaie verde...

Melania Cuc / Florăreasa

Petru-Ioan Gârda

Alambicul

Zi blândă de iarnă. În fața corpului D – Distileria, al Școlii Tehnice Agricole „Vistrion Prunărescu” din satul *La livezi*, elevul de serviciu la cazan, Prunel Gurăroșie, crăpa lemne de prun. Pe aleea de pietriș, străjuită de o parte și de alta de pruni tineri, viguroși, tocmai se apropia profesorul Paulică Ciuslăuanu, directorul școlii.

– Bună ziua!, zise Prunel, oprindu-se pentru moment din lucru.

– Bună ziua, elev! Taie securea?

– Taie, dom’ director, că am ascuțit-o în atelier.

– Trage tare, să fie rezerve. De mâine se anunță ninsori și viscol. Maistrul Chercheleu e aici?

– Da, dom’ director, e înăuntru.

Directorul, un tip brunet, scund și crăcănat, îmbrăcat în costum și purtând o căciulă de astrahan, intră împingând ușa de metal care scârțâi prelung. Maistrul nici nu băgă de seamă. Era băgat pe jumătate în vechiul cazan de aramă și-l freca pe fund cu o perie de sârmă. Cânta, trăgănat melodia „Așa beu oamenii buni!”, alternând vocea cu fluieratul.

– Salut, maestre, merge treaba, merge?

– Salut, directoare! Merge ca unsă!

Erau la *pertu*, consăteni fiind și colegi de școală generală într-o comună învecinată. Directorul l-a adus special pe Chercheleu pentru a se ocupa de distilerie. Nu avea calificarea de maistru, dar l-a ajutat în timp să-și completeze studiile și să avanseze în grade... Nici n-a fost greu, la ce beții făcuseră aici împreună cu inspectorii de specialitate, cu milițienii din comună și cu primarul. Își amintea de inaugurarea „Distileriei școlare artizanale”, în urmă cu treizeci și patru de ani, când, tot gustând țuica să fie siguri că iese bună, se făcuseră pulbere împreună cu directorul adjunct de atunci și cu toți maiștrii și inginerii agronomi din școală. A fost ideea lui, de care era tare mândru și în ziua de azi.

Distileria a fost inaugurată ca *Atelier școală* și era stipulat în regulament că „nimeni nu va consuma alcool în incinta școlii. Pentru testarea tăriei țuicii se va folosi strict numai alcoolmetrul! Produsele distileriei vor fi comercializate în scopul cumpărării de materiale didactice”. Aiurea! Nu există alcoolmetru care să rivalizeze cu papilele gustative ale lui Chercheleu! Și-apoi, când vine un inspector, o autoritate a comunei, să-l servești cu alcoolmetrul? Prostii!

Cazanul fusese cumpărat de la o familie de țigani căldărari, care acceptaseră plata în rate, pe măsură ce distileria va produce. Era un cazan mic, de o sută de litri, cu un capac cu două țevi ca doi fildeși de elefant. Cele două țevi ale capacului intrau în alte două țevi, de diametru mai mare, care treceau printr-o puțină în care se recircula apă rece. Mulți ani sistemul n-a fost automatizat, primenirea apei fiind treaba exclusivă a elevilor din practică. Apoi au pus pompă cu motor, altă viață!

Inițial făceau doar rachiu de prune, dar cum în sat nu aveau vad pentru așa ceva, au început să producă pălincă, băgând rachiul la o nouă distilare. Dura mai mult, dar asta era tradiția.

Școala avea o frumoasă livadă de pruni bistrițeni, dar și corcoduși și alte soiuri mai productive în privința țuicii. Ieșea, an de an, producție serioasă de fructe, dar nu cât să fie de lucru la cazan în foc continuu. Așa se face că tot personalul își aducea prunele fermentate la distileria școlii, dar și alți săteni, cu atât mai mult cu cât aici se înțelegeau mai ușor la *uim*, spre deosebire de distileria lui Merică Căldăruș, cel mai bogat om din sat.

– Bine, mă, Chercheleu, de ce te apleci tu acolo, vrei să faci un accident vascular? Ce dracu, mă, nu mai avem elevi?

– Paulică, unele lucruri nu le poate face oricine. Copiii fac așa, din mare, dar nu putem risca să rămână o cât de mică mizerie pe fund, că putem compromite țuica și chiar cazanul. Știi că am pățit o dată, de a trebuit să aducem țigani să-l repare! Nu te joci cu lucruri sfinte, mă, Paulică, mă!

– Al cui e rându’?

– Al lu’ Vânătaie, polițaiu’.

– Auzi, amână-l pe Vânătaie, m-a sunat inspectorul Băgăreanu că vine pe aici. Care-i borhotul lui?

– Ce borhot, bă, Pau, treizeci de bistrițene. Și puține, și seci. Nu acoperă nici fundu’ cazanului!

– Lasă, mă, Chercheleu, că mai avem borhot de-al școlii. Completezi și tu, doar n-o să ne facem de minune. Îi dăm oricum douăzeci de litri, dar păstrăm aparențele, ce dracu? Știi că îi place să vină aici, să-și bage nasu’, să tot guste, până-l duc acasă împachetat. Vreau să fiu bine cu el, că sper să-mi dea „Gheorghe Lazăr”, acum, la sfârșit de carieră. Ies și eu cu fruntea sus din învățământ după atâta trudă în folosul comunei ăsteia! Ai socotit pe câți i-am învățat carte în 40 de ani? Mii, mă, mii! O să vrea să guste din țuica lui, mă-nțelegi? Hai, spor la treabă! Cam peste câtă vreme vei scoate pălincă *prima*?

– Păi, dacă bag prima mână peste o oră, până iese, până nu știi ce... Haideți la 9-10 deseară...

– Perfect, la nouă jumate ne înființăm aici. Să fie curat, să fie totul în regulă, da?

Și Paulică plecă încet, plin de nostalgie... Doamne, câte întâmplări a mai trăit în școala asta pe care o păstorește de peste treizeci de ani, școala lui. Numai serile din jurul cazanului. Dar serile de plimbări pe sub pruni cu secretara, când aveau de terminat bilanțuri urgente? Dar zilele și nopțile în care rămânea cu directoarea adjunctă în încăperea secretă cu pat de lângă cazan, când erau plecați, chipurile, la centru pentru perfecționare? Dar bețiile cu preotul Cristoreanu, cu primarul Mangărau, cu șeful de post Vânătaie, acum comisar, pe care le încheiau întotdeauna cu cântece bisericesti? Firește, ei nu știau de camera secretă. De aia știau doar el și Chercheleu...

Ehei, asta e. Vine o vreme când trebuie să pleci. Iar cazanul...

Aproape sigur vine ca *plin* adjunctul Pereacre, iar el nu va mai avea ce căuta pe aici. Nici măcar nu se va mai putea apropia de școală. De când îl sapă acest Pereacre? Nu se va potoli nici după ce va pune mâna pe funcția de director *plin*. N-are cum să-l ierte că l-a prins sărutându-i nevasta lângă cazan, atunci, la un Revelion ținut în cantina școlii! Atunci a încasat un pumn în figură. Mă rog, o merita, dar Pereacre nu s-a mulțumit cu pedeapsa aceea. Nu l-a iertat niciodată...

Nu, prea multe amintiri îl leagă de cazanul acesta ca să-l lase pe mâna lui Pereacre...

Trecu cu bine vizita inspectorului Băgăreanu, iar a doua zi la prima oră, Paulică veni din nou la Atelier.

– Maestre, trebuie să vorbim ceva cu totul confidențial. M-am tot gândit... Eu nu-i las cazanul lui Pereacre. Îl iau de aici!

– Nu merge, mă, Pau, mă, gândește-te ce scandal ar ieși. E drept că noi l-am adus, noi l-am instalat, noi l-am folosit, dar nu e al nostru, e al școlii.

– Da, și să-i rămână lui Pereacre? Mai bine îl arunc în aer!

– Oricum ar fi, iese scandal. Gândește-te, primarul abia și-a început ultimul mandat. Polițaiul mai are cinci ani până la pensie. Noi plecăm, dar ei vor vrea să mai vină, să se mai bucure...

– Dă-i în paștele mă-sii, să se ducă la Distileria lui Căldăruș! Aici fără mine nu vine nimeni!

– Păi nu ne împiedică nimeni să venim.

– Fii serios! Se bagă Pereacre pe fir și cel puțin pe mine nu mă mai rabdă pe aici. Și să știi că nici pe tine. Știe bine că suntem prieteni. De fapt îl are pe maistrul Tăricel care stă cu limba scoasă așteptând să-ți ia locul! Uite cum facem: Îl furăm! Sâmbătă nu programezi pe nimeni, spui că pleci la Bistrița. Și chiar simulezi că pleci. Ieși din sat, aștepti să se întunece și vii încoace. Mașina mea va fi parcată în spatele clădirii. Demontezi frumos toată instalația și o pui la mine în mașină.

– Și instalația de răcire?

– Lasă instalația de răcire, nu-mi trebuie putinile alea. Unde vrei să le pui? Doar țevile. Și motorul, bineînțeles!

– Cred că ai înnebunit! Și ce faci pe urmă? Va afla toată lumea, va veni Vânătaie și va scurma peste tot. Crezi că lasă lucrurile așa?

– Uite care-i treaba: Eu am de gând să mă duc la bătrânețe în satul neveste-mi. Îl duc acolo și îl las să mă aștepte. Tu ai zis că pleci în satul natal. Deci nu ne mai interesează ce rămâne aici. La noapte va fi viscol. Spargi geamul mare al atelierului, să pară că a fost furat pe acolo. Va intra zăpadă peste tot. Vor căuta urme degeaba. Sau vor găsi urmele tale. Și ce, nu e normal? Eu plec seara la nevastă-mea în sat, unde voi ascunde cazanul în beci. Nici dracu n-o să-l caute acolo. De fapt, nu cred că mă vor bănuși pe mine. Băgăm și noi niște piste false...

– Și eu cu ce mă aleg?

– Facem noi să fie bine. Poți veni, de exemplu, la mine la țară să faci țuică. Dacă nu....

– Nu știu, mă, Paulică, dar parcă mă tentează aventura asta...

– Ne-am înțeles... Pun niște pățuri în mașină să învelești cazanul, capacul, să le ambalezi frumos. În rest, rămâne totul cum e: borhot, chiar și ceva țuică poți lăsa... Luni, când vom descoperi, tot noi, furtul, cazanul va fi la adăpost. Totul e să nu mă împiedice troienele să mă întorc acasă cu mașina. A, încă ceva! Camera secretă! Pui și cearceafurile, și păturile de acolo peste cazan, iar patul îl bagi pe foc! Bagi acolo niște doage, niște lemne, să pară că era magazie. Îți dai seama că Vânătaie va scotoci peste tot. E ocazia lui să se dea mare detectiv! Să te mai asiguri că Sugică, paznicul, are băutură suficientă, să fim siguri că doarme ca un prunc la ora aia!

Se întunecase. Fulgi mari, deja speriați de vântul ce tindea să se întetească, se agitău în fața farurilor. Ciuslăuanu călcă pe accelerație, încercând parcă să meargă mai repede decât furtuna. Știa că zăpada proaspătă e cea mai periculoasă pentru șoferi. Un eveniment rutier este ultimul lucru pe care și l-ar dori în acest moment. Din fericire, peste doi kilometri drumul o cotește la dreapta și ține către vest, iar viscolul va rămâne pe moment în spate. Drumul începea să aibă gropi, iar în portbagaj cazanul se zdrăngănea din ce în ce mai tare. Paulică trase pe dreapta și se grăbi la portbagaj. Uite și neglijentu' ăsta de Chercheleu! Așa se face o treabă? Trase păturile și înveli din nou cazanul cu mare grijă, ca și cum ar fi înfășat un copilăș.

Se uită puțin în urmă, apoi demară hotărât. Deocamdată avea noroc în privința ninsorii. Nu departe, sub coama dealului, se zăreau luminile satului *La Meri*. La radioul mașinii o meteorologă de ocazie anunța cod portocaliu de ninsori și viscol. Acceleră. Va trebui să se întoarcă în seara asta, altfel cine știe cât va trebui să rămână în casa soacrei? Nu-i vorbă, erau de toate acolo, deși casa era pustie, dar nu voia să dea de bănuit sub nicio formă în privința cazanului!

Se apropie cu farurile stinse și duse cazanul la loc sigur.

„Te bag în mă-ta, Pereacre! Nu mai pupi tu țuică din cazanul meu!” – spuse cu voce atât de tare că se sperie. I se păru că vede silueta vecinului Merișoreanu lângă fântâna din ogradă. „Ia mai dă-i în aia mă-sii pe toți! Nu fac unii pușcărie pentru miliarde, o să fac eu pentru cazanul meu?”

Aprinse farurile și demară în trombă. Uite-așa, de-al dracului!

Ilarion Voinea / Fluture (marmură)

Iulia
Anamaria
Ghidu

poemul de mătase

ostenirea mâinilor mici la vremea culesului
ca un joc de îngeri deghizați
printre frunze de dud
ademeniți de Vili și confrăți
viermii văratici nasc mătasea copilăriei

Chivuța

Elvirei

în orașul despletit între dealuri
se luptă cu viața
în susul și josul treptelor
prin grădina melcilor
pe podeaua de marmură veche
își șterge durerile din neam
cu luciul mâinilor negre

poem din umbră

Poetei Maria Cozmescu, i.m

când a murit doamna cu chipul de foaie velină
pe care plângeau literele în spectre albastre
de dorul ochilor dintâi
am auzit bătaia surdă în porțile cu raze de foc
și m-am întors deșteptată din umbra oglinzii

dialog

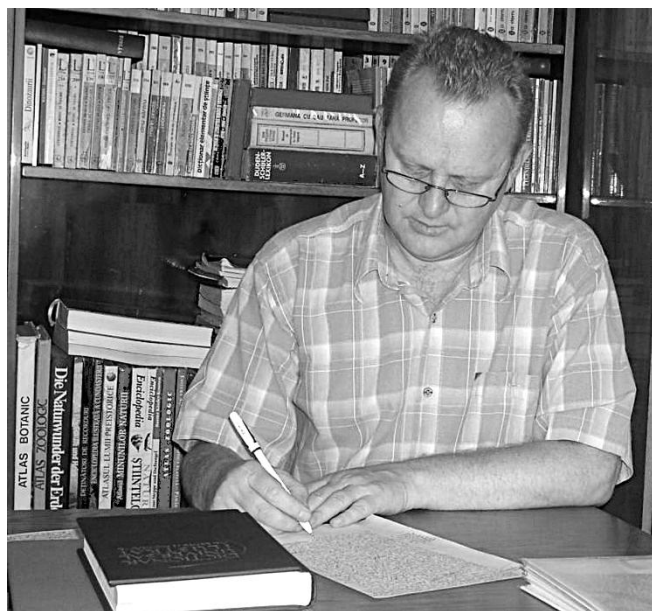
prietenul imaginar stă mereu în colț
îl cercetez în lunile de vară din singurătatea
jocului cu umbre zburătoare
ne tânguim amândoi ca-ntr-o dumbravă
nesperat de rece
potopul rugii netezește rătăcirea

îngeri de colecție

în copilărie se schimbă des obiecte valoroase
trocul se face în camere secrete pe o planetă cu voal
cel mai sensibil tezaur rămâne colecția cu donator anonim
despre care circulă zvonuri printre vecini
șervețelul cu îngeri la micul dejun părăsește sertarul
în prezența dublurii care-și pândește locul de cinste

poștalion cu îngeri

Aida a vrut să trimită o scrisoare în munți
îngerii de izbândă au înhămat prigonarii fantastici
și au călătorit
pe urmele căpeteniei nomade

Leon-Iosif Grapini

Pe laiță

Vai, mama, mama, ai fost iară la mamă-ta, tot vii, dai binețe, nimic de zis, însă nu te oprești o dată, ia stai oleacă aici, pe laiță, lângă babă, să mai grăim una, alta, că te tot văd bătând ulița până la mamă-ta, săraca, bine că-i treci pragul, așa se cade, când are de știre că o vei cerca și nu vii, iese în târnaț și se uită în lungul uliței după tine, vai, mama, mama, nicio inimă nu-i așa de drăgăstoasă ca inima de mamă, faină și curată femeie, gospodină, nu alta, când m-am mutat io aici, nu era măritată, mulți feciori o cătau, era tare pețită, însă nu-i era de măritat, nădăjduia să facă oarece școală la oraș, ca frații ei, n-o făcut, că tată-său, moșu-tău, nu l-ai prins în viață, când o murit, de cancer la grumaz, mamă-ta te purta în pânțece, strașnic om, ridică noua casă, asta în care ai crescut, nici gând s-o lase la școală, o angajat-o la bucătăria sfatului, acolo își cătau de-ale gurii domnii de la sfat și de la școală, dar și copiii necăjiți,

muncea pe brânci, și la bucătărie, și la casă, ca un bărbat, cot la cot cu moșu-tău, căra lobdele de una singură, câștigul i-l lua el, și cu banii lui de lucrător la pădure mai împlineau câte ceva, erau vremuri grele, să ridici o casă nu era de ici de colo, apoi s-o luat cu tată-tău, i-o sucit mințile cu vorbe mieroase și cu hainele lui domnești, batăr că nu era mare domn, numai ceva scribalău pe la primăria din satul lui, rău o fost cu ea, o temea tare, cu toate că era femeie la locul ei, nu călca strâmb, avea el gărgăuni în cap, omul temător, dacă-i așa, nu-l mai poți întoarce din ale lui, o fost musai să se despartă, și o rămas ea cu tine mic, io am avut patru băieți și o fată, îi știi, cum să nu-i știi, că ați copilărit laolaltă, faine vremuri, ulița era plină de zgâmboi, de băietani și de fetișcane, amu-i pustie, tinerii ăștia ce-și fac casă lângă apă de-or avea plozi oi mai auzi glas de prichindel pe ulicioară, de-oi mai trăi, da, da, patru băieți și o fată, cel mare, Pavăl, s-o dus pe lumea aialaltă, îl știi pe Pavăl, de bună seamă că îl mai ții minte, o murit, îs câțiva ani de-atunci, l-o călcat un motor când o ieșit în drumul mare, avea casă, chit că stătea la oraș, se ducea cu bicicleta la lucru când o dat cu roțile peste el, s-o însurat de tânăr cu o ștoarfă de-acolo, faină, nu zic, dar destrăbălată, i-o trântit patru plozi unul după altul și l-o lăsat cu ochii-n soare, o fugit cu un șofer cu care se drăgălea încă de când era nemăritată, l-o lăsat să-și crească singur copiii, i-o crescut bine, avea cu ce, era de meserie electrician, bănoasă meserie, în afara serviciului mai găsea ceva de făcut la unul și la altul, ce face mamă-ta, o dor tare picioarele, până mai an ieșea în uliță, pe laiță, cu noi, babele, doară babă e și ea, cu toate că nu-i trecută ca noi la față, pare mai tânără, s-o fi aruncat în partea lui moșu-tău, că moașă-ta, fie iertată, o îmbătrânit înainte de vreme, pesemne din pricina bărbatului, aspru și îndărătnic, ba, după cum umbla vorba prin vecini, ședea pe rupte cu nănaș-sa de cununie, cum să-l lase, avea de crescut șapte copii, și apoi îi era tare drag, cum să nu-i fie, fain om, înalt ca un brad, lat în spate, alb la față, cu mustață neagră, răsucită, se purta cu clopul pe-o ureche, se uita, săraca, la el ca la soare, așa că nu avea cum să se despartă, să rămână singură, cu atâtea guri de hrănit, io am avut cinci copii, numai unul mai am, pe Sidor, m-am dat lui de țiere la bătrânețe, se poartă bine cu mine, însă nevasta lui, nora, îi cu toane, minteni îi sare țandura, se stropșește la el, el tace chitic, i-e tare dragă, mi se rupe sufletul când îl văd că trebăluiește pe lângă casă una, alta, ca omul gos-

podar, iar ea îi tot îmbufnată și neîmpăcată, toată ziua-i pe la vecine, îi dusă în povești, la o cafea, cum se zice amu, el, prostul, lucră în pădure, vine seara târziu acasă, ea îl așteaptă cu o zeamă făcută de ieri ori cu o tocană răncedă, nu face nazuri, mănâncă ce-i pune sub nas, am trecut casa pe numele lor, rău am făcut, m-or scos în bucătăria de vară, ea l-o îndemnat la asta, el m-o liniștit că-i mai bine acolo, numai io, de capul meu, iarna stau în cămăruța din casă, măcar și-or făcut baie, iarna mă îngăduie și pe mine să mă folosesc de ea, vara am veceul din capătul grădinii, nu-i bai, doară acolo am mers o viață, baremi să fi avut un prunc, doi, să-mi mai treacă și mie vremea cu creșterea lor, dacă m-ar fi suferit ea să-i cresc, unul din ei e de vină că n-au, ea zice că el, el ce să zică, nu vrea s-o supere nici măcar cu o vorbuliță, dintre toți, cel mai bun cu mine o fost Pavăl, dar o murit, oare ți-am spus că o murit, ți-am spus dară, l-o călcat un camion în fața casei, și ce casă avea, cu două rânduri, și, în spate, o terasă largă, cu pod creț, dat cu lac, cu o masă lungă și cu laițe de o parte și de alta, avea familie mare, patru feciori și o droaie de nepoți, veneau toți la el de ziua lui, io am fost pe terasă la masa de po-mană după ce ne-am întors de la groapă, am vărsat lacrimi multe, toată lumea s-o cântat după el, om bun, nu-ți mai spun că o apărut la înmormântare și cățeaua de nevastă-sa, nu i-o fost rușine obrazului, era trasă la față, slabă ca o surcică, îmbrăcată în negru, părea plânsă, poate după el, că o ținut-o ca pe palme, poate după viața bună la care o dat cu piciorul, șoferul o lăsat-o după doi, trei ani, o trecut de la unul la altul, fie cununată, fie nu, la înmormântare o venit singură, socot că nu mai avea bărbat, cine să se mai uite la ea, o umbră de femeie, copiii or băgat-o în seamă, batăr că nu merita, apoi n-ai ce face, era mama lor, vai, mama, mama, ai fost la mamă-ta, așa-i, săraca, te tot așteaptă, bine faci că te îngrijești de ea, i-o fost greu toată viața fără brațe de bărbat în casă, o lucrat mult prin sat ca să te poarte în școală, să gați școli înalte, să fii domn, vară de vară umblam după zmeură laolaltă prin toate pădurile, noi două și cu Raveca din drum, Raveca ne însoțea mai mult să-i treacă vremea, bărbatul i-o murit de tânăr, copiii n-o avut, îi dusă și ea, o rămas casa pustie, a nimănu, după Pavăl l-am adus pe lume pe Sevestian, om rău, ca tată-său, i-o moștenit năvaurile și cusururile, când o murit n-am scăpat o lacrimă, n-aveam cum, o lucrat în mină, ca tată-său, un ban n-o adus în casă, îi bea pe toți la făgădu, seară de seară venea pe trei

cărări, intra în casă, deschidea ușa cu piciorul, se trântea la masă și țipa la mine să-i pun blidul cu mâncare dinainte, îl așteptam mereu cu mâncarea caldă, ba, câteodată, mai ridica și mâna asupra mea, îndrăzneala, că tată-său, să nu-i aud de nume nici lui, nu mai era printre noi, omul meu o murit de silicoză, i-o mâncat silicoza plămânii de n-o mai rămas mai nimic din ei, în ultimul an i-am cumpărat o capră, zicea lumea că laptele de capră vindecă plămânii, ce să vindece, că nu mai avea ce, într-una din zile, când zăcea pe pat, ca niciodată m-o rugat să-l țin de mână, mi-am tras un scaun aproape, i-am luat mâna aspră în palme, parcă-mi era silă, și-o cerut iertare, știa că n-o mai duce mult, i-am spus că-l iert, numai că nu l-oi uita cât oi trăi, că n-am cum, la ce fel de om o fost, un satrap nu alta, și mi-o spus că al doilea, adică Sevestian, băietan pe atunci, e sămânță rea, va ajunge un hoher, un dezământat, așa vedea el, după apucăturile avute, io nu m-am dus cu gândul până într-acolo, nădăjduiam și mă rugam la Dumnezeu să nu-l moștenească pe tată-său, dar l-o moștenit, așa că n-am putut vărsa nicio lacrimă la înmormântarea lui Sevestian, bine că l-o strâns Dumnezeu de pe lume și de pe capul meu, ți-am spus cum o murit, nu ți-am spus, că știi, înecat, când veneau puhoaiile mari, cum vin vara câteodată după ploii năprasnice, prindea cu cangea buștenii luați de ape, îi trăgea la mal, lemne de foc, era și păcat să le lași să le ducă apele, lobde lungi și groase, în acea vară, când s-o luptat cu una cam prea mare, cum era și oleacă băut, cumva s-o fi descumpănit, n-o fi lăsat cangea din mână, de încăpăținat ce era, socotind că poate birui tăria puhoiului și a lobdei, se pare că nu, l-or găsit după trei zile dincolo de satul vecin, încâlcit între niște rădăcini de răchită, umflat și albastru la față, nu mai semăna cu el, dar știi povestea, că nu erai tare mic pe atunci, amu ești mare domn, mi-i drag de tine că n-ai uitat de unde-ai plecat, dai bună ziua, nu te ferești să schimbi, în treacăt, o vorbă cu babele de pe laiță când vii la mamă-ta, la ea ai fost, așa-i, săraca, numai noi două am rămas babe pe ulicioară și cu Zamfira, nănașă-ta de botez, care nu mai iese afară de zile bune, zace pe pat, cu picioarele umflate ca niște cofe, abia mai suflă, și ea o nimerit bine cu nora, când mai vine nora la povești pe laiță o face băboacă, s-o hrănit de ea, nu și de pensia ei, îi papă pensia cum mi-o papă și mie noră-mea, de când s-o dat lor în grijă, Zamfira n-o mai văzut un leuț, crezi că io am mai văzut, din câte am fost, am rămas trei babe, una-i pe ducă, trei, că în

primăvară s-o stins Măriuca, mai bine așa, era oarbă de tot, cică de la diabet, n-o apucat să se învețe bine cu drumurile pe bâjbâite prin casă că o strâns-o Dumnezeu, când s-o mutat aici am crezut toate că-i o trufașă, nici vorbă, o fost o vecină cumsecade, o femeie harnică foc, sărea să ajute pe oricine, după ea, la nici două săptămâni, o plecat și Lucreția, mai umbla, biata de ea, cu cârja prin ocol și pe uliță, ba, când și când, se mai încumeta a se duce și la sfânta biserică, trăia singură, feciorii și fetele s-or stabilit la casele lor care pe unde, își tăia singură lemne cu fierăstrăul, le crăpa tot ea, o mai ajuta Macidon al Victoriei, o găsit-o Victoria într-o dimineață, când i-o dus o plăcintă și o ulică plină cu lapte, era pusă în pat, cu fața la perete, știa Victoria că nu-i a bună, doară trebuia să fie sculată la ceasurile ălea, puțină lume o fost în priveghi, noi, câteva babe, doi moșnegi din drumul mare, Macidon cu Victoria, copiii ei cu familiile și cam atât, de dus la groapă or dus-o cu bărbați din sat, plătiți, în ziua de azi fără plată nimeni nu ridică un deget, darămite un copârșeu greu, că, așa cum știi, era tare grasă, nu-i ca mai demult, când oamenii se ajutau unii pe alții, poate și pentru că aveau mai multă credință în Dumnezeu, oricum, nimic nu mai e cum o fost odată, după ea, o dat ortul popii lele-ta Octavia, ea o fost cea mai bătrână, aproape bătea suta, dar și cea mai aspră, n-o fost beteagă nicicând, o dată nu s-o văietat de vreo durere, o căzut în mălai, s-o dus să strângă câțiva știuleți cu boabele în lapte, o dat peste ea nepotul cu care o stat în casă, o lăsat-o inima, că altfel ce să fi avut, multă lume o fost în priveghi și la înmormântare, nu ca la Lucreția, era plin ocolul și plină ulița, cu trei popi or îngropat-o, că era de gazde, apoi, numai de fală, că, ori cu un popă, ori cu trei, tot acolo ne ducem, o fost prietenă bună cu moașă-ta, socot că or fost și ceva neamuri, de nu cumva vere dulci, știe mamă-ta mai bine, cel mai tare o plâns-o nepotul, că, vai, bine le-o prins pe lângă casă, așa înaintată în etate cum era ea se îngrijea de animale, lucra pământul, ba se mai așeza iarna și la stative, țesea, însă fără rost, că nevasta nepotului, când o venit noră, o coborât tot de pe pereți, nu mai vezi un blid, un ștergar ori o icoană agățate în cuie, o scos paturile, lățerele și dulapurile, și-o luat mobilă domnească, măcar nora asta nesuferită a mea mi-o lăsat icoanele agățate pe pereți, mă mai rog seara la ele, însă Octavia țesea că așa o fost învățată o viață, cum să nu întindă urzeală, amu toate țesăturile stau aruncate cine știe prin ce lădoi urcat în podul șurii și le rod molii-

le, nepotul îi zicea mamă, că ea l-o crescut, vai, mama, mama, nicio inimă nu-i mai drăgăstoasă ca inima de mamă, văd că și tu tot vii la mamă-ta, bine faci, nu știi când se duce și ea pe lumea ailaltă, când n-o mai ai vezi mai bine cât o prețuit, ne-am putut tare bine una cu alta, păcat că n-o avut noroc de un bărbat bun, după ce s-or despărțit, el mai venea să se împace, parcă amu îl văd, ferchezuit și pus la punct, în costum negru, cu clop alb de paie pe cap, dând binețe în stânga și-n dreapta, știa să se poarte cu oamenii, numai cu mamă-ta n-o știut, trecea pe uliță având grijă să nu se murdărească de colb ori de tină pe pantofi, se purta cu încălțări bine boxuite și lustruite, noi, care ne aflam pe laiță, ne uitam lung după el și așteptam să intre pe porțiță în ocol și să iasă în scurtă vreme ca opărit, scos de spate de moașă-ta, îl blestema și-l ocăra de-i era mai mare rușinea, lua ulița la pas cu capul în pământ, nu uita să ne salute, stânjenit, din câte știau, vreo doi, trei ani o tot venit să-și ceară iertare, în zadar, apoi s-o însurat cu una de la el din sat, multă și mare care, dacă o lua la trei-păzește, îl zvântura cât colo, l-am întâlnit într-o zi în târg, în satul lui, nu mai umbla fercheș, părea chiar mai scăzut, dacă bine îmi aduc aminte era și băut, s-o făcut că nu mă vede, pesemne i-o fost rușine, o avut cu nevasta doi băieți și două fete, frații tăi vitregi, io o singură fată am adus pe lume, știi că-i moartă, nu, îi moartă de mult, s-o măritat cu un străinar, mai mare ca ea cu câțiva ani, într-un sat de peste munți, el era un curvar și un bețiv, avea avere multă, dar ce folos, nu venea acasă cu nopțile, ea stătea singură, de atâta urât cred că și-o luat zilele, poate ai auzit, poate nu, o găsit-o soacră-sa spânzurată de grinda unui șopron, se sprijinea în genunchi pe fân, Necuratul o fi apăsător de spate până și-o dat sufletul, ori, amărâta, de atâta suferință s-o fi tras în ștreang până o rămas fără suflare, am vrut s-o aducem acasă, în cimitirul de la noi, n-o vrut curvarul, nu l-ar răbda Dumnezeu, e îngropată acolo, cine mai are grija mormântului, să-l curețe de buruieni și să aprindă o lumânare, nimeni, pesemne te grăbești, și io te țin de vorbă, zici că nu, apoi îți spun și io ce am pe suflet ca mamă, vai, mama, mama, bună-i până poate, când nu mai poate îi lăsată de izbeliște, așa ca mine cu nora asta, când te uiți la ea zici că-i icoană din biserică, cine ar crede că se poartă rău cu mine, nu-mi zice vorbe de ocară, pe din dos n-am de știre, numai nu mă bagă în seamă, și ce mă doare cel mai tare e că face mâncare bună și mănâncă pe ascuns, vai, fain miroase a afumă-

tură fiartă, mă găsec io cu vorba, îmi zice, ți se năzare, cum multe ți se năzăresc, azi am fiert cartofi, oi aduce din bărbânță și brânză, hicleană femeie, nu mă poate vedea în doi ochi, când o mai întreb una, alta, așa, ca să ne treacă vremea, se face că nu mă aude, măcar de mi-ar zice soacră, nu-mi zice nicicum, nici măcar lele, ocolește mereu, și, vai, bună am fost cu ea când mi-o adus-o băiatul în casă, îi făceam toate poftele, nu era lucru pe care și l-o dorit să nu-l aibă, am fost bună și eu, și bărbatul ei bun îi în ziua de azi, singurul copil rămas în viață, Pavăl nu mai e, ți-am spus că o murit, Sevestian iară, l-or luat apele cele mari, biata loană și-o pus ștreangul, când s-o măritat la nunta ei o venit și mamă-ta, gătată cu poale și pânzături, cu pieptar de mărgel și cu năframă de păr pe cap, cum nu se poartă pe acolo unde și-o găsit loana drăguț, găsi-l-ar boala și moartea, toată lumea se uita după ea, faină ea, faine hainele, mi-o spus că rău se mărită fata mea, pesemne i-o venit înainte, am dat slujbe și am făcut descânțece după moartea ei, n-am de știre ce s-o fi ales de curvar, mânca-l-ar ciurma și viermii, că mi-o băgat-o în mormânt, Andron, îl știi, cum să nu-l știi, că ați fost ceva prieteni de mici, no, și el doarme somnul de veci în cimitir, o fost pașnic, bun la suflet, bun la carte, zicea al meu, când nu era beat, că numai aiesta va ajunge domn, n-o apucat, știi că știi întâmplarea, doară erați mai deodată, cred că era mai mare ca tine cu un an ori cu doi, nu-mi mai aduc minte, îți povestesc ca să-mi ușurez sufletul, că, Doamne, multe lacrimi mi-or curs pe obraz, de mi-or secăt ochii, abia mai văd cu ei, și multă supărare m-o mâncat, de-am slăbit și-am ajuns ca o scândură, cum mă vezi amu, atunci o vuit tot satul, satul știa una, io știam alta, Pavăl l-o adus acasă, în coșciug, cică s-o zvârit de la fereastra școlii, dar niște vagabonzi i-or făcut felul, aveau răcă pe el, că n-o vrut să se bage în șleahta lor, să între în cărdășie cu ei, să umble cu matrapazlăcuri, el, cuminte, se ținea de carte, ce folos, așa am rămas cu cel mic, bun îi și el, prea bun, mai ales cu scroafa asta de noră, prostuțul de el, are zgaibă la ochi, nu vede și nici n-aude, poate că-i mai bine așa, baremi e în viață, ce m-aș face fără grija lui, mamă-ta e singură, vai, mama, mama, nu-i în grija nimănu, mai vii tu pe la ea când și când, cum poți, serviciul te ține legat la oraș, se descurcă așa cum poate, aș mai cerca-o io, dar nu mă lasă nesuferita asta să fac un pas dincolo de laiță, spurcată femeie, mă pândește pe fereastră, cum mă ridic, cum sare ca friptă, unde te duci, treci în casă,

ți-am spus că mănâncă bunătați pe ascuns, ți-am spus, numai ce-o auzi că mă strigă, no, ce ți-am spus, o deschis fereastra, amu s-o auzi...

Mamă-soacră, hai în casă, e gata mâncarea, ți-am făcut papricaș de pui cu măcăligă, ba ți-am luat de la magazin și o înghețată cum îți place, de vanilie, hai degrabă, că apoi am de gând să te spăl pe cap și să te pieptăn, nu mai sta și nu mai vorbi de una singură pe laiță.

Irina Petraș / În culcușul umbrei

Lucian Claudiu Grapini

Amurg

Soarele își lasă blând căldura sa primăvărată peste trupul meu, iar vântul îmi mângâie părul lung și auriu. Copacii încă nu au înfrunzit, dar vremea e plăcută, aproape călduroasă. Iarba, deși mică, e tot mai verde pe zi ce trece. De ceva timp, zăpada s-a dus de aici, din vale, însă munții sunt acoperiți de nea, iar dealurile înalte mai au pete albe pe vârfuri. Mă mișc ușor ca să-mi dezmoțesc picioarele, mai ales cel la care am necazuri de o vreme încoace. Vara trecută, trăgeam un buștean în pădure când s-a întâmplat nenorocirea. De când am mai îmbătrânit, nu mai am aceeași forță ca înainte. Bușteanul fiind mare, m-am temut că nu o să-l pot duce, dacă nu-mi iau avânt. Când eram în putere, aș fi mers cu el la pas, fără să mă forțez și fără să obosesc, până în drumul din vale, unde se adunau lemnele în grămadă. Dar lemnul ăsta din urmă mi-a venit de hac. Poate nu a fost așezat bine, poate nu am pornit eu cum trebuie. Știu doar că, după ce l-am urnit, aluneca anevoios înapoia mea. Văzând că nu-l pot căra ca de obicei, m-am oprit, m-am dat îndărăt și l-am smucit tare. A pornit, însă de data asta venea prea iute, iar eu nu mai puteam încetini pe coastă. M-am abătut

fără să vreau de la cărarea pe care mai trăsesem lemne, și atunci s-a petrecut năpasta. Bușteanul a dat peste un bolovan mare și și-a schimbat drumul. M-a tras după el, și m-am pălit tare cu piciorul drept din spate de o cioată. Ne-am oprit din goană eu și lemnul. Dureea ce mi-a cuprins piciorul îmi tăia suflarea. Nu am mai simțit niciodată așa ceva. Stăpânul, speriat, a venit grabnic la mine, m-a dezlegat și m-a dus cu greu până în drum. Fiecare pas era de nesuportat. „Brezule, Brezule”, mi-a spus el cu glas blajin în timp ce se uita la piciorul meu lovit. M-a lăsat să stau liniștit până a terminat de tras celelalte lemne cu Puiu, tovarășul meu nedespărțit, apoi ne-a urcat pe amândoi în căruța mare care merge netrasă, mașină sau camionetă, cum îi spun oamenii, și ne-a dus acasă. Câteva zile la rând, a venit omul cu acele care m-a înțepat de mai multe ori. Am mai fost înțepați cu acul eu și Puiu. Nu mi-au plăcut niciodată aceste înțepături, fiindcă dor, dar omul cu acele se apropia de noi, de mine și de Puiu, fără grabă, ne vorbea blând și ne mângâia ușor pe gât și pe piept. După fiecare înțepătură mă simțeam tot mai bine. În tot timpul ăsta, stăpânul cel tânăr, Feciorul Stăpânului, a stat mai mereu lângă mine. El e foarte bun nu doar cu mine și cu Puiu, ci și cu celelalte vietăți din ogradă. Durerea cumplită s-a stins, însă nu mai sunt ce am fost. Dacă stau mai multă vreme nemișcat, când pornesc la pas piciorul mă doare. Apoi, pe măsură ce merg, durerea e tot mai slabă și dispare în cele din urmă. După ce-mi dezmoțesc picioarele, pot să fug aproape ca în tinerețe. Dar greutatea mari nu mai pot trage. Zilele acelea au apus pentru mine. Chiar și așa, mai olog, am putut să car împreună cu Puiu fânul Stăpânului toată toamna. Are nevoie de mult fân, deoarece nu ne are doar pe noi, caii, ci și două vaci și câteva oi. Acum, în primăvară, mi-am făcut din nou treaba la arat. Dacă lucrul nu este prea greu, mă descurc destul de bine. Cam pe vremea asta ar fi trebuit să ne ducem iarăși în pădure. Dar ceva nu e la fel ca în ceilalți ani. În ultimele zile, când mă aflam la păscut sau la arat, l-am văzut pe Stăpân uitându-se lung la mine. Într-o dimineață, când îmi țesăla părul, Feciorul se tot învârtea în jurul meu mai mult ca de obicei și avea pe obraji niște picături de apă care îi curgeau din ochi. Nu-mi dau seama din ce pricină nu mai e zâmbitor și nu-mi mai vorbește la fel de voios ca până acum.

Am tras lemne, am dus fân și am arat aproape toată viața.

M-am născut într-o noapte înstelată și răcoroasă de la începutul verii, pe munte, printre mulți cai. După câteva zile, am început să fiu sigur pe picioarele mele și să merg mai bine. Mai mărișor fiind, alergam și mă zbenguiam liber pe coastele muntelui, având grijă să nu mă depărtez prea mult de mama. Pe măsură ce am crescut, am devenit tot mai mare și mai pieptos. Sunt roșcat la trup, iar coama, coada și părul de deasupra copitelor îmi sunt gălbui. Am picioarele lungi, puternice, și gâtul gros. O vreme, am trăit la primul stăpân doar cu mama, care avea aceeași înfățișare ca și mine. Cu ea am învățat să merg la trăsură și să îndeplinesc treburile oamenilor. Ea era toată lumea mea. Însă, după numai două veri, am fost despărțiți pentru totdeauna. Stăpânul m-a luat de funie și m-a dat altui om, Stăpânul de acum, care m-a urcat în căruța mare fără cai și m-a dus la el acasă. Am nechezat întruna după mama, și ea, după mine, până când nu ne-am mai auzit unul pe altul. A fost ultima dată când am auzit-o chemându-mă. Eram tânăr, sprintar și neastâmpărat, chiar neascultător față de noul Stăpân, cu care nu m-am obișnuit cu ușurință. La început am dat să-l mușc de vreo câteva ori, eram supărat pe el pentru că mă luase de lângă mama, însă, după câteva lovituri de bici scurte și usturătoare, am priceput că trebuie să ascult. În scurt timp, mi-am dat seama că Stăpânul e un om bun, tot așa cum și el a înțeles că blândețea și vorba bună sunt mai de folos decât biciul, pe care, de altfel, nici nu l-a mai folosit. În bătătura lui l-am întâlnit pe Nelu, un cal pe cât de mare, pe atât de liniștit, care a devenit tovarășul meu o bună bucată de vreme. Era mai închis la culoare decât mine, iar coama și coada îi erau negre. Avea multe veri și ierni trecute peste el când am ajuns eu în gospodăria cea nouă. Împreună cu el am deprins lucrul greu din pădure. Cum trecea timpul peste mine, așa creștea și Feciorul Stăpânului. Când era doar un pui de om, venea în grajd și se strecura între mine și Nelu, ne mângâia pe picioare, ne prindea de coadă și trecea pe sub burțile noastre, râzând. Noi nu făceam nici cea mai mică mișcare, de frică să nu-l lovim. După ce a mai crescut, ne aducea morcovi și mere, ni le dădea din palma lui mică, iar, mai târziu, el ne țesăla, nu Stăpânul, și o făcea cu atâta răbdare și sărg că nu rămânea niciun fir de praf în părul nostru. Nu trecea o dată pe lângă noi fără să ne mângâie cu dragălășenie și să ne spună vorbe dulci. Vara, la munte, unde ne puteam bucura de liber-

tate, stăteam o perioadă scurtă, timp în care Stăpânul și cei ai lui se aflau la făcutul fânului, în rest ne găseam pe lângă casă, căci Stăpânul avea nevoie de ajutorul nostru la trasul lemnului, la căratul fânului și la munca pământului. Nelu a murit într-o iarnă, a douăzeci și opta pe care o prinsese, a murit nu de bătrânețe, ci de o boală ce nu a putut fi vindecată. Am nechezat mult și după el. Am rămas singur, dar nu vreme îndelungată, căci a apărut Puiu în viața mea. Avea vreo două veri când l-a adus Stăpânul. E sur, nu roșcat ca mine. În primele zile, înfierbântat de tinerețe, așa cum eram și eu la vârsta lui, își dădea urechile pe spate și sărea la mine să mă muște sau să mă lovească. L-am potolit repede, arătându-i cine-i mai puternic. După ce ne-am lămurit între noi, ne-am făcut tovarăși nedespărțiți. Acum, am douăzeci de veri împlinite, ar trebui să fiu încă tare, însă lovitura de anul trecut mi-a luat o bună parte din vigoare.

Noaptea a trecut repede și s-a făcut de ziuă. Eu și Puiu ne-am mâncat porțiile de fân și ovăz. Aud camioneta pornită în curte. Stăpânul intră în grajd, se apropie de mine, mă dezleagă de la iesle, mă scoate afară și mă urcă în lada camionetei zicând: „Hai cu tata, Brezule”. E clar, mergem la pădure. Dar ce se întâmplă? De ce nu vine și Puiu? Niciodată nu am plecat fără el. Stăpânul și Feciorul mai urcă cinci oi tinere lângă mine și închid oblonul. Neliniștit, mă pun pe nechezat. Puiu îmi răspunde numaidecât, neînțelegând nici el ce se petrece. Mașina iese din curte și o ia pe drum. Puiu dă tare din picioare, chemându-mă neîncetat. Îi răspund și eu, lovind cu copitele în scândurile platformei. Glasul lui Puiu e tot mai slab, apoi nu-l mai aud deloc. Adulmec oile de lângă mine și mă mai liniștesc, nădăjduind că mă voi întoarce la prietenul meu. După un drum destul de lung, ne oprim, Feciorul se dă jos, vine în spate, deschide oblonul, mă ia de funie, mă coboară de pe platformă, mă duce și mă leagă de parul unui gard. Îmi dă să beau apă dintr-o găleată și îmi pune o mână bună de fân sub bot. Am ajuns într-un loc mare, întins, plin de animale, cai, vaci și oi, și de mulți oameni care se plimbă de colo colo. Alți cai, duși de funie ori de căpăstru, trec prin dreptul meu, nechează către mine, eu le răspund, dar Puiu nu e nicăieri. Din când în când vin oameni și se uită îndelung la mine, schimbă două vorbe cu Stăpânul și pleacă. Până la urmă, apare un om bătrân, înalt și slab, ăsta stă mai mult decât ceilalți și se tot în-

vârte în jurul meu, luându-mă în seamă cu mai multă atenție. Se apropie, mă bate ușor pe gât și îmi deschide gura. Scoate un măr mic din haină și mi-l dă în palmă. Îl iau și-l mestec mulțumit, după care mă întind cu botul spre el ca să văd dacă mai are. Mă mângâie pe bot și îmi mai dă unul. Între timp, a venit și Stăpânul de unde era plecat. Cei doi se apucă de povestit. Se pare că se înțeleg bine unul cu altul. Stăpânul îl strigă pe Fecior, dus mai încolo să stea de vorbă cu niște băietani, și pleacă toți trei împreună. Eu rămân singur, așteptând liniștit.

*

Bătrânul, stăpânul calului cu părul gălbui și băiatul lui se îndreaptă spre mașina celui dintâi. Pe drum vorbesc și se tocmesc.

– Auzi, zice bătrânul, eu am un coștuș fain, sur, închegat bine. Încă nu are trei ani. Nu l-aș vinde, că mi-e drag ca ochii din cap. Am avut cai toată viața mea, dar nu mai sunt în stare să țin din ăștia tineri și focoși. Am optzeci de ani și îmi trebuie un cal blajin, cu care să-mi fac puțină treabă avută pe lângă casă. Dacă ar fi să mă iau după baba mea, ar trebui să nu-mi mai iau niciunul, dar eu fără miros de cal în preajmă nu trăiesc mult.

– Bine, spune proprietarul calului bătrân și blond. E învățat să tragă mânzul dumitale?

– L-am învățat cu iapa fratelui meu. De la ea îl și am, de fapt. L-am pus și la tras lemne pe loc drept, dar în pădure nu, că la anii mei nu mai am ce căta acolo. În schimb, aveți vreme tu și băiatul tău să-l învățați, căci sunteți tineri și în putere. Calul tău ce-a pățit la piciorul drept din spate, că văd că-l supără?

– S-a lovit rău de o cioată, vara trecută. Am avut mare noroc că nu și l-a rupt. E mai bătrân, are douăzeci de ani, și mă tem să-l mai iau în pădure. Calul trage încă foarte bine și e molcom, însă nu mai are puterea de altădată, mai ales de când cu pățania de anul trecut. Din pricina asta vreau să-l schimb. Cu toate astea, după ce i-a făcut medicul veterinar tratament, l-am folosit toată toamna la cărat fân și la adus lemne încărcate mai puțin în căruță, iar în primăvară am arat locurile mele și ale vecinilor cu el. Mai am unul acasă, de doisprezece ani, dar nu îi dai mai mult de opt dacă-l vezi. Am grijă de cai, nu-mi bat joc de ei.

– Am văzut, am văzut. Și ăsta al dumitale arată tare bine la douăzeci de ani. N-ai zice că ai lucrat și în pădure cu el. Are el hiba cu piciorul, însă nu mă încurcă deloc pentru ce-mi trebuie mie. Iaca am și ajuns. Stai un pic să-i zic feciorului meu să-l coboare din mașină.

Din cabina camionetei se dă jos un bărbat înalt și bine făcut, dă mâna cu proprietarul calului blond și cu feciorul său, pe urmă se urcă pe platforma acoperită a mașinii, dă prelata la o parte și scoate un cal tânăr, sur, frumos, cu coamă bogată și alburie. Îl plimbă încolo și înapoi, în vreme ce bărbatul și băiatul lui se uită la tânărul armăsar cu admirație. La sugestia bătrânului, merg toți patru ca să-l probeze la un buștean din apropiere, rămas acolo de la concursul de tracțiune. Oamenii interesați de animal îl leagă dinaintea lemnului, iar calul, deși energic și nerăbdător, ascultă docil comenzile. Se dau toți la o parte, iar stăpânul lui Brezu dă comanda de pornire. Calul pornește furtunos cu bușteanul și-l duce fără efort vreo zece metri, după care se oprește brusc. Omul dă din nou comanda, apoi o repetă, dar calul nu mai vrea să se urnească din loc.

– Ia-l de căpăstru, îi spune bătrânul.

– Bade, ar trebui să-l tragă fără să-l iau de căpăstru.

– Ascultă-mă! E încă tânăr. Arată-mi cal de vârsta lui care îți urnește buștianul ăla cum a făcut el. Fă cum îți spun!

Bărbatul se apropie de calul sur, pune mâna pe căpăstrul lui și strigă din nou comanda. Tânărul animal pornește cu fermitate și duce bușteanul la trap, fără oprire, peste cincizeci de metri, până la linia de sosire a probei de concurs. Omul desface harnașamentul calului și, impresionat și satisfăcut, aduce animalul înapoi la bătrân. Deja se adunaseră vreo douăzeci de indivizi în jurul moșneagului, fiecare încercând să-l convingă să-i vândă lui calul.

– Tataie, îți dau douăzeci și cinci de mii de lei pe el dacă mi-l dai mie, strigă un om mustăcios, lat în spate și cu burta revărsată peste cureaua pantalonilor.

Bătrânul, știind dinainte ce valoare are calul lui, surâde și-i spune grăsanului:

– M-am tocmit deja cu omul ăsta. Facem un schimb. Pe lângă asta, nu am ce face cu atâta bănet la etatea mea. Va crede baba că i-am furat, și-i vai de capul meu.

Oamenii din jur râd zgomotos și se împraștie, mergând fiecare în treaba lui.

– Ei, îți place calul meu?, întreabă, zâmbitor, bătrânul.

– Cum să nu-mi placă?!, răspunde proprietarul calului bătrân. Încă nu am văzut cal de doi-trei ani să tragă cu atâta voință și forță. Îl vreau. Facem schimbul?

– Îl facem. Dar ce mai pui pe deasupra?

– Păi, ce să mai pun? Ți-l dau pe-al meu și gata.

Bătrânul își trage pălăria pe ochi, se uită lung la celălalt și-i zice cu vorbă dojenitoare:

– Ascultă la mine! Sunt eu bătrân și slăbănog, dar încă mai am mîntea limpede. Calul tău e taman ce îmi trebuie, iar al meu e numai bun pentru tine, însă nu-s de-o teapă. Al meu e tânăr și în putere, al tău îi așa cum știm amândoi. Nu-ți cer banii oferii de mustăciosul ăla, dar nici nu mă lua de prost.

– Am vorbit în șagă, bade. Nu te supăra! Iartă-mi vorbele nesăbuite! Uite, îți dau calul meu și cele cinci mioare cu botul negru, pe care le am în mașină. E bine așa?

– Trei îmi ajung. Sunt tare faine. Am pus ochiul și pe ele de când m-am uitat la calul tău. Mai lasă-ți două să le vinzi ca să mergi și cu niște bani acasă, că ești tânăr și ai nevoie. Ori ia-i ceva în dar nevastei, că și de ea ai trebuință.

– Nu le mai vînd, că am făcut un târg bun.

– Tată, ce faci?!, întreabă rîzînd bărbatul înalt și solid, fiul bătrînului. I-ai spus mamei că mergi la târg să vinzi calul, nu că vii cu altul în loc, ba îi mai aduci și trei oițe.

– Las-o tu pe mă-ta! Fără cal nu mă las eu, iar cu oile, oi vedea. I-oi spune că sunt ale tale. De nu m-a crede, s-a stropși o țără și i-a trece, că altă cale n-are. No, tu ce zici, om bun, batem palma?

– Batem, răspunde stăpînul calului bătrîn. Hai să mergem la motorul meu.

*

Am mâncat tot fînul cât am stat singur. Au mai fost vreo câțiva oameni pe la mine, mă măsurau din priviri, doi s-au uitat și în mașină și strigau, pesemne pe Stăpîn, neprimind răspuns, au plecat. Aud voci apropiindu-se, una e a Stăpînului. Îmi întorc capul și-l văd pe el, pe

Fecior și pe bătrânul ăla înalt și slab venind cu un cal sur, arătos. Seamănă bine cu Puiu și la înfățișare, și la umblet. Când dă cu ochii de mine, nechează și fornăie, lovind pământul cu picioarele din față. Sunt eu bătrân, dar i-aș arăta eu din câteva mișcări cine e mai tare. E încă tânăr, mai are de învățat. Oare ce vrea să facă Stăpânul? Văd că ia calul cel tânăr de căpăstru și-l urcă în ladă, în locul unde am stat eu. Apoi coboară trei oi și i le dă unui bărbat înalt și solid, ajuns în spatele moșneagului, care apucă de lână oile și se întoarce de unde a venit. Bătrânul mai zăbovește, merge spre Stăpân și Fecior, mai schimbă câteva vorbe între ei și își strâng mâinile. Stăpânul se apropie de mine, mă mângâie pe gât și pe spate și-mi spune cu voce joasă: „Voie bună, Brezu' lui tata”, pe urmă o ia din loc. Vine lângă mine și Feciorul, din nou picăturile de apă îi șiroiesc pe obraji, mă cuprinde cu brațele pe după gât, mă strânge tare și-și apropie buzele de fruntea mea, îi simt umezeala de pe față, eu îl împing ușor cu botul, ca întotdeauna, și îi aud glasul tremurat: „Dacă era după voia mea...”. Se întoarce cu capul în pământ la mașină, unde-l așteaptă Stăpânul, se urcă amândoi în față, mașina pornește și o ia pe drumul de întoarcere. Feciorul, cu capul scos pe fereastră, se uită lung la mine până când nu-l mai zăresc. Se întorc la prietenul meu Puiu și îi duc un nou tovarăș, pe care o să-l învețe el, așa cum l-am învățat eu, la rândul meu, pe Puiu. Bătrânul vine încet spre mine și-mi vorbește cu glas liniștitor și cald: „O să fie bine, Brezule, o să vezi tu”. Bagă mâna în haină și mai scoate două mere pe care mi le dă să le mănânc. Mă ia de funie, iar eu îl privesc cu grijă. Pare un om bun și blând. El va fi noul meu stăpân. „Hai, moșnege, îl aud îndemnându-mă la mers, hai că noi doi suntem numai buni laolaltă. Amândoi suntem cam vechi și mai slabi de picioare, însă nu ne dăm bătuți.” Nu-i înțeleg vorbele, dar glasul lui blajin mă liniștește și mă îndeamnă să-l urmez. Piciorul nu mă doare. Pornesc după Bătrân. Soarele e trecut de culmea dealului, iar un vânticel călduț se strecoară printre ramurile copacilor și-mi clatină ușor firele de păr din coamă.

Dragoș Hârjoabă

Regele

Eram deja pe al cincilea an de când pasiunea vânătorii își făcuse un culcuș larg în sufletelul meu. Muntele mă atrăgea mereu spre el, ca o chemare ancestrală, deși niciunul dintre înaintașii mei nu avuseseră șansa de a intra în tainele ei. Nu am reușit să înțeleg nici atunci, nici acum de ce foșnetul pădurii mă cheamă mereu ca într-o cămăruță ascunsă în casă în care numai tu te simți bine. Ieșeam la pândă la mistreți acolo unde ieșisem de zeci de ori și doar o dată reușisem să înhaț pădurii un purcel de maxim 50 kg. Era un loc în care mai mult decât orice mă relaxam psihic, lăsând la o parte frigul, ploaia sau ninsoarea care mai de fiecare dată mă urmau rând pe rând, când însoțindu-se una pe alta, când toate trei făcând parcă o horă nebună în jurul vânăto-

rului visător care nu le băga în seamă aiurit în gânduri și imaginându-și că astăzi va fi ziua cea mare.

Am răbdat multe nopți frigul iernii acolo așteptându-l pe Rege. Așa îl botezase Vătuc, un vânător mai în vârstă, pe vierul care îl urmărea de câteva ierni. Nu avusese șansa să-l întâlnească până acum, deși îi tăiasse urmele deseori pe zăpada proaspătă și deși îl încercuise de câteva ori cu haităii, Regele reușise să le scape de fiecare dată. Îi văzusem de multe ori urma acolo la locul unde îi puneam mereu mălai, dar niciodată nu respecta un orar clar. Nu avea nicio logică, venea și mânca și pe urmă dispărea cate patru-cinci zile, uneori chiar și câte o săptămână. Știam că mai sunt cel puțin trei care îl visează, care îi pun hrană în alte părți, și de fiecare dată când lipsea mai mult mă gândeam că poate l-a „afumat” careva și nici măcar nu am avut șansa să îl văd la lumină. Urma era imensă, vorba lui Vătuc, cât urma de vacă.

Șansă e drept că avusesem mai multă ca oricare, într-o noapte cu lună plină, când împreună cu popa ne hotărâsem să stăm până dimineață la pândă, îmbrăcați cu trei rânduri de haine și cu un cojoc vechi și foarte greu pe care nu știu cum reușise popa să îl bage în raniță, înarmați cu ceai cald, țuică și, foarte important, sticle de Prigat cu gura largă în care să eliminăm lichidele în surplus fără să lăsăm urme galbene pe zăpada proaspătă și mirosuri perturbătoare în jur. Avusesem neșansa într-o noapte să sară un porc din pădure lângă observator exact după ce urinasem din el și mă încheiam cu greu la al doilea rând de pantaloni. Deh, omul din greșeli învață, problema era că învățam din greșelile mele! Ei bine, după calculele mele, luna trebuia să răsară undeva după ora 23, așa că eram înarmați cu răbdare de fier, după ce cu o săptămână în urmă stătusem cam 7 ore la temperaturi extreme și îmi impusesem să nu mă mai duc niciodată după Rege. Cu 10-20 de minute înainte de a răsări luna, am auzit mișcare pe partea cealaltă a râului, și, după câteva minute, l-am văzut ieșind nu unde îl așteptam eu, ci mult mai aproape. A trecut râul și a făcut câțiva pași, după care s-a oprit brusc și s-a întors spre pâriș. Luminozitate slabă, lanternă dereglată pe armă, deget hămesit pe trăgaci, toate au condus atunci spre o lovitură ineficace. L-am auzit sărind apa și atât. Am stat cu popa în liniște mormântală câteva minute, și după aia a binevoit să apară și luna. Regele avusese inspirația să iasă cu câteva minute mai devreme.

Am căutat tremurând sângele, câțiva stropi ici, doi-trei mai încolo, nimic încurajator. Remușcări, reproșuri, regrete, toate năvăliseră nemi-loase în mintea mea. Nu mai aveam liniște, stare, nu mai simțeam frig, nimic. Am mers câțiva metri pe urmă și am hotărât să aducem câinele lui popa să îl caute. Am coborât în vale, în mașină, 20 km dus, 20 km întors, care parcă durau ore, am urcat cu mașina până la deal, am lăsat câinele în urmă, și după el. Nicio șansă... Dimineață, paznic, director de vânatoare, doi vânători, și, cu toată groaza, am simțit că trebuie să îl chem și pe Vătuc să îmi vadă isprava!!! S-a pus pe ninsoare de nu ne mai vedeam nici urmele noastre, și după ce paznicul pe care îl lăsașem mai departe să verifice dacă a trecut sau nu, mi-a confirmat că a trecut dunga următorului deal, am hotărât să ne oprim din zădărnicia căutării. Aveam remușcări că va muri pe undeva și nici eu nu mă bucur de el, nici el de viață. Singura încurajare a venit de la popa, care găsisese înainte de ninsoare pe zăpadă o bucățică de piele cu păr, semn că lovitură mea de maestru îl bărbierise pe Rege undeva în spatele piciorului din față sau i-a ras părul de pe piept. Asta era singura veste bună, în măsura în care se putea spune că era bună. Vestea cu adevărat bună a fost după două săptămâni, când m-au sunat în aceeași zi și Vătuc, și paznicul de vânatoare să îmi spună că Regele s-a întors! Suna shakespearian, dar Regele se întorsese și, în aceeași noapte, curățase hrana de la trei puncte, semn că foamea, totuși, învinsese spaima. Au mai urmat câteva nopți pierdute, după care, convins că nu mai am nicio șansă, am abandonat lungile nopți friguroase, totuși stabilind să se pună în continuare mălai în locul cu păcat!!! A venit primăvara, urmăream deja ieșirea urșilor din bârlog, când paznicul îmi dă fantastica veste că Regele vine de trei zile în fiecare noapte să ia cina la restaurantul său favorit. Nu cred, el să fie, el care nu vine de două ori consecutiv în același loc. „Garantat! El e!”, răspunsul a venit ca o ploaie după o secetă cruntă, parcă toate nopțile în care hotărâșem să nu mai stau la pândă dispăruseră. Frigul ieșise din oase și era uitat de mult, venea primăvara oare și pentru mine? Aveam pe atunci un Suzuki Vitară pe care reușisem să îl stric destul de tare, așa că nu prea aveam cu ce merge, nu voiam să dau sfoară în țară, pentru că oricum mă făcușem de oaie data trecută, așa că am urcat în busul vw și lipa-lipa la

deal. La intersecția cu drumul golgotei mele, pentru că de atunci mereu îl urcasem cărând povara eșecului în spate ca pe o cruce uriașă, am coborât din bus, lăsând paznicul să meargă câțiva kilometri mai la deal să vadă ce urși ne vin la bordei.

Am ajuns la observator, nu m-am apropiat de locul cu hrană să nu împrăștii mirosul și m-am reșezat cu stoicism la locul în care de atunci nu puteam să îmi mai găsesc liniștea sufletească. Îi spusese paznicului să doarmă în mașină pentru că nu aveam de gând să cobor până dimineață. Am fixat lanterna pe armă și am început să mă cufund în tot felul de gânduri care se suprapuneau unele peste altele într-un șir neînțeles. Mai devreme decât speram, am auzit pași în pădure. Venea din spatele meu, dar pe partea cealaltă a pârâului, deci nu mă putea mirosi așa ușor, era bine, încordarea îmi spărgea tâmplele, îl auzeam la 20 de metri peste apă cum pășea și asculta. Inima bătea nebunește, nu-mi doream să treacă prin apă pe acolo, pentru că m-ar fi simțit. După câteva minute și-a continuat drumul. L-am auzit undeva aproape de locul în care îl ștersesem cu glonțul, în iarnă. Timpul trecea foarte greu, iar eu nu îndrăzneau să fac nicio mișcare. Binoclul îmi rămăsese lipit de ochi, deși cu greu puteam zări ceva prin el, doar umbre și întuneric, nicio șansă să văd altceva, dar mi-l apăsam pe ochi cu disperare. S-a îndepărtat iar, acum se ducea spre mlaai, acum e momentul. Liniște, nimic, nimic, nimic, nimic. Unde s-a dus? Ce s-a întâmplat? Nu mă mișcasem, nu am auzit mișcări bruște, toate păreau în regulă, mai puțin faptul că Regele nu mai era. Am continuat să aștept, timpul se scurgea infernal de lent. După vreo zece minute, am auzit, sau mi s-a părut, pași ușori spre locul de hrană! Of, tinerețe, nerăbdare, amatorism, toate plus multe altele la un loc m-au făcut să aprind lanterna fiind sută la sută convins că Regele era la mlaai. Luneta pusă pe 3,5 îmi oferea un câmp vizual destul de larg, dar nici urmă de porc. Inconștiența m-a făcut să iau ochii din lunetă și să-l caut cu lanterna direct. Drumul liber, podul gol, punctul de hrană fără nicio umbră pe el. Turbam, eșuasem din nou! Am pus piedica la armă, am rezezat-o de balustrada observatorului. Muștrări mai ceva ca de la părinți când am primit preavizul de exmatriculare de la școală. Cum să-i spun eu paznicului sau cum să-i spun lui popa că o dădusem iar în bară. Eram dărâmat, era clar că nu am nicio treabă cu vânătoarea, degeaba

umblasem cu pușca în spate cinci ani, oricum, în primii doi, nu împușcasem nimic, iar la activ aveam câțiva căpriori, un sulițar și purcelul mai sus amintit, o nimica toată față de ceilalți. E drept că ambiție aveam, dar la ce folos dacă, vorba aia, poți să ai tu fler, dar dacă îți moare la intrare tot aia e! Nu mai aveam chef de nimic, nici să mă ridic să cobor la mașină, pur și simplu stăteam într-o letargie muribundă de cel puțin un sfert de oră când am auzit iar mișcare, dar de data asta pe partea mea de apă. Pașii se apropiau. Eram hotărât să nu mai pun mâna pe armă până când nu îl voi auzi mestecând mălaiul. Cum de nu văzuse lanterna, se poate să nu fi fost ieșit, să-l fi auzit eu în altă parte, ce s-o fi întâmplat de vine iar? E clar că nu mă simțise și că astea făceau parte din verificările lui. Simțurile se retreziseră la viață mai ascuțite și adrenalina își făcea din nou făcutele prin corpul meu. Pașii se auzeau mai aproape, parcă prea aproape, dar, oricum, hotărârea era clară și de neclintit, nu pun mâna pe armă până nu îl aud mestecând. Îmi repetam în neștire, la nesfârșit: „Până nu îl aud mestecând, până nu îl aud mestecând...!”, când, deodată, la maxim 15 metri de observator, apare o negreață mare din pădure și se oprește! De aici lucrurile s-au derulat cu o viteză amețitoare, mâna s-a întins brusc spre armă, lanterna s-a aprins, crucea lunetei l-a găsit într-o fracțiune de secundă și degetul a tras cu putere trăgaciul... nimic. Arma nu percutase, iar degetul apăsa să rupă trăgaciul armei. Neuroni alergau cu o viteză amețitoare prin creier, sinapsele scurtcircuitau informațiile, problema se identificase, piedica nu fusese împinsă decât o singură dată în față, iar Steyer-ul meu avea două. Regele s-a întors instant spre pădure, dar, tot instant, degetul mare împinsese piedica încă o dată în sus, și glonțul pornise să-și întâmpine Regele cum se cuvine. Parcă trăiam un vis, totul se derula cu încetinitorul, imensitatea din fața mea părea că marcase lovitura, dar continua să intre în pădure, reușisem să încarc următorul glonț, dar deja era dus. M-am ridicat în picioare, m-am dezbrăcat, eram ud leoarcă, deși afară era frig. Am stat câteva minute până am coborât din observator, am făcut cei câțiva pași până la locul unde îmi ieșise Regele și am dat cu lanterna de picături de sânge. Nu am mai continuat, am alergat la vale până la mașină. Paznicul nu auzise nimic, deși de acolo se auzea mereu dacă se trăgea, era clar că dădusem bine, deși se putea să fi intrat și în pământ. A urcat busul golgo-

ta noastră, ca un jeep adevărat, sau atât de tare l-am accelerat eu, încât nu mi-am dat seama că nu a simțit că face off road, oricum, partea bună a fost că a ajuns acolo. Cât am căutat eu să identific din nou urma de sânge, nimic. Paznicul s-a dus în marginea pădurii cu lanterna și am văzut că rămâne blocat cu lanterna în mână. Într-o secundă, am fost lângă el cu pușca în mână și cu lanterna de pe ea aprinsă. La nici douăzeci de pași, Regele stătea și se uita drept la noi. Nu mișca nici el, nici paznicul, păreau două statui încleștate într-o privire de moarte. Am pus arma la ochi așteptând să miște, dar Regele nu mișca, murise de mult, dar capul îi era orientat spre noi. În ultima clipă, cred că ar fi vrut să îl vadă pe cel care l-a înșenuncheat. Mi se părea că trăiesc povestea lui Harap Alb cu cerbul cu pietre prețioase. Privirea lui de gheață mă împietrea. Îi admiram măreția lui acolo, așa trecut în neființă și, totuși, inspirând atâta teamă. Parcă ne era frică să îi trecem sfoara prin gură. Colții îi ieșeau înfiorător de mult din maxilare. Impunea respect de la distanță, darămite de aproape! Cu greu l-am tras cei 40-50 de metri până la mașină, cu și mai mare greutate l-am urcat în bus. Mă felicitam că am venit cu busul. Am coborât spre sat. L-am sunat pe popa să se prezinte acasă la mine, pentru că Regele e cu mine în mașină și ar vrea să îl cunoască. Era mai fericit ca mine, eu, probabil, nu mai conștientizăm, el credea că visează, oricum era în jur de 1-2 noaptea. Am simțit că e de datoria mea să îl trezesc și pe Vătuc, până la urmă el îi pusese numele, era un fel de naș. Nu i-am spus decât să iasă în drum că trebuie să vorbim ceva urgent. A ieșit în chiloți și cu o lanternă în mână. L-am deschis ușa de la bus. Regele odihnea în diagonală, nu încăpuse pe lung, și de acolo încă trona și ne impunea respect! I-a luat laba piciorului și s-a uitat cu atenție la ea: „Da, El e! Îmi place! Bravo!”. Cu mâna stângă ținea laba Regelui, dreapta a întins-o spre mine și mi-a strâns mâna. Parcă eram o familie, nașul, Regele și eu care nu știu ce eram exact. Regele mort, nașul în chiloți, eu ud learcă... Mai lipsea popa...

Ana Herța

Mamă

Te văd pe furiș cum îți potrivești rochia în oglinda rotundă
din holul unei prietene
rujul acela verde chinezesc care se transforma în roz
îți contura buzele precum o hartă
pantofii negri cu toc de șase pe care îi iubeai atât de mult
nu aveai unde să-i porți
pe pulpele tale cărnose stăteau să curgă
lacrimile tuturor femeilor din neam
care nu s-au izbăvit
tremurând te-ai întors și mi-ai căutat ochii întunecați
știai oarecum că vor plânge
încă de atunci am simțit că ai fi vrut o altă viață
în care femei ca tine au poșetă

ruj roșu, pantofi cu toc măcar de opt
și nicio zgârietură de la spini pe brațe

mamă
de ce frumusețea nu te-a vindecat?

La târg

Voi merge la târg și-mi voi cumpăra un tată
va fi bun și blând
cu mâinile pe alocuri crăpate
atinsse de vânt
seara mă va așeza pe umeri și îmi va arăta acoperișul lumii
de pe care voi privi în voie
stelele murind
îmi va pregăti perna cea moale cu puf
pe care o ținem doar pentru musafiri
și-mi va spune: noapte lină, copilă,
a mai trecut o zi și, uite, nu ai plâns

voi merge la târg și îmi voi cumpăra un tată
apoi îl voi ruga să mă mai îngroape o dată
cu același nume

Bunica

Pune mâna și învață
să nu ajungi ca mine umblând râpile
să fii doamnă mare la oraș
cu geantă vișinie precum aceea
pe care o aveai la grădiniță căpătată
de la o mătușă îndepărtată
să poți să scoți privirea în lume
să spui mândră că dintre ai noștri ai răzbit

așa îmi spunea bunica
în timp ce făcea pâine la cuptor

și cum îi cădea lumina în batjocură pe crăpăturile palmelor
am simțit cum un cutremur
a înghițit dealurile copilăriei

De vorbă cu un bunic

Cu mâinile crăpate apuca creionul roșu de tâmplărie
trasa o linie apăsată
misterioasă pentru mine
pe scândura proaspătă care mirosea a lamă de fierăstrău
în palmele mele creștea atunci
copacul pe care într-o vară l-am cuprins cu brațele –
pământ și rădăcini îmi acopereau picioarele subțiri

n-am înțeles nici până în ziua de azi
de ce se moare pentru a trăi

din când în când se oprea și trăgea cu sete din țigara Carpați
care îmi îneca glasul
la miezul nopții tușea cu putere
iar eu îl întrebam
doar în vis
bunicule, de ce atunci când ți-a murit mama
ai pierdut trenul spre ea și nu ai plâns?

Victoria

De amiază
străbunica Victoria mă culca pe pământ
cu o pală de fân sub trupul firav –
flori trecute prea devreme prin moarte –

îmi cânta mai lin decât susurul unui izvor
ieșit din iarnă
și spunea domol cu vocea înmuiată în ape
că nu există liniște mai mare
decât să adormi pe brațele cuiva

după decenii
din când în când mă întind cu ochii spre soare
iar florile îmi povestesc cum este lumea de dincolo

Luna lui cireșar

Străbunicul s-a dus în luna lui cireșar
pe când aveam doi ani și trei luni
iată-mă
alergând dezbrăcată printre femeile care frământau în covată
aluat de pâine și cozonaci
copilă, du-te și te îmbracă
cu moartea nu te joci
mi-a zis o femeie
care ștergea din când în când cu șorțul maro câteva lacrimi
care lăsau dâre pe obraji roșii –
morții nu îi râzi
ea nu știe de glumă

la mult timp de la acea plecare moartea îmi întoarce favoarea
se joacă cu mine
dezbrăcată
și devine cu fiecare an din ce în ce mai ușor de găsit

Cristina Horotan

Unicitate

Când vezi absurzi fără lumină
Și simți că inima îți seacă,
Nu plânge, ochi de turmalină!
Adună-ți sufletul și pleacă.

De ce să vrei să-ți forțezi mâna
Printre mânuși ce nu-s de tine?
Or fi de catifea, dar lâna
Te încălzește cel mai bine.

De ce să-ți pui o etichetă
Care te-arată cum te-ai vrea?
O fi normalitatea desuetă?
O fi! Dacă nu mai credem în ea.

Nu te iubești destul? Ce ironie!
Dar vrei să fii iubit de toți ceilalți...
Când tu cu tine ești o agonie
Și te vezi mic, iar pe ceilalți înalți.

Ignoră ce-i lipsit de importanță:
Balast, povești și false aparențe;
Orice urât îmbracă o nuanță
De splendidă ființă cu carențe.

Te biciuiești că mai trăiești în tine
Și că-ți transpare încă inocența?
Ai venit gol, pesemne că știi bine...
La fel de gol îți vei primi sentința.

Cenușiu

Lui Bacovia

Pe străzi pustii, se scurge-o ploaie rece,
Și clopotul se pierde în abis,
Un pas întârziat prin frunze se petrece,
Un dor de moarte-i singurul surâs.

Ferestre grele plâng cu sticle sparte,
În camere, se-adună fum și frig,
Și-n umbre, tremură iluzii moarte,
Ca niște vise ce se strâng covrig.

Pe banca udă, nimeni nu se-așază,
Doar vântul varsă frânturi de cuvânt,
Și parcă tot orașul se îmbracă
În haina lui de plumb și de mormânt.

Un câine latră stins la colț de stradă,
Dar nimeni nu mai trece, e pustiu.
Doar ceasul vechi, cu limba lui bolnavă,
Mai bate-ncet o oră, cenușiu.

Pe ziduri curg litanii înghețate,
Din cer coboară frânturi de noroi,

Și-n zori târzii, pe străzi abandonate,
Se zbate-un corb cu aripi de gunoi.

Și-n mine cresc ecouri reci, absurde,
Un clopot spart, un murmur de sicriu...
O lume moartă cu stafii în ciurde
În liniștea de plumb... și cenușiu.

Rătăcitoare

Prin crengi, lumina-și toarce firele subțirele
Care se țin de mâini timid cu flori de vioarele,
Și printre ele îmi fac loc, eu, cea rătăcitoare,
Cuprinsă-n vorba unor brazi și-n brațele de soare.

Pământul strânge-n palme tăcerea neștiută,
Ca pe un rod amar ce-n noapte mă sărută,
Iar frunza, verde lampă în vântul care vine,
Își tremură lumina în pașii mei spre tine.

Un nor își lasă fruntea pe creștetul colinei,
Ce și-ar dori să afle ce-i place rădăcinei,
Iar ploaia, cu genunchii zdrobiți de drum și vreme,
Îmi spală din privire cuvintele supreme.

Dar vântul, scrib bătrân cu mâinile de piatră,
Îmi scrie în tăcere un drum de pe o hartă,
Și-n mijlocul pădurii se naște-o întrebare:
De ce nu moare timpul când inima ne doare?

Yves Hoza

Origami cu inimioare de lăstuni

Ceva din mine a plecat
În alt sat,
În altă țară,
În altă vară,
Pe alte continente
La aiurea sentimente,
Nu mai iubesc pe nime
Dragostea doar cu Tine...
Ceva din mine s-a dus
Spre apus...
Dă-mi, Doamne, un răsărit
Să mai pot fi iubit,
Alintat și prostit,
Amăgit și rostuit,
Făcut praf și puf,
Tăvălit în ofuri și uff!
Puțin a rămas din sufletețel
O lacrimă de miere și-un fir de oțel,
Firimituri și bucățele,

Cuvinte moi și tăcere,
Cămaruțele inimii goale,
Norișori la colțul dulăpiorului
Unde păstrez pe marginea raftului
Pitite într-o cutie
Inimioarele lor de hârtie!

Peisajul din cămăruță sau ce-i trebuie fericirii

Umărul tău parfumat lângă mine amirosind a Tine,
Greierașul din peretele ceasului ronțâind melancolic clipele senine,
Păsări la fereastră țesute din fire de mătase albastră,
Un soare cu burlan lângă geam, nori filiformi sub tavan –
pictură proaspătă de Chagall,
Un turn de cărți pe un raft, cioburi cu maci
și petale de trandafiri măturate sub pat,
Un borcan cu miere de mere și altul cu gogonele puse la murat,
Un izvor cu apă de aur în ulcica de pământ lutos,
Un pahar verde cu vin pelin și-n același timp duios,
O iluminare din candela cu aromă din ulei de lavandă
Simțuri, sentimente, elemente într-o lentă și dulce sarabandă.

Regele Sar-ma-la

Dorm, adorm lin și dulce-n a mea cămăruță
Învelit în salteluță, ca păsatul într-o sărmăluță
Mă fac covrig, mă destind asemeni viermelui din gogoașă
Ce-și țese dinspre dinafară spre înlăuntru-i firele de argint,
Inima și ea doarme iară copleșită-n cocoașa trupului meu de vânt,
Îs căptușit cu puf de somn ca furnicile de mac cuprinse-n cozonac
Îs vin din vis amețit de struguri și ierburi pentru grauri și-un pitpalac.
Gândurile bine ascunse sub tâmpile ațipesc rotunde-n catifea
Luna răsare, lângă ea o stea, nu mai au hoții nimic ce să-mi ia!

Dar nu se mai poate

Doamne, cât mi-aş dori oricând
Să intru iar în acelaşi vis din Paradis
Pe uşita ce-am fost deschis

Dar nu se mai poate

Toate porţile-s ferecate!
Doamne, mai lasă-mă să colind plângând
În pântecoase galioane pe necuprinsa mare
În căutarea sirenelor de sare

Dar nu se mai poate

Toate navele-s naufragiate!
Doamne, cum mi-aş dori ca nicicând
Să mănânc câte-un bulgăre de pământ
Să gust câte-o firimitură – silabă de cuvânt

Dar nu se mai poate

Toate mormintele-s ocupate!

Florina Cuşmir / Cold - warm echoes

Ramona Ilade

Și fără tine, totuși, sunt frumoasă

Sunt mai frumoasă, totuși, fără tine,
Căci mă îmbracă toamna în culori
Și-mi crește-n mucegaiul din retine
Doar frunze moarte cu miros de flori.

Și ploaia parcă e tot mai frumoasă
Când frigul tău nu îmi pătrunde-n vene,
Iar ca să-mi iert purtarea păcătoasă
Te voi zidi în rugăciuni și în poeme.

Voi râde mult, voi râde pe muțește,
Cum râde pruncu'-aproape nenăscut
Când glasul mamei parcă îi șoptește:
„Mi-e dor, copile, deși nu te-am văzut”.

N-am să culeg nici cioburi dintr-o lună,
De-atâta mers și talpa-mi este roasă.
Mi-ai spus mereu că sunt doar o nebună,
Dar fără tine, totuși, sunt frumoasă.

***Fă-mă, Doamne, prunc de deltă
cu aripile de apă***

M-aș înscrie-n audiență la o față îngerească,
Recunosc, eu n-am credință, însă sper mă primească
Doar s-arunc o rugăciune peste poarta dinspre Rai,
Și cerându-mi iertăciune, te rog, Doamne, să îmi dai

Aripi crude de egretă ca să pot să mângâi norul
Cu mirosul ud de deltă și apoi să simt fiorul
Stufului ce doarme-n pace, legănat de mâna nopții,
Și mă-nchide-n carapace sau mă lasă-n voia sorții.

Poate-mi cânt-un solz de pește până mă transform în luntre
Când pe braț îmi ațipește cuibul unor păsări mute.
Să mă-ncaț cu flori de nufăr și din păr să-mi curgă sălcii,
De lumină să nu sufăr, iar din degete fă-mi lăncii

Să le-azvârl spre o liană ce se leagănă buiastră.
Leagă-mi rana mea urbană cu o panglică albastră
Și mă fă să uit de griul din asfalturi și de lume
Și-ncropește-mi tu sicriul și o cruce fără nume.

Pune-mi carnea într-o barcă și mai strigă un pescar,
Roagă-l, Doamne, să vâslească pân' la vechiul tău hotar
Și din strălucirea zveltă care-ți crește pe sub pleoapă,
Fă-mă, Doamne, prunc de deltă cu aripile de apă.

Cuibul păsării de lemn

De parcă nu era destul,
S-a sinucis înc-un minut.
Se-nnoadă limbile-n pendul,
Iar pasărea-a orbit de mult.

Mai trece doar din când în când
Un prag de scândură amară,
Privind în gol și numărând
Doar orele ce trag să moară.

C-o aripă vopsită-n gri,
Bătută-n cuie de-un bătrân,
Mai scârțâie spre-a ponegri
Tutunul aspru din plămân.

Se mai aprinde un fânar
Sub cuibul păsării schiloade,
Iar meșterul ceasornicar
Vrea limbile să le deznoade.

Mai trage-un fum, se uită lung
Și suduie de sfinți și moarte,
Își smulge-n grabă ochiul stâng
Și-l dete păsării să-l poarte.

– Ți-am dat acum un ochi de-al meu
Și ți-i-aș da pe amândoi
De ar vrea bunul Dumnezeu
Să ne dea timpul înapoi.

Vladia Silvia
Iugan

Capcanele trecutului

Zilele ciudate trec una câte una...
Mi-am suprimat
anxietățile și obsesiile,
incinerându-mi trecutul,
făcându-mi complice tăcerea
care ascunde amintirea
unei iubiri pierdute.
Emoții latente,
amintiri vechi, decolorate,
se descompun în mijlocul
certitudinilor dezmembrate
în adevăruri mincinoase.
Confuzia împrăștie liniștea
cuvintelor oprite într-o tăcere
evanescentă.
Pe luciul apei se reflectă
o față plină de minciuni...
...îmi întorc privirea rușinată.

Emoție de vară

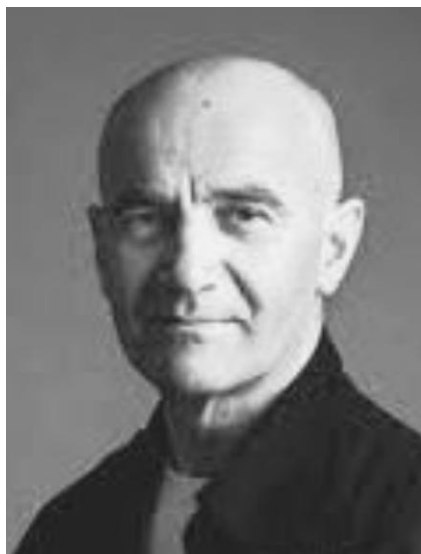
Sufletele noastre
fragile
s-au logodit
în arșița dogoritoare
a serii
pe un câmp
imens de maci.
O adiere ușoară
străbate tot lanul
înflorindu-l...
Culoarea lor sângerie
se amestecă
cu focul soarelui
care apune
peste trupurile
noastre dezvelite,
impregnate de mirosuri
și de promisiuni
împrăștiate de vânt
într-o emoție eternă...

Eu, tu și restul lumii

Vânzători de iluzii
mincinoși și hapsâni
stau la colțuri
să ne ademenească.
Corupția cuvintelor
și a cărnii
este mult mai puternică
decât dragostea noastră.
Blonde focoase
cu sâni tunțați

și cocalari generoși
plini de eresuri
își etalează
frumusețea sau banii,
trăgând cu ochiul
cu subînțelesuri.
Inima versatilă
bubuie-n piept
dorindu-și să guste păcatul
În mijlocul îndoielii
dorința se luptă
cu rațiunea,
noi aruncăm vina
de la unul la altul.
Reminiscențele
iubirii apuse
înainte de vreme
resuscitează trecutul...
dureri vicioase
și regrete tardive,
e tot ce mai găsim
prin așternuturi.
Apusul soarelui
murdar de pământ
îmi amintește
de dragostea noastră...
în depărtare se aude o voce
care recită plângând
„Floare albastră”.

Alexandru Jurcan

Azilul chimionului

La ora nouă fără un sfert te plimbai pe strada poștei și simțeai că frigul și-a slăbit strânsoarea. Ghetele ți-erai grele, parcă te trăgeau în șanț. Mai aveai ceva dureri de sciatică, însă doreai să le neglijezi. Nu-ți venea să crezi că te apropii vertiginos de șaptezeci de ani. Oribil! Doar ți s-a spus să fii atent, să cântărești timpul. La ce bun, gândești, oricum nu-l poți reține. Ai trecut pe lângă o biserică ușor luminată și ai închis poarta de fier forjat, să nu rămână întredeschisă. Au trecut două pipițe zgomotoase, apoi o doamnă supraponderală. Curvăsăreala nu mai avea loc în mintea ta – se instalase o stare mocnită la polul energiei hormonale, deși, la drept vorbind, ți-au mai rămas cioburi de țacăneală sporadică.

Mai nou, te trezești noaptea de câteva ori și rămâi cu ochii lipiți de întunericul dens, dușmănos. Uneori te apucă teama și aprinzi veioza, evitând să privești ceasul. Verifici, totuși, dacă ai închis ușa. Te duci până la baie și, în lumina clorotică, privești firul de urină instalat în sinuoșități ciudate. Mama ei de viață! Vrei să zici că era mai bine să nu te

fi născut? Așa zic toți retardații, ia mai abține-te! Uneori recunoști că prioritățile s-au schimbat, că nu mai pui preț pe atâtea lucruri, care acum ți se par nimicuri. Musai să arunci din sertare o grămadă de chestii fără utilitate. Porți două cămăși din cele treizeci. Pe astea le preferi și le tot speli. Îți pare bine că poți face baie singur, că duci mâna dreaptă la spate să te săpunești. Că nu vine o mână străină – plătită – să-ți cutreiere cu grabă intimitățile. Te bucuri de fiecare dimineață și nu te mai enervează strigătele copiilor. Dimpotrivă. Fiecare pensie de la jumătatea lunii ți se pare un cadou, uitând că ai plătit cu vârf și îndesat cu o muncă grea, cu dimineți coclitate, reci, risipite. Nu te mai enervează nici urletul câinelui închis în apartamentul vecinei de jos, care suferă de diabet și de lombosciatică. Te uiți altfel la frumusețea fizică, la dinții perfecți ai tinerilor, la sprâncenele arcuite ale fetelor înflorite. Ai devenit tolerant și luminos. Nu mai cauți pete în soare.

Ai aflat că în imobilul tău sunt patru bătrâne singure, la diferite etaje. Ai început să le cunoști, ba chiar să le faci mici servicii. Toate se tem de singurătate, iar noaptea au insomnii și spaima de sufocare, infarct, hoți. Imediat ți-a venit ideea unei reuniuni la tine acasă. Femeile au sosit cu greu, aducând fiecare câte ceva: o prăjitură, țuică îndulcită, mere. Le-ai spus pe șleau ideea ta: să dormiți împreună, să învingeți fantomele nopților. La fiecare, pe rând. Cu saltele și improvizatii. O noapte la un apartament, cealaltă dincolo. Nu contează bârfele, ci siguranța, liniștea sufletească. Nu se pune problema de desfrâu la 70 de ani. Nu aveai de dat socoteală cuiva. Așa le-ai spus și ele au fost de acord, fețele li s-au destins, iar tu le-ai oferit țuica îndulcită. V-ați declarat un azil al... chimionului, pentru că în țuica îndulcită trona aroma respectivă. Ați început să vă tutuiți. Se numeau Sabina, Jeni, Nina și Ana.

Prima noapte la tine, desigur. Aveai loc suficient. Ai cuplat doamnele pe cele două dormeze, iar tu pe saltea, acolo, pe covor. Din nou țuica magică, povești, amintiri, chiar politică. Ana nu putea dormi cu lumina stinsă. Nina sforăia jalnic. Jeni lua medicamente în neștire, iar Sabina mergea la baie tot la zece minute. Ai adormit spre dimineață. Spatele ți-era descoperit, te dureau toate oasele, aveai clei pe limbă. Ți-era jenă să te plângi. După ce-au plecat femeile, ai simțit o eliberare. Spațiul se dilatase, aerul revenea în cameră, timid și nesigur.

A doua noapte a fost la Ana, unde a trebuit să suportți becul aprins, dar și două veioze laterale. Ați rugat-o pe Nina să înceteze cu sforăitul de tip horcăit. Ați fost de acord ca Sabina să nu se plimbe mereu la baie, ci să folosească o oală de noapte. Jeni și-a calculat orele pentru cele patru tipuri de medicamente. Ai băut cam mult și ai simțit înțepături la inimă. Becul te orbea, sforăitul femeii era ucigător, ca uruitul unui avion răgușit. Te-ai dus în baie și te-ai privit în oglindă: paloare scheletică. Ai pretextat ceva și te-ai întors la tine acasă. Deodată ai realizat că nu ai cheia și ai revenit la Ana, care a recunoscut că a adunat toate cheile, ca să nu fenteze careva, că înțelegerea e înțelegere.

Noaptea la Nina a fost și mai jalnică. A promis că nu va sforăi, cu condiția s-o lăsați să-și etaleze cunoștințele de istorie. A vorbit în neștire despre tot felul de morți. Că Matei Corvin a fost otrăvit cu plumb. Că papa Adrian patru s-a înecat cu o muscă, iar regele Bela s-a prăbușit cu tronul. Că Edward al doilea a fost sodomizat cu fier înroșit. În acel moment nervii ți-au cedat și te-ai repezit spre Nina, rupând o bucată din cămașa ei de noapte. Cu un urlet straniu te-ai dus spre Ana și i-ai spart veioza mereu aprinsă. Mai apoi, în baie, ai dat peste Sabina și ai aruncat peste ea o cană de apă. Probabil că Jeni a dat telefonul cu pricina, în urma căruia ai ajuns la azilul de boli mintale, situat într-o pădure senină, picurat cu liniște sfântă. După câteva zile, au fost aduși în camera ta trei bărbați: unul sforăia groaznic, altul dorea lumina aprinsă, iar celălalt lua medicamente cu pumnul. Simțeau o nevoie acută să mergi la baie tot la cinci minute.

De pe balcon

Jos, în micul parc al blocului, se joacă o fetiță și un băiețel. Băiețelul o lovește cu o sticlă peste frunte, apoi începe să-i taie părul. Ea plânge ca din gură de șarpe.

– Ce dracu faceți acolo? Întreabă cineva de la un balcon.

– Ne jucăm de-a mama și tata... suspină fetița printre lacrimi.

După o vreme, cei doi copii stau cu telefoanele în mână și butoanează. Apare un cățel rătăcit. Băiatul se repede la el și îi taie coada. Fetița moare de răs. Pe o bancă alăturată, un tânăr își sărută cu patimă

iubita, care-și scoate un sân la vedere. O muzică languroasă de manele proaspete.

– Ce draci faceți acolo? Vă văd copiii, zice cineva de la alt balcon.

– Vezi-ți de treabă, boșorogule! Dacă ești impotent, la mine nu e cazul!

E o căldură de coșmar. Fata se întinde pe bancă, scoțându-și al doilea sân. O pasăre caută ceva de mâncare în nisip. Fetița o nimerește cu sticla, pasărea se zbate un timp, împrăștiind o dâră de praf. Apare o bătrână gârbovită și îi roagă... care ar putea să-i aducă de la magazin apă plată.

– Hai, cară-te, nu mai freca menta, că te caută moartea acasă! se enervează tânărul.

Deodată apare cunoscutul predicator pentecostal cu o portavoce:

– Pune-l pe Dumnezeu pe primul loc!

– E ocupat... geme iubita sub greutatea tânărului.

Studentul de la etajul doi se așază pe o bancă din apropiere și citește.

– Faci bine să mergi în altă parte să citești? Întreabă tânărul.

– De ce?

– Fac alergii la cărți, așa m-am născut.

– Nu fi penibil, vezi-ți de marfa ta!

Atunci tânărul s-a ridicat, și-a încheiat șlițul, a luat o piatră și i-a crăpat studentului capul.

– Iată cum arată oamenii pentru care se deschide cerul! se aude la portavoce.

Sarcina toxică

– Alo, o duci bine, mamă? Ce, nu-mi recunoști vocea? Sunt eu, Carmen a ta, puțin răgușită și mult stresată. Da, nu te-am sunat o vreme, ca să-mi limpezesc mintea și să prind puteri. Te rog nu mă întreba nimic de Toni, el e mort pentru mine, asta fac zi de zi: lupt să mi-l scot din minte. După toate cele întâmplate, încă mai am sentimente pentru el. Totul a început de la dorința noastră de a avea un copil. Ne-am bucurat când am rămas însărcinată, numai că a urmat ce-

ea ce medicii numesc „sarcină toxică”. Aveam grețuri matinale, vomam, scădeam în greutate, fără poftă de mâncare. Orice miros îmi provoca grețuri penibile. Eram deshidratată, slabă și urâtă. Urina închisă la culoare mă neliniștea, dar Toni părea calm, zicea că e normal să fie așa. Simțeam că se îndepărtează de mine, că zâmbetele lui erau tot mai false, dar puneam totul pe seama degradării mele fizice. Nici măcar nu-i reproșam că stă puțin pe-acasă, lăsându-mă să mă zbat singură cu starea aceea otrăvitoare. Știu, nu-ți răspundeam la telefoane, dar nici tu n-ai încercat mai mult.

Într-o zi, Toni a sosit acasă însoțit de o femeie prezentabilă. A dat de ea pe internet: asistentă la domiciliu, o cheamă Rebeca. Sigur că m-a ajutat mult. Uneori dormea la noi, îmi administra calmante, avea o voce tonică. Apoi l-am născut pe Cezar, și Rebeca făcea totul în casă. Foarte târziu mi-am dat seama că Toni se trezea noaptea și mergea să fumeze pe balcon ore în șir. Uneori așteptam și nu realizam cât timp lipsea din pat. Cezar avea pătuțul lui. Într-o noapte m-am trezit să beau niște apă, apoi am simțit o durere neclară și am intrat la Rebeca în cameră să-i cer un sfat. Previzibilul era acolo... ea gemea sub greutatea lui Toni. Am înghețat cu mâna pe clanță, până când ticălosul s-a ridicat și m-a pălmuit. Înțelesesem totul, desigur, dar mult mai târziu am aflat că sarcina mea toxică era provocată de niște substanțe pe care ei mi le administrau periodic în apă și ceai. Normal că m-a ajutat enorm Ovidiu, care a făcut săpăturile necesare în problemă. Cum l-am cunoscut? Asta e altă poveste. Ne înțelegem perfect, e chiar frumos și câștigă bine. Peste o săptămână se mută la noi o verișoară de-a lui, să mă ajute în gospodărie. În curând o să-ți facem o vizită. Pupici, mamă!!!

Gabriela Marin

copacul sfânt care crește-n cer

îi văd rădăcina mare în pământ
îi știu tulpina dreaptă de cuvânt
îi aplec creanga lungă de avânt
îi ascult mugurul proaspăt de cânt
îi cred frunza verde de descânt

îi miros inflorescența de gând
îi simt acum petala renăscând
îi gust fructul perfect crescând
îi creez sămânța rând cu rând
îi înțeleg esența doar respirând

îi privesc alura falnică de vis
îi percep iluzia fumurie de abis
îi imaginez ochiul larg deschis
îi admir zboru' -nălțător desprins
mă-mbie dorul lui de necuprins

victorie

bombardament cu gânduri bune
împuşcături cu sentimente frumoase
explozii cu mângâieri apăsate
lupte corp-la-corp cu dezmierdări
artilerie grea cu sărutări dulci
grenade cu-mbrăţişări strânse
tunuri cu dragoste adevărată
tranşee pline cu cântece de dor
prizonieri în paradisul iubirii eterne
pace și destin de amoruri și plăcere
la ieșirea din războiul forței vieții
care se-nfiripă-ntre oameni mereu

poezioară în minuscule

diafană boare
impresii de soare
trăiri ușoare
dulce licoare
vorbe de valoare
verbe inspiratoare
gânduri în vârtoare
multă candoare
rimă visătoare
pomi în floare

stropi de veșnicie

ploaie de luni și stele
în cerurile mele
eterne
ploaie de sori și comete

în universurile mele
concrete
ploaie de planete și culoare
în inima mea
iubitoare
ploaie de lumină divină
în ființa mea
deplină
ploaie de iubire infinită
în sufletul meu
care-ntruna palpită

Reghina-Leontina Horga / Toamnă târzie

Menuț Maximinian

Păsări și îngerii aleargă în zbor

Prin crengile albe
Ale cireșului înflorit
Doar îngerul meu face pași egali
prin livada plină de primăvară

Închide ochii iar chipul i se luminează
Ca la Schimbare la Față pe Muntele Tabor

Printre nori albi de fluturi
Flori precum ciorchinii strugurilor
Livada are mirosul bunicii
Care deschide porțile din lemn vechi
Spre Înaltul Cerului

Îngerul are coroană rotundă de flori albe
Și cântă de pe o creangă pe alta
Veselia tuturor neamurilor

De când stă la noi

Îngerul e om
Barba e aspră și colțuroasă
Ochii se schimbă
din albastrul cerului
în verdele pământului
Fața din albă
devine roșie
ca mărul copt

Râde
când atinge pământul
Se pierde
în mirosul trandafirilor
Și mintea
începe să priceapă
firea omului
Cădelnițare
Muzica îngerului
De la capăt de lume
Doborât de patimi cântând
Aliluia

La răscruce de gânduri

Oamenii
ating cerul
de pe creasta muntelui

Fuioare de ceață
pe poteci lumești

Drum mic
de înger

străjuind
cruci de piatră
Spatele lui
cară oameni
frânți de păcate
Spre hotarele
neștiute ale lumii
Pești uriași

Crucea din deal
Prag de biserică
Unde soarele se odihnește
pe chipul sfinților
Bătrâni și uscați de vreme
care stau cuminiți
pe ziduri
Așteptând
locul plin de ceruri
rugăciunea e adunată
precum mierea în stupi

Îngerul bea ceai

Din florile culese de mama
Vorbind
Cu oaspeți
din neamul heruvimilor

Fluturi
Cântând a miluire
Îngerul
se răsfiră pe cer
Duh alb
ieșit din casa păcătosului
Strigând Învierea

Cer
desfăcut în fâșii
Înger
care caută odihna
Copil în zbor
printre îngeri și păsări
Precum Noe în arca lui

Zumzet de rugăciune
și pâine zvântată la soare
cu abur de duh lin
pentru toate zilele

Puhoai de mai peste satul credinței

Îngerul mă ia de mână
Peste ape învolburate
Adorm sub aripa lui
Deasupra abisului

Adam cel căzut în păcat
Și Eva lui
Alai de îngeri
Cu oameni în brațe

În valea cu fluturi îngeri

Timpul poartă apa vieții
Prin câmpii
Grâul
Frământat în pâinea cea de toate zilele
Albă ca zăpada precreștină
Din muntele îngerilor

Purtând de pe o stâncă pe alta
Iubirea de Dumnezeu
Îngeri gustând mere coapte
Pe aripi de păsări albastrii
Purtând satele cu oameni
Și câmpurile cu căpițele de otavă
Cu roua din stelele coborâte pe pământ
Când clopotele bat
Pe cărările muntelui
Oi de mătase
Pornesc pe drum de lună
Până departe
Afundându-se în ierburi

Melania Cuc / Înger

Cosmin-Darius Misir

prevestire

am învățat
în cele din urmă
ca adolescent
să nu mai calc –
ca un nesuferit –
buburuzele de pe
trotuar sau iarbă
tot ca adolescent
am învățat
să nu mai gonesc
sau
să alerg cucuveaua
pentru
cântecul pe care
aceasta îl
prevestește
în curtea mea

dialog cu divinitatea

întind frecvent mâna
în disperare
să apuc grăbit
tacâmurile de porțelan
însă asemenea lui Iuda
le văd
mai mereu
ruginite

vărsat de vânt

probabil că și Dumnezeu
a avut ca noi toți
vărsat de vânt sau pojar
la nașterea sa
soarta i-a dat o coajă subțire
de viață
slabă născută prematur
și totuși
în ziua aceea
pe strada pustie
a apărut un taximetru

ca un abur galben și înecăcios
adolescența
plutește deasupra lumii
ca pecinginea
eu în spatele ei
călcându-i nerăbdător
umbra sidefie

Andrei
Moldovan
(1949-2020)

exodul poeților

la marginea râului vostru
am poposit
în drum spre ținutul robiei
și voi acolo nu erați
nici caii voștri
nici turmele
nici urmele
voastre
nici visele

cântați – ni s-a spus
într-o fremătare de ape –
cântați cântecul vostru
de pustiire
cântecul care răspunde
în partea veștejită a lumii
cântecul care
întoarce râurile în izvoare

atunci au secat apele
și a prins a crăpa pământul
ca o coajă
pentru că
pe marginea râului vostru
de unde voi lipseați
se înălțase pârjolul

și sălcii nu erau
unde cântecul să se odihnească

imn

de uitat în lume
însingurarea e
sunetul părelnic al pașilor tăi
îndepărtându-te
dincolo de abis
atât de aproape și atât de
departe
de bietu-mi orgoliu

de iubit pe lume
numai cuvintele sunt
spui iarbă și totul înverzește
spui cer și te învelești
în abur
spui doină
și ființa ta se preschimbă în jale

neant

prin grădina albă a Sfintei Maria
lunecă-ndoiala ispitind pustia

cum că peste vreme vremuri alungând
fir de izmă creață răsări din gând

ca un șarpe pururi din neant iscat
crește izma-n preajma blândului păcat

luna oarbă-și surpă iar călătoria
în grădina albă a Sfintei Maria

elegie marină

trec pe sub verzile ape
silabe din trupul meu
dusele

în loc să se-nalțe coboară
spre liniști de alge
ascunsele

pierd cum mă pierd
în iubire
de tot ce e nalt și pustiu

până când luna
nespus de adâncă
se tulbură de freamătul lor

încă viu

Din *Cântec spre seară*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2024,
volum memorial, la 75 de ani de la nașterea lui Andrei Moldovan

Constantin Moldovan

Poveste...

„La final, cu toții vom deveni o poveste...”

Era o zi de iarnă troienită,
Când scârțâiau zăpezile-n priviri,
Și te-am zărit o clipă, dar – grăbită –
Ai și plecat... La mine-n amintiri.

Mi-am spus c-a fost o simplă amăgire,
Capriciu de moment, crâmpei de gând,
Ferindu-mă să cred c-a fost iubire,
Deși vorbeam cu norii, suspinând

Și te visam în nopțile cu stele
Cum îmi zâmbeai, chemându-mă să vin...
Nu am crezut în dorurile mele,
Dar sufletu-mi era de tine plin.

Apoi m-am înrolat în căutare,
Romantic rătăcit prin univers,
Să te gădesc... Iar tu, nerăbdătoare,
M-ai așteptat la margine de vers.

Au dispărut dureri într-o clipită
Și-atunci, îmbrățișați în vechi trăiri,
Ne-am amintit de ziua troienită
Când scârțâiau zăpezile-n priviri.

Cioburi de metaforă

Mi-au amorțit gândurile
Sub înaltul adâncului,
Iar zâmbetul se mai sprijină
Doar într-un ciot de lumină scăpătată.
Cuvintele refuză să mai zboare
Înspre pana poetului
Adormit la marginea durerii,
Cu inima spartă
În cioburi de metaforă,
Precum un zeu săgetat în aripi...
Doamne,
Smulge-mă din întunericul neputinței
Și îmbracă-mă cu veșmântul iertării
Pentru a-mi nemuri credința.

Sonet pentru mama

(Mamei Floarea – să-i fie îngerii aproape...)

Atunci când te încearcă mari tristeți,
Ajunge să rostești cuvântul „mama”
Că-ți piere, din privire, toată teama
Și poți pași senin prin dimineți.

Oricât de mare-ar fi, în suflet, drama,
Cea care are, parcă, șapte vieți,
La fel ca-n zorii primei tinereți,
Îți șterge ochii, -n lacrimi, cu năframa.

Și prinzi puteri atunci când ea se roagă
Să-ți fie ție bine, să răzbești,
Să nu te-atingă relele lumești;

Căci mama e ființa cea mai dragă,
Iar tu te simți un fel de semizeu
Și îți zâmbește, -n gânduri, Dumnezeu!

Sonet de 8 Martie

Dacă dorești să scrii despre iubire
Îți trebuie o muză și curaj,
Dar sigur n-o să fii în avantaj
De nu presari și-o umbră de simțire.

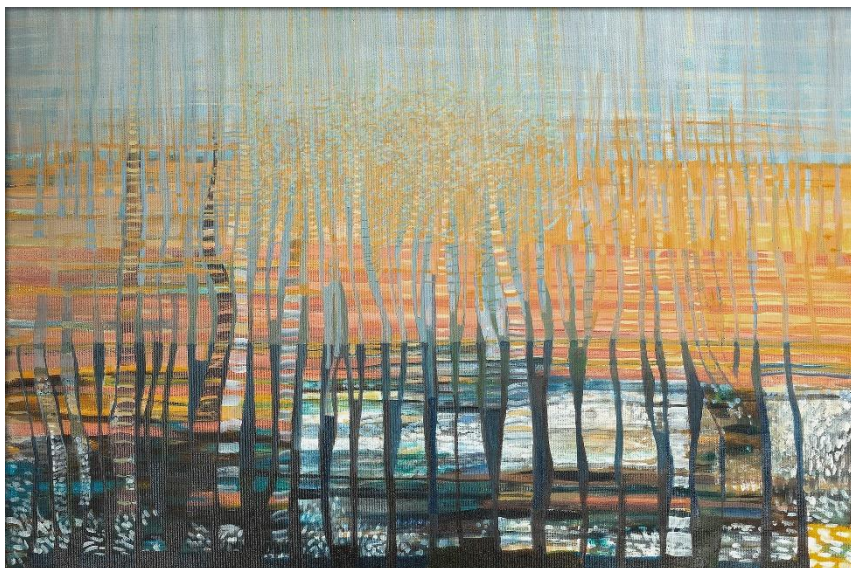
FEMEIA, o eternă Julietă,
Că-i din Verona sau de la Mizil,
Acordă, însă nu oricui, azil,
Dacă-i deșteaptă, mândră și cochetă.

Deci vouă, azi, FEMEILOR iubite,
Eu vă doresc să fiți mai fericite
Și-nchin cu un pahar de cabernet,

Spunându-vă cu zâmbetul pe buze,
Deși sări-vor mulți să mă acuze,
Că vă cuprind pe toate... În Sonet!

Primăvara sentimentelor

Ți-am sărutat părul
Așa cum n-a mai făcut-o nimeni altcineva
Pentru că, în nimicnicia mea,
Am acceptat ca Eros
Să-mi spargă sufletul cu barosul iubirii...
Știu că îmi voi reveni din rătăcire,
Însă bucăți din sufletul meu îndurerat
Vor rămâne la tine pentru totdeauna
Și – cine știe – poate cândva,
Dincolo de moarte,
Dintr-un colț al inimii tale neputrezite,
Își vor croi drum către lumină,
Ca niște ghiocei,
Pentru a vesti lumii
Primăvara sentimentelor.

Camelia Bota / Copaci

Romulus Moldovan

Poem ce nu trebuia scris

În fiecare vis nocturn se derulează
câte un poem nescris.
Întâmplări suprarealiste, absurde,
înfiorătoare îți tulbură somnul până când
prin crăpăturile zorilor se pierd în uitare.

Fără aripi mă-nalț și cobor
deasupra Clujului, deasupra tuturor.
Zburând în picaj iau curbe riscante,
echilibrându-mi facil corpul
cu palmele și cu mâinile goale.

Uneori câte o zeitățe prevestește
bucurii neașteptate, calamități.
Din fața unor pericole, în vis
nimeni nu mai poate să fugă.

Când mă dezleg de somn, brusc
se volatilizează poemul din vis.

Îmi persistă în minte un scurt răstimp
doar groaza și chinul pe care le-am trăit,
zbaterea cu mintea și picioarele-mpietrite.

Neputând reda convingător poemul visat,
din frânturi de gând și trăiri,
am încropit stângaci aceste rânduri,
asemănătoare unui poem dezlânat,
pe care n-ar fi trebuit să-l scriu.

În Rusu de Sus

În Rusu de Sus înserarea caută culcuș
cotrobăind prin pădurea de pe deal.
Din turla bisericii ochii bufniței scânteiază,
străpungând întunericul spre cimitir.
Fiecare cruce de lemn, de fier ori de piatră
străjuiește ca o pecete a morții,
liniștea profundă, care învăluie
scheletele albe sau năclăite ale creștinilor.
Răsăritul se arată mereu viguros,
călare pe o pasăre cu 100 de ochi.
Zburând prin vise, îngerii păzitori învață
sufletele pelerinilor să se ridice la cer.
lele despuiate dansează nepăsătoare
ca apa pe malul viselor mele erotice,
risipindu-mi simțămintele în văzduh,
ca pe niște zmeie de hârtie îngălbenită.
Ani și ani de-a rândul am încercat
zadarnic să deslușesc taina alchimiei,
să pun pe cruce un șarpe de aramă,
spre izbăvire, precum Moise în deșert.

Un strigoi cuminte

Noaptea, uneori unul iese din mine
ca un strigoi cuminte,
să exploreze în libertate deplină
tot ce îi trece prin gând.
Alunecă pe derdelușul timpului
ca pe o săniuță din copilărie,
până în casa lui natală,
să-și îmbrățișeze bunicii paterni,
(singurii bunici pe care i-a cunoscut).

Stând la taifas cu ei, s-a minunat
de viața lor de după moarte;
a aflat cum să se pregătească
de ieșirea din această lumină,
cum să cumpănească cuvintele cu fapte,
iubind, iertând și bucurându-se de toate.

El se înalță facil până la îngeri
să-i mângâie necredincios ca Toma.
Privind de sus printre razele lunii,
deslușește clar locul primului său pas
pe cărarea subțire și calea tumultuoasă
cu străluciri și umbre, pe care le-am urmat.

Cel ieșit din mine hoinărește
ca un strigoi ce-mi poartă chipul
până în zori, trecând fără-ndoială
tiptil, adesea și pe la voi.
În sâmbăta Paștelui el s-a rostogolit prin timp
ca un bulgăre de nea pe panta unui munte,
până în ziua judecății de apoi.
Văzând acolo draci goi călărind păcătoși,
brusc s-a-ntors în mine ca vântul și ca gândul.

Însingurare

Îngerii păzitori veghează și tac chitic.
Vine vremea dezacordului și neputinței.
Doar lucrurile moarte dăinuie impasibile.

Poți să te dai bătut. Oricând poți încerca
să te încrezi în mâna dintre nori.
Nu vei pierde nimic.

Zborul cucuvelei prin preajmă te sperie.
Uneori îngerul tău păzitor hibernează.
Doar marea iubire încă nedescoperită
te-ar putea vindeca numaidecât.

Spaima te învăluie ca o umbră groasă,
când doar molii de casă te veghează.
Stolul vesperal de porumbei nu se arată,
cum nici cetele de îngeri păzitori, niciodată.

Intuiție

Doar pietrelor de râu
le împărtășeam iubirea mea.

Am intuit că treptat
ea însăși se va pietrifica.

La somnul ce precede învierea,
iubirea rămâne piatra unghiulară.

Daniel Moșoiu

Trestia

În pânza de lumină subțire, care străbătea oblic camera, ca un halou, spărgându-se în tavan, fumul plutea ușor, amestecat cu praf. Tăie raza de lumină, brusc, cu mâna, și privi minusculele particule, în tulburarea produsă, agitându-se fără niciun sens. Le urmări până când mișcărilor lor deveniseră, din nou, abia perceptibile. Împinse apoi cu șezutul scaunul și din trei pași fu la geam. Mută cu un singur gest draperia la un capăt al galeriei din lemn și deschise larg fereastra. Cu coatele pe tocul scorojit și cu bărbia sprijinită în palme, privi în curte. Deasupra lui, fumul țigărilor se rostogolea în valuri. Cald, de dimineață. Băieții băteau îndrăcit mingea. Mai încolo, fetele sporovăiau la soare pe grămada de lemne de lângă magazie. Bușteni sănătoși pe care i-a adus Ghiță într-o duminică, după o zi de clacă.

– Măi, Lică, ia vino tu încoa'!

Băiatul stătea cu picioarele adunate pe bolovanul de lângă zidul școlii. Sări numaidecât și rămase o clipă încurcat. Abia zăbind chipul profesorului o luă la goană, oprindu-se în fața geamului. Privea în sus, nedumerit, cu gura deschisă.

– Ce faci tu, măi, Lică?

– Șăd, bâigui acesta, încercând să zâmbească. Din zâmbetul lui ieși, însă, o grimasă nedefinită. Își lungi mai întâi colțurile gurii spre

urechi, după care buza cărnoasă de sus, tremurândă, o acoperi în totalitate pe cea de jos, încât nu mai știai dacă băiatul se chinuia să râdă în felul său sau să plângă.

– Tu de ce nu joci fotbal?

– Hî, hî, se auzi ieșind din gâttelejul băiatului, care, lăsând capul în jos, își schimba centrul de greutate de pe un picior pe altul. Cele câte-va ridicări din umeri, grăbite, aritmice, și privirea ținută în vârful bocancilor săi țineau loc de răspuns. Profesorul aștepta, fixându-i și el, de sus, bocancii grei, bombați la vârf, din piele aspră și tare, imenși pentru picioarele lui subțiri, fragede.

– Pe mine nu mă... nu mă bagă, reuși în cele din urmă băiatul să articuleze.

– De ce să nu te bage?

– Nu știi. Eu stau în spatele porții și... și fug după... după... după laptă, să nu treacă drumul, în grădină.

– Bine, măi, Lică, dar o cană cu apă poți să aduci?

– De la nenea... nenea Tra... Traian, de-aici? Pot, tovarășe profesor, răspunse el fericit și fără să se mai bâlbâie, pot, m-a trimis și tata astă... astă-primăvară când eram la coa... coasă, mi-a zis du-te și-adu-mi... adu-mi apă, da' nu de aici, de la... de la fântână, hă, de la Văsălia, că e caldă și puturoasă, nu, de la vete... veterinaru' mi-a zis să-i aduc că acolo e adâncă... și re... rece, hî!

Îi era simpatic Lică. Un soi de simpatie vecină cu mila. Se întoarse și apucă de toartă cana de apă așezată pe raftul de lângă geam. Canceul, cum aflase că-i spun sătenii.

– Ia tu cana asta, o umpli frumos cu apă și pe urmă vii să jucăm și noi fotbal.

Să aducă apă, asta nu era chiar așa de greu, dar să joace fotbal... La asta părea să se gândească ieșind cu pași nesiguri din curtea școlii. Ajuns în stradă, o rupse la fugă.

Își privi ceasul: aproape două ore până să sosească. Avea de gând să-i mai lase o vreme pe copiii liberi și abia apoi să-i adune în clasă pentru ultimele pregătiri. Cu o zi înainte, crezuse că va duce la capăt recapitulările, dar după trei ore copiii s-au apucat să-și construiască avioane din bucăți de hârtie. Tot el i-a învățat și asta. N-avea niciun rost să-și facă iluzii, elevii erau așa cum erau, nu puteau fi schimbați

peste noapte, doi-trei mai răsăriți, în toată școala. Irina, din exasperare, ajunsese să rupă din caietele copiilor paginile în care aceștia deseneau cai și căruțe în loc să copieze ce le scria ea pe tablă. Până când, unul dintre ei, asupra caietului căruia tocmai atenta Irina, a sărit ca ars, în două picioare: „Bine, bine, tovarășa profesoară, rupeți numa’ foile, că o zâs tata că v-a trage ș-o palmă dacă le mai rupeți! Că-i cincizăci de bani un caiet!”

Ptiu, tabloul! La una dintre ședințele cu directorii de școli se trezise cu el în brațe. Propagandistul inspectoratului le împărți la finele întrunirii tuturor profesorilor tablouri noi, proaspăt primite, dar tot într-o ureche, zise el, trăgând scurt cu ochiul, dar acum în cealaltă, ha, ha. Foarte bine, îi răspunse Matei, foarte bine, pentru că noi n-o aveam nici măcar pe prima. Păi, se poate, tovarășe? îl întrebă individul, reprimându-și de data aceasta orice urmă de ironie. Întorcându-i spatele, ținu să repete pentru toți ordinul: deci, obligatoriu, tovarăși, se înlocuiesc tablourile! Pe cele vechi mi le predați personal la următoarea întrunire. L-a făcut sul, l-a învelit în câteva pagini de ziar și l-a adus acasă, spunându-i învățătorului să ia măsurători pentru rame. Măi, Ghiță, eram singura școală din județ care n-aveam tablou cu tovarășu’! Ehe, îi răspunse învățătorul, cum poți să crezi că noi n-am avut? Și-atunci? L-a băgat Nicu Raicu pe foc! Cum naiba să-l bage pe foc? Uite-așa, într-o dimineață, știi cum era el, l-a luat de pe perete și l-a aruncat în sobă, cu rame cu tot. În ziua următoare, învățătorul a comandat stinghiile la un tâmplar din sat, pe urmă a cumpărat sticlă din satul vecin și, în nicio săptămână, portretul era înrămat. Au mai trecut, însă, vreo zece zile până au bătut cuiul în perete. Ghinion, capsă cuiului era prea mare față de șaiba pe care o fixase meșterul pe rama de sus a tabloului. Nu le-a trecut prin cap să verifice. Acuma, dă-l dracu’, zisese Ghiță, că l-om pune noi cândva. Cu o seară înainte, învățătorul a adus, în sfârșit, alt cui. Vezi să nu uiți să-l pui, i-a zis dimineață, înainte de a pleca. Și uite că era să uite! Dar cu ce să bată cuiul, pe care îl găsisse pe raftul de sus al etajerei, așezat pe sticla tabloului? N-avea ciocan! A luat din lada de lângă sobă o bucată de lemn, rămasă de cine știe de când acolo, a scos apoi, după câteva lovituri ușoare, cuiul bătut de pomană și l-a înlocuit cu cel nou. Gaura rămasă în perete era, însă, prea largă. Risca să cadă tovarășu’ la pământ! A încercat alături, dar n-a izbutit decât să

strice zugrăveala. La întâmplare, a căutat locuri mai potrivite și de câteva ori s-a izbit peste degete cu bucata de lemn. Până la urmă, a nimerit în crăpătura dintre două cărămizi și, după ce l-a fixat, s-a declarat mulțumit, privindu-l de jos, din mai multe unghiuri. Nu stătea el chiar drept, dar reușea să acopere eficient spărturile inutile din perete. Așa, tovarășe, prezența dumneavoastră ne va face șederea mai ușoară aici, își spuse zâmbind și împingând sub etajeră, cu piciorul, bucățile mici de zugrăveală căzute pe jos.

(Fragment)

Statistică

Sînt în Clujul ăsta o groază de poeți
cei mai mulți pe metru' pătrat
cam un poet la sută de locuitori
pe cei mai tineri îi vezi la arizona
fiecare la cîte o masă sau toți la una
pe cei mai bătrîni nu-i prea vezi
dar le simți greutatea în spate
sînt mulți dom'le
abia ai loc să respiri de ei
aiuriți cum sînt și mașinilor le e frică să-i calce
de altfel, dacă n-ar fi ei s-ar închide bodegile
și cafenelele ei sînt sarea și piperul orașului
și mor greu al naibii de greu
cîte unul la zece ani
de aia trăiesc și eu aici înghesuit
între cei o sută de oameni care-mi revin
în mod echitabil și care
habar nu au de poezie

Din volumul *Poeme din mers*, Editura Timpul, 1999;
Editura Eikon și Caiete Silvane, 2012, ediția a II-a

Laura
C. Munteanu

Lupi albi – zilele mele

Iată!
Brazii încă se înalță spre nemurire!

Crengile scări verzi, sfidând anotimpuri
– poduri peste munții
așezați pe fruntea-mi
încă verde și ea!

Cât de familiale tâmplele mele,
lupilor albi!

Lupoaica își plimbă puii prin ele,
căutând pădurea de brad

– singurul argument plauzibil –
al unui paradox:
nemurirea efemerității.

Iată!
Trecând poduri,
urcând scările verzi,
tot mai mult
îmi iubesc zilele!

Tot mai mult privirea
se îndreaptă în sus,
căutând vârful bradului
cu spiritul verde,
iubindu-l,
cum iubește
vitraliul fereastra.

Crizanteme de ceară

Înflorească-mi sânii
crizanteme de ceară!

Copii nu mai sunt
de alăptat.

Laptele lor
cu miere-ndulcit,
nu mai hrănește
pruncii flămânzi.
Izvorul demult a secat.

Și-i iarnă și tremură
sânii lumii afară!

Înflorească-mi sânii,
crizanteme de ceară!

Mirosul umbrei

Rămășițe ale fostelor aripi
prizoniere între coastele mele,
supraviețuiesc conspirativ
în amintirea cerului
unde cândva,
întregi,
mă îndemnau la zbor.
Aproape orbi ochii mei,
cerșesc orizontul.
Umbra-mi miroase-a plecare.

Zborul pe loc

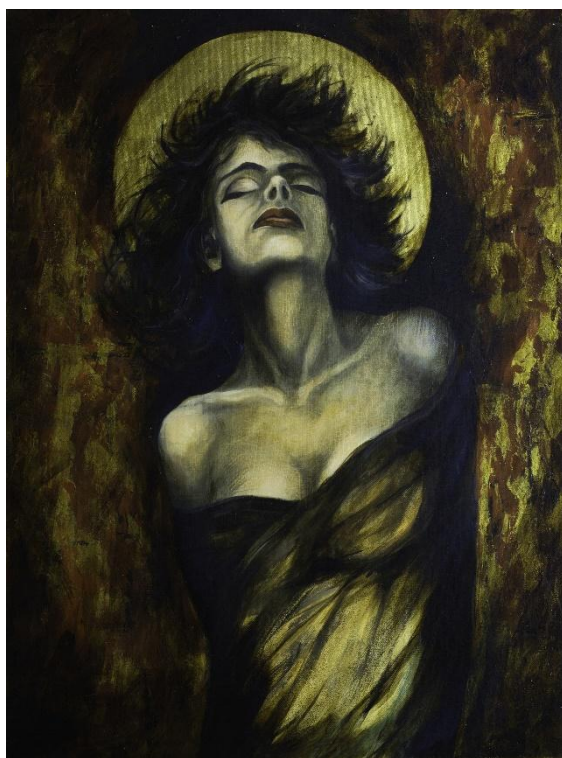
Cerul e tot mai aproape
de tăcerile mele,
tot mai albastre.

Începe zborul
deasupra secundeii.

Sfidându-mi înălțarea,
o pasăre colibri,
exersează
în fostul meu spirit,
zborul pe loc.

Sfidare

Tăcerea se-nalță deasupra clopotelor,
sfidând cuvintele,
așteptându-și rândul la judecată.
Mai transparentă decât argumentul,
iluzia se-nalță semeață, deasupra tăcerii.
Deasupra iluziei, cântă pasărea cu aripi
cenușă, trezind orgoliul.
Luna așteaptă cuminte sub nor
un deznodământ.
Între timp tăcerea își pune palton.
Iarna e lungă...

Eugen Moritz / Orgoliu

Radu-Ilarion Munteanu

Doar un joc pe calculator

– după un vis al lui Ramiro –

Totul a început în ziua înmormântării profului de mate. Fusesse unul dintre pușinii cu care se mai putea discuta, așa că ne-am dus, am stat la slujba din capelă, dar am părăsit cortegiul în momentul în care începuse să se îndrepte spre groapă. Am rămas, pentru o clipă, indeciși, la poarta cimitirului. Mai era destul până la ora începerii cursurilor, nimeni nu ne spusese că am fi scutiți de școală în acea zi. Așa că ne-am luat libertatea de a explora cartierul din spatele cimitirului, amestec ciudat de căsuțe vechi și blocuri trase la xerox. Oricum, n-aveam chef de vre-un film, nici nu ne era prea clar dacă se cuvenea sau nu. Zona nu-i era

niciunua familiară, mergeam discutând de ale noastre, ba cu o stinghereală nouă, sau cu o degajare jucată, când, ne-am pomenit, mai întâi, că, pe o parte a drumului, sunt blocuri, iar pe cealaltă, un lan de porumb, apoi blocurile s-au terminat. Un coleg, mai isteț, a făcut observația, subtilă, că granița orașului, destul de neregulată, face, în zonă, un golf, pe care am putea să-l traversăm de-a dreptul prin lan, ca să nu ne mai întoarcem înapoi. Ca de obicei, părerile erau împărțite și ceea ce ne-a decis a fost vorba altuia, încă mai subțire, că e păcat că lanul nu-i de secară... Câtiva știam, vag, la ce face aluzie, dar niciunul nu citise cartea. Eu făceam parte dintre cei care se opuneau drumului prin lan, dar, aluzia culturală, făcută de unul din tabăra adversă, a avut efectul unei provocări. Asta, pentru că și unii, și ceilalți știam că face pe nebunul, citând o chestie despre care nu știe cu nimic mai mult decât ceilalți. Așa că i-am convins pe toți să încercăm navigația prin golful de porumb, spre promontoriul de oraș, de unde puteam lua metrul.

Stau și mă întreb de ce mă preocupă atâtea detaliile acelei zile, care nu a fost decât prima dintr-un șir, al cărui număr nu-mi dau seama dacă îl pot sau nu stabili. Dar e singurul punct de plecare, singurul punct de reper și singurul mod de a mă convinge, de fapt, de a nu înceta să încerc să mă conving, că toate astea există, dacă au existat, că au existat, dacă eu îmi amintesc de ele, că eu sunt eu, că sunt o ființă umană și că fac, continui să fac parte dintr-o lume, care, până atunci, mi se păruse cam searbădă, puțin idioată și mult mai mult nedreaptă, dar care era a mea și în care nu mă simțeam străin...

Am pornit, deci, să traversăm lanul, vorbind, în continuare, de ale noastre, deja mai puțin stingheriți și mai natural degajați decât ieșisem pe poarta cimitirului. La un moment dat, fiind cu câțiva pași înaintea, am sesizat că aud vorbele colegilor mai slab și mai neclar. M-am uitat înapoi. Erau mult mai departe decât crezusem eu, la încrucișarea unor cărări prin lan, făcându-mi semne. Mi-am încordat atenția. Păreau a spune ceva de un câine, mic și rău, cu colții lungi și ascuțiți, care sare pe tine și-ți sugerează sângele. În momentul în care am înțeles ce vor să spună, câinele deja era la picioarele mele, încălțate în adidași și neprotejate de nimic, până la genunchi. Am dat de-o parte gândul idiot și, de altfel, inoperant, că ce bine-i să fii cercetaș, să ai mereu pătura la tine

(mai târziu, având timp mai mult decât trebuia, aveam să revin de ne-numărate ori în urmărirea acestui gând inexplicabil, în speranța că aş putea înțelege câte ceva din toate, dacă mi-ar fi picat fisa de unde-mi venise) și am făcut brusc un gest la care nu mă așteptam, dar care s-a dovedit a fi salutar: l-am luat de laebele de dinainte, i le-am depărtat cât am putut și l-am ridicat. Nu era greu. Îl țineam ca pe un extensor, cât mai departe de față și trup. Așa, nu-mi putea face nimic, pentru moment. Știam că nu-l pot ține prea mult. Stătea în fața mea, precum caricatura unui gimnast care face marea cruce, la inele, dar nu arăta nici sportivitate, nici eleganță, ci, tot ce poate fi mai opus, deși mi-ar fi greu să gădesc cuvinte pentru ce exprima fața lui. Oricum, am avut timp să observ că nu avea forța antrenată și controlată a sportivului, ci doar agresivitate în stare pură, de dincolo de orice sălbătăcie. Era limpede că ar fi fost inutil să mă rog de el să mă lase în pace și că nu-l puteam intimidă. Fără să știu prea bine ce fac, pe fondul străfulgerării unei amintiri vagi, din poveștile babacului, despre un meci de box, pentru ceva centură mondială, de pe vremea când nici nu existam, am încercat să-l privesc direct în ochi, cu toată intensitatea de care eram în stare. Și, cum e la modă, nu știu de ce, expresia asta, chit că mi se pare idioată, dar nu era cazul să mai stau să-mi aleg mijloacele, cu ceva în plus. Habar n-am dacă vorba asta cretină e retorică sau nu, habar n-am dacă e posibil să dai ceva în plus decât ai, faptul e că am știut exact momentul când pot să-l las jos și el o să plece. A plecat.

M-am uitat după colegi, dar nu se mai vedeau. Învârtindu-mă pe loc, în faza cu câinele, pierdusem orientarea. Încotro s-o iau?

Ei bine, atunci am auzit muzica. Mergând spre ea, am întrezărit casa. Am început să alerg. Nu mă puteam apropia direct, rândurile lanului erau orientate pieziș. Oricum, casa părea să rămână mereu la fel de departe. Obosisem, dar nu-mi venea nici să mă opresc, nici nu puteam alerga mai repede. Nu-mi dădeam seama cât timp trecuse, când, la marginea unui luminiș, casa se văzu întreagă. Muzica se auzea, acum, clar. Și, în mod clar, era metalică. Nu mă simțeam, nici pe departe, fan de heavy metal, dar m-am bucurat ca la contactul cu ceva familiar. Am intrat. Înăuntru, colegii mei stăteau, veseli, la masă, în compania unui militar adult. De fapt, între două vârste. Erau, cu toții, serviți cu de-ale gurii, de câțiva soldați tăcuți. Am simțit nevoia să-mi șterg transpirația,

deși nu mi se părea demn s-o fac cu poalele T-shirt-ului. Cred că făceam o figură ușor tembelă, când militarul, de care păreau să asculte soldații și care făcea pe gazda, a schițat un gest discret. Imediat, un soldat mi-a oferit un șervet aspru, de o culoare nedefinită, oricum închisă. M-am așezat și am început să mănânc. Mi-am dat seama, instantaneu, că mi se făcuse o foame sălbatică, de care nu fusesem, până în acel moment, conștient. Am băut ceva acidulat, răcoritor și foarte parfumat, dar având un gust cu totul necunoscut. Băutura era servită din sticle de plastic translucid, de tipul celor din comerț, dar de aceeași culoare întunecată, ca șervetul. Reușii să disting nuanțe de cenușiu, vânăt și verde brad. Abia atunci am realizat că asta era culoarea dominantă, a mobilierului standardizat și a uniformelor, ca și a tuturor obiectelor din recuzită. Arăta puțin diferit, doar în funcție de natura și suprafața materialului respectiv. Părea echivalentul kakiului militar obișnuit. Oricum, nu mai văzusem niciodată așa ceva, asta era sigur. Deși venisem ultimul, am terminat de mâncat odată cu ceilalți colegi. Militarul adult ne-a invitat să ne facem siesta afară. În joacă, ne-a sugerat o nouă distracție: să parcurgem un poligon de antrenament. Nu-mi amintesc, deloc, să-l fi văzut, când am descoperit casa. Dar ce importanță avea? Era în fața noastră, părea distractiv, de ce nu? Când ne-am întors lângă el, plini de noroi, zgâriați, dar încălziți și bine-dispuși, l-am auzit vorbind, cu un surâs indulgent: „Pentru primul antrenament, e acceptabil. Unii, chiar binișor.” „Cum adică, pri...” „Păi, e primul, nu e al doilea”. Vocea devenise deodată seacă, autoritară, la limita politeții. „De mâine, începeți serios.” „Păi... noi... noi nu...” „Voi, da.”, continuă vocea, din ce în ce mai implacabilă. „Voi sunteți deja înrolați în unitate.”

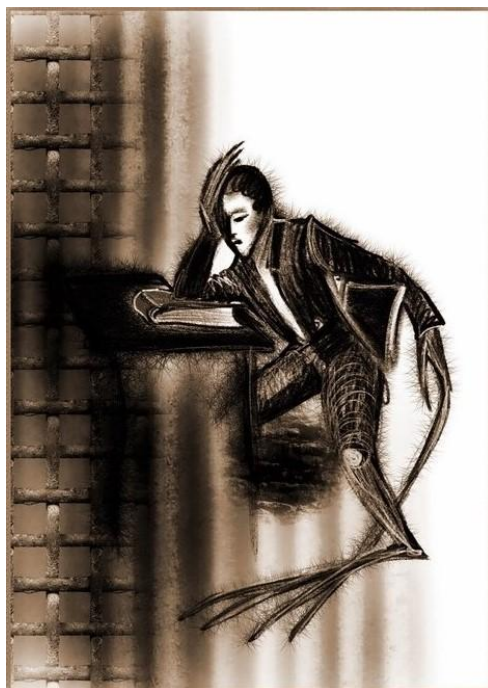
Oarecum năuciiți, ne-am întors către zgomotele sacadate, care veneau din spatele nostru. O companie de soldați, uluitor de tineri, practic adolescenți, perfect aliniați pe plutoane, cu figuri lipsite de orice expresie, mășăluia vesel, cărând instrumentarul de instrucție, care avea forme cu totul necunoscute, chiar pentru aceia dintre noi care mai văzuseră pe diverse canale TV tot soiul de noutăți militare de ultimă oră. Cântau un rock cunoscut, în tempo de marș, iar cuvintele nu se înțelegeau de loc. Nici ei nu păreau a le înțelege. Dar ceea ce mi-a dat cea mai cruntă jale a fost sentimentul, neobișnuit de limpede, că nu-i deranja, câtuși de puțin, faptul ăsta.

Au trecut zile al căror număr nu știu dacă aş putea să-l socotesc sau nu. Inutil să precizez că ne-am obișnuit, într-un fel, cu noile condiții. Am fost atent să nu spun „noua viață”. Căci ceea ce se întâmpla nu-mai drakku știa ce era, viață ori altceva. Căci prea nu semăna cu viața de dinaintea înmormântării profului de mate, măcar că pe aia o considerasem searbădă, idioată și oarecum nedreaptă.

Cel mai ciudat era că noi, soldații, nu vorbeam niciodată, doar cântam rock-uri, și asta numai în marș, cu formația. Ofițerii (au apărut șiăștia) vorbeau foarte puțin, limitat la formule standard, regulamentare, iar militarul care ne întâmpinase (aflasem că i se spunea Generalu’), și care era, evident, unicul decident în tot și în toate, ar fi putut vorbi oricât, dar lăsa, nu știu de ce, impresia că vorbea mai puțin chiar decât noi. La fel de ciudate erau uniformele, amestec de căști teutone și chipie rusești, cu borul exagerat de larg și ridicat în față. Colegii mei, deja nu se mai deosebeau prin nimic vizibil de ceilalți soldați, nu dădeau niciun semn că și-ar aminti că ne cunoșteam, sau că am fi venit împreună de undeva. Mai grav, eforturile de a-mi aminti eu însumi toate acestea erau, pe zi ce trecea, din ce în ce mai greu de făcut. Ziua când nu mi-aș fi mai amintit nimic se apropia. Pe măsură ce tot ce am relatat se dilua în mintea mea, deși îmi reluam filmul în fiecare seară, după stingere, ceea ce mă făcea să adorm greu și să mă trezesc din ce în ce mai obosit, simțeam că crește în mine dorința să execut tot ce ni se ordona din ce în ce mai bine. Iată de ce am spus că nu pot fi sigur nici măcar că aş fi pierdut cu totul socoteala zilelor.

Nu aveam niciun pic de timp să gândesc la această situație. Programul era la limita epuizării, deși nu vedeam pe nimeni obosit, de fapt nimeni nu exprima nici cel mai elementar sentiment. Puținele, din ce în ce mai puținele resurse, mă încăpățânam să le folosesc pentru a-mi păstra amintirile. Până-ntr-o noapte, cu lună plină (chiar așa!), când am visat că totul nu-i decât un joc pe calculator. Din care eu trebuie să gădesc ieșirea. M-am trezit înghețat, fierbinte, tremurând, cu inima-n pumn. Găsisem soluția. Sau, mai bine zis, o găsisem subconștientul meu, care, pe semne, întârziase să se înroleze. Nu știam dacă să mă simt mândru sau umilit. Dar ce importanță avea, câtă vreme asta era soluția. N-aveam decât să cred cu toată tăria că nu depinde decât de încordarea minții mele, în special a imaginației mele, combinată judi-

os cu raționamentul cel mai riguros și controlat, tot ce-i necesar în asemenea jocuri, în care nu se știe regula, dar o poți descoperi, căci jocul e perfid, dar nu arbitrar, pentru a găsi ieșirea din mediul acesta, atât de arbitrar. Iar dacă cumva nu era adevărat, nu exista nicio ieșire, lumea de aici era reală, nu-mi puteam petrece într-un mod mai potrivit restul zilelor, decât crezând, cu aceeași tărie, în faptul că există, totuși, o ieșire. Și eu o pot găsi, dacă-mi încordez mintea destul. Făcând mereu și mereu asta, ar fi o șansă să-mi amintesc mereu cine sunt, că am venit din lumea aia searbădă, idioată și cam nedreaptă, că am acolo tot felul de apropiați. Și, dacă voi simți vreodată că-mi pierd tăria, va trebui să învăț s-o regăsesc în fiecare zi, în asprimea prosoapelor vânăț-cenușiu-verde brad și-n tembelismul rock-urilor îngânate vesel, în marș. Chiar dacă nu se înțeleg cuvintele.

Laura Poantă / Viața printre cărți

Liviu Ioan Mureșan

povești

povestea e despre
păpuși
marionete
oameni
despre povești inventate
mergem iute la mall
sau mai bine ieșim pe terasă
privim reclamele suspendate
ne dăm cu telegondola
iarna e de o frumusețe
infernală
trosnesc oasele
fumul e pentru descântec

mijim ochii
în hora plăcerii
colective
urgie în care se contopesc
ochii și coapsele
ea trece unduindu-și trupul
face chemare cu degetul
ne pătrunde privirea ei
salivăm
nici prin cap nu ne-ar trece
să ne dezghețăm limbile
forjate și nichelate
cu sunete amăgitoare
stați liniștiți
nu sunteți singurii ce plutesc
pe aici vânătorii luau la ochi
vulpi gata turcoaz
le țintuiau pe umerii ei
și tot își unduia ideile
făcea semne disperate
cu inima
pentru altă poveste

visul

treaz dimineața la patru
zgribulit dimineața la șase
nasul de sub pernă caută aerul uscat al aerotermei
călduț amețitor
două pastile două pahare de apă
două suspine o ațipire
figuri fără identitate
își împletesc vocile
umbre trec într-o altă membrană

timpul
se umple de ore trecute și viitoare – prezent
de multe ori patru de multe ori șase pastile
papucii de casă
visul în care focalizarea vederii
descoperă mituri
cărarea bățătorită spre niciunde
niciundele așteptând taina
efectul ciudat al dorinței de a mai duce
câteva membrane pastile pahare
o privire clară
încât figurile
capătă nume

iluzie

pajiștea de culorile pașilor tăi
flăcările spre care te îndrepti
nu sunt raze
e trupul meu arzând.
exploziile spre care tânjești
tremurul brațelor mele neputincioase
culorile nu flori nu pietre
curgerea sevelor tale
din care vor răsări
doruri
te învățai ai vrea să transformi totul
te înspăimântă linia dreaptă
din pricina timpului
faci piruete cu privirea ațintită spre mine
eu ochii șarpelui
mreaja nu e hipnoză ci mistuire
fentezi timpul să mă păstrezi
eternă iluzie.

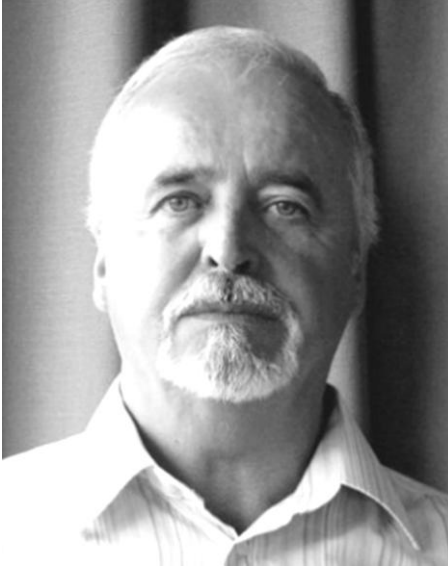
astăzi

m-am panicat
din cauza voastră
pentru că apropierea
era despărțire
v-ați descălțat la intrare
virusuri afectau podeaua
relaxat în fotoliu pe muzica mea
și ați intrat cu o formă subtilă de tupeu
nu vă văd bine
dar vă consider oameni.
de ce vă scriu?
recitiți primul vers

ar putea fi un război în Rai?
Dumnezeu decide absolvirea îngerilor
și aripile pe care le vor primi.

Eugen Moritz / Înger

Iacob Naroș

Zăpezi întârziate

Motto:

„Și cât am așteptat aceste zăpezi
Ș-acum când ninge atât de trist îmi pare
Muntele închis cu sârmă ghimpată
Pe care-l privesc din depărtare.”

(Ileana Mălăncioiu, *Laudă muntelui*)

Iulie – lună neobișnuit de caldă a unui an dintr-un deceniu impar și plin de neprevăzut, mi-a prilejuit o ieșire în masivul Munților Rodnei, undeva, aproape de vârful Ineu, cel cu zăpada eternă, după cum zic cronicile locului. Întâmplarea a făcut să fiu numai cu fiul meu, de fapt, era o tabără de munte, anume destinată pentru cei din zona sudică, mai precis, de pe litoralul constănțean, asta cu scopul nemărturisit de a se face un schimb convenabil pe termen lung între cele două zone. Am petrecut câteva zile minunate, de neuitat, de altfel, doar două întâmplări mai aparte îmi revin mereu în minte, chiar dacă au trecut atâția ani de-atunci. Ele mi-au rămas întipărite în memorie obsedant, una după alta, în ciuda faptului că nu se întrevădea, la prima vedere, vreo

legătură între ele. Prima imagine, un petic murdar de zăpadă rămas în mod miraculos la picioarele unui versant abrupt al lneuțului, petic care contrasta vizibil cu vegetația din jur, cu căldura toridă a zilei și, mai ales, cu trupurile încordate de efort și bronzate ale cățărilor de ocazie. Sub noi, sufletul muntelui rățăcea fără noimă prin galeriile croite cu trudă sisifică de mineri și apoi abandonate uitării și paraginii generale. Doar cunoscătorii auzeau tânguirile șuierate și pline de năduf ale acestuia, din cauză că a fost sfârtecat atât de crud și fără rost, ba, pe deasupra, nici măcar rănile de suprafață n-au putut să fie cât de cât atenuate. Intrările în subteran, întocmai unor monștri din alte lumi, se holbau la noi cu ciudă și mirare, hăurile negre, abia ghicite din spatele lor, trimiteau spre exterior chemări și dojeniri sinistre, deși știau cât sunt de neputincioase în fața sortii și că nu mai impresionează pe nimeni.

Al doilea moment, n-aș putea spune precis când l-am sesizat, a fost privirea aceea tristă, aparte a ochilor ce aveau în ei tălăzuirea albastră-verzuie a mării și azurul pur al piscurilor de peste două mii de metri înălțime. Ochii aceia, cu toate că erau spălați cu apa proaspătă a muntelui, păreau ireali, copleșiți de priveliștea din jur, sau poate oboșiți de prea multă lumină, dar poate și speriați de atâta spațiu liber; ei neavând nimic sigur de jur-împrejur de ce să se sprijine, de ce să se agațe, unde să se oprească; doar cerul la fel de albastru și deschis o întovărășea în visarea ei, ireală pentru cei din jur.

Era în ultima zi de tabără și ceasurile până la despărțirea grupului cam pestriț, ce-i drept, se puteau număra pe degetele unei singure mâini. Toate s-ar fi desfășurat normal, dacă n-ar fi intervenit neprevăzutul, întâmplarea pur și simplu, și anume, faptul că mașinile destinate coborârii grupului până în localitatea cea mai apropiată cu gară CFR n-au ajuns sus, la ora fixată, ci cu o întârziere de câteva ore bune, punând la îndoială posibilitatea de-a mai prinde vreo legătură spre casă în timp rezonabil, fiind vorba și de bilete de drum și vagon rezervat pentru o asemenea distanță. Panica plutea în aer, nimeni n-avea curajul s-o concretizeze în vreun fel, asta și din cauză că toți aveau un tonus optimist după zilele petrecute la munte. Dar cu cât treceau minutele mai repede, cu atât fizionomiile unora sufereau transformări dintre cele mai neobișnuite, motivate într-un fel logic și simplist că, dacă tot

sunt pe picior de plecare, nu mai are rost să afișeze acea complezență formală față de cei care rămâneau în urma lor, fiind siguri că n-o să se mai întâlnească vreodată față-n față. Fiind din partea locurilor, bineînțeles că nimic din toate acestea nu mă mișca, doar o ușoară jenă că lucrurile nu s-au terminat așa cum erau planificate, doar o ușoară jenă începuse să nu-mi dea pace. Bănuiam că șoferii în cauză vor grăbi toate etapele, chiar să mărească viteza după ce ajungeau jos, ca să se-ncadreze în cele promise, nu de ei, ci de firmă. Pe de altă parte, mă încerca nostalgia muntelui pe care n-aveam să-l mai văd până la anul sau cine știe când. Știam, de asemenea, ce-ți poate trece prin cap în astfel de momente limită, când, după ce toate merg ca pe roate, intervine acel ceva neplanificat. Ca atare, am început să-i privesc mai atent, pe fiecare în parte, cu alți ochi. Primul care mi-a căzut la îndemână, aflat mai aproape de mine, pe care l-am poreclit Mefisto, era un bărbat vioi, trecut de prima tinerețe, cu o fire adolescentină înșelătoare, el avea o bărbățiță albă-argintie de vacanță care-i dădea un ușor aer balcanic. Suplu în mișcări, el nu trăda prin nimic că l-ar interesa ceva în mod deosebit în afară de propria-i persoană. Profesor de matematică în orașelul C. din sud-estul țării părea sigur pe sine, poate prea rațional pentru unii. În afară de nelipsita-i țigară pe care o fuma cu o voluptate turcească, de fapt, după cum îmi povestise într-o seară, visul vieții lui fusese să facă o călătorie în Turcia, vis pe care îl realizase în urmă cu vreo șapte ani. Ceea ce reținusem din sporovăielile lui era următorul fapt: muntean din tată-n fiu, un împătimit al înălțimilor carpatice, nici el nu mai știa cum ajunsese tocmai la malul mării, atât de departe de locurile copilăriei. Din privirile lui calme am înțeles că nimic nu-l va scoate din această stare de fericire, că orice întârziere în aceste locuri, care-i aminteau de meleagurile natale, de copilăria pierdută și trădată, nu-i putea face decât bine. Alături de el, impasibil, privind mereu în jur, parcă luându-și rămas bun de la toate, se foia fiul său, Rențiu, student de capitală, nu de dragul unei plecări cât mai repezi, ci mai mult de dragul prelungirii aventurii în care era prins. În acest colț de țară, cu un an în urmă, undeva aproape, mai precis, în stațiunea balneară renumită doar prin apele ei minerale și tămăduitoare, cunoscuse o fătucă din partea locului cu prilejul unei tabere studențești din vacanța de iarna trecută. Alături de un alt tânăr, Ristean, fire visătoare, absolvent doar

al unei trepte serioase de liceu de mate-fizică din centrul de județ, cu care puneau la cale, probabil, o nouă ieșire în forță pe versantul cel mai abrupt al vârfului Ineu sau se gândeau la o partidă de rummy cu bucătăresele mai tinerele care-și permiteau să stea până la ore târzii în noapte și care aveau rezerve serioase de țigări, cafea și alte cele... Pentru ei nu conta, practic, nicio alternativă, a rămâne sau a pleca părea la fel de simplu ca și cum nimeni și nimic nu le-ar fi putut impieta visele adolescentine de zi și de noapte.

Mă căzneau să pricep ce-i putea lega pe cei doi, de fapt, cei mai tineri dintre cei mari. Să fi fost solidaritatea adolescentină în fața dădăcelii ad-hoc administrate pe rând, de cei din familie, apoi de ghizii montani, de cei care răspundeau de tabără? Unele dintre ele sunau aiurea pentru ei, atât din cauza educației primite de la părinți, cât și a experienței prin care trecuseră cu brio din viața la oraș. Iată câteva asemenea avertismente șablonarde care-i scoteau din sărite: Nu vă urcați singuri pe stâncile golașe!, Nu beți apă foarte rece!, Nu vă depărtați de grup!, Nu fumați în timp ce urcați!, Nu vă jucați cu focul! ș. a. Să fi fost de vină faptul că cei doi proveneau din sfere total diferite, sau faptul că ei înșiși erau firi la fel de deosebite. Ristean, care era visător până la enervare, în aparență, chiar insolent, deși licean fiind, era cu un cap mai mare decât ceilalți, căruia nu i-ai fi scos un cuvânt în plus chiar dacă s-ar fi despicat muntele, și, pe de altă parte, celălalt, Rențiu, student cu vechime, era de o sobrietate rară, impasibil, aidoma unui adult. Amândoi iubeau sportul, primul încă oscilând între handbal și atletism, cel de-al doilea excelând deja în judo și carate. Pentru ei urcarea cea mai abruptă era o joacă, traseele lor erau nuanțate cu tot felul de adăugiri pe care le parcurgeau pe cont propriu. Singura idee care i-ar fi tentat și pe care n-au avut când s-o facă ar fi fost coborârea forțată, de-a dreptul pe scurtătură, de la înălțimea de 1300 de metri, până la aproape 400 de metri. După cum aflasem mult mai târziu, cei doi tineri nu se lăsaseră impresionați nici de asalturile fetelor de la bucătărie care erau eleve în vacanță, rude ale celor din administrație, nici de nea Ferigă, bucătarul taberei de bază, cel care le vorbise atât de patetic despre viață, exemplificând cu propriu-i destin, dar și cu câte un păhărel de „tărie locală” ținută, n-am priceput de ce, cu mare sfințenie, în frigider.

Mizdrache, alt component al grupului ad-hoc, era economist la o întreprindere prăfuită din orașelul M. de pe malul Dunării, arăta că are o fire veselă, scund de statură, cu un început de chelie pe cinste, fost fotbalist în tinerețe, folositor pentru grup în arbitrarea întâlnirilor sportive între echipele de băieți și fete, uneori chiar între județe. Nu arăta prin înălțime și alură că este atât de pasionat de fotbalul care-i devorase existența, momentan, el părea preocupat de un singur lucru, își revizuiua cu ochii minții bogata adunătură de plante medicinale pe care ar fi dorit să-i fie cât mai completă. Așa că orice clipă de întârziere îl bucura dându-i prilejul să adauge o nouă specie la ierbar sau se gândea cum ar fi fost mai bine să-și catalogheze componentele florei montane în așa fel încât să-i fie ușor de folosit. Cum s-o fi mutat de la pasiunea către fotbal înspre plantele medicinale, n-am reușit să înțeleg, mai ales că, din câte povestise în momentele de euforie din jurul focului, în seara de adio, hobby-ul lui se transferase în direcția contabilizării fondurilor necesare fotbaliștilor din vechea lui echipă și a găsirii soluțiilor salvatoare de supraviețuire în divizia secundă. Această preocupare obsedantă îl făcea să se mândrească la fel de mult ca de o echipă similară marilor cluburi. De fapt, singurul care-l asculta cu sfințenie era însoțitorul său din aceste zile, Buleandră, asistent medical care, din lipsă de activitate, deoarece cazurile deosebite necesitau intervenții urgente de specialitate cu ajutorul salvării întreprinderii miniere din zonă, mai spera ca în ultimele momente să aibă ocazia de a-și dovedi, totuși, priceperea la ceva. Brunet, bine făcut, jovial, el nu prea înțelegea esența grupului, dar căuta în măsura posibilităților să devină util tuturor, asta și ca să nu-și dezamăgească consoarta, ditamai profesoară de nu știu câte limbi mai vechi și mai noi, ba chiar și de una moartă, limbi pe care le strunea de vreo câteva decenii; ca atare, tot ce mișca în jur, pe o arie apreciabilă, trecea prin controlul ochelarilor ei fumurii și severi.

Dintre toți cei care se foiau în așteptarea mașinilor întârziate se detașa singura ființă feminină „la înălțime”, și la propriu, și la figurat. Nu degeaba fusese până nu cu mulți ani în urmă jucătoare de baschet în liga națională, o poreclisem imediat „loli Doi”. Cu toate acestea, trăsăturile feței, aspectul prim, gesturile ei largi nu trădau așa de ușor a fi o sportivă încă în acțiune. Se putea observa, din partea unui fin ana-

list, efortul făcut din partea ei să pară o simplă ființă obișnuită, cu preocupări comune asemenea celorlalți. Cei mai mari în înălțime care puteau să se apropie cât de cât de ea erau doar doi, unul fiind Ristean, cu câțiva centimetri mai puțini, asta și datorită faptului că exersase câțiva ani ca ghid montan. Al doilea s-ar părea a fi chiar propria-mi persoană, deși cu sportul nu mă prea omoram în ultima vreme, fiind dedicat lecturii ca filolog ce eram. Femeia în cauză schița o atitudine severă, adeptă a înviorării totale de dimineață, acest obicei părea lucru neobișnuit pentru noi, cei de-ai locului. Avea o voce mecanică, puțin forțată, încât nu puteai sesiza în ce măsură ceea ce făcea era ceva normal sau impus de capriciile personale ridicate la altitudinea unde ne aflam cu toții. Dacă n-aș fi cunoscut-o personal și îndeaproape cu ocazia escaladării vârfului Ineu, totul ar fi decurs normal, banal chiar. Necunoscuta cu pricina își impusese încă din start ideea logică, de altfel, ca amatorii care nu ar rezista urcușului, să abandoneze din vreme, asta în timp ce se uita fix și zeflemitor la o tipă dezinvoltă, încălțată cu sandale în care piciorul îi juca în voie. Părerile au fost împărțite, oricum, până la urmă, cei în cauză s-au retras de bună voie. Odată grupul constituit, plecarea s-a făcut la îndemnul ei, cât mai devreme, cunoscându-se capriciile vremii pe aceste înălțimi. Personal, nu eram într-o formă fizică bună, mă convinsesem de acest lucru după o primă rundă de urcări, nu puteam da înapoi, ca atare, trebui să dau tribut seriei anterioare ce se lăsase stropită cu lichide dintre cele mai ademenitoare, nu neapărat asta îmi era în intenție, ci trebuia să fiu pe plac celor din grup de parte bărbătească. Așadar, pornisem precaut din tabără cu o oarecare întârziere calculată pentru a-mi impune un ritm adecvat situației. Cei tineri zburdau deja în avans în frunte cu Ristean care cunoștea traseul și ardea de nerăbdare să fie în frunte. La primul asalt mai serios al unui versant destul de abrupt, de fapt, prima probă de foc a traseului, ordinea s-a stabilit astfel: imediat după ghidul cel tânăr, s-a instalat ea, fata fără nume de la malul mării. Urmărind-o din spate, mi-am dat seama că, în ciuda celor ce gândisem despre ea înainte, știa cum să urce destul de lejer, dovadă că era inițiată, și încă destul de bine, în arta urcușului. Curios, mă gândeam când mai avusese timp și pentru așa ceva. Și astfel am aflat povestea vieții ei și anume că, o

primă parte, cea mai bogată în amintiri, și-o petrecuse tot în Ardeal, nu departe de zona noastră...

Dacă cineva mi-ar fi spus cândva că până și trupurile noastre mai puțin tinere, dar încă vii și simțitoare simțeau nevoia unei comunicări aparte, a unui dialog intim iscat din senin, nu l-aș fi crezut, ba chiar l-aș fi luat în derâdere. Iată că este posibil și așa ceva, indiferent de ani, de conjunctură, de mentalități, de locuri, ba chiar de altitudine... Aidoma unor adolescenți întârziati, ele, trupurile, se caută, își transmit mesaje de tatonare, de provocare, pe căi neștiute. Și, când prind momentul, se dezlănțuie fără nicio noimă. Mai întâi se măsoară cu neîncredere unul pe celălalt, care e mai înalt, care e mai bronzat, care are sau nu are burtică; apoi, cu înfrigurare, încep să se inventarieze cu minuțiozitate, centimetru cu centimetru, spre a vedea din ce sunt făcute, dacă ochii sunt la locul lor, dacă gura e la fel ca a celui lalt, dacă nasul e în vânt, cărn sau ascuțit, dacă un braț e mai puternic decât celălalt, dacă... Tatonarea se face cu toate simțurile posibile ce se pot stârni repede sau pe-ndelete, cu efect imediat sau întârziat. Astfel că nu va rămâne niciun loc necercetat, comparat, cartografiat, luat în posesie pe termen scurt sau pe veci. Bucuria acestora că încă sunt plăcute, admirate, sărutate și mângâiate este fără margini. Extazul și euforia lor capătă, pe neașteptate, dimensiuni tinerești; totul se învălmășește în jocul lor concentric, se contopesc, se desfac, se strâng, se ghemuiesc, se întorc pe toate fețele, ca și cum nu s-ar fi văzut niciodată. Ochii, toți patru, reflectă o lumină și-o strălucire magică, armonizări estetice se succed ca-ntr-o paradă de zile mari. Călătorii visate de-atâția ani au loc și dintr-o parte, și din alta, de la talpa piciorului în sus, pe albul imaculat al pielii catifelate de pe coapsa interioară a femininului și până la pieptul păros și viguros al bărbatului pereche, coborând spre mijloc, o mie de drumuri, o mie de variante ocolitoare se întretaie, se întovărășesc, se pierd, se refac, se repetă, se desfac, se-nfundă sau se-mpotmolesc la capăt de linie...

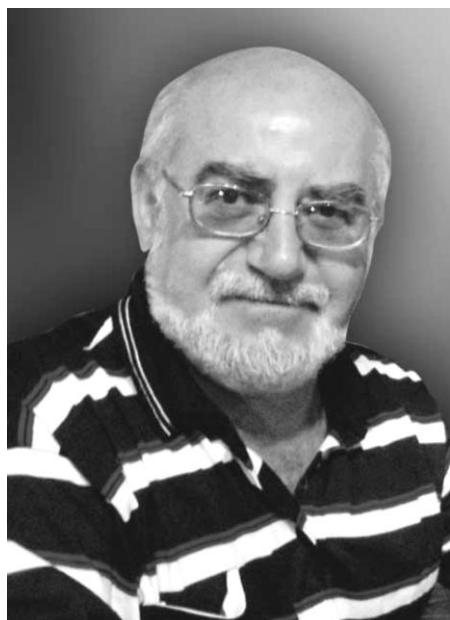
– Hei! Pe unde hoinărești cu amintirile? Nu vezi că suntem pe punctul de-a pleca? La ce te gândeai atât de profund că nu mai percepi nimic din jurul tău? Nici chiar pe mine nu mă mai vezi, deși te-am atins ușor, te-am luat de braț fără să vreau... Să nu-mi spui că... Mi-ai promis ceva, încă de dimineață...

Am tresărit ca ars, până să-mi dau seama unde sunt și ce fac. M-am dezmeticit destul de greu, farmecul și amploarea trăirilor onirice de moment aproape că m-au dat gata...

Apoi toate s-au derulat ca-ntr-un „deja vu”, o îmbrățișare mecanică, scurtă și disperată, un schimb dureros de priviri de la scurtă distanță, amândouă pline de speranțe pe termen lung, o schițare discretă de rămas-bun și, după plecarea precipitată a mașinilor, în jur, s-a instalat o liniște cum numai pe munte o poți găsi. Mai țin minte că am stat pironit locului încă o vreme până când, revenit din visare, am zărit pentru o ultimă oară, dâra alburie de praf lăsată de mașinile ajunse aproape de drumul în serpentine ce cobora în satul aflat la poalele muntelui. N-a mai venit nicio altă vară la fel, peste vale și țară s-a abătut vâzoleala așa-zisei revoluții, ca atare, praf s-a ales de toate. N-am mai revăzut locurile de unde, peste munți și peste văi, vedeam alte țărâmurii mult mai curate și atât de promițătoare, o altă lume lipsită de violențe, de minciună. Nici baschetbalista de ligă n-a mai apărut, se pare că, aflată în iureșul evenimentelor tulburi din capitală, a fost aleasă ca țintă, pentru că enerva prin înălțime, prin îndrăzneala ochilor ei scânteițorii și, mai ales, pentru faptul că se ghicea, chiar și de la distanță, că nu-i era frică de nimeni și de nimic.

Reghina-Leontina Horga / Peisaj cu mesteceni

Dan Norea

Sufletiştii

Angelo-i și Draco-j, fiecare cu un polonic în mână, mestecau alene în cazan.

– O fi de ajuns?

– Pentru câte suflete se nasc azi, ajunge. Ba mai rămâne un pic și pentru mâine.

Le venea rândul ca sufletişti de serviciu o dată la câteva sute de ani. Lui Draco-j, chiar mai rar. Dracii sunt mai numeroși decât Anghelii. Rolul lor era simplu – trebuiau să pregătească ingrediente pentru sufletele ce urmau să se nască în ziua respectivă. Angelo-i puneau un vârf de compasiune, Draco-j un polonic de răutate. Angelo-i turna o linguriță de ambiție, Draco-j vărsa un castron întreg de orgoliu. Și tot așa – talent, toleranță, altruism... lene, ranchiună, nepăsare, invidie, lăcomie... Fiecare ingredient avea o nuanță distinctă, dar, ca o caracteristică generală, cele provenite din Rai erau mult mai deschise la culoare. Inteligența avea un regim aparte. Fiind considerată o calitate și nu un defect, făcea parte din setul angelic, cu o nuanță albastru deschis. Dar, în

scurt timp, toată lumea a constatat că, în combinație cu atributele malefice, le multiplica acestora efectele. Numai că era deja prea târziu pentru a mai schimba ceva. Și cum inteligența, ca și toate celelalte ingrediente angelice, era disponibilă în cantități mici, a devenit aproape inexistentă în combinație cu toleranța sau cu altruismul. De aici proverbe gen „Prost, da' bun”. Cum Dracii aduceau cantități zilnice de câteva ori mai mari decât Angelii, conținutul cazanului era destul de întunecat.

De câteva milenii bune, Raiul era în criză. Inițial, Dumnezeu dotase cele două tabere cu rezerve egale de ingrediente. Dar, la un moment dat, Draco 1, inventatorul bursei, dăduse o lovitură de geniu. Crescând câteva zile în șir cantitățile trimise la cazan, a simulat că vrea să pună mâna pe Atlantida, pe atunci continentul cu populația majoritară pe glob. Angelo 1, nevrând să cedeze controlul unei poziții atât de importante, a supralicitat și, în câțiva ani, populația Atlantidei ajunsese să fie formată din îngeri cu chip de om. Științele și artele atinseseră o dezvoltare fără precedent. Se părea că Pământul își găsisese rasa superioară pentru care fusese creat de Dumnezeu. În acel moment, Draco 1 a scufundat întreg continentul, și, astfel, o bună parte din rezervele Raiului au fost pierdute în apele oceanului pentru totdeauna. În particular, așa au apărut delfinii.

Implicațiile au fost multiple. După cum știți, la trecerea în neființă a unui muritor, sufletul lui trece mai întâi printr-o poartă asemănătoare celor din aeroporturi, unde are loc trierea, în funcție de media atributelor. Operația e supravegheată în mod formal de un Angelo și un Draco, dar cântărirea e atât de exactă, încât, până în prezent, n-a avut loc nicio contestație. Odată ajuns în Rai (sau în Iad), Consiliul Angelic (sau Consiliul Draconic) poate hotărî fie transformarea sufletului într-un Angelo (sau Draco), fie recuperarea ingredientelor în vederea refolosirii lor. Datorită crizei, puține suflete ajung Angeli. Excepție fac muritorii favoriți ai unor consilieri influenți. În schimb, Consiliul Draconic, neavând o nevoie atât de acută de completare a rezervelor, își permite mai des să transforme în Draci sufletele cu rele mari la activ. Așa s-a ajuns ca ladul să domine nu numai financiar, ci și ca schemă de personal.

Angelo-i era conștient de efectele crizei, dar tot ce putea face era să mestece cât mai puțin, cu speranța că în mixtură, fiind neomogenă,

vor apărea și suflete deschise la culoare... Cu o asemenea tactică și cu un polonic de noroc, puteai spera ivirea pe lume, în ziua respectivă, a unui geniu.

Draco-j privea amuzat cum colegul lui simula rotirea polonicului. Și lui îi convenea metoda. Creșteau șansele apariției unor pedofili, hoți de talie internațională, criminali în serie... Ba, cu trei stropi de noroc – inteligență, voință și egocentrism – apariția unui mic dictator era certă. Marii dictatori apăreau rar, suma atributelor obligatorii e mai mare decât cea necesară unui geniu.

În partea de jos a cazanului era o canea, pe unde cădea o cantitate aleatorie de mixtură, la apariția unui nou suflet. Cei doi priveau cu interes fiecare strop picat din canea, după cantitatea și culoarea mixturii puteau estima caracterul sufletului receptor. Destinul lor era strâns legat de al muritorilor născuți în ziua respectivă. Își treceau în CV realizările acestora ca și cum ar fi fost ale lor. Deși acțiunile erau oficial interzise, de multe ori trișau și interveneau în viețile oamenilor. De aici denumirea neoficială de înger păzitor, respectiv, drac împielițat.

Pic! Din canea căzu o plească destul de mare, în care se distingueau ceva inteligență, multă nepăsare și o enormă lăcomie. Draco-j își frecă mâinile, mulțumit. Apăruse pe lume un viitor magnat al finanțelor.

Pic! Angelo-i și Draco-j oftară la unison. Cu un strop atât de mic, omulețul va fi cu siguranță o persoană ștearsă, care nu va lăsa nimic în urmă.

Pic! Pic! Pic!

Piiic! Angelo-i surâse larg, nuanța arămiu deschisă indica un violonist de excepție. Dar Draco-j, vesel, îl înghionti cu putere, arătându-i pe tabel locația sufletului receptor – un trib din Africa de mijloc. Șansele ca sufletul respectiv să bucure inimile a mii de oameni, într-o sală de concert, erau ca și inexistente.

Supărat, Angelo-i răspunse la ghiont cu un brânci energetic, împingându-l pe acesta înspre cazan. Șocul avu efect asupra canelei, din care se scurse o cantitate mare de mixtură închisă la culoare. Angelo-i încremeni, iar Draco-j scoase un răcnet de entuziasm.

Era 20 aprilie 1889. Ziua în care s-a născut Adolf Hitler.

Suflete nepereche

Regula nr. 1 – Orice persoană are un suflet pereche și numai unul.

Regula nr. 2 – Pentru ca două suflete pereche să se recunoască, este necesar și suficient să simtă vibrația la prima atingere.

Regula nr. 3 – Legătura a două suflete pereche este indestructibilă în timp și spațiu.

Într-o dimineață de mai, Andi și Anda s-au trezit, gâdilați de o rază de soare și și-au zâmbit, fâlfâindu-și genele în semn de salut. De multă vreme nu mai aveau nevoie de alte cuvinte...

Andi și Anda nu erau suflete pereche. Nici nu puteau fi, sufletele pereche erau, fără excepție, două persoane de sex opus (teoreticienii fenomenului, buni matematicieni, folosesc sintagma „opuse la sex”), născute în colțuri diferite ale lumii în aceeași secundă.

Andi avea 28 de ani, Anda, 26.

Sufletele pereche seamănă până la identitate din toate punctele de vedere – aspect, caracter, gusturi, obiceiuri. Dacă până în momentul unirii, unul sărea cu parașuta, celălalt cu siguranță practica bungee jumping sau zbura cu parapanta. Dacă unul iubea muzica simfonică, celălalt mergea cu regularitate la operă. Din momentul unirii, sufletele pereche mergeau împreună peste tot.

Andi era un lungan de un metru nouăzeci, Anda era o mignonă de un metru șaizeci. Andi era ordonat până la pedanterie, Anda își lăsa lucrurile peste tot, de multe ori special pentru a-l tachina pe el. Andi era un om activ, căruia îi plăcea să bifeze în agendă toate activitățile propuse, Andei îi plăcea dulcea leneveală care te face să amâni pe a doua zi tot ce se poate amâna.

Sufletele pereche, încă de la pubertate, devin căutători. Încep să atingă toate persoanele de sex opus, în toate ocaziile ivite, având uneori, în caz de eșec, diverse relații pasagere. În ultimă instanță, căutătorii recurg la internet și stabilesc întâliri. Confirmarea că s-au găsit o dată prima atingere – ambii parteneri simt un fel de șoc electric, un cutremur total, care nu lasă inertă nicio celulă a corpului. Ulterior, atingerile nu mai au același efect, cu o singură excepție, orgasmul. Sufletele pereche au toată viața orgasm simultan, infinit mai intens decât cu orica-

re din partenerii anteriori. Virginitatea este exclusă în momentul unirii a două suflete pereche. Teoreticienii, părinții, prietenii, toți recomandă sexul cu terți, pe întreaga perioadă dintre pubertate și unire, tocmai pentru a putea face mai târziu comparație. Metoda garantează fidelitatea cuplului, nimeni nu își înșală sufletul pereche, datorită certitudinii că nu va găsi pe nimeni la fel de potrivit la suflet, minte sau trup. Uzual, simbolul fidelității a două suflete pereche, atât în literatură, cât și în viața de toate zilele, sunt coarneau. Când un băiat abordat de o căutătoare vrea să-i comunice că și-a găsit deja sufletul pereche, își duce două degete la frunte, pentru a simula cornițele.

Andi și Anda nu își căutaseră niciodată sufletele pereche. Nu refuzau ideea, nici nu puteau de altfel, doar o amâneau. Teoria sufletelor pereche se preda în școală, era imperios necesar ca tinerii să o cunoască înainte de a ajunge la pubertate. În clasele mici se începea cu o legendă. „Când Mama Natură a creat perechea primordială de gorile, femela a privit masculul și a atins, plină de curiozitate, organul care făcea diferența dintre ei. Au simțit amândoi vibrația atât de intens, încât le-a căzut părul, li s-a intensificat activitatea neurală și au devenit astfel primele suflete pereche, Ada și Ev. Având perechi de gemeni, văzând că vibrația apare doar între persoane născute simultan și e valabilă toată viața, Ev a cioplit pe niște plăcuțe cele trei reguli de aur ale omenirii.”

În clasele mai mari, se preda teoria completă a sufletelor pereche, cu justificări matematice, istorice și sociologice, cu exemple care să-i convingă pe copii, odată pentru totdeauna, că cele trei reguli sunt infailibile. Era redat cazul unui prinț numit Pygmalion care, mergând la un bar, a simțit vibrația, atingând o animatoare. Revoltat de idee, a plecat la palat și a început căutarea, fiind convins că își va găsi un alt suflet pereche mai potrivit ca poziție socială. A convocat la palat toate prințesele încă neunite, apoi toate fiicele de nobili – fără rezultat. Nu simțea nicio vibrație, cât de mică, nici în trup, în momentul sexului, nici în suflet, în timpul discuțiilor. În final, s-a întors la Galateea – așa o cheama pe animatoare – și a constatat că, după o scurtă perioadă de modelare, se potriveau într-un tot.

Un alt caz prezentat în manuale era cel al prințesei care și-a găsit ca suflet pereche instructorul de fitness. Astăzi se găsesc pe tron urmașii urmașilor acelei prințese.

Andi și Anda se cunoscuseră înainte de pubertate, erau vecini de cartier. Ce i-a atras inițial era asemănarea numelor. După care au constatat că era singurul lucru la care se potriveau. Totuși, se simțeau bine împreună și erau nedespărțiți. Odată ajunși la pubertate, conform recomandărilor, au făcut sex, mai mult într-o doară. Spre surpriza lor, acesta era al doilea lucru la care se potriveau. Cum Anda amâna tot ce se putea, l-a convins și pe Andi să amâne căutarea. În stilul său pedant, Andi nu considera acest lucru o amânare, pentru că nu apucase să treacă în agendă căutarea. Au trecut anii, s-au mutat împreună („temporar”, susțineau amândoi în fața prietenilor) și a mai apărut un lucru la care se potriveau: nu puteau suferi internetul.

– Nu vă gândiți că perechile voastre suferă, în cine știe ce colț al lumii?

– Dacă noi nu suferim, ei de ce să sufere? Oricum, nu intenționăm să stăm mult împreună, mai copilărim un pic și începem căutarea.

Într-o dimineață de mai, Andi și Anda s-au trezit, gâdilați de o rază de soare și și-au zâmbit, fâlfâindu-și genele în semn de salut. De multă vreme nu mai aveau nevoie de alte cuvinte. Andi, auzind zgomotul ziarului care cădea în hol prin fanta ușii de la intrare, s-a dat jos din pat, așa dezbrăcat cum era, a ridicat de jos ziarul și a mers la bucătărie, unde a început să-l citească, în timp ce cafeaua fierbea.

– O, Mamă! exclamă el, citind în ziar despre cazul unui avion care se prăbușise, soldat cu câteva zeci de victime. Sper că nu erau în el decât suflete pereche.

Aceasta era marea problemă a sufletelor pereche. Că, după o viață lungă trăită împreună, se stingeau la scurt timp unul după celălalt, la adânci bătrânețe, era perfect normal. Problema erau morțile premature. Boli nu existau, iar accidentele erau mortale numai în cazul distrugerii complete a creierului. Dacă, totuși, în urma unui accident mortal, un partener rămânea fără sufletul pereche după unire, era o mare dramă. Dar cu adevărat tragic era cazul invers, al morții înainte de unire, pentru că partenerul rămas nu avea să simtă niciodată vibrația.

Anda apăru și ea în bucătărie, dezbrăcată, unduindu-se lenevos ca o pisică.

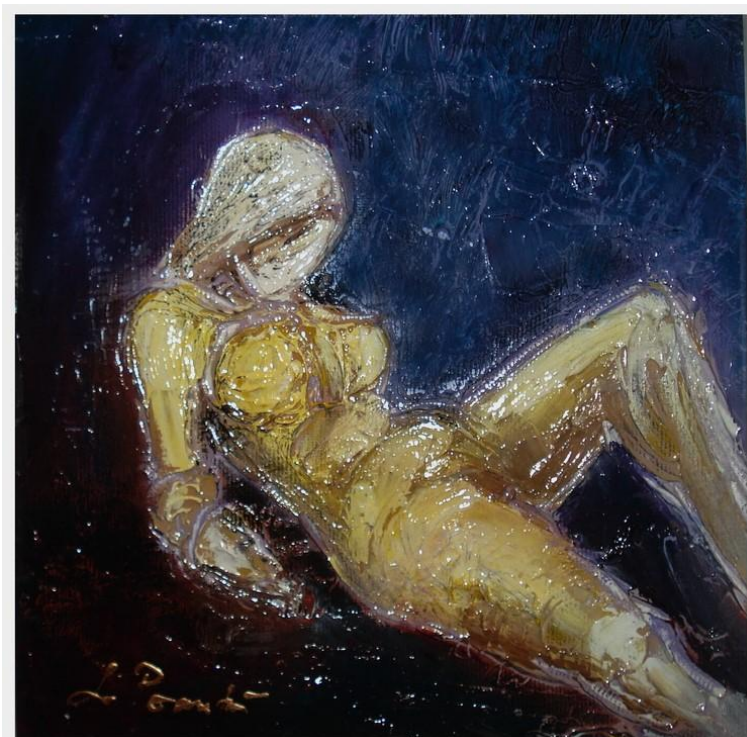
– Hai înapoi în pat, azi e duminică!

Și pentru a fi mai convingătoare, dădu să-l apuce pe Andi de organul diferență. În momentul atingerii simțiră amândoi un fel de șoc electric, un cutremur total, care-i lăsă înmărmuriți, cu atât mai mult cu cât nu credeau să simtă vreodată... vibrația.

Undeva, jos și sus în același timp, Mama Natură oftă și apoi zâmbi:

– Nimic nu e etern pe lume, nici măcar eu. Trebuie să găsesc un cioplitor în piatră. Pe unde or mai fi tăblițele alea?

Regula nr. 4 – Dacă două persoane se iubesc suficient de mult, devin suflete pereche.

Laura Poantă / Singurătate

Olimpiu
Nușfelean

la-mă cu tine!

Stătea pe marginea patului și îi ștergea sudoarea de pe față cu un prosop curat. Uneori îi umezea buzele cu ceai de mușețel, iar când el îi spunea că e prea cald sub pătura cu care era învelit, îl ștergea sub brațe și pe piept cu un prosop foarte moale. Din ce în ce mai des, el spunea că nu suportă prosopul, că e prea aspru, iar ea știa că nu e așa, că pielea lui, înfierbîntată de febră, devenea din ce în ce mai sensibilă.

– la-mă cu tine! o îndemna el.

– Mă descurc. Mă descurc singură.

– Cum să te descurci, biata de tine? Cum să te descurci?

– Lasă, nu te gîndi la asta. Mă descurc eu cu munca. Se trezea cu noaptea în cap, dădea mîncare vacilor – două vaci de lapte și un vițel –, porcilor, făcea curat în grajd și în coteț, căuta găinile de ouă, ducea laptele la centrul de colectare, mergea la prășit, făcea fîn...

– Ia-mă cu tine! insista el.

– Ai muncit destul, spunea ea. Acum, pînă te faci bine, îți țin eu locul la toate.

Își privea, ea, mîinile crăpate de atîta muncă. Le ungea cu alifie, dar era în zadar.

– Ia-mă cu tine!

– Trebuie să te odihnești și să te faci bine.

– Nu mă fac bine. Ia-mă cu tine așa cum sînt.

– Cum să nu te faci bine? Ai auzit ce-a spus doctorul!

Pregătea mîncarea și alerga la dispensarul medical s-o aducă pe asistentă pentru injecție. De trei ori pe zi, cu mașina. Printre celelalte treburi.

– Dacă nu mă iei acum..., cînd n-o să mai fiu o să mă iei cu tine?

Ea își întoarse fața. O podideau lacrimile. Ce întrebare! își zise în gînd. Ce întrebare! Spusă mereu. Cum să-l ia cu ea toată ziua? La prășit sau la fîn mai uita de suferința lui, mai prindea un mic elan, ca să-i poată purta de grijă atunci cînd se afla lîngă el. Inima ei nu mai știa cum să mai bată. Îndemnul lui o apăsa mai greu decît gîndul că suferința lui nu are vindecare.

Omul din lună

Era trecut bine de miezul nopții și luna, ca un talger de aur, se făcea tot mai mare. Era enormă, nefiresc de strălucitoare, dar cercul ei creștea mereu. Și, crescînd, după o vreme se lăsa tot mai aproape de pămînt, în capătul dinspre răsărit al dealului, dincolo de pădure, acolo unde copacii se împutîneau și începea pășunea comunală. Dealul semăna cu spinarea unui pește enorm și luna poposea spre coada lui, înaintea de înotătoare, după care urma un delușor presărat cu cîțiva pomi rămași acolo de pe vremea colectivizării.

Cercul lunii era mai înalt decît un stat de om, mult mai înalt, poate cît o piramidă umană de la circ, cu trei etaje... Și poate mai mare...

Luna atinse pămîntul, de fapt creasta dealului, unde începea pășunea, pe care, desigur, la ora asta nu era nicio cireadă de vaci, parcă

se așeză temeinic sprijinită de ultimii copaci ai pădurii și se opri din creștere. Și tot atunci se deschise, ca o poartă mare, și din ea apărură un om cu o bicicletă. Începu să coboare dealul și să vină spre Liviu Partene, mergînd pe lîngă bicicletă. Cobora dealul pe o cărare numai de el știută, fără să urmeze cărarea ce ducea la pădure și nici drumul de deal, pe care sătenii își aduceau lemnele pentru foc. Trecu și de pensiunea *La cruce*, fără să ia în seamă că acolo niște șoferi de TIR continuau să mănînce, opriți pentru cîteva ceasuri din cursă. Și Liviu Partene privea uimit cum omul din lună vine și tot vine spre el, îmbrăcat în niște pantaloni oboșiți, încălțat cu niște sandale scîlciate, fără ciorapi, cu bustul gol, ținînd bicicleta de ghidon și împingînd-o fără efort prin iarba umedă și printre buruienile înalte crescute pe răzoarele dealului, fără să urce în șa. Părea că avea un țel al lui, cobora spre Liviu Partene, dar nu acesta îi era țelul, și nu părea să-i pese deloc de curiozitatea omului ieșit din crîșma pensiunii să ia o gură de aer.

Liviu Partene era treaz acum – în curtea pensiunii sau în pat? –, știa că-i trecut bine de miezul nopții, doar atunci a băut o cană de apă și s-a uitat la ceas. Numai că, și după ce se trezi el, omul cu bicicleta continua să vină spre el și el nu mai știa ce să creadă. Îi trecea prin gînd că luna ar fi putut să fie un OZN, dar rațiunea îi spunea că extraterestrii n-ar avea niciun motiv să trimită pe pămînt un om cu bicicleta... Dar nici un vis nu putea fi, pentru că din vis se trezise de ceva vreme...

Cercul

Într-o zi obișnuită de vară, Dumnezeu și Sfîntul Petru se jucau pe drum, ca de obicei, cu cercul. Aveau aerul a doi copii, pe care nu-i interesa absolut deloc tot ce se întîmplă în jur. La un moment dat, profitînd de faptul că Atotputernicul ignora relațiile ierarhice, Sfîntul Petru dădu un avînt mai tare cercului, iar acesta porni în iureș pe drum, trecu peste un șanț și se pierdu în depărtare, printre pomi și ierburi. Și printre niște case... Porniră alene în căutarea lui, dar, brusc, undeva departe, se auzi o bubuitură puternică. Pe una dintre cele mai înalte creste ale muntelui din stînga se ridică o coloană de fum înfricoșătoare. Să fie un vulcan, un experiment nuclear scăpat de sub control sau un OZN izbit de

pămînt? Fără ca Sfîntul Petru să mai consulte mobilul, pe care avea pusă agenda evenimentelor în curs, cei doi porniră spre munte, lăsînd cercul în plata omului făcut cîndva din tină.

În vremea aceasta, Mărin Marțafete, un om al certurilor interminabile de la cîrciumă, se trezi din somnul său venit spre zori, care îl doborî în iarba necosită din jurul panoului de incendiu, acolo unde cîrciumarul ținea de formă o secure, o lopată și o mătură, cu ajutorul cărora spunea că poate combate incendiile. Pe Mărin Marțafete îl trezi desigur zgomotul exploziei, un zgomot auzit de altfel doar ca să-l trezească și nimic mai mult. Se frecă la ochi, încercînd să-și dea seama dacă îi e foame sau îi e sete, că altceva nu avea de făcut. Hainele îi erau încă ude de la roua dimineții și nimeni nu-l băga în seamă. Și nici nu era cine să-l vadă cum doarme uitat de lume.

Cu privirea încețoșată – nu era treaz de tot – văzu cercul uitat de Domnul la cîțiva metri de el. Parcă pîlpîia în iarba în care dormise și Mărin, sub o tufă de liliac înflorit, gata să-și piardă strălucirea și să devină o biată roată ruginită dusă de cineva la fier vechi. Intra în obișnuința lumii de aici ca orice lucru uitat de Cei Neașteptați din întîmplare pe pămînt să devină repede un lucru oarecare, ce nu mai interesa pe nimeni, bun doar de valorificat la second-hand.

Aproape somnambul, Mărin Marțafete ridică cercul din iarbă. Era cam cît o roată de bicicletă, dar, așa aburit cum era el, Mărin își zise că nu era un cerc oarecare. Să-l dea cîrciumarului, ca să-l mai ierte de datorii, să-l dea copiilor, care strigau după el „Cinci pahare! Cinci pahare!”?... De ce cinci? Poate pentru că se lăuda că poate bea cinci pahare de vodcă unul după altul. Bărbații, la crîșmă, puneau mîna de la mîna și-i ofereau băutura, după care Mărin se lua la harță cu cine nici nu gîndeai. Cu primarul, cu șeful de post, cu președinții veniți de la oraș...

Era un soare amestecat cu nori, nori albi, bucălați, mîngîiați de razele soarelui. Privind cercul, a cărui strălucire parcă revenea și-i limpezea privirile lui Mărin, acesta văzu cum coboară, chiar lîngă el, o scară lungă, din fuior bine împletit, care urca hăt sus, agățată de buza unui nor alb. Mărin Marțafete se prinse de ea și începu să urce, fără să-l încerce cel mai mic fior de teamă. Urcă și urcă, ținînd strîns cercul în mîna, apoi se aburcă în nor, intră pe o alee străjuită de smochini înfloriți, parcă mai frumoși decît liliacul de lîngă cîrciumă, și porni înainte,

pe unde îl duceau picioarele. Nimeni nu văzuse cum urcase el într-un nor luminat, ca să-i povestească pățania, el nu se mai întoarse niciodată pe pământ, ca să spună pe unde a umblat, iar Sfântul Petru, prins cu explozia de pe munte, nu-și mai consultă nici el mobilul, ca să vadă dacă întâmplarea cu Mărin Marțafete era trecută în agenda zilei și care i-ar putea fi acestuia soarta.

Pîinea de dimineață

Punctul de distribuire a pîinii se află exact peste drum de Palat, sau, mă rog, de Casa Împăratului sau cum i s-ar mai putea spune. În fiecare dimineață, la prăvălia Palatului se aduce pîine aburindă, descărcată dintr-un TIR enorm, care abia manevrează în parcare destinată unității comerciale.

*

În vreme ce pîinea este descărcată de hamalii harnici, copiii Împăratului Roșu își lipesc năsurile îndrăznețe de geamul înalt al odăii lor și privesc somnoroși cum Păsări-Lățî-Lungilă păzește intrarea de serviciu a prăvăliei, ca să nu intre nimeni, nici măcar vreun biet Făt-Frumos de cartier, unde mai pui săracii orfelinatelor, timp în care Flămînzilă înfulecă pîinile una peste alta, pe nerăsuflăte, iar Setilă uscă flacoanele cu suc de portocale sau de kiwi ale tarabei din fața cofetăriei alăturate.

Privind curioși, copiii Împăratului Roșu își amintesc moment cu moment povestea lui Harap-Alb, cu care au fost adormiți, astfel că, la lecția de literatură, începută încă din grădiniță, iau întotdeauna cele mai multe buline laudative. Pe lângă problemele de literatură și de știință, Împăratul Roșu mai rezolvă, prin experiența didactică a pîinii, și cîteva teme de etică și de disciplină. Astfel, el a dat dispoziție ca pîinea să fie adusă în fiecare dimineață cu cîteva minute mai repede decît în dimineața precedentă, așa încît își obișnuiește pruncii cu trezitul din ce în ce mai devreme, fără să-i mai dăscălească sau să le aplice un băț peste șezut.

Cartierul este împînzit cu ostași strașnici, în civil, echipați cu pistoale-mitralieră și cu stații radio, încît nici Flămînzilă, nici Setilă, cu atît

mai puțin Păsări-Lăți-Lungilă – care ar putea risca o anumită libertate de mișcare – n-au cum s-o ia la sănătoasa, iar Împăratul Roșu să rămână descoperit și să nu mai aibă ce divertisment didactic să le ofere prințisorilor și prințisoarelor... la trezitul zilei. Iar când cei doi dau gata rafturile prăvăliilor, Gerilă sloboade o bură groasă peste copaci și așază un polei bine ceruit pe trotuare, încît caraghioșii de orășeni – grăbiți să-și cumpere pâinea de dimineață înainte de a-și trimite școlarii la școală și de a pleca la locurile de muncă asigurate cu generozitate de Împăratul Roșu – alunecă cu grămada, scrîntindu-și gleznelor sau frîngîndu-și brațele, spre hazul pruncilor rămași încă în cămășuțele de noapte în odaia bine încălzită a Palatului.

*

Umiliți, orășenii, tineri sau bătrîni, se ridică de jos cu greu, își scutură hainele, se mai sprijină unul de altul, mai cheamă o Ambulanță, dacă o găsesc disponibilă, și-o pornesc înapoi spre casă sau spre spital, cu sacoșele goale, desigur, privind la rafturile în care fluieră deodată vîntul sau la Păsări-Lăți-Lungilă, Flămînzilă, Setilă și Gerilă, care, neputînd scăpa de sub supraveghere, fac și ei ce scrie partidul la porunca Împăratului Roșu.

Orășenii privesc descumpăniți înapoi, întrebîndu-se fără să-și poată da un răspuns: trăiesc un basm schimbat sau nu se mai pot trezi dintr-un vis urît?

În ploaie, spunînd poezii

Irène L. purta o jachetă de un roșu intens, care da bine cu cizmulile negre cu toc jos, încălțate la acest sfîrșit de toamnă ploioasă. Ploaua desigur, dar Irène L., în graba pricinuită de întîrzierea la ore, uită să-și ia umbrela. Jacheta ei roșie se asorta nu atît cu cizmulile negre, cît cu aerul ei copilăresc, cu părul răvășit de vînt peste fața senină, care-i ascundea vîrsta.

Mergea pe jos, ignorînd ploaia, și profita de timpul drumului ca să-și pună în ordine lecția de imaginație pe care urma îndată să o realizeze cu grupa de creație de la clasele mici.

Cum să le demonstreze elevilor de opt sau zece ani cât de importantă este imaginația? Dar, mai ales, cum să-și demonstreze sieși, dincolo de teoriile cărților de specialitate pe care le studiase? Ce rezultat ar avea oare un efort absolut de imaginație?

Luînd ploaia foarte în serios, își închipui o umbrelă imaginară care o apără de intemperie. Trecea grăbită prin ploaie și-și imagina forma umbrelei, textura, culoarea, tija pe care era fixată structura umbrelei, stropii prelinși peste marginea clopotului de mătase. Și chemă din memorie poezii care elogiau umbrela și ploaia, cadre din filmele văzute, simțind cum în inima ei crește sentimentul că are deasupra capului o umbrelă adevărată, pe care o manevra cu propriile mâini, ținînd-o înălțată. Și observă deodată că ploaia nu-i mai udă părul, nici jacheta colorată într-un roșu intens. Deasupra capului ei plutea o umbrelă, cât se poate de reală, avînd în vedere efectele prezenței acesteia. Fără să se îndoiască de rezultatul exercițiului ei, Irène L. repetă totul în sala atelierului de creație, cu cei opt sau nouă copii din grupă. Copiii o luară în serios. Și reușiră. Ieșiră afară din sala de clasă, în curtea școlii și apoi pe străzile orașului și, apărați de umbrelele lor imaginare, însoțiți de profesoara lor, se jucau prin ploaie spunînd poezii!

Din volumul *Ultima zi a Peștișorului de aur*,
Editura Charmides, 2021

Melania Cuc / Ploaie de vară

Veronica
Oșorheian

Cățelul pământului

Ați văzut un cățel al pământului? Eu n-am văzut. Dar l-am auzit! Atunci, în copilărie, când, în vremea amiezii, animalele noastre se odihneau la umbră. Erau niște veri dogoritoare, și, la amiază, sătui, cosașii se odihneau vreme de un ceas. Se odihneau pentru că iarba se taie mai ușor când e rourată și cosașii începeau lucrul când se făcea ziuă, împodobind dealurile cu brazde ca niște spinări verzi. Când se ridica roua, împreună cu alți frați împrăștiam brazdele, acoperind câmpul cu pologul stropit cu lacrimile florilor. Lacrimi pe care le sorbeau razele soarelui, pentru a preschimba iarba înmiresmată în fânul cel de trebuință pe timp de iarnă. După răstimpul acela, de la amiază, pologul era înturnat, pentru a grăbi uscarea și pentru a păstra bunătatea fânului, iar, la apusul soarelui, fânul se clădea în clăi.

În ziua aceea, când am auzit cățelul pământului, abia terminasem de prânzit. Locul de odihnă era pregătit în podul cu fân proaspăt. În grabă, ușori și puși pe șotii, am urcat scara, în urma cosașilor. Am fi vrut să ne jucăm de-a mijoarca, dar tata ne-a poruncit:

– Gata, treceți la somn! Dacă nu vă gădilă somnul, închideți ochii și ascultați cățelul pământului!

Am închis ochii. Pe drumul de lângă casă, cineva urca dealul, stârnindu-l pe Moroș care se odihnea la umbra fagului celui scorburos. Mama a ieșit afară și l-a potolit, aruncând câinelui bucata de mămăligă rămasă de la prânz. Clămpănindu-și fălcile, mi-l închipuiam pe Moroș dând din coadă, în semn de mulțumire.

– Ham!, ham!, ham!... răsună, în mintea mea, un lătrat tot mai îndepărtat și mai potolit. După o vreme, parcă nu mai era lătrat, ci vorbă omenească. Abia șoptit, îmi părea că aud un grai nemaiauzit.

– Copilă visătoare, în vreme ce adormi, am să-ți spun o poveste. O poveste despre casa asta, a străbunilor tăi. Povestea este așa: Cândva, la capătul locului vostru, era o stâncă uriașă. Un trăsnet, venit din senin, a lovit stâncă și a despica-o în bucăți șlefuite. Era toamnă. Ploi reci au spălat piatra aceea alburie, apoi au început ninsorile bogate, clădind peste grămada de pietre un palat alb și pufos pentru vietăți ale pământului. Palatul n-a fost locuit de prea multe vietăți. Cele mai multe și-au făcut culcușuri calde, căptușite cu frunze uscate, culcușuri pe care le făceau și străbunii lor. Când se iți primăvara, pietrele acelea s-au adunat la sfat, mărturisindu-și plictiseala și zădărnicia. Au hotărât că trebuie să facă ceva, să fie mai aproape de oameni, să audă glasuri de copii, să audă cum rumează animalele, cum nechează caii, cum cotcodăcesc găinile, cum behăie oile, chemându-și mieii. Vor și ele, pietrele, să simtă viața. Ca să-și împlinească această dorință, pietrele au hotărât să se așeze fundație pentru o casă. Uitându-se către răsărit, o piatră mai colțuroasă văzu un tăpșan în vecinătatea unui pâlc de fagi.

– Acolo vom fi de folos și vom avea ce ne dorim – glăsui piatra cea colțuroasă. Luăm pieptiș dealul și ne așezăm temelie pentru o casă de câmp. Cineva se va bucura de isprava noastră.

– Și eu cred că ar putea să se bucure cineva – interveni o piatră șlefuită. Dar vom fi în stare?

– Ei, câte lucruri par imposibil de realizat și, în cele din urmă, apare un mod de rezolvare. Important e să încerci și să stăruiești în ceea ce îți propui. Ne sprijinim una de alta, ne îndemnăm una pe alta și trebuie să izbutim!

Și a început epopeea. În vreo două săptămâni de trudă, cât pe pământ, cât prin pământ, pietrele s-au așezat temelie.

Vântul care adia prin cetina brazilor a dus veste despre isprava pietrelor. Le-a mai spus brazilor că pietrele ar vrea să se înfrățescă cu lemnul, poftindu-i, ca buni vecini ce se știau, să li se alătore la ridicarea acestui adăpost. Și unde n-a început pădurea să danseze, împreună cu vântul cel vestitor, și să facă planuri, unele mai îndrăznețe decât altele. Planuri pe care numai copiii le pot înțelege și le pot împlini, în visurile lor. Câțiva brazi și-au propus să ajungă bărne trainice, alții au vrut să ajungă scânduri late și de nădejde, câțiva, cu rezonanță de vioară, au dorit să ajungă dranițe pentru acoperiș, căci numai prin dranița asta se poate îngâna șuierul vântului cu cântecul rândunelelor întoarse la cuiburile lor rânduite sub streășina casei.

În gândul brazilor, dezrădăcinarea părea lucrul cel mai greu. Dar cum, în lumea asta, nimic nu este lăsat la voia întâmplării, pe drumeagul care tăia pădurea în două, urcau agale doi tăietori de lemne, împovărați cu drujbe tăioase și nemiloase.

– Vrem jos, vrem jos, adia un cântec monoton în cetina brazilor care sărutau cerul plumburiu. Tăietorii urcau nepăsători. Cine știe unde erau duși cu gândul? Dar cântecul acela monoton stăruia: vrem jos, vrem jos, vrem jos...

Pe o creangă ce se balansa, un cocoș de munte și-a umflat penajul, și-a deschis penele cozii într-un evantai lucios, scoțând sunete specifice împerecherii. Sunete care se aud rar, dar care, de data asta, parcă au venit anume să atragă atenția tăietorilor de lemne. Cocoșul, dansând să impresioneze o femelă pe care a pus ochii, mai balansă de câteva ori creanga, apoi zbură peste pădure. Tăietorii au început să cerceteze bradul doar, doar vor zări femela. N-au zărit-o, dar au descoperit că trunchiul bradului avea marcajul făcut de pădurar. Marcaj care apărea și pe trunchiurile brazilor din vecinătate. Și s-au pus tăietorii pe treabă, până către asfințitul soarelui, când, după ce au curățat crengile cu cetina care îngâna cântecul cel monoton, au dispărut pe unde au venit.

Brazii doborâți aveau o noapte de odihnă, înainte de marea lor trudă. În zorii zilei, târâș-grăpiș, trunchiurile brazilor au urcat dealul și s-au clădit peste pietrele așezate temelie pentru locaș.

La fel ca vara asta, și vara aceea a fost una dogoritoare – mai șoptise graiul acela nemaiauzit. În stare să usuce lemnul cioplit de meșteri, după trebuințe, pentru a fi clădită casa asta în care voi vă adăpostiți, vă ajutați părinții și ascultați povești de tot felul.

– Haideți, copilașii tatii, e vremea să întoarcem pologul! Haideți, frumoșilor, că ați mai crescut cu un lat de palmă!

Login Berende / Familia creștină

Iulian Patca

Peisaj cu sălcii, toamna

Era o după-amiază molcomă de început de septembrie. Soarele își cernea discret razele oboșite printre crengile arborilor, de unde, la cea mai mică pală de vânt, ploua în rafale cu bănuți de frasin. Bărbatul se opri o clipă, orientându-se după străduțele care coborau către râu. Acolo, sub umbrarul unor sălcii pletoase, se afla terasa unde nu mai fusese de foarte mulți ani.

S-au reîntâlnit în aceeași dimineață, din pură întâmplare, într-o librărie. Ca de obicei, nu vedea în jurul lui decât cărți, însă cineva de lângă el tocmai spusese: „Domnule, credeți că merită să cumpăr această carte?” Expertul din el a tresărit și s-a întors brusc. Era ea, fără îndoială. Își simți dintr-odată trezit cu brutalitate un sentiment pe care îl credea adormit pentru totdeauna. Vocea, parola și chiar ochii aceia erau tot acolo, vii, în inima sa. „Hei, dumbrăvi de vise și castani!” își aminti el un vers al vârstei romantice. Anii care au trecut au estompat unele amintiri din tinerețe, dar erau detalii asupra cărora nu se putea înșela. Rămăseseră muți de uimire, privindu-se unul pe altul, într-o

scenă pe care o poți găsi doar în cărți. Apoi, după ce au trecut clipele lungi de tăcere, în care a fost îndeajuns dialogul privirilor, ea îi spuse repede și nesigur, parcă temându-se de umilința unui refuz: „Dacă vrei, ne putem vedea azi în același loc și la aceeași oră”, iar el acceptă repede cu o înclinare a capului, surprins și dezarmat parcă de lipsa lui totală de inițiativă.

„În același loc și la aceeași oră”, repeta el în gând, coborând prin pasajul strâmt către râu. Trecu pe lângă localul „Intim” cu intrarea direct din stradă, „Only for women”, cum scria în vitrină. La capătul străzii, cumpără un mic buchet de flori de câmp, trecu râul pe puntea suspendată și ajunse „în același loc” ceva mai devreme decât la ora stabilită cândva, prin obișnuință.

Terasa era tot acolo unde o știa el, curată și aproape pustie la ora aceea a după-amiezii. Nimic n-o schimbbase, nici trecerea anilor, nici migrația firească a personalului, nici măcar agresiunea sfidătoare a firmelor apărute în vecinătate. Peste apa râului, chiar la capătul punții, se puteau vedea două înscrisuri țipătoare: „Tai Pan” și „Night Club”, iar în dreapta o altă firmă luminoasă anunța că acolo e „Km 0”. „Deci Orientul și Occidentul sunt aici, dar oare unde-i nordul?” își spuse el profesional, gândindu-se amuzat la kilometrul zero ca la un loc de plecare și de întoarcere, punct obligatoriu de trecere... spre ce? și dinspre unde? Ridică nepăsător din umeri. Odinioară, aici era lumea elevilor și a studenților plictisiți de cursuri, o oază de liniște a adolescenței. Acum, doar două perechi de tineri se țineau de mână și chicoteau cu veselie reținută. „Totuși, unele lucruri nu se schimbă”, reflectă el, îndreptându-se spre măsuța lor, care era exact în același loc ca altădată, liberă, izolată și adumbrită de sălcii...

Bărbatul se așeză la masă, cu spatele la râu. Rămăsese câteva clipe gânditor. Voia s-o vadă venind încă de departe, anticipându-i gesturile, legănarea grațioasă a umerilor, bucla rebelă conturându-i obrazul... ar fi vrut s-o întâmpine ca pe vremuri. Cu o eleganță regizată, cu gestul acela teatral de supunere care o tulbura deseori, dar se reținu. „Să nu cad în ridicol”, gândi el chiar în momentul în care ea apăru.

Avea părul lung, castaniu, prins într-o eșarfă cu motive florale. Pe sub pardesiul descheiat, cu dungă discrete, verticale, purta o bluză albă, puțin decoltată, și o fustă bleu, lungă și largă. În poșeta de pe

umărul stâng ar fi încăput o vrabie. Un medalion auriu, plat, ce găzduia, probabil, fie un ceas, fie o fotografie, se legăna ușor în ritmul mersului. Avea eleganța femeii ajunse la maturitate. O văzu venind hotărâtă spre el și se ridică s-o întâmpine.

Femeia îi întinse mâna, fără să spună un cuvânt. Își ascundea cu greu tulburarea. Bărbatul o ajută să-și scoată pardesiul, pe care-l pu-se neglijent peste scaun. Ea se așează, în timp ce el făcu același lucru, în partea opusă.

– Iartă-mă, se auzi el, mai mult pentru a spune ceva. Pe vremuri aveam scaunele alăturate.

– Nu-i nimic, spuse ea, neslăbindu-l din ochi.

De fapt, și el o privea cu uimire. Vasăzică, aceștia erau ochii în care s-a oglindit cândva și s-a pierdut cu totul... Ochi mari, albaștri, frumoși, în care însă nu mai regăsea veselia și exuberanța de altădată. O clipă i se păru că vede în ei puțină tristețe și resemnare.

– Ce întâmplare, zise ea, încercând să zâmbescă, cu tonul din zilele lor bune. Ce întâmplare să ne întâlnim după... o, Doamne,... după douăzeci și unu de ani!

– Așa e, fu el de acord. La frecvența asta, data viitoare, dacă va mai exista așa ceva, vom fi bătrâni... Surâsul lui ironic era ca un rictus.

– Bătrâni! oftă ea, visătoare, ocolindu-i privirea.

Un timp, tăcerea se prelungi dureros, chiar și după ce fata aduse-se tava și ceștile cu cafea. El continua să o privească cu insistență.

– Ce faci, îl întrebă ea deodată, ești cercetător?

– O, nu, din păcate. Sunt numai cercetaș. Un cercetaș în uniformă, zâmbi el. Adevărul e că îmi place să văd și să constat: peste tine nu trece timpul.

– Oh, lasă-mă, roși ea, prefăcându-se jenată, n-ai auzit de implantul cu collagen?

– Ia să vedem, zise el, încercând să-și pună ochelarii.

– Nu, îl opri ea cu un gest ferm. Fără aparate ajutătoare!

Surâse. Și ea voise să spună despre el același lucru, dar se oprise la timp: tâmplele bărbatului erau ninse.

– Trebuie să-ți spun că am ezitat mult dacă să vin sau nu la întâlnire. Sunt doar în trecere. Însă mi-am dat seama că aș fi regretat prea mult dacă n-aș fi făcut-o, nu crezi?

– Cred că ai făcut bine. Trebuie să știi cât de bucuroși sunt. Nu cred că-i rău să ne întoarcem uneori în trecut. În fond nu e altceva decât o revedere târzie între doi prieteni. O prietenie curată, nu-i așa?

– Desigur, admise ea. Ai copii?

– Da. Două fete. Gemene. Dar tu?

– Am un băiat, în pragul bacalaureatului.

– Minunat, zise el privind-o în ochi și luându-i mâna. Ea se lăsă supusă acestui gest tandru. Copiii sunt întâmplările noastre cele mai bune. Apropo, ești fericită?

– Cine știe? spuse ea încet, după o clipă de ezitare. În viață sunt doar momente de fericire. Restul e zbatere... prea multe probleme, făcu ea un gest, de parcă ar fi vrut să șteargă acele probleme cu mâna.

– Așa e, admise el, mă citești cu privirea, ca pe vremuri.

– Mă bucur să constat că mai avem câteva lucruri comune. Că mai putem fi în unele privințe de acord. Tu ce mai faci?

– Nimic important. Prețioase nimicuri... Grijele zilnice. Dar tu?

– În afara școlii, uneori mai pictez. Mâzgălesc pânze. Dacă vrei să știi, n-aș putea spune că nu ești și tu, undeva, amestecat în pastelul culorilor.

Bărbatul roși. Încercă să spună ceva, dar renunță. De departe, masa lor părea un element de decor dintr-o frescă invadată de verdeață. Două capete aplecate deasupra mesei, două mâini ținându-se una pe alta, două ființe contemplându-se îndelung, fără cuvinte...

Soarele tocmai lunecase după dealul cu cetățuie, când femeia s-a ridicat de la masă. Bărbatul îi ținu curtenitor pardesiul. Părea o despărțire simplă, de parcă s-au văzut și ieri și, fără îndoială, se vor revedea și mâine. Femeia făcu semn cu mâna. Putea să însemne și „La revedere, pe curând”, și „Nu. Nu-i nevoie să mă conduci”. Luă cu ea doar buchetul de flori de câmp. El se așeză resemnat și rămase apoi ținut în scaun cu privirea pierdută în urma ei. Gândul îi rămăsese la tabloul următor, dincolo de sălcii, unde femeia dispăruse de mult.

Pe masă, printre ceștile cu cafea neatinsă, cădeau din când în când, cu rostogoliri bete, motoceii de salcie și bănuții de frasin. Era răcoare.

Ești tot frumoasă

Ești tot mai frumoasă, iubito!
Doar toamna-i tăcută și rece
de când te adun în poeme
și încă un an ne petrece.

Ce dacă ninsori de poveste,
prin părul tău au trecut,
ce dacă un rid te umbrește
când vreau să ți-l fur în sărut.

Tu tot așa vei rămâne,
cu ochii, cu glasul tău cald,
de-i noaptea sau ziua de mâine
în rouă tristețea mi-o scald.

Covor de cenușă m-adună
sărutului pașilor tăi,
vom fi peste vreme-mpreună
și vom arde în alte văpăi...

Ești tot mai frumoasă, iubito,
în toamna cu lacrimi de ploi
de când te strig în poeme,
de când am rămas amândoi.

Mă surp și mă ridic în calea ta

Când te apropii ca o nimfă nudă,
cu aur din potire în priviri,
în visul meu se iscă-o larmă crudă
de cum mă vezi și mă respiri.

Eu însă te primesc cu bunătațe,
mă surp și mă ridic în calea ta
și te-nfășor cu dor ca-ntr-o cetate
în care am închis dragostea mea.

Înveșmântată-n strai de neuitare,
din inima cu miez incandescent
încă iriază cu dogoare mare
iubirea dintr-un timp adolescent.

Ilarion Voinea / Semn pentru Ana

Liviu Păiuș

Legenda muntelui Beneș

Muntele Beneș, o uriașă piramidă de 1600 metri, se înalță deasupra satului Șanț, localitate la 7 km spre răsărit de vechea cetate a Rodnei, pe cursul Someșului Mare, aproape de izvoare. Cum mergi pe râu în sus, o apă nu prea mare, dar vijelioasă, Cobășelul, îți apare spre stânga, urmată spre soare-răsare de înălțimi ce străjuiesc spre sud Ineul, al doilea ca mărime din lanțul de vârfuri ale munților Rodnei. Șanțul, sat de grăniceri, nu mai vechi de două veacuri și jumătate, sălășluiește aici ca într-o căldare alungită înconjurată la miazăzi de alte vârfuri, mai puțin înalte, ale Bârgăului, și unele, și altele avându-și legendele lor. Între ele, legenda muntelui Beneș este, poate, cea mai frumoasă, asimilabilă, prin conținutul motivului faustian, cu deosebire că, în timp ce în oprea lui Goethe doctorul Faust își vinde sufletul în schimbul fericirii pe care o spera de la tinerețea recâștigată, în legenda noastră sufletul este vândut în schimbul unor avantaje materiale. (...)

Legenda muntelui Beneș, familiară zonei dintre Rodna și izvoarele Someșului Mare, este legată de existența unui om sărac lipit, trăitor,

împreună cu nevasta sa, în cetatea Rodnei, într-o vreme când satul Șanț nu luase ființă, deci înainte de secolul al XVIII-lea.

Omul din legendă se chema Beneș, nume ce ne face să-l credem un urmaș al vreunei familii husite, refugiate, ca multe altele, în Transilvania și în Moldova de frica represiunilor ce au urmat înfrângerii marii răscoale din Boemia primei jumătăți a veacului al XV-lea. Că lucrurile pot sta astfel o dovedește faptul că nu dorința de câștig îi adusesese pe pământul nostru, ci, mărturisitori ai concepției taborite de viață, se integraseră felului simplu de trai, îndurător de sărăcie și împilare, al țăranilor noștri. Și Beneș din legendă era într-adevăr sărac încât el și nevasta lui, deși n-aveau copii, își duceau viața mai mult flămânzi, mulțumindu-se de multe ori cu ceea ce le dădea întâmplarea.

Mânat de foame, Beneș pleacă într-o bună zi în susul Someșului, în nădejdea să prindă ceva pește, dar, după o zi întregă de trudă și așteptare, se întoarce acasă cu mâna goală. Tot în gol a mers și a doua zi, și a treia zi, și în celelalte zile, până s-a hotărât să nu se întoarcă la nevastă fără nicio ispravă. Și merge el de-a lungul apei, cale lungă, până ce se ivește ca din pământ o țipote de domnișor, adică un bărbat îmbrăcat orășenește, după vorba locuitorilor, care îi spune că este diavolul și că, dacă ar vrea să-i vândă lui sufletul după moarte, l-ar scăpa de foame și de sărăcie, nici mai mult, nici mai puțin, l-ar face putred de bogat, de s-ar juca, bucuros, cu banii, bănet de aur, numai de aur. Și ca să-l înduplece, luă de pe jos pietre de prundiș, le pune în mâna omului făcută oală, și pietrele se făcură galbeni, mulți galbeni, de-l uimiră pe Beneș și-l lăsară fără cuvânt.

– Ai văzut ce este în stare să facă diavolul? făcu zâmbind orășeanul. Dar, să știi, niciodată dracul nu dă cuiva bani până nu-i vinde sufletul. Dă-mi sufletul, fă înscris cu mine că mi-l dai, și ți-oi da și eu bănetul pe care l-ai văzut.

Și cât ai clipi din ochi, banii se făcură nevăzuți din mâna lui Beneș după ce diavolul suflă peste ei.

– Ei, ce zici, te hotărăști?

– De, răspunse îndoit omul, nevoie de bani am, că sunt sărac și foamea mă chinuie mereu, dar și sufletul, dacă îmi vând sufletul ca să fiu sătul, unde ajung?

– Dar te fac bogat, putred de bogat, făcu persuasiv orășeanul. Ce, bogăția este un lucru de nimic? Și apoi, dacă ai să crăpi de foame, ce-ai folosit? Păi, ia gândește-te mai bine și ai să vezi că, dacă te dai morții cu bună știință, îți pierzi și sufletul, și viața. Spune drept dacă ai de ales? Nu este așa că judec bine? Și-apoi, n-are tot omul dreptul la bucurie? Unde-i atunci bucuria, dacă și bruma de viață pe care o ai ți-o duci amărât, și sufletul ți l-ai pierdut.

Sărmanul Beneș simți că cei doi ochi ai omului din fața sa căpătaseră o strălucire ciudată și că lumina lor îi pătrundea până în suflet. Începu apoi să-l muncească gândul că avea dreptate. Dar nu vru s-o recunoască pe față și hotărât.

Simțind ce se petrece în sufletul omului, țiptăru nu se dădu bătut zise schimbând vorba și luând bucuriile din altă parte:

– Voi, muritorii, v-ați făcut o părere prea proastă despre diavol. Îl credeți fără inimă și mereu gata să prindă pe om cu ocaua mică. Uite, ca să vezi că nu este dracul chiar așa de negru, nu-ți cer sufletul în schimb, dar te fac să te întorci acasă cu destul pește ca să te hrănești multe zile.

Bagă Beneș unealta de pescuit în Someș și scoase într-adevăr mult pește.

– Ai văzut? zise pare-se cu multă bunătate diavolul. Du-te acasă și-l mănâncă sănătos cu femeia ta, iar în privința banilor, a aurului, nu te silesc să te hotărăști acum. Spune și nevastei, dezbateți lucrurile împreună, iar eu am răbdare și te aștept tot aici mâine.

Beneș se duse acasă la femeie. Dar n-a avut curaj și nu îndrăznea să-i spună cum de-a ajuns să aducă atâta mâncare și, mai cu seamă, cum a încercat Aghiută să-i sucească mintea. Dar femeia, tot femeie, iscoditoare din fire, află totul din gura bărbatului și apoi îl întrebă:

– Și ce răspuns i-ai dat?

– Ce să-i răspund? zise Beneș încurcat. Pot să-mi vând sufletul dracului fie el și pentru bani? Nu este păcat?

– Prostule!, și începe să-l toace și să-l bată la cap, că ce-i aia păcat, că vrei să ne uităm toată viața în blidul gol? Că nu vezi că lui Dumnezeu nici nu-i pasă că n-avem ce mânca, că nu vezi că dracul este om cumsecade, că ce dacă-ți vinzi sufletul, că noroc ca acesta n-are să-ți mai bată la ușă. Ia aminte, bărbate, încheie femeia, dacă

nu-mi aduci bani în casă, nu mă privește cum, dintr-un blid cu mine n-ai să mai mănânci.

Așa că Beneș n-avu ce face, pleacă la întâlnire chiar în seara următoare, mai mult fără voie, decât cu voie, încheie târgul, iscăli zapisul cu propriul său sânge, după regulă, și plecă acasă cu o povară de galbeni.

– Să-ți fie de bine, omule, de-acum încolo voie bună! Și nu uita că niciun ban nu face pui dacă nu-l bagi în lucruri care să-l înmulțească! Dracul ți-a dat o dată cheagul, dar n-o să-ți bage mereu în traistă! Mișcă și tu din coate și fă tot ce se poate!

Beneș ascultă pe binefăcătorul său, nu puse banii la ciorap, ci îi băgă în lucruri: cumpără vite și locuri de pășune, făcu pive de postavuri, începu să facă negustorie. Și din ce în ce căpătă gustul banilor și din ce avea mai mulți galbeni, parcă ar fi vrut să aibă și mai mulți. Cumpără până la urmă și muntele cel mare din fața Ineului și pe cei din jurul lui. Vitele lui Beneș pășteau acum peste tot, pentru că toate plaiurile erau ale lui. Avea și multe slugi, și multe case la oraș, și multe alte lucruri care nu trebuiau neapărat unui om. Flămândul de odinioară avea și cai, și numeroase trăsură. Caii lui Beneș purtau curele cu ținte de aur, șeile aveau sub ele postavuri cu firet de aur, copitele cailor erau potcovite cu potcoave de aur. Iar lumea vorbea că Beneș găsisse o comoră, că munții pe care-i cumpărase erau plini de aur și toți oamenii îl fericeau sau îl pizmuiau după inima lor. Ba unii oameni credeau chiar că Beneș își vânduse sufletul dracului pentru avere.

Dar Beneș era și nu era fericit. Și cu cât înainta în vârstă, cu atât se gândea mai des că-și vânduse sufletul, și treaba asta începuse să-l frământa, să-l chinuie ziua, să-l muncească noaptea. Când vedea apoi și flămânzii aceștia își aducea aminte de zilele grele prin care trecuse și el odinioară, dar nu-i putea ajuta nici cu un șfanț măcar. Căci așa făcuse învoiala: cu aurul dracului să nu facă pomană. Cum l-ar fi putut, totuși, înșela pe dracul câștigându-și sufletul fără să-și piardă bogățiile? Într-o zi îi veni în minte gândul cel bun: va lăsa măcar o potcoavă de aur mai slăbită la un cal, va cădea măcar o caia de aur, dacă nu și potcoava de aur. Și atunci binefacerea va fi ca din întâmplare, iar sufletul lui va fi mântuit. Că măcar un creștin care va găsi caiaua sau potcoava

va zice: „Să fie de sufletul lui Beneș”. Și așa va trebui să se întâmple, pentru că toată lumea știa că numai caii lui Beneș au potcoave de aur.

Dar planul celui ce voia să-și câștige astfel sufletul nu se împlini, căci ori de câte ori cădea o caia sau o potcoavă de aur, de atâtea ori apărea în urma caleștii țiptăru în carne și oase.

– la seama, omule, că ți-ai pierdut caiaua cea de aur! Sau: la seama, omule, că ți-ai pierdut potcoava de aur! Și dracul pierdea apoi, amenințându-l: Vezi, bagă de seamă, că stricăm învoiala, că-ți pierzi bogățiile și tot nu-ți vei câștiga vreodată sufletul!

Vorbele: „Nu-ți vei câștiga sufletul” i se umflau în urechi, vuiiau cu putere neînchipuită în țeasta lui Beneș, iar țeasta lui Beneș sta parcă să se spargă. „Cred că am să mor dacă mă mai împotrivesc diavolului” își zise într-o zi bătrânul. Ideea că îi va plesni capul și va muri, dacă nu se astâmpără, i se înfipse ca un piron în creier. Nici nu mai cuteza de atunci să înșele pe neînduplecatul apărător al învoielii. „Trebuie să trăiesc cât mai mult, trebuie să împing cât mai departe clipa când sufletul meu va intra în mâna necuratului” deveni ideea călăuzitoare a bătrânului, și începu să facă totul ca să-și ducă la îndeplinire planul. Hotărî să mănânce din ce în ce mai puțin, căci așa îl învățase un doctor, începu din nou să țină posturile, dorind chiar să ajungă ca odinioară, când răbda de foame cu zilele.

Dar într-o bună zi bătrâna muri, și Beneș căzu pe alte gânduri: i se păru că ochii întregii lumi sunt ațintiți asupra bănetului său, că într-o noapte un tâlhar îl va omorî și se va alege praful de toată averea. Dormea iepurește, tresărea la orice zgomot, viața îi deveni de nesuferit. Și, totuși, ținea morțiș să trăiască cât mai mult. De frica hoților stătea mai ales în casă și din ce în ce se văzu tot mai rar printre oameni, până când ființa lui de om nu se mai arătă pe nicăieri. Nici măcar sameșii averii lui nu-l mai putură vedea.

I-au căutat multă vreme trupul crezând că zăcea pe undeva neîngropat, dar nici picior de bătrân. Nici sacii lui cei plini cu aur nu fură găsiți. „Să știți că l-a luat dracul cu totul, și cu trup, și cu bănet” ziceau oamenii întărindu-și, astfel, credința că Beneș își vânduse cu adevărat sufletul diavolului pentru avere, iar oamenii săi de casă, slugile și sameșii, știind că merg care încotro, ca să li se piardă urma să nu se scoale până la urmă careva pentru dreptate.

Dar peste ani de zile se întâmplă un lucru peste măsură de ciudat. Un cioban care își păștea oile pe muntele ce astăzi poartă numele lui Beneș, stând așa, pe spate, la umbra unui tufiș sub care se căsca o gaură ca de vizuină, auzi un zgomot ce se repeta la intervale regulate: clinc-clinc, zrrr... clinc-clinc, zrrr. Cum se scula în picioare, cum nu mai auzea nimic, dar cum sta iarăși pe spate, cu urechea la pământ, cum iarăși se auzea zgomotul cel ciudat.

– Măi, să fie de răs! Își zise ciobanul și, nici una, nici alta, intră în vizuină, mai mult pe brânci, până... ce-i văzură ochii? Fundul vizuinii era larg, larg de tot, de puteai să întorci carul, iar undeva lângă perete, pe un maldăr de mușchi, văzu pe bătrânul Beneș, cufundat într-o muncă ce-i păru ciobanului fără noimă, absurdă, bătrânul, cu totul albit și cu părul și barba crescute de-l acopereau aproape tot, cum sta așa ghemuit, lua cu o mână câte un galben dintr-o grămadă, îl ducea lângă ochi și cu cealaltă îl arunca în altă grămadă. Și tot așa mereu, fără oprire.

– Ce faci aici, bătrâne Beneș? Eu sunt ciobanul cutare, zise intrusul, mă mai cunoști?

– După vorbă, te cunosc, răspuse Beneș. Știu că ești un om bun și că n-o să-mi faci niciun rău. Așa-i?

– Fii pe pace! răspuse ciobanul. Dar aș vrea să știu ce faci după ce termini de numărat galbenii din grămadă?

– Îi iau de la început și-i trec în partea cealaltă.

– Și așa la nesfârșit?

– Și așa, mereu, la nesfârșit.

– Bine, numără-i mereu și să-ți dea Dumnezeu viață lungă și sănătate!

– Mulțumesc de urare și voie bună! Ești om bun! Și bătrânul începu din nou să numere: clinc-clinc... zrr.

Ciobanul spuse apoi la toată lumea unde se află și ce face Beneș cel dispărut dintre oameni. Dar nici nu-i trecu prin minte să-l jefuiască. Erau doar banii diavolului, și diavolul se vede că scrintise, până la urmă, mintea omului. Și așa gândeau și ceilalți oameni. Și nimeni, niciun om cu scaun la cap, niciun tâlhar din fire nu l-a supărat pe bătrân în vizuina lui.

Doar oamenii generațiilor următoare au scormonit muntele cu speranța că vor da de aurul lui Beneș, dar n-au găsit nici aurul, nici osemintele bătrânului. Un singur lucru a rămas ca dovadă a întâmplărilor de odinioară și până astăzi mărturia ciobanului care ar fi văzut pe bătrân numărându-și bănetul în măruntaiele pământului, ceea ce explică de ce muntele care se înalță la 1600 de metri deasupra satului Șanț, sat prin care curge Someșul Mare, se numește și astăzi muntele Beneș.

„Legenda Beneșului” culeasă și povestită de Ion Verdeș, publicată în Almanahul „Flacăra”. Copiată de prof. Ica Ostace, profesoară în comuna Șanț. O copie a acestei legende, în colecția autorului.

Mariana Bojan / Pădurea uitată

Ovidiu Pecican

În pustă, pe dreapta

Într-o ogradă mică și năpădită de iarbă înaltă – semn că nu era cine să o cosească și nici vreun gospodar care să aibă iepuri de casă – se ițeau două spinări. Erau doi bărbați, fiecare ca dus în treaba lui. Ai fi zis că nu au treabă unul cu altul. Cămeșoaietele, cam înnegrite pe fiecare, atârnavă lăbărțate de-o parte și de alta a pulpelor lor. Iar picioarele cu tălpile goale ale fiecăruia ieșeau de sub gacii largi și scurți, de sub care li se vedeau gleznelor. Subțiri și păroase, negricioase, ale unuia, groase și mai scurte, cam blonzii, ale ăluilalt. Ședeau cu spatele lipite de colnă. Cel spătos avea o mustață bine unsă la colțuri, să stea țea-

până, cu vârfurile răsucite în sus. Ascuțea cu un cuțit mare și lat un lemn fără să fie limpede ce vrea să facă din el.

Celălalt părea mai ostenit un pic fiindcă, deși avea pielea mai întinsă pe obraz și ochii mai neliniștiți, firele crescute în barba lui începuseră să albească înspre gât.

Era soare și cald, iar tăcerea plutea ca în valuri nu numai peste ograda aceea, dar parcă peste tot Cumlăușul. Dară spătosul tuși una bună și bombăni o sudalmă, fără cap și fără coadă. O fi fost de la duhan, se gândea celălalt, plictisit. Dar pe urmă, ca să alunge urâtul, îi aruncă peste umăr:

– Ai zâs ceva?

Mesteca între timp alene un fir de iarbă.

Nu căpătă însă niciun răspuns. Cuțitul cu plăsele de lemn slinoase al spătosului se încăpățâna într-un nod și cerea atenție mare. Pe urmă, după ce răzbi, cel care îl mânuia își dădu clopul un pic pe spate și iar pe frunte, într-o singură mișcare, și zise:

– De-aș fi avut ce, zâceam.

– Noa... Că-mi părea c-ai zâs...

Acum ochii verzi ai cioplitorului îl fixară iute pe cel așezat la doi pași de el, lângă păr:

– Oi fi zâs...

Dar asta nu avea cum să-l mulțumească pe brunetul cu peri ce începeau să încărunțească.

– Da' ce să fi zâs?

Bărbatul cu cuțitul în mână pufni, fără să fie clar dacă râde sau nu:

– Ce-oi fi zâs, oi fi zâs. Dac-am zâs... Da' zâs-am oare?

Celălalt cătă printre frunze, după soare.

– Mie așe mi s-o-mpărut...

Primul dintre ei dădu din umeri:

– Apăi dacă îi numa că-ți pare...

Omul pe care îl chema Vilmoș mârâi înciudat:

– Nu, c-ai zâs. Numa nu vrei să zâci iară...

Dar cel cu care vorbea, parcă anume, aruncă:

– Dapăi la ce să tăt zâc?

Ar fi vrut Vilmoș să fi înțeleș de prima dată. Mereu pățea la fel...

– De vreme ce-ai zâs o dată...

Căutând ceva pe lama cuțitului, aducându-l mai aproape de ochi, fără grabă, în cele din urmă Jimblea recunoscuse oarecum:

– Am zâs... Da’-i parcă nici n-aș fi zâs. Ce, tu știi ce-am zâs?

Vilmoș trebui să recunoască.

– Nu. Că d-aia întrebam...

Jemblea – pe care îl chema de fapt Florea lui Simion sau al lui Șimon, sau cum îi ziceau alții din sat când nu era de față, Flocea lui Păpircoș – scuipea o flegmă printre bălării, către gard:

– Noa vezi?... Dă-o-n amaru ei dă zâsă...

Dar Vilmoș, care era nepotul lui moș Vașcăuț și pruncul feciorului lui mai mare, Hore, zis și Jebchendău, o ținu una și bună:

– Dă nu zăceai, o dădeam... Da’ amu musai să zâci ce-ai zâs...

Ștergându-și de gaci cuțitoiul și frecându-și cu palma stângă pieptul, poate de căldură, spătosul se uită prin el a pustiu:

– Gândești că mai știi io ce-am zâs? Lasă c-oi zăce alta...

Dar cu atâta nu îl mulțumi pe Vilmoș.

– Zâ-i amu, dară... – se oțărî acela.

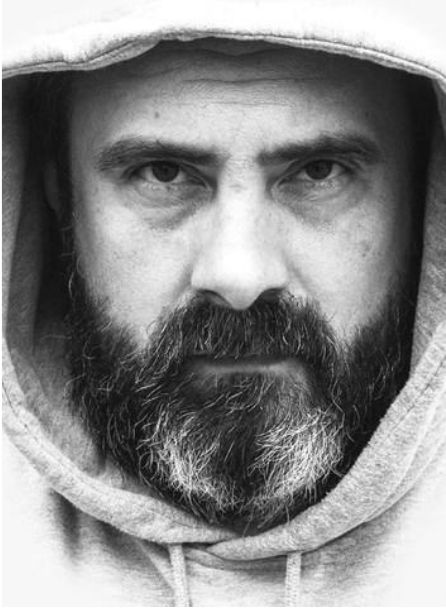
Însă Jemblea, ce părea resemnat, numai nu oftă:

– Amu n-am ce zăce.

– Noa..., luă Vilmoșul o piatră de pe jos și se făcu interesat de muchiile ei.

Nu avea piatra aia nimic deosebit, dar nici de vorbit nu mai prea rămăsese ceva. Și să fi zis, tot pe acolo s-ar fi învățit, ca mai înainte. Nu o scoteau nicicum la capăt unul cu altul...

Pe urmă Jemblea mai aruncă o flegmă, demonstrativ. De astă dată până departe, peste paie. Din colțul gurii... Era neîntrecut în scuipea, ar fi nimerit, pesemne, și-o muscă în zbor... Socoteala era terminată... Bâzâia parcă numai soarele primprejur. Nici n-ai fi crezut că era cineva în curtea aia. Poate că Jemblea și ațipise... Nu mai scoțea nici măcar un mormăit, ceva... Nu mai mișca nimic. Oare chiar vorbise careva înainte?...

Cosmin Perța

Alors on dance

Fiecare reinventare necesită o inimă nouă
Fiecare iubire merită un alt corp
A existat un astronaut care poate a fost
Sau n-a fost pe lună
Au existat oameni care au iubit zeci de ani
Aceași persoană
Cum există și oameni cărora le-a fost de ajuns.

Există lucruri inexplicabile
Și lucruri pe care le cunoști fără să le cunoști
Există inima ta și inima mea
Noi și lucioase, fără nimic din trecut
Fără nimic din afară

Există trecut și există viitor
Inima ta și inima mea

Care poate au fost sau n-au fost
Altceva decât una

Și dacă după ce vom muri
Cineva va secționa inima mea
Și va implanta înăuntru, mică, inima ta
Pe ritm tahicardic o să pulseze iarba
Și realitatea odată cu ea.

Papaoutai

Câteodată îmi vine să mă întorc pentru totdeauna la voi.
Nu o pot face doar pentru că dacă s-ar întâmpla
Țipetele și isteria ar continua
Și viața voastră nu ar fi mai fericită decât așa.

O iubesc pe mama voastră și am iubit-o mereu,
Așa cum iubește un animal un semizeu.
Dar între animal și semizeu e o distanță ciudată
Care nu le permite să se înțeleagă și accepte deplin,
Care prin conviețuire le transformă viața în chin.

Știu că nu înțelegeți acum, nici nu ați avea cum,
Dar nu am plecat, doar am lăsat libertate pentru evoluat,
Nu, nu am plecat, deși pare că m-am îndepărtat,
Doar am eliminat ce era rău și nociv într-o conviețuire
care s-a degradat.

Și care vă făcea și pe voi să creșteți într-un mediu terifiant.
M-am auto-eliminat, pentru că eu eram rău și nociv
și de căcat,
Dar nu m-am îndepărtat.

Sunt aici cu tot ce mai e bun în mine,
Sunt aici cu tot ce mai poate ține

Din ce se poate construi între noi.
Sunt aici pentru oricând ați avea orice nevoi.

Nu, nu am plecat, nu v-am abandonat,
Nici măcar nu m-am îndepărtat,

Locuiesc la câteva străzi,
Dar niciun tramvai nu poate opri dragostea mea
Care curge ca o deversare de ciocolată
de la o fabrică de dulciuri
Pe șine și pe șosea.

Nimeni și nimic nu poate opri dragostea mea
Care încearcă să vă stea alături
Să vă protejeze,
Să vă dea,
Să adune toți inorogii de catifea
Într-o putere care nu e a mea,
Dar e pentru voi,
O putere în patru, în trei și în doi.

Nu m-am îndepărtat, nu am plecat,
Doar am eliminat ce era de eliminat,
Eu eram de eliminat,
Ca voi să creșteți frumoși și cuminiți,
Ca voi să creșteți cu ambii părinți,
Deși fără ambii părinți,
Ca voi să aveți din mine
Doar părțile bune și senine,
Să nu îmi vedeți neputința și suferința
Să nu se răsfrângă asupra voastră.
Să nu creșteți în ură nefastă.

Nu am plecat,
am rămas
pentru voi.

Lucian Perța

Vânare de dosare

(După poemul *Moartea căprioarei*, de Nicolae Labiș)

Democrația a împrăștiat parlamentarii
În teritoriu, după onorarii.
Au rămas la centru secretare
Bui-mace umblând prin sertare,
După ce și-au pus la nivel de clanță
Pancarta: azi nu facem consultanță!

Mă iau după tata, el știe ce știe,
Zice să-mi iau un pix și hârtie.
Ne-nghesuie-n ușă doi bodyguardzi
Și liftul ne clatină. Urcăm? O să cazi?
Pornim amândoi să intrăm în birouri,
Pe hol ne indică două zerouri

Pe-o ușă, un domn întrebat de tata
Cam de-unde să-și ia pentru muncă răsplata.

Așteptăm, nu intrăm, e o coadă enormă,
Ne punem la rând condescendenți,
Pe-alături, un domn echipat-uniformă
Ne măsoară din ochi, cică așa, doar de formă,
Dar tata-l înjură și-odată e drepti.

Spun tatii că mi-e sete și tata-mi face un semn,
Am înțeles ce zice și dintr-odat' mi-e foame,
Mă simt clădit din bronzuri, doar limba mi-e de lemn,
Aș vrea să-njur, da-n juru-mi remarc și niște doamne.
Cu murmur lung se umple coridorul,
Ce-ngrozitor îmi pare aicea să trăiești,
În atmosfera asta ni s-a călit poporul,
E totuși suportabil, depinde cum privești.

Sunt semne c-o s-apară o doamnă, să ne dea
Din multele dosare dosarul pentru tata,
Vai, de-ar veni mai iute, vai cât de mult aș vrea
Să-l avem în mână și să pot zice: gata!
Ea se-arată în ușă zâmbind, dar se opri
Privind mulțimea strânsă, în ochi c-un fel de teamă,
De n-ar avea curajul-nainte de-a păși...
Oprește-te, domniță, oprește-te, ia seamă!

Dar nu. Păși-nainte. Mulțimea deodată
Se prăvăli asupra-i, tumultuos mănunchi,
Cu rugi și cu blesteme în juru-i făcând roată,
Ea rispea dosare căzută în genunchi...
Împleticit de groază vedeam cum cade-ncet,
Strigam să vin-un medic, să vină și portarul,
Dar tata, lângă mine, mi-a șuiurat discret:
No, hai, tu dragul tatii! De-acum avem dosarul!

Spun tatii că mi-e sete și mai comand o tură.
Amețitoare apă, degeaba m-amețești,
Am înțeles ce-nseamnă vânări de sinecură,
Când legea e deșartă, când n-ai ce pune-n gură,
Când vezi că nu te saturezi cu vorbe și povești...

Încep s-aud trosnind împărăția

(După *Încep s-aud trosnind împărăția*, de Horia Bădescu)

De multă vreme aud trosnind poeme
prin edituri bicisnice și-obscură...
nu prididesc lichelele să fure
sacru din vers și-acum poemul geme.
În Franța, cel puțin, pe când eram
la Centrul Cultural, mereu pe punte,
am chiar condus un inspirat program,
menit să ducă versul înainte.
Dar prea dogmatici, șefii mei din țară,
ascunsa trudă nu-mi recunoscără,
prin caudine furci m-au dus – măsură
de-a-mi bulversa pornirea literară...
dar n-am cedat și nici n-am făcut sluj –
trosnească totu-n jur! Eu stau la Cluj!

Minune-i și inspirația

(După *Minune-i și moartea*, de Marin Sorescu)

Nu mai scriam poezii sistematic
În toate revistele de la noi din țară.
Aveam o răceală și devenisem apatic,
Ba și șalele-au început să mă doară.

Sufletul meu bun la toate, însă
Nu m-a lăsat singur printre poeți,
M-a tratat cu o inspirație și învinsă
Mi-a fost apatia, după cum vedeți.

Ce ți-e și cu inspirația asta,
Am scris despre ea un tratat și jumătate,
Până mi s-a terminat din pix pasta
Și a început să mă doară în coate.

Dar regenerând starea de destin,
Ea înseamnă insomnie pentru mulți,
De aceea, puțin câte puțin,
Scriitorii ne sunt tot mai adormiți.

Haos lichid

(După *Haos lichid*, de Ana Blandiana)

Ceea ce unora le pare vers
E uneori substanța insipidă
Pe care-o răscolesc, așa, din mers,
Și vor în rime s-o închidă.

Dacă eu scriu, tu scrii, chiar și ea scrie,
Crezând că asta vine de la sine,
Că orice întâmplare-i poezie
Scrisă de-a valma – și asta nu-i bine.

Haos produce gestul lor în tot
Ce-nseamnă cât-de-cât literatură,
De-aceea să-i oprească cei ce pot,
Adică să le pun-un pumn în gură!

Haos

(După *Haos*, de Adrian Păunescu)

Nu judecați poezii nicicând după mormanul
De ultrasentimente transpuse în poem,
Și n-o spun pentru mine, eu pentru voi mă tem,
Că eu în vers, sunt sigur, de mult mi-am făcut planul.

Ce poezie astăzi apare pe ecranul
Literaturii noastre, povară e – cădem
În haos și de vină e chiar acest sistem
Pe care nu îl doare nimic, decât ciolanul.

Am bulversat natura – pământul, deocamdată,
Așa ca și poezii – e-o apă și-un pământ –
Nimeni nu-i liber astăzi, și nici nu-i de cuvânt,
E-o tragedie totul, în România toată!

Și haosului acesta nu-i văd deznodământ,
Că nimeni nu se teme de nicio judecată!

Irina Petraș

Rătăcirii/Călătorii

Și visele intră în definirea de sine, și ele lasă urme, și ele te construiesc.

Jones¹ interpretează casa ca metaforă a modului în care există ființele umane în lume – dar oare ființa în lume înseamnă a locui ori a rătăci? Casa/acasa negată prin exil și prin drum/călătorie se răzbună, oricât de târziu, oricât de timid. Exilatul e cel fără acasă, drumețul e cel fără casă. Nici exilul, nici călătoria nu sunt forme *rele* ale locuirii (George Sand: „Ce

¹ Michael Paul Jones, *Notes toward a Philosophy of Architectural Space*, Western Carolina University, 2004

poate fi mai frumos decât un drum? Este simbolul și imaginea vieții active și variate.”), ci alt fel de forme, de multe ori pline de rod. Însă ele nu pot anula „Coasta Boacii” din biografia personală.

Călătoresc tot mai rar. Călătoria mea capricioasă și liberă printre cărți, întâmplări și amintiri îmi ajunge. Tot așa, călătoriile din vis.

Uneori, mă aflu într-un loc străin, pe o stradă în pantă suitoare în fața mea. Pășesc grăbită să văd ce e dincolo de culme, trec printre copaci, mă împiedic, ajung în fine, deja cu răsuflarea tăiată, gata să primesc imaginea. Sunt sus, e o prăpastie dreaptă în fața mea, iar jos, masivă, sumbră, teroare mută, cu un zâmbet ironic în colțul cupolei, o catedrală care amestecă toate catedralele pe care le-am văzut aieva ori în filme și albume. Câteodată își schimbă înfățișarea într-un joc misterios – râd (!) de fiecare dată, ușurată, da, știu, e același vis! Îmi place aroganța lor, tot așa cum îmi plac palatele, castelele, neapărat cu ziduri vechi, pătate ici colo de verdele vreunei iederi. Îmi par munți trucați, încropiți de mâna omului. Le simt viața secretă, le știu foarte apropiate și străine în același timp.

Călătoriile din vis sunt atât de labirintice, cu atât de aglomerate detalii arhitectonice, cu istorii complicate ale locurilor pe care le văd, încât mă întorc istovită, epuizată ca după o călătorie adevărată. Și la fel de plină de zvonuri despre alte lumi. Între „țările” visate și cele văzute aieva nu fac (aproape) nicio diferență. Mă atrag ca alterități misterioase ale locurilor mele, *alteri* pe care eul meu integrat îi ține la respectuoasă și prevenitoare distanță. Asemeni insului din genericul unor documentare despre călătorii pe Planeta singuratică (pe *Discovery*), cel care desenează pe nisip, cu un ram, un cerc în jurul său. Ca și în cazul siglei unei colecții editoriale franțuzești, *Le Promeneur*, sensul se iscă din paradox. *Plimbărețul* e un ins așezat temeinic și tacticos pe un scaun, cu o carte deschisă pe genunchi, tot așa cum *Călătorul* deschis spre cele patru zări tocmai se închide în propria reverie singuratică. Ambele gesturi sunt molipsitoare și incitante. Înțelegi că *departele* și *aproapele* ies din opoziția aparentă dacă rolurile lor se joacă la nivelul minții omenești.

Călătoria mentală e forma ameliorată a rătăcirii. Ea reconstituie evenimente personale din trecut (memorie episodică) și construiește evenimente posibile în viitor. Uneori, le întrețese atât de abil, încât poate vedea ce n-a văzut niciodată. Mi s-a întâmplat în câteva rânduri să dau sfaturi despre un itinerar în locuri străine și să-mi dau seama, apoi, că știu pe unde trebuie s-o ia celălalt fiindcă eu am fost *acolo* în vis.

În fiecare vară, băteam țara în călătorii *în circuit* (cu banii strânși peste an). Să vedem, să aflăm, să avem termeni de comparație. Primul televizor din oraș a fost al nostru – era o fereastră spre lume. În călătoriile astea am descoperit ce înseamnă un *déjà-vu*. De vreo două-trei ori, am putut să-i conduc pe ai mei fără ezitare unde voiam să ajungem, în locuri în care nu mai călcasem niciodată. Poate că nu era decât o identificare de... similitudini, locurile celorlalți oameni (pământenii) se cuvenea să aibă o organizare ușor de descifrat de unul, oricare, dintre ei. Încin să cred că deja-văzutul e un construct. În seama unei moșteniri comune – ancestrale, comunitare, etnice –, poți *citi* orice loc din spațiul tău, grație *profesiunii* de locuitor. Locuitor al pământului, al acestui pământ. Vezi *Semioza primară*.¹ Prin experiență, se stabilește un *tip cognitiv*, o *schemă* cu ajutorul căreia poți identifica ușor ceva ce n-ai cunoscut neapărat direct.

După Hannah Arendt², omul e prins între extremele universului și sinei, între infinita exterioritate a universului spațial și infinitezimala interioritate a *cogito*-ului cartezian. Omul modern fuge/scapă de două ori, de pe pământ în cosmos și din lume în propriul sine. Site-ul, deși succesul al locului, e și antiteza acestuia, antidotul, *pharmacon*. Site-ul ar fi, totodată, anti-locul dansând pe abisul *non-locului*. Un fel de-a spune că întinderile cucerite de om în spațiul cel mare nu i-au ameliorat relația cu spațiul necuprins. Imaginația secundată/slujită de perspectiva ciberspacială cu uluitoarele ei performanțe e plină de daruri înșelătoare. Un fel de nouă spaimă romantică – deschiderea spre spații nesfârșite se însoțește automat de marea neliniște a *restului* de necuprins, acum „mai mare” decât când privirea și imaginația își ascultau cuminte (?) limitele.

Vise care revin periodic, în variante ușor modificate, sunt, mai întâi, unele ale rătăcirii: visul cu pivnița/beciul în care cobori adânc, adânc, pe trepte abrupte, șubred³, iar jos sunt făpturi tăcute, fără ochi, amenințătoare. Mereu aceleași detalii – lumânări, umbre transparente, așteptări fără

¹ Umberto Eco, *Kant și ornitorincul*, Pontica, Constanța, 2002 [1997], trad. Ștefania Mincu.

² Hannah Arendt, *The Life of the Mind – Thinking*, 21-22

³ Julien Green, *Jurnal*, Editura Univers, București, 1982; trad. Modest Morariu: nota în jurnalul său din 4 aprilie 1933: „În toate cărțile mele, ideea de frică sau de orice fel de emoție puternică pare legată într-o manieră inexplicabilă de o scară. Am observat ieri pe când treceam în revistă romanele pe care le-am scris [...] Mă întreb cum am putut să repet de atâtea ori acest efect fără să bag de seamă. Copil, visam că sunt urmărit pe o scară. Aceleași temeri le-a avut și mama mea în tinerețea ei; am moștenit probabil ceva de la ea.”

nume. Visul cu noaptea pustie, eu în mijlocul oraşului, singură, încercările repetate și repetat eşuate de a ajunge *acasă* – totul are ceva cald/amenințător, un miros de animal hăituit, de lucruri bine știute, dar de neștiut. Știu, net, că am mai văzut toate astea, că nu-s adevărate, dar *realitatea* lor e, cumva, pipăibilă. Toate miresmele îmi sunt familiare până la greață. Pașii îmi răsună pe caldarâm, îi aud, îi simt cu un fior, mă știu urmărită, încolțită, întorc brusc capul și atunci o văd – cupola înaltă, grea, jumătatea de sferă a catedralei, luminată de jos, cu o lumină verzuie, de mlaștină rece, se înalță la un singur pas lângă mine, tăcută, insinuantă, strivitoare. Turnul bisericii săsești (de la Chirpăr, de la Agnita), în schimb, îmi apare în vis mereu vătuit, ocrotitor, cu umbre sepia și cu o duioșie/înduioșare de ceva pentru totdeauna pierdut. Imaginea lui se leagă de copilărie, de părinți, de locul *meu*. Clopotele de turlă săsească sunt ale mele, cântă pe limba mea. Ele au ritmul sferturilor de oră, intră în componența orelor *mele*. Nu au nimic de sărbătoare ori de alarmă a tuturor, nu sunt comunitare decât în subsidiar...

Piața mi se deschide la picioare. Case zvelte, albăstrii-verzui, stau roată, ca-ntr-o horă. Privesc printre două clădiri, văd parcul, pomii, movila de pe care tocmai am coborât atrasă de căldura oraşului. Nu se aude niciun zgomoț, ca-ntr-un film cu sonorul oprit. Peste drum, o vitrină acoperită de colb. Pânze de păianjen abia mă lasă să ghicesc rafturile pline cu statuete de-o șchioapă, figurine de lut lucrute cu delicatețea unor fildeșuri. Șterg ochiul de geam cât să le pot privi mai bine. Îmi dau seama, brusc, că încă nu am traversat piața, nu le pot vedea. Dau filmul înapoi. Pun un picior pe marginea bordurii, apoi celălalt. Fac primul pas. Asfaltul nu mă ține, e o mângă verzuie-negricioasă, călduță; mai fac un pas, trebuie să ajung dincolo, îmi dau drumul iute în apa mocirloasă și înaintez cât pot de repede, ca să scurtez atingerea. Îmi ajunge până la piept, inima îmi bate în gât, mă sufoc, îmi țin respirația și fac ultimii pași. S-a întunecat. Drumul cotește după un deal, o râpă acoperită pe-o parte de tufişuri, e tot mai întuneric, abia dibui cărarea, piciorul alunecă, mă poticnesc, cad, mă ridic și încerc să fug, nu pot înainta, picioarele nu mă ascultă, mă târăsc greoi, e beznă. Tata apare grăbit de după colț, e palid, mă anunță că apele vin mari, să mergem, mama ne așteaptă, e singură. Fugim împreună printre blocuri, străbatem coridoare lungi, în penumbră, ajungem sus, într-o încăpere a nu știu cui, la etaj. La ultimul etaj, îmi zic. Pe geam se vede puhoiul, ape vineții

se năpustesc din toate părțile, e prea târziu, nu mai ajungem, mama nu e aici, am greșit drumul. Stăm alături și privim valurile tighelite cu spumă, apele duc cu ele mobile, oameni umflați și vineți, flori răvășite, cărți, clădirea huruie prelung. Cade.

Fac un efort, mă întorc la ușa cea mare, de la intrare, să refac drumul, să încerc lecturi cu final fericit. Visele mele au adesea la îndemână această semi-luciditate care le dă șansa de a se întoarce din drum, de a continua un fir început în alt vis, de a ține pe loc o anume tapiserie onirică pentru a păstra în minte în toate detaliile... Nu mai e casa mea. Deschid încet și intru. Lanț de încăperi tăcute, cu mobile elegante și reci. Trec repede dintr-una în cealaltă, știu că altceva caut. Ajung la ultima încăpăre. E goală, înaltă, cu pereții vopsiți în pete roșu-sângeriu și verde-fiere, culori putrede și vii, care, îmi spun, nu au nevoie de privirea mea. Deschid ușa înaltă cu un scârțâit atât de puternic, încât știu deja că voi fi descoperită, știu că nu sunt la mine, că am intrat pe un teritoriu străin. Mă izbește mirosul de alge, de soare. O plajă îngustă, caldă, cu nisip mărunț, câțiva copaci răzleți lângă o stâncă joasă, cenușie, și Marea. Valuri vineții tighelite cu spumă albă vin și se sparg la picioarele mele. Privesc orizontul de o limpezime ireală ca printr-un geam de acvariu, trag în piept mirosul sărat și proaspăt al mării. Se aude foșnetul palmierilor de pe mal, dar și pașii grăbiți, nervoși, ai cuiva. Apare, țcănind din tocuri, o femeie mică, negricioasă, aspră. Se înfige la un pas de mine și se răstește ascuțit, isteric: nu am ce căuta acolo, e casa ei, plaja ei, nu pot intra așa, ca la mine acasă, oriunde mi se năzare. O privesc peste umăr, apoi mă întorc încet spre ea, cu o lentoare calculată, prelungesc gestul anume, zâmbesc alb, mijesc ochii amuzată, știu deja ce-i voi spune. E însoțită de încă doi sau trei oameni fără chip, nu-i iau în seamă nici pe ei. Mă aplec încet spre ea, o prind ușor de obraz și îi șoptesc blând, degustând îndelung clipa, simțindu-i aromele iuți pe vârful limbii: „Îmi pare rău, îmi pare tare rău, văd cât ești de supărată, dar stau aici cât poftesc, nu poți să mă împiedici, fiindcă, ha, ha, ești în visul meu, nu există cu adevărat... Iar aici, eu sunt stăpână!” O las să-și rumege uimirea. Mă așez pe nisipul calduț...

De după stâncă, apare, pufăind tacticos, un tren vechi, o mocăniță, cu o locomotivă neagră și zgomotoasă. La colțul străduței, trenul oprește în alai de vălătuci albi, iar mecanicul coboară și-mi aduce o pereche de pantofiori roz, de mătase. Nu sunt pentru mine, dar știu despre ce e vorba. Trenul pleacă, dispare șuierând pe ușa casei străine.

Sunt pe plajă. Înaintez prudent în apa călduță, deloc adâncă. Descopăr o căsuță de lemn în mijlocul apei. Știu a cui e. Înăuntru, patul, masa, scaunele sunt din nisip umed, băătorit. Încep să sap în nisipul patului. Mai întâi cu mâinile goale, apoi cu o mare carte cu coperte colorate, tari. Voi transforma patul într-un mic lac. Apa începe să se adune pe fundul gropii, nu mai e mult. Se întoarce tata. Nu-i place. Seamănă a mormânt, e prea devreme. Umplem groapa cu nisip amândoi, umăr la umăr, tăcuți. Netezیم totul. Acoperim cu o cergă maramureșeană. Așa, acum moartea nu se va apropia.

Locul acesta e străin – o stradă în pantă suitoare în fața mea. Pășesc grăbită să văd ce e dincolo de culme, trec printre copaci, mă împiedic, ajung în fine, deja cu răsuflarea tăiată, gata să primesc imaginea. Oh, am mai fost aici, nu o dată. Aștept priveliștea așa cum aștepti o frază muzicală cunoscută: cu emoție, cu fior. Sunt sus, e o prăpastie dreaptă în fața mea. Nu văd clar ce e jos. Cotesc pe o cărare îngustă, știu că se înserează și că mai e mult până acasă. Depășesc peretele unei râpe. O recunosc. Aici s-a întâmplat ceva teribil într-o noapte. Nu mai știu ce. Îmi continui drumul. Cărarea e abruptă, se strecoară printre ierburi negre, lipicioase. Ajung jos. Sunt pe malul de-o șchioapă al mării. Nu știu cât de adâncă e apa. Pășesc ținându-mă de buruieni. În apa tulbure mișună vietăți cu ochi mari. Grăbesc pasul. După o cotitură, locul se deschide brusc. Aș vrea să țin minte fiecare detaliu, să pot povesti. Știu că nu e *locul meu*, dar e locul pe care mi l-am adjudecat visându-l de nenumărate ori. O plajă largă, marea albastru-verzuie, tivită cu spumă dantelată, câteva mici terase pline de flori, o casă mică albă, șezlonguri îngropate în cărți care mă așteaptă. Într-o parte, o stâncă înaltă, ca un străjer, acoperită ici colo de tufișuri de toate culorile. Pășesc prin apa limpede spre o insulă pe care nu se află decât o poartă de aramă. Știu, pe aici va trebui să plec. Privesc locul încă o dată, să nu-l uit.

Am pictat de-a lungul vieții mai multe sute de tablouri. Ce le unește pe toate e că sunt lucrate nu cu pensula, ci doar cu degetele și cu cuțite de paletă, și niciodată după natură. Pensula mă păstrează prea departe de pânză, simt nevoia să controlez strâns ce se întâmplă cu culoarea. Dar nu reușesc să prind pe pânză „tablourile” pe care le am în cap, fie ele onirice, fantasmatiche ori livrești. Titlurile, metaforice, livrești și ele, intervin ca să sugereze această legătură cu „lecturile” mele de zi și de noapte – spun scurt și cuprinzător ce anume ar fi trebuit să spună tabloul dacă mâna

m-ar fi ascultat. Ei bine, se pare că visul meu știe toate astea. Nu mă visez niciodată pictând, dar culorile din visele mele închipuie tablouri uimitoare. Mă visez de multe ori în fața unui peisaj, a unor compoziții coloristice extraordinare, fluide, metamorfozându-se în adevărate galerii de artă. Le privesc îndelung, cu emoție, dar și cu urgența de a le ține minte pentru a le transmite și altora bucuria privirii. Cu neliniștea că le-aș putea pierde.

Sunt cu L., trebuie să plecăm repede spre casă, nu e clar de ce. Ieșim dintr-o curte și pășim în stradă. Se leagănă ușor. Simt că amețesc. Văd că strada e, de fapt, o barcă lungă și îngustă, care înaintează singură pe strada (!) devenită fluviu calm. Un val imens, cât un bloc de zece etaje, vine încet spre noi. E albastru, cu pete negre și gulere de spumă albă. Ne vom îneca, spun eu. L. mă liniștește. Trebuie s-o luăm la dreapta, strada pe care urmează să mergem a secăt, valul nu face decât să aducă apa necesară. Ceea ce și face, deodată calmat, întins docil sub barca noastră. Ajungem într-o mică așezare lacustră. Totul e umed, mângos, nu pot să urc cele câteva trepte care se ițesc din apa verde, putredă. Înaintez sprijinindu-mă în coate, sunt gata să alunec, sub mine e un hău, o prăpastie extrem de sonoră și neagră. L. îmi întinde mâna. Mă prind și escaladez ușor pervazul unei ferestre albe. Sar într-o sală înaltă, cu iarbă pe podele și rafturi de cărți urcând ca iedera pe pereți.

Sunt acasă. Tata îmi spune că vom avea musafiri, trebuie să căutăm ceva de mâncare, mama nu e de găsit. Bucătăria e murdară, înghesuită, scormonesc în bufet, în cămară, găsesc câteva fire de ceapă verde, o bucată de brânză. E prea puțin. Ies în grădină. E plină de bălării. Cu o sforțare dureroasă, o recompun din amintire. Nucul, tufele de zmeură, vița de vie se țes la loc sub ochii mei. Petecul de iarbă și șezlongul pe care citeam în zilele de vară. Toate imaginile tremură ușor, abia se țin, au pete lichefiate, rugină. Mă întind pe cărare și privesc pietricelele. Se prefac în figurine de toate culorile. Le culeg una câte una, dar, de cum le iau în palmă, se topesc, mi se preling printre degete. Vreau să mă întorc în casă, dar n-o mai găsesc. E doar o movilă neagră de pământ pe care înaintează limacși uriași roz.

Străzile Clujului noaptea, străine, întunecate. Mi se aud pașii cu ecou. Lumina e galben verzuie, fojgăiesc umbre, se aud sunete stranii. Înaintez pe străzi în pantă, uneori alunec, mă ridic cu greu, abia mă târâsc. Casele se schimbă, piețe sumbre îmi ies în cale.

Sunt într-o casă prelungă, despărțită de o alta printr-un perete de sticlă. Nu-mi convine expunerea ca în vitrină. Îngrămădesc mobile și draperii care să le separe. Ies în stradă. E în pantă, alunecoasă. Casele au coloane fragile, gata să se prăbușească. Înaintez precaut. Văd că sunt două străzi paralele. Se vede la orizont oceanul, calm și vânăt, dar între cele două străzi se zbat valuri negre, înspumate. Vreau să le văd mai bine. Ai răbdare, îmi spune L. Valurile cresc și năvălesc peste noi. Sunt în apă până la gât. O apă neagră, opacă, uleioasă. În scurtă vreme, valul se retrage. Constat uimită că n-a lăsat urme. Florile din ferestre și din ronduri sunt neatinsse. Nici hainele nu-mi sunt ude. Aștept revenirea apelor călduțe.

Sunt în casa lui R., pe aleea copilăriei mele. Nu mă mir că locuiește în casa profesorilor mei de română. Stăm de povești despre poezie. R. citează texte felurite, eu ghicesc cine e autorul. Căutăm o definiție a poeziei fără s-o găsim. Vine o țarancă bătrână și îi aduce un coș cu mere roșii, frumoase, mari, lucioase. R. zice: *asta e poezia!* Mușcă dintr-un măr. Îmi iau și eu unul. Zeama lor e roșie, ca sângele.

Plec spre casă. Ies din curte, pe alee. Casa mea ar trebui să fie a treia în rând. Un șanț uriaș, noroios mă împiedică să trec. Ocolesc pe departe, tot pe mai departe. Ajung pe Steinburg (dealul împădurit care străjuiește Agnita, loc de mici expediții duminicale), parcurg tot mai obosită alei înguste, depășesc noroaie, bolovani alunecoși. Trec un pod spre o casă mică, cochetă, sper să trec prin ea și să ocolesc vârtoarea, valurile mă ajung din urmă, omul îmi cere să plec, atrag apele. Ajung în piața orașului, e noapte deja. Un grup așteaptă lângă șine trenul. Le spun că mocănița nu mai circulă. Nu mă aud. Trec strada spre parc. Ajung greu la pod, dar e acoperit de câteva scânduri rare, putrede. Nu le pot trece. Nu pot ajunge acasă.

S-a înserat. Mă grăbesc spre casă. Ajung pe aleea copilăriei care se închide deasupra mea, e verde întunecată, umedă, neagră. Nu i se vede capătul. Îmi dau drumul în ea ca-ntr-o fântână sufocantă, mi-e inima cât un purice. Ajung la capăt. O poiană, un lac, o grădină, culori ca-n povești. Mi se strânge inima. Știu că va trebui să mă întorc prin aleea întunecată, terifiantă.

E noapte, îmi amintesc brusc că trebuie să ajung undeva, mă uit la ceas, e foarte târziu. Alerg spre gară, sunt în visul cu gări, da, știu. Mă aflu mereu pe o culme de unde am de coborât dealuri, de traversat șanțuri cu apă, troiene de zăpadă. Trenurile pufăie, fac manevre. Sunt de fiecare

dată mari, complicate, negre, implacabile. Trenul meu se vede apropiindu-se. Mă grăbesc să ies pe peron. Nu am bilet, dar nu mai e vreme. Alerg. Mă strecor printre oameni cu bagaje, mă lovesc. Trenul pornește, nu-l mai pot prinde!

Am reușit, nu știu cum, să urc. Sunt compartimente înguste, de o singură persoană. Simt că mă sufoc. Voi coborî la prima stație să caut un vagon normal. Cobor. Un măcelar are o tarabă cu hălci mari de carne roșie. Nu voi putea urca în tren, îmi spune, decât dacă o găsec pe cea străpunsă de glonț. Scormonesc cu mâinile roșii de sânge. O găsec, alerg spre tren, dar a pornit deja. Mă întorc înnebunită spre un băiețel rezemat de o camionetă. Îl rog să mă ducă iute până la prima stație, să pot prinde trenul. Nu există prima stație, îmi răspunde. Toate stațiile au fost suspendate.

Mă ascund într-o casă străină, știu că sunt căutată. În jur, pe polițe de sticlă, nenumărate statuete de bronz. Nu am timp să le privesc. Vom lua un elicopter, numai așa putem fugi pe strada îngustă, cu case vechi, oarbe, de-o parte și de alta. Ceilalți sunt pe urmele noastre, cu un mic avion argintiu. Nu destul de mic: aripile ating în trecere zidurile caselor și scot scânteii. Urc în fugă trepte de piatră. Sus mă așteaptă o ascunzătoare sigură. Dar sus e doar un platou sclipitor pe care micul avion argintiu aterizează fără probleme. Coboară un tânăr înalt, blând, zâmbitor. Se apropie timid de mine și îmi spune că vrea să-mi fie alături toată viața... Derutată o clipă, îl privesc stânjenită. Apoi încep să râd, ușurată. E doar o figură scăpată din „colecția mea de serenade”! Din lungul șir de curtezani ocoliți, refuzați, ironizați, căci nu pariau pe reciprocitate, pe *acordul fin*, ca în cosmologie, al celor două lumi.

Din volumul *Viața mea de noapte. Fragmente onirice*,
Editura Școala Ardeleană, 2017

Irina Petraș / Vitrării

Ioan Pinteș

psalm

cum va fi Doamne
de vreme ce eu nu cunosc întristarea deplină
și nu am atins deloc adierea durerii
și nu voi simți niciodată descompunerea ultimă?
cum va fi Doamne
de vreme ce încă bucuria este Stăpână
și sănătatea stă fixată
ca o excrescență orgolioasă de-a pururi
în corpul acesta?
cum va fi Doamne
de vreme ce de tânăr am cunoscut fericirea
și nimeni și nimic nu mi-a întunecat
pacea și liniștea
și virtutea și mila și fapta bună
au fost roadele mele văzute?

eu sunt apa

eu sunt apa cunosc foarte bine versuri din carl sandburg
eu sunt apa lăsați-mă să curg
eu spăl totul până la cele mai mici amănunte
vedeți știu versuri din virgil mazilescu versuri moderne
nicicând revolute

nu cer să mă lăsați eu singură trec
peste case mese tronuri și ziduri înalte înec
eu șterg totul duc tot în aval
eu sunt apa n-am nici pești și nici broaște nici val
dar sunt apa paricidă cu puntea cu barca cu-notul
și trec peste toate și curg peste toate cu totul cu totul

eu sunt apa strig eu fac să crească iarba
peste waterloo peste austerlitz bezmetica oarba
iarba lui carl sandburg
eu sunt apa oameni buni apa virgil mazilescu
lăsați-mă să curg

viața pe miriapod

i-au ieșit un fel de flăcări din ochi
și ghearele erau un fel de nări
prin toate ținuturile se purta mirosul acela
cu însănătoșirile și îmbolnăvirile lui fumegând
tăciunii între degetele de la picioarele adormiților
întunecate peste o mulțime de mâini
pietriș sub sandalele din lemn și curelele galbene
din carnea cămilelor scârțâitul ca un miriapod
amintind nenăscute fecioare
mana lăsată la culesul vrăbiilor moarte pe mal
scoicile unghiile mării dezlipite aripioarele
transparente ale bondarilor în arătura proaspătă a

gândului ridicăți de copii în morișca martiriului lor
tatăl cu fața plesnită în trei imagini despre
înfățișarea lui adevărată își risipește mersul pe cât mai
multe întinderi ceea ce n-ajunge se acoperă cu umbra
hainelor sale
peste imperiu zice mama fiului fugii n-au să-i ajungă
toate picioarele locuitorilor

atunci
am să te nasc

sfântul grigorie dialogul

la miezul nopții se așază la masa de scris
aplecat peste papirus
ca un ilustru și nemaipomenit cartograf
stăm ceasuri întregi la pândă agățați într-un năvod
deasupra candelabrului
cu toții ne desfundăm urechile
și așteptăm speriați marele zgomot
nu se întâmplă aproape nimic
eu mă uit prin binoclu
ceea ce se vede bine de la distanța aceasta
mi se pare de-a dreptul de neînțeles
un porumbel alb se apropie din minut în minut
de gura lui
și o atinge cu aripa dreaptă

gâtul care se înalță din trupul meu

gâtul care se înalță din trupul meu
nu se mai termină caută creștetul acela
sferic pe care îl duceți de ieri dimineață
peste palmele voastre brumate de oase

eu alunec pe sub pielea lucitoare
când în partea stângă când în partea dreaptă
alunec precum firicelul de sânge
uneori scurs printre voi și dau naștere
memoriei chiar sub degetul arătător
gâtul care se înalță din trupul meu
așteptă să-l pândești sub ce cap
își va așeza venele puternic colorate
să-l prindeți încă luptându-se nehotărât
cu lăntișoare de aur și cuțite ascunse
pe sub fețe de masă
gâtul acesta nu se mai termină

vis

dimineața e o trecere către verdeața
câmpului năpădit de culori vineții
praguri și goluri nelămurite
turnuri de umbră ușoare și reci
străbat peisaje saline prin mari galerii
înghețând într-o țară
alaskă latră în chiciură
câinele rău
taci legătura la ochi cu deșertul
scârțâind sub cămile
e semn că mâine la mecca
te arde grădina cu foc și cu seu
dimineața e o trecere către verdeața
câmpului înghețată
pe dune
apa rămâne tot scaldătoarea
vitezda de care bolnavul vorbind
pare olog și ca mutul
încearcă minunea de-a spune

vine cuvântul te lovește peste limbă

vine cuvântul te lovește peste limbă și adunând
toate silabele sale invadează gura
boltind-o de prea mult urlet așază mai în sus pe gât
călușul de călți subțiiindu-ți pielea
precum despărțirea în silabe se face sinuciderea
precum sinuciderea în silabe se face despărțirea
acum moartea intrată înaintea în cuvântul scăpat
de viață i se face dor dibuind esofagul
laringele aude din toate părțile
urechea aurită a gloriei
către care din naștere cuvântul acesta țipă
scâncind prima iluzie a ascultătorului
gura se face cer și văzduh deopotrivă
totul pare un mușuroi de furnici
totul pare un stup de albine și viespi
potopul e liber intră și înaintea lejer
urc și lovesc pântecul mamei urlu și văd
prima iluzie proiectată pe zid
ce bine totuși între cărămizi
urechea invizibilă *viola odorata*
adună toate dezastrele

Laura Poantă

Oglinda triplă

Ani la rând am avut grijă de *Salonul Medicilor*, adică de medicii-plasticieni, sau altfel spus de oameni care au mai multe valențe active, așa cum era de altfel „moda” cu ani în urmă, când medicul era o personalitate artistică, umanistă; am pomenit de acest lucru ca să încerc un autoportret succint – medic-grafician-traducător. Am spus încă de la început, atât în scris, cât și la vernisaje, că, deși s-a vorbit adesea despre refugiul în artă, necesar după ore lungi petrecute în teritoriul stresant al bolii și al spitalului, eu cred că e vorba mai degrabă de complementaritate. Arta de a vindeca, de a ameliora disfuncții ale trupului omenesc în spațiul aseptice al clinicii ori al cabinetului nu exclude, ci presupune admirația, dar mai ales respectul pentru trupul omenesc sănătos, pentru peisajul natural exuberant și pentru metafora plastică.

Să fii medic și pictor în același timp înseamnă să încerci un echilibru, să ocolești perspectiva monotonă și monocordă, să exersezi diversitatea. Dacă reușești cumva să exprimi aceste lucruri și în scris, cu atât mai bine. De exemplu, când îmi iese bine o lucrare, apare o stare de bine, de satisfacție, din cauza căreia sunt convinsă că desenul și pictura nu sunt *hobby*-uri, așa cum îmi spune toată lumea. Ai o meserie, deci ceea ce faci pe lângă ea e un *hobby*. Eu cred că este, mai degrabă, o altă valență. Fără a discredita ideea de *hobby*, care oricum a creat multe dezbatere. Un *hobby* este o modalitate de a petrece timpul liber, dar care presupune și un efort, urmărirea unei plăceri, dar și a unui scop. În secolul XX, activități precum filatelia, brodatul, croșetatul, dar și pictatul au fost catalogate drept *hobby*-uri, dar nu și cititul, ascultatul muzicii sau privitul la TV, cele din urmă oferind doar plăcere, nefiind structurate, neavând vreun scop. Dar pictatul, pe această listă, are doar sensul de copiat acuarele după modele sau colorat forme geometrice (cel puțin așa văd eu lucrurile).

Desenez de la trei ani, nici nu îmi amintesc copilăria altfel decât cu un creion în mână, desenând zeci de pagini de cai și prințese sau mângăind pe absolut toate cărțile ce îmi cădeau în mână, completând povestea sau ilustrațiile. Tot așa, cu cărțile copilăriei în brațe, am început și să scriu – cărțile naive cu litere de tipar, evident tot cu prințese (și niște prinți cam dezamăgitori, fapt psihanalizabil, cred); tot atunci completam și prin scris, nu doar prin desene, cărțile – am regăsit acum, făcând curat, mostre de desene suprapuse pe ilustrația cărții și povești terminate pe ultima pagină, după dorință. Tot la vârsta preșcolară aveam obiceiul să notez câte un eveniment scurt cu data respectivă, ca să rămână amintire. Mi se părea că e aproape imposibil să ajung la groaznica vârstă de 50 de ani, de exemplu, ca să mai pot citi ceea ce am scris, și mă amuzam ghicind cine o să le găsească. Însemnările zilnice s-au mutat repede în „jurnal”. Am început să scriu un jurnal de foarte mică, cu litere amestecate, de tipar și cursive, la îndemnul mamei. Era un exercițiu de scriere corectă, dar și de exprimare. Deși aveam câțiva ani doar, înainte de clasa întâia, după cum spuneam, și evenimentele zilnice erau departe de a fi senzaționale, fiind și un copil cuminte, aveam deja senzația, vag definită, că trebuie să scriu frumos, pentru alți ochi, pentru cineva care va citi poate, cândva, acele

povești. Am mai ținut un jurnal prin liceu, în anii aceia în care o față adolescentă este cea mai enervată ființă posibilă, și am citit acum câțiva ani textele cu oarecare duioșie – scriam ca un adolescent rus aflat în mizerie și copleșit de probleme existențiale – deși cea mai gravă dintre ele era că X de pe strada mea nu prea mă băga în seamă, sau că actorii din Liceenii erau caraghioși (de fapt nu erau, toți ne doream să fim ca ei...). Multe pasaje din adolescență erau, însă, descrieri ale unor vise sau ale cărților citite, cu tentative de interpretare, dominate tot de literatura rusă pe care o devoram cu toții din clasă, în liceu. Nu aveam atunci probleme de identitate, nici de integrare în colectivitate, deși existau certuri, cu duiumul chiar, existau porecle, existau de toate. Dar ele nu erau încă definite, nu existau termenii de *bullying*, de hărțuire, de rasism, homofobia ș.a.m.d., astfel încât nu ne oprimau deloc. Spun asta pentru că erau remarcabil de puține și de naive conflictele abordate în jurnalul adolescenței. Revenind la scris, tot atunci am fost olimpică la română și îmi amintesc de comentariile de la limba și literatura română din vremea noastră, care se bazau exclusiv pe lectură și imaginație, nicidecum pe învățat pe de rost texte gata scrise, luate de pe net (sic!). Dar asta pornea din faptul că citeam enorm și că ideile, capacitatea de a interpreta un text citit, erau la îndemână, era de la sine înțeles că ni se cere și o analiză. Scrisul, pentru noi, era mult mai ușor pentru că citeam mult și aveam vocabularul necesar, uneori și ideile care meritau exprimate. Făceam filosofie, și am avut norocul să dăm peste profesori care, dincolo de *tezele din aprilie*, ne dădeau să citim autori „adevărați” și ne obligau să gândim. Scrisul era cumva o prelungire a ceea ce oricum făceam la acea vreme; având la îndemână și pictura, care apăruse firesc la trei ani, fără să pot explica de ce și cum, am ales... medicina. În anul întâi de facultate eram vedeta seriei la anatomie și la biologie celulară, dar nu am renunțat la grafică, deși era din ce în ce mai greu. Ajungând în prezent cu scrisul, am devenit și traducătoare. Lucrurile s-au legat, trăind și crescând printre cărți, cu părinți scriitori și, la un moment dat, a fost chiar o necesitate. M-am obișnuit să citesc în engleză pentru toate lucrările de specialitate din medicină, dar literatura e altceva. Am avut o experiență interesantă cu un tratat de medicină, tradus de un filolog. Lucrarea nu avea nicio legătură cu textul medical. E valabilă și situația inversă. Mi-am dat seama

cât de atent trebuie să fii la toate detaliile și nuanțele și la cât de diferite sunt limbajele feluritelor domenii. Cât de important e, în cazul operelor literare, să respecti atmosfera epocii sau frumusețea originalului. Dar încercările de traducere literară au mers bine pentru că am trăit printre cărți, după cum am mai spus, am citit mult, am asimilat de mică literatură de cea mai bună calitate. Am tradus piese de teatru, proză, cărți mai tehnice despre cum să scriem corect academic, spre exemplu, cărți pentru copii. În legătură cu valențele multiple, sigur că aici există o foarte mare complexitate a situațiilor, care determină în special timpul pe care îl ai la îndemână ca să mai poți da curs și altor preocupări, pe lângă meseria de bază. E valabil nu doar la medici, ci la oricare meserie făcută nu doar „to pay the rent”. Ritmul vieții e cu totul altul în zilele noastre, astfel încât problema timpului liber e tot mai complicată. Poate de aceea unele talente lăsate în urmă sunt definite drept *hobby*-uri, adică doar metode de umplere a timpului liber. Să ne uităm la Cehov – toată cariera lui literară a practicat și medicina, din care se pare că a câștigat foarte puțin, oferind și consultații gratuite oamenilor săraci, și devenind în același timp unul dintre cei mai cunoscuți scriitori. Medicina este soția mea legitimă, iar literatura este amanta mea, spunea el într-o scrisoare. Putem spune că nu alerga prin UPU și nu suferea de *Burn-Out*, deci avea timp să scrie. Dar cum ar suna o astfel de afirmație? Ar însemna că într-un an sabatic am deveni cu toții urmași ai unui Cehov, singurul impediment de până atunci fiind timpul liber. Evident că nu e așa, dar nici nu trebuie să fie. Creativitate înseamnă și satisfacția unui diagnostic corect, pornind de la o serie de informații disparate, și o operație reușită, și o pictură frumoasă, și un eseu inteligent.

Text apărut în antologia *Autoportrete în oglindă*, gândită de Irina Petraș,
Editura Școala Ardeleană, 2021

Laura Poantă / Cipru

Valer Pop

Din spital

Nu întotdeauna ajungi unde vrei. Când sănătatea se şubrezeşte, locul potrivit poate fi chiar şi spitalul. Aşa că iată-mă ajuns şi în spital. Acum situaţia era mai gravă decât oricând.

În salonul parcă nesfârşit de lung, cu pereţii albi, de un alb obositor, era linişte. O linişte care durea. Prin ferestrele larg deschise pătrundea soarele din belşug, salonul fiind expus spre sud. Întinşi în paturile lor, bolnavii se străduiau să adoarmă. Câţiva erau strânşi lângă o fereastră şi sporovăiau încet, de parcă se temeau să nu întrerupă liniştea celorlalţi. Numai în fundul salonului, un om adus aseară se zvârcolea, gemând mereu. Stăteam întins pe pat, cu faţa în sus, fixând un punct din tavan. Aş fi vrut să citesc ceva, dar ochii obosiţi alunecau peste rânduri. Cuvinte încrucişate nu puteam dezlega, neputându-mă concentra suficient. Am închis pentru un timp ochii şi încercam să-mi aduc aminte de momente plăcute din viaţă. Aşa este recomandabil.

De afară răzbătea vuietul înfundat al oraşului în sărbătoare. Era primăvară şi merii începeau să înflorească. Era Paştele, şi eu stăteam pe patul spitalului, în aerul îmbâcsit de miros de medicamente. Fără să vreau mi-am simţit ochii umezi şi, ruşinat, am trecut încet peste pleoape mâneca moale a cămăşii de pijama. Vecinul meu, un tânăr blond, cu faţa suptă şi glasul domol, s-a sculat şi a luat din noptieră un pachet mare, primit de acasă, a tăiat o felie de cozonac şi mi-a întins-o. Parcă niciodată nu mi-a părut cozonacul mai bun ca atunci. Ceilalţi bolnavi se uitau pofticioşi la noi. A dat apoi fiecăruia câte o felioară. Nu ştiu de ce, în acele momente, spitalul nu mi-a mai părut atât de trist. Erau două zile de când doctorul mi-a dat voie să mă cobor din pat. M-am ridicat încet şi, clătinându-mă ca beat de cap, m-am rezezat de pervazul ferestrei, privind afară. Tânărul blond a venit şi s-a aşezat lângă mine. Eram vecini de pat de ceva vreme şi niciodată nu schimbaserăm o vorbă măcar. Eram prea slăbiţi ca să ne ardă de discuţii. În ziua aceea însă aş fi vrut să-i vorbesc. Ne uitam amândoi la jocul bizar al apei din curtea spitalului, un fel de fântână arteziană, şi zâmbeam ca doi copii. Omul din fundul salonului, gema mereu.

– Cât suferă!

– Doctorul a spus că are să moară.

– Păcat!

– De ce? Poate că e mai bine așa.

– Vezi dumneata, pe mine m-ai găsit aici, am venit cu mult înaintea dumitale, şi, poate, vei pleca, iar eu voi rămâne. Vor mai veni încă mulţi, vor sta şi apoi se vor duce, iar eu voi rămâne tot aici. Apoi, asta-i viaţă?! Nu e mai bine să mori, s-o sfârşeşti odată, să nu te mai chinui? Ce-mi foloseşte mie viaţa, dacă nu voi mai fi niciodată om?

– De ce vorbeşti așa?

– Fiindcă ştiu ce spun. Nu poţi să-ţi închipui cât sufăr, cât mă doare gândul că n-am scăpare. Dar cu gândul acesta, totuşi, am început să mă obișnuiesc. Şi la urma urmei cu ce sunt eu vinovat? Ce-am făcut eu? Dumneata poate că ai fi trăit, ai avut bucuriile şi necazurile dumitale! Eu n-am avut niciodată nimic. Sunt născut să răsplătesc greşelile altora, care s-au bucurat prea mult de viaţă. De mic copil m-am târât numai prin spitale. Stăteam până mă dădea afară şi atunci mă duceam în altul..., așa am colindat mereu până am ajuns aici. Măine-poimăine,

parcă văd, o să-mi dea drumul; unde am să mă mai duc, ce am să mai fac? Am vrut să mă omor, dar n-am avut curajul. În nopțile în care dumneata dormeai, eu blestemam această lume, blestemam pe aceia care mi-au dat viață, căci numai lor le datorez nenorocirea mea. Ei au murit, dar mi-au lăsat moștenire păcatele lor. Iată de ce invidiez pe omul pe care l-au adus aseară; cel mai târziu mâine el va fi fericit, va pleca spre cer, pe când eu sufăr, sufăr mereu.

– Dar nu mai ai pe nimeni?

– Ba da, o mătușă bătrână care-și amintește din când în când de mine. Ea mi-a trimis pachetul. Când va muri și ea atunci voi fi cu adevărat singur. Și voi muri, fără ca nimeni să mă plângă, fără să fi înțeles nimic din viață.

A tăcut, ochii îi erau umezi. O rândunică rătăcită s-a așezat pe pervazul ferestrei sfârșind tăcerea cu un ciripit zgomotos. Afară merii împovărați de floare se legănau obosiți. Omul din fundul salonului horcăia zvârcolindu-se, apoi s-a întins ca ușurat de-o povară ce-i apăsa pe umeri. A adormit pentru totdeauna. În salonul alb și nesfârșit de lung, toți tăceau. Cineva s-a apropiat de pat, și-a făcut cruce și i-a acoperit fața cu pătura cenușie. Apoi două asistente au adus niște panouri cu care l-au înconjurat, ca noi să nu-l vedem. Am închis ochii și-n gând am spus o rugăciune pe care o știam încă de când eram copil. Vecinul meu plângea cu fruntea rezemată de fereastră.

Merii își legănau crengile înflorite în bătaia vântului.

Poetul

Este undeva un om
Insomniile lui nu fac
bani
nu se tem de explozii în subteran
nu dau soluții
nu au temeri că se va năru
ce a construit
sau că va falimenta
ori că va naufragia

Insomniile lui n-au emoții
că sămânța n-ar încolți
Acesta este poetul
Insomniile sale au rimă
și sensibilitate
Acum nu-l deranjați
că nu-i acaparată de zâmbetul
unei halbe de bere blondă
Acum are nevoie de liniște
că-i vizitat de muze

Spectacol de toamnă

Crepusculul dimineților
de toamnă târzie
imprimă pe retina peisajului
tablourile pictate
în degradeuri de rugină
Roua dimineții
îmi spală picioarele goale
în alergarea lor
prin ierburile încă mătăsoase
Bruma fardează
prunele proaspăt coapte
din livezile albastre
Ceața lăptoasă
ne oprește să vedem
micile și fricoasele sălbăticiuni
oploșite-n pădurea ocrotitoare
Soarele apusului
colorează uneori orizontul
cu sângele norilor
Secera lunii mă ajută
să culeg holdele de vise
din nopțile tot mai lungi

Noapte de vară

Cântecul greierilor se aude
de parcă zdrobesc stelele căzute
la căpătâiul eroilor.
Un șoricel se delectează
cu sămânță de beladonă,
probabil este imun la atropină,
ori se tratează
de colici gastrointestinale.
Radarele liliecilor detectează
fluturi Cap de Mort.
Licuricii imită punctele
de lumină celestă.
Helicopterele țânțari
se alimentează
de pe fețele adormiților.
Niște braconieri amăgesc cu lanternele
peștii doritori de lumină
și să-și încheie socotelile acvatice.
Pe acoperișul colibeii
se aud din ce în ce mai des
stropii începutului de ploaie.
Se crapă de ziuă!
Ecoul exercițiilor
de imagine nocturnă
mă trezește.
Noapte scurtă și plină!

Haiku

după cod roșu –
doar gardul despărțind
albul de alb

vizită la palat –
pe alee întins covor
de aramă

câine rău –
pisica escaladând
stâlpul porții

prima ninsoare –
mărul uscat înflorește
din nou

după cumpărături –
mocanca urcând din nou
spre liniște

trei frați pătați –
razia poliției
la ora șase

zile de post –
țiganca dă cu doi lei
punga cu urzici

rugăciune –
în palmele lipite
sfârșitul zilei

modă de primăvară –
îmbrăcați în verde
toți copacii

lună plină –
îmbrățișate în parc
două iubiri

Damaschin
Pop-Buia

Valentin

Într-o zi de duminică, vreme de amiază, Tecla a început să aibă dureri, care, așa cum le descrie soacrei sale, păreau cele care anunțau nașterea. Au intrat aproape toți într-o stare de semi-panică, deși, mental, tinerii își promiseseră că atunci când va fi să fie, să-și păstreze calmul. Clementina era și ea alertată, dar Marcu, nici vorbă, era liniștit ca un lac adânc și ascundea în colțul gurii un zâmbet mic, în spatele căruia se întrezărea bucuria de fi făcut, din nou, bunic. Pentru a doua oară, își mai spunea acesta în gând, că Gherasim și Ica îl aveau deja pe Adi, între timp trecut de doi ani și mare năzdrăvan. Eu cred că îl răsfață și bunicii, spuse într-un rând Clementina, la care Marcu o domoli, spunându-i că o să te văd eu pe tine, când o să avem și noi aici, la casa noastră, nepoți. Da', ce, Gherasim și Ilie nu au fost și ei *mădăriți* de ai noștri?, mai adaugă acesta. Cu „ai noștri” Marcu se referea la socrii lui, care locuiseră tot aici, în casa veche, între timp demolată, căci după

petrecerea lor terenul li s-a convenit lor, mai corect spus, Clementinei, care fusese singură la părinți.

Hai, draga mea, mergem la Lăsăud, mașina e pregătită. De bagaj se ocupă mama, îl aduce ea, eu te ajut să cobori scările, dar numai încet, pe treabă bună, mai spuse Ilie grijuliu. În două minute Tecla era instalată, geanta își găsisese locul în portbagaj, iar emoționatul de soț învârti cheia în contact. Mai greu va fi până ieșim din Baieru, că, după cum știi, duminica la ora asta șoseaua este luată cu asalt de poporul de oameni, că nicăieri nu mai vezi așa ceva, nici măcar la voi în Beldru, care are o populație sensibil egală. Cu povești mai mult sau mai puțin inventate pe loc, Ilie reuși, cel puțin în parte, să-i distragă atenția Teclăi, care se chircea de durere, ori, dimpotrivă, se întindea înspre în afară, încercând să se elibereze de strânsorile care o încercau. Ce știți voi, bărbații, desluși Ilie printre vaietele soției. Aproape 10 minute le-a trebuit până au ieșit din Baieru, un slalom care l-a făcut pe șofer să dea în transpirație, că atenția îi era încordată la maximum, nu știi când îți sare un copil în fața mașinii, unul scăpat de sub controlul mamei, și om te-a făcut. Au dreptate ăia să scrie în *Ecoul* despre Baieru, nu cred că mai circulă undeva oamenii ca oile, pe mijlocul drumului. A gândit doar, de data asta, dar dacă ar fi auzit o asemenea remarcă la o terță persoană, desigur că și-ar fi apărat locul natal, cu oamenii lui deosebit de harnici și temători de Dumnezeu. În definitiv, nu sunt pietonii vinovați, ci lipsa trotuarelor, asta era varianta oficială prin care oamenii își justificau mersul pe carosabil. De ce nu fac trotuare, largi, să încapă poporul duminica, la ieșire din biserică, spuse cineva într-o duminică, după ce se ieșise de la liturghie, și lumea se adunase la căminul cultural, unde se comunicau așa-numitele *porunci*.

Au ieșit din localitate, iar Ilie putu, în sfârșit, să apese pe accelerație. Mașina, o *Dacia 1310*, cumpărată de ocazie, că dacă ar fi așteptat să-i vină rândul la oficial, mi-ar fi crescut barba până la genunchi, făcându-l haz de necaz odată, când vorbea cu soția pe această temă, una de altfel foarte recurentă în societatea de atunci. Cam 8 ani trebuia să aștepți, și asta dacă aveai noroc, altfel se puteau lungi la 10. Când, mai târziu, copiii vor auzi asemenea povești, nici nu vor ști prea bine cum să reacționeze: Cum adică, zece ani? Da, da, ba ăia din RDG, sora co-

munistă, așteptau pentru un amărât de *Trabant* tot atâta, că *Dacia* nu își permiteau pe acolo prea mulți.

Da' oare de ce s-or dus la Lăsăud, își întrebă Clementina omul, doar și aici la Baieru avem moașă bună. Nu-i ca pe vremea noastră, când încă nici nu exista secție de maternitate *decilină*, ca în ziua de astăzi, că moașa venea de cele mai multe ori acasă la femeie. Amu știi și tu cum îi treaba, zise Marcu, mai ales la ăștia mai domni, oameni cu facultăți, nici nu să pune problema, vor ceva mai de calitate, și, cum majoritatea au *Dacie*, se reped cu ea la Lăsăud. Dacă-i zi de lucru, una-două ajungi la spital, dacă-i duminică, precum astăzi, *trebe* multă răbdare. *Trebe dară*, zise nevastă-sa, numai că se poate întâmpla să fie urgent, și atunci ce se face un bărbat, fie el chiar soțul, dacă *trebe* să nască pe drum. Po amu ce să facă, accelerează, tu. Îhî, îți place ție să faci pe deșteptu', și râseră amândoi.

Domnul rămâne afară, i se spuse lui Ilie, pe când voia să intre în spital dimpreună cu Tecla. Era însă obișnuit cu astfel de situații și cu reacțiile care țin de ele, astfel încât îi puse portarului o hârtie de zece lei în mână și-și văzură de drum. Secția de maternitate era destul de ușor de găsit, în nici două minute Tecla a fost preluată de personalul de specialitate, iar Ilie, scurt, pe un ton aproape tăios, expedit. Dumneavoastră mergeți înapoi pe unde ați venit, aici nu are acces decât doamna, chiar dacă e vorba de soț. Ilie făcu precum i se spuse, iar afară, nu departe de ghereta portarului, făcea pași înapoi și-n încolo, cu o nerăbdare vădită, dar cât se poate de normală pentru o astfel de situație. Își aprinsese și o țigară și, nu știa de ce, presimțea că în fiecare secundă se poate întâmpla să vină cineva care să-i dea vestea nașterii, care să-l facă tată. Sută la sută e băiat, acuma nu mai am niciun fel de îndoială. Așa că se mai gândi încă o dată la nume și îi răsări în minte foarte spontan Valentin! Ce simplu funcționez acuma, și se bătu în gând pe umăr. Da, își continuă monologul, asta pentru că acuma ești 100 % cu gândurile în *aici* și *acum*, nu la construcția casei și nici la serviciu, cum s-a întâmplat în ultimele luni.

Și, nu-i veni să creadă, neașteptat de repede, veni cineva la poartă să-i dea vestea cea mare. Sunteți tatăl unui băiat, 52 de cm și 3600 g, vă felicit! Iar lui Ilie îi veni s-o ia în brațe pe sora medicală, sau ce o fi fost ea. Mulțumesc, dar soția cum se simte? Tânăra mamă se simte

bine, slăbită după durerile nașterii, dar totul a decurs absolut normal, iar bebelușul este sănătos, restul vine cu timpul, doar așa a fost și cu noi. Cu toții, completă proaspăt devenitul tată, Ilie.

Această zi va rămâne multă vreme foarte vie în memoria lui Ilie, mai ales în cea afectivă, căci, precum avea să povestească mai târziu, simțise clipa cu o asemenea intensitate, încât se simțea luat ca de un fel de duh și transportat într-un loc edenic. În același timp, ridicarea aceasta din mrejele prezentului, oricât de intens se arată el, îl situa cumva deasupra a tot și toate, parcă eram un semizeu, Gherasime, îi povesti el acasă bunului său frate. Cât despre Tecla, ce să mai spun, avea pe față o expresie nouă, care exprima foarte mult și multe, dar în primul rând iradia o lumină nouă, până și ochii îi zâmbeau și, odată cu ei, întreaga față. Cred că asemenea stări le sunt date numai mamelor și, cu siguranță, în primul rând la prima naștere. Așa este, întâri fratele, același lucru l-am trăit și eu, iar Ica era exact precum o descrii tu acum pe cumnata, invadată de o lumină nouă de parcă tocmai venea din Paradis. Ilie era ușor iritat de faptul că și alții au trăit aceleași stări precum el și soția, chiar dacă era vorba de bunul lui frate, el ar fi vrut să fie numai ale lui.

Mama și copilul nu au zăbovit prea mult pe acolo, mai ales că totul decurse șnur, absolut normal, Ilie și-a luat familia, da, familia, că acum suntem trei, și am venit acasă, marți, după două nopți petrecute la maternitate. Nu avea rost să-i mai las acolo, mai ales că acasă totul era pregătit până în cel mai mic amănunt. E un copil de duminică, zise Tecla, sper că nu va fi dificil de educat. Nu, draga mea, și chiar dacă va fi să fie, tu ești de specialitate, comentă Ilie, ai instrumentele de care va fi nevoie pentru a-l crește după cum ne este vrerea. Ai dreptate, dar eu nu de puține ori am auzit că noi, cadrele didactice, am fi niște părinți nu tocmai grozavi, poate o deformare profesională, punem ștacheta prea sus, așteptăm prea multe. Acuma să lăsăm lucrurile să curgă și decurgă de la sine, și vom vedea noi pe parcurs, Valentin abia a sosit printre copământenii.

Bunicii, Marcu, dar mai ales Clementina, nu mai terminau cu „Doamne, ce copilaș frumos ați adus pe lume!”, iar Ilie nu uita să le spună că de adus pe lume l-a adus Tecla, el doar i-a adus pe amândoi de la maternitate acasă, iar mamă-sa îl privea cu drag, spunându-i

oare cu cine semeni tu așa de glumeț. Cum cu cine, cu cine mă laudă, de bună seamă. Marcu nu intra în jocul lor, rămânea însă cu privirea ațintită pe omulețul care, înfășat bine, avea o expresie a feței foarte schimbătoare, ba era degajat, ba mușchii feței i se contractau. O fi având ceva Valentinuțu' nostru, spuse el dintr-odată. Se vede treaba că ai uitat cum sunt proaspeții veniți pe lume, bărbate, dădu din mână Clementina.

Au urmat vizite ale rudelor mai apropiate, venitul cu coșarca, obicei care se mai păstra încă destul de bine, dar și vizite mai puțin „oficiale” din partea colegelor de serviciu ale Teclăi, desigur, doar cele cu care aveau o relație mai strânsă. Școala se reluase, începuse noul an școlar, iar clasa doamnei Ometriță fusese preluată de o suplinitoare, care, poți să știi, se descurcă peste așteptările directorului, i se adresase Stela, prietena cea mai bună dintre colegele de serviciu pe când veni la ea, într-o zi, să vadă ce mai face ea și, mai ales, nou-născutul. A lăudat „la modul sincer” camera lui Valentin, sau cel puțin așa s-a exprimat. Păi da, dar cu femeile nu poți ști niciodată, dacă sunt într-adevăr sincere ori în spatele celor spuse nu se ascunde cumva și invidie, îi strecură șoptit Clementina nurorii sale, după ce luase la cunoștință de calificativele făcute de Stela; eu o cunosc pe mamă-sa și știi cum e, așchia nu sare departe de trunchi. Nu, mamă, noi suntem prietene prea bune încât să ne invidiem. Îți aduc aminte că am cunoscut-o pe Stela în vreme de liceu, în Lăsăud, suntem apropiate încă de demult, asta mai ales dacă le compar cu celelalte din Baieru, pe care le-am cunoscut abia după ce am venit aici. Mă rog, pe majoritatea, că dintre ele le mai știam tot de la Peda. Prin *Peda* nora se referea la liceul pedagogic, argoul folosit de mai toți, mai ales de cei mai tineri. Dar Clementina era isteată și făcu imediat sincopa, dându-și seama la ce se referă nora.

Ce zici, tată, cam câte lemne îmi trebuiesc pentru la iarnă că, uite, nu am decât vreo doi, trei stânjeni în șopru, și iarna stă să bată la ușă. Apo', dragu' tatii, ținând cont și de temperatura din camera nepoțelului, unde trebuie să ajungeți cam la 24-25 de grade, n-ar fi rău să procuri vreo zece metri steri. Bine zici, o să vorbesc cu Niculai, *hardău'*, că mneata tot prin el ai adus, nu-i așa? Da, da, mai bine cu el că ne cunoaște, știe că suntem buni de plată și mai e și om de cuvânt, nu ca

alții din ziua de astăzi. Când eram *io* tânăr, una-două făceam un furgon de lemne și veneam cu el în vale, de cele mai multe ori de pe Amieș. Dacă aveam noroc de un *hardău* îngăduitor, îi dădeam ceva, da' mult, că atuncea nu erau atâția bani ca *amu*, ăla închidea un ochi, că n-aveam hârtii, și amândouă părțile eram mulțumite. Un lucru însă am respectat *tătdeauna*, nu am tăiat niciodată lemne nemarcate, că, așa am auzit, dacă o faci, poți să te alegi cu o amendă mare, ba chiar să ajungi în pușcărie. Pe atunci nu era ocol silvic la Baieru, cel mai apropiat era cel de la Bodna.

Vremea trecea, se cernea deasupra Baierului, oamenii își vedeau fiecare de treaba lui, nu se semnalau evenimente deosebite, în afară poate de faptul că prin magazinele alimentare sufla vânt rece și tăios. Eu cred că e crivățul, spunea câte unul mai hâtru. Se făcea haz de ne-caz, nu se găsea mai nimic prin rafturi, dar nici goale nu erau. Numai că ele, rafturile, prezentau doar două-trei produse: conserve de pește, tocană de legume, ghiveci și castraveți murați. Din când în când mai apărea și câte o raritate, cum ar fi halvaua ori, în cazul băuturilor, câte o fetească de Cotnari. Coadă din fața alimentarelor era element al unui peisaj intrat în cotidian. Și, culmea, ea se alcătua în fiecare zi din nou, mulți dintre oameni își luau scăunele și citeau ziarul așteptând la coadă, iar dacă erau întrebați ce se dă – asta înainte de ora deschiderii – răspundea pe tonul cel mai firesc: nu se știe, dar vedem când se deschide. Ceea ce era de-a dreptul în floare erau pilele și relațiile, care îți aduceau, eventual, carne, făină ori alte produse prohibite. Și mai era ceva care ne înrudea cu nord-coreenii: două ore de televiziune, care, și ele, musteau de ideologie ceaușistă. Pupincuriștii erau mulți, iar cei care păzeau siguranța statului – furat de Geniul Carpaților și de ei înșiși – își ciuleau urechile într-atât, încât stăteau să li se rupă. Din păcate numai urechile, nu și ei înșiși.

Valentin creștea, aproape văzând cu ochii, Tecla își reluase după trei luni, activitatea la școală, Ilie era veșnic ocupat cu de-ale serviciului, iar după aceea, ba cu una, ba cu alta, cum au bărbații de lucru pe lângă casă. Când nu știa exact cum să procedeze, îl întreba pe Marcu, care, cu experiența lui de o viață, găsea imediat un răspuns. De cele mai multe ori fiul îi urma sfatul, dar nu întotdeauna. Când avea anumite neclarități, îl mai întreba și pe fratele Gherasim. Copiii acestora, veri-

șorii Adi și Valentin, s-au împrietenit, cel dintâi luându-l sub aripa sa ocrotitoare pe vărul mai mic, căci erau trei ani diferență între ei. Dacă Ica și cu Gherasim au rămas cu un singur copil, altfel s-au dezvoltat lucrurile în cazul lui Ilie și Tecla, care, la trei ani de la nașterea lui Valentin, i-au dăruit acestuia un frate. Pe Onișor, scump și drag tuturor din familie, dar înainte de toate fratelui mai mare, care prin asta a dăruit teoria părinților, care fuseseră siguri că, trecând în plan secund, Valentin va avea o reacție de gelozie vis-a-vis de sora ori fratele pe care îl va avea. Nu a fost așa, Valentin purtându-se cu mare grijă față de Onișor. Îl lua în brațe, mai ales când scăpa de supravegherea Teclăi, care îi pusese de mai multe ori în vedere că nu are voie să o facă, ori, dacă vrea neapărat să-l ia în brațe, atunci numai dacă era mama ori tata prin preajmă. Onișor crește, ia în greutate, iar tu o să uiți de asta și s-ar putea să-ți scape din mâini. Mă rog, chestia cu „ia în greutate” trecu pe lângă urechile lui Valentin că nu știa ce înseamnă, la cei trei ani și ceva, îl reținu însă pe „nu e voie să-l iei în brațe”, și asta era mai important. Când rămâneau doar frații în camera celui mic, Valentin, uita că Onișor încă nu vorbește și nici nu înțelege ce, eventual, i se vorbește și se punea pe povestit, de cele mai multe ori, invenții, născociri de moment. Într-o zi, îi spuse, bunăoară: Onișor, când noi doi vom fi mari, așa ca tati, ne facem și frați de cruce, și nu ne va fi frică de nimeni și nimic, nici măcar de lup ori de urs. Că lei ori tigri nu se găsesc numai în cărțile de povești, alea pe care le vei vedea și tu în curând. Ori, dacă va vrea cineva să-și măsoare puterile cu ale noastre – expresie reținută dintr-o poveste citită de Tecla înainte de culcare – stăm spate la spate, cu paloșele în mâini, gata să-i nimicim. Cum Onișor nu răspundea nimic, Valentin replica el însuși, așa o să facem, fii pe pace, nimeni nu ne va birui...

Fragment din romanul *Onișor*, Editura PIM, Iași, 2025

Ovidiu
Purdea-Someș

Nu te apropia prea tare de poezie

*Mai mare decât Ion Cristofor e doar...
cuvântul lui Ion Cristofor*

Nu te apropia prea tare de poezie
Mi-a spus Ion, poetul din Cluj,
Pe care-l rugau îngerii să le scrie versuri
Când mergeau la rugăciune cu Dumnezeu
Poezia te face nefericit sau nemuritor
Și tu nu ești pregătit pentru asta
Mai bine cântă
Cântă pe datorie și pe cai înaripați
Care descalecă în tristeți de țărânci
Cântă pe sticle de vin, pe cuie,
Pe cămăși ce miros a Hristos
Pe scripturi, pe o zi de coasă, pe o alta de iubit

Dar lasă poezia în pace
N-aș vrea să te văd suferind și pe tine
Mi-ar crește noduri în gât
Și eu n-am auzit de poezie cu noduri.

În crucea lor de cuvinte

Cred că undeva, aproape de Soare,
Există un loc alcătuit numai din cuvinte
O dată în viață
Dumnezeu cheamă muritorii la el
Să-i ducă poezie la cină
Cei care se apropie prea mult
Se aprind și ard
Și devin pulbere de cuvinte
Cei care înving focul
Cu palmele negre și arse ca un tăciune
Încep să scrie semne numai de ei înțelese...
Iisus le spune poeți
Și îi lasă să se răstignească și să se vindece singuri
În crucea lor de cuvinte

Ion din Gârbău

Ion din Gârbău
A fost primul pământean
Care a emigrat pe Lună
L-a prins fiscul cu cazanul de pălincă pe foc
A fugit cât îl țineau puterile
Dar până pe Lună a obosit de tot
Istovit și-a ales o piatră aparte
Și a adormit fericit...
Nu se mai știe nimic despre el
Dar când e lună plină

De pe cel mai înalt deal din Gârbău
Se vede scris pe o piatră selenară
„Băă, ăștia sunt barbari!
Unul nu dă o pălincă!”

Profesorul de estetică

A îmbătrânit profesorul de estetică
Azi a adormit la cursuri
Și un fluture s-a așezat
Pe ochiul lui drept.
Imaginea asta mi s-a părut
O lucrare despre singurătate...
Era mai singur decât Iisus
La Cina cea de Taină.
Noi râdeam ca niște studenți tâmpiți
Și ne adăposteam în neștiință...
Dar el,
El, profesorul de estetică,
Vorbea în singurătatea lui
Despre moartea fluturelui care plânge.

Merele din sat

Într-o noapte am mâncat
Toate merele din sat
Nu mi-a fost milă nici de merii care plângeau
Nici de sufletul lunii ce se odihnea în frunzele merilor
Eu mâncam și mă lingeam pe degete
Și degetele mele luceau ca o lamă de cuțit...
Lângă o fântână din hotar
Era un măr ce nu făcea mere
Dar eu i-am mâncat frunzele cu coajă cu tot.
Merele din curtea bisericii aveau gust de tămâie

Dar eu le-am mâncat cu miros cu tot
Și aș mai fi mâncat mere
Dar m-a prins popa
M-a ridicat în brațe sus, sus de tot
Deasupra satului
Și m-a întrebat ce văd
Văd o mulțime de oameni
Ce caută mere
Sau măcar o înghițitură de păcat

Irina Petraș / Toamnă

Luminița Rusu

Ion

Dintre toate anotimpurile parcului vara e cea mai frumoasă. Iarba se umple de flori și sălciile de pe malul lacului își pleacă crengile complice, ascunzând îndrăgostiții rușinoși. Aleile sunt pline de plimbăreți, iar fântâna arteziană devine magnet pentru cârdușii de copii și porumbei.

Foișorul șahiștilor e chiar lângă malul lacului. Mai este unul mare, în centrul parcului. Acolo cântă fanfara duminica, și sâmbăta vine primarul să officieze căsătorii. E zarvă mare și puzderie de oameni, după ce își unesc destinele toți vor să se pozeze lângă lac. Duminica nu se joacă șah, așa a fost dintotdeauna. Chipurile, fiecare are nevoie de o zi în care să stea cu familia, dar adevărul e că, la sfârșitul săptămânii, parcul e plin, și marii maestri nu se pot concentra în gălăgie. De când au scornit tâmpenia asta cu căsătoriile în parc și sâmbătă după-masa e dificil să joci.

– Hai odată, loane, mută că ne prind paparazzi!

– Lasă-mă să gândesc Vasile, doar nu suntem pe ceas!

Ion își șterge fruntea transpirată cu batista și mută tacticos un pion. Puștiul din spatele lui tuși ostentativ.

– Răzvane, taci! Regula de bază a chibițului e să nu comenteze. Orice ai gândi păstrează pentru tine.

Puștiul blond căscă gura a răspuns, dar se răzgândi și o închise la loc.

– Ioane... vai ioane! La ce visezi tu azi? La pensie nu mai poți visa, mi-ai zis că ai primit-o ieri.

– Ți-am zis când am sosit, azi-dimineață am plecat de acasă cu cincizeci de lei. Fac cinste tuturor, mâncăm mici și bem câte un șpriț să ne răcorim. Mă întorc acasă cu taxiul și îmi rămân bani și pentru croasante, să am dimineață la cafea. Răzvane, să nu stai degeaba! la banii și du-te să iei douăzeci de mici cu muștar și chifle. Vezi să nu fie prăjiți tare, îi spui doamnei că sunt pentru mine. Roagă-l pe domnul din spatele lui Vasile să te ajute, nu mutăm până nu vă întoarceți. Adu și o sticlă de vin, una de apă minerală și doi lei îți păstrezi pentru ostenea-lă, să ai de o înghețată!

– Londoneză?

– De care vrei tu, Răzvan.

– Aia londoneză e trei lei.

– Trei lei să fie pentru tine!

Puștiul luă banii și o zbughi prin iarbă să scurteze drumul spre terasa de pe malul opus al lacului. Ion scoase o batistă curată din buzunarul cămășii să-și tamponeze fruntea iarăși transpirată.

– Cald, Vasile! Vine fierbințeala lui cuptor. Iarna nu-i bine că e frig, vara nu-mi place că e zăpușeală. N-am putea face noi cumva să oprim timpul primăvara? Sau toamna... De fapt, nu timpul, vremea. Timpul curge oricum, dar anotimpurile astea devin enervante!

Vasile e de felul lui înalt și uscățiv, nu pare a suferi de căldură. Gândește intens fiecare mișcare și mută rapid, respectând un cronometru interior pe care-l are de când juca la profesioniști. Mai merge și acum la competiții pentru seniori, dar vremurile s-au schimbat, nu mai există categorii de vârstă. Jucătorii se împart în clase valorice în funcție de rezultate, la ultimul concurs a ajuns să joace finala cu un copil de zece ani.

– Nu eram pregătit să îl înving, mi-ar fi fost milă... era doar un copil! Dar să mă bată un copil de zece ani? Umilitor...

– Lasă, Vasile, viitorul e al lor. Răzvan cum crezi că va fi după câțiva ani de stat în parc cu noi? Ce ani, poate în câteva luni ne depășește. E un copil cuminte și inteligent, cu ce l-am învățat eu și cu mintea lui ajunge maestru până la cincisprezece ani.

– Maestru... Ce dracu, Ioane, ce nevoie are de titlul ăsta? Tu n-ai jucat altundeva decât în parc și nu cred că ți-a lipsit un trofeu pe etajeră.

– Se punea praful și pe el, Vasile!

Ion se ridică de pe bancă scuturând-și picioarele înțepenite. Își descheie un nasture de la cămașă și își suflecă mânecile ca un țăran pregătit să pună mâna pe coasă. Împinge tabla într-o parte cu grijă, să nu alunece vreo piesă de la locul ei.

– Fă loc, Vasile, vine mâncarea!

În câteva minute, Răzvan, îmbujorat, secondat de domnul care-l ajutase, scotea din pungă și rânduia pe masă chifle, muștar, mici, vin și apă minerală.

– Am luat de un leu și pahare de plastic, nea Ioane, s-aveți din ce bea șprițul. Poftim și restul, douăzeci de lei.

– Că bine zici, copile! Ți-am spus eu, Vasile, că e inteligent puștiul.

Ion clipi hâtru către prietenul uscățiv. Împărți la toată lumea mici și vin îndoit cu apă minerală.

– În cinstea ta, Vasile! Și a gândurilor mele. Iartă paharele, aș fi putut aduce de acasă. Șprițul nu se bea din pahar de cristal, dar sticla îl face mai răcoros.

Ion sorbi cu sete, dând peste cap paharul dintr-o înghițitură. Vasile bău cu înghițituri mici, fără zgomot.

– Vezi tu, Răzване, Vasile a fost totdeauna un aristocrat. Cinci ani cât a lucrat în Anglia bea zilnic ceaiul cu regina.

– Regina magiei albe din Ferentari! Râzi tu, Vasile, dar era una care cerșea lângă șantierul unde lucram și am văzut-o anul trecut într-un ziar „Regina magiei albe”... jur că ea era!

– Nu jura, Vasile, că nu-i bine! Eu te cred oricum.

Lacul vălurește albastru legănând rațe toropite de căldură. Pe mal se plimbă porumbei galanți și vrăbii gălăgioase. Din mulțimea de plimbăreți pe alei se îndreaptă spre ei un bătrânel cu fața abătută.

– Salut, Grigore! Hai ia un șprîț, să te răcorești. Ce ți se înecară toate corăbiile pe uscat?

– Lasă-mă, loane, că-s necăjit. Am fost la piață să-mi cumpăr arpagică și or scumpit-o nenorociții de ieri până azi cu trei lei. Ieri era șapte lei kilogramul și astăzi e zece lei. Nu-mi mai rămaseră decât șapte lei și-mi trebuie un kilogram să umplu două straturi. Mă duc acasă ca să iau diferența, dar, până mă întorc, se-ntunecă, și nu mai pot lucra. Iar mâine e duminică, luni poate plouă... Ce mai, era o zi perfectă de pus arpagică!

Ion zâmbește bonom, simțindu-se un Moș Crăciun al arpagicului. Scoase din buzunar o bancnotă de zece lei și i-o întinse lui Grigore.

– Dă-mi ăia șapte lei, să am de taxi, și ia tu zece lei. Mi-i dai înapoi luni sau când ne-om mai vedea. Sau nu mi-i dai deloc, oricum azi fac cinste tuturor, în sfârșit... a venit pensia.

– Mulțumesc, loane, să ai pensie lungă!

Vasile își mai puse un pahar de șprîț și trase tabla în mijlocul mesei.

– Mută, loane, că ne apucă seara, și eu la lumânare nu mai joc!

Împinse calul în față fără a rumega prea mult. Vasile zâmbi sardonice și îi luă regina cu un turn. Ion mai mută de două ori nebunul cu gândul aiurea.

– Șah-mat, loane! Rău ai jucat azi. Nu ți-a stat capul, poate îți iei revanșa luni! Fii bun și împrumută-mi zece lei să-i iau flori Mariei, mâine e 15 august.

– Îți dau cinci lei, să-mi rămână de taxi.

– Cinci lei... Ce naiba pot să iau cu cinci lei? O zambilă. Crezi tu că nevastă-mea merită doar o zambilă?

Ion oftează scoțând din buzunar bancnota.

– Merită mult mai mult, Vasile. Te rog să mă scuzi! Transmite-i salutări Mariei.

Vasile luă bancnota și plecă grăbit. În urma lui toți se împrăștiară pe alei, rămase doar Răzvan să-l ajute la adunatul pieselor. Înghesui și tabla în pungă și o porniră amândoi spre ieșirea parcului.

– Lasă, Răzvane, mergem pe jos. Prea am mâncat bine la prânz, trebuie un pic de mișcare să nu ne pice greu. Nu mi-a stat capul azi la șah, rău am jucat, ce-i drept! Dar mi-au rămas bani de croasante.

Ajunseră la capătul aleii, lângă vânzătoarea de flori. Răzvan tuși încurcat, cu ochii scurși în găleata cu garoafe și zambile.

– Nea Ioane... am mințit. Nu mi-am luat înghețată de trei lei. Mai am doi lei și vreau să-i cumpăr mamei o floare pentru mâine, o cheamă tot Maria și, de când tata a plecat, nu mai are cine să-i aducă flori.

Ion mângâie ciuful blond al puștiului. Scoase din buzunar cei șapte lei și îi întinse.

– Răzvane, maică-ta e o femeie de toată isprava! Nu e femeie de o zambilă, merită cel puțin cinci garoafe. Merită mult mai mult, dar noi acumă atât putem să-i oferim.

– Și croasantele matala?

– La ora asta oricum nu au proaspete. Și nici cafea nu sunt sigur că mai au, poate beau un ceai și atunci mănânc biscuiți.

Primiră un buchet de cinci garoafe, de doi lei doamna le puse verdeață și celofan argintiu. Răzvan stătea aproape de parc, în drumul lui Ion spre casă. Ion îi deschise poarta și-l urmări cu privirea până ajunse la ușă și sună. Salută capul plin de bigudiuri ivit în cadrul ușii, apoi porni încet spre casă, fericit că în sfârșit se răcorește.

Camelia Bota / Garoafe

Mihai Sălcuțan

Încurcături oficiale

De la o vreme, să tot fie un an, ceasul rău se ține scai de bădia Gheorghe I. Sângeorzan. Până când năpasta și-a făcut apariția în viața lui a trăit în liniște și pace în comuna în care s-a născut, ferit de întâmplări asemenea celor de care are parte în ultimul timp, una mai neașteptată și mai supărătoare decât alta. Om harnic, cu frică de legiuirile pământești și de legea dumnezeiască, Gheorghe trudește din toate puterile sale cu credința că va apuca zilele unui viitor împlinit și ale unei bătrâneți lipsite de griji. De mic copil a simțit plăcerea muncii fără a o considera povară, ci mângâiere și scop în sine. Respectă cu sfințenie obiceiurile, sărbătorile, casa și familia, împreună cu noianul de amintiri care s-au adunat odată cu trecerea anilor.

Ghinioanele au apărut din ziua în care a primit o înștiințare de la primărie prin care i se cerea să achite un debit de 500 lei reprezentând

amendă contravențională la Codul rutier. După ce a citit hârtia, și-a scos ochelarii, i-a șters îndelung cu poala cămășii de in și a mai parcurs-o de câteva ori. Nu i-a venit să creadă ochilor, carnet de conducere auto nu a avut niciodată, iar de mașină nici pomeneală. Poate când a circulat cu căruța pe drumul public, dar nu-și amintește să-l fi oprit poliția și să-l fi atenționat de vreo anume neregulă. Calul lui, Suru, este bătrân și nu mai poate alerga, merge doar la pas, radarul nu-l poate înregistra cu viteză, a încercat Gheorghe să glumească. Nu a reușit să-și facă curaj, un pericol nevăzut îl pândește și îl sperie nespus. Pensia pe care o primește după o viață de muncă la CAP nu-i ajunge nici-cum pentru traiul lui și al familiei, noroc cu bruma de pământ moștenită de la tată, împrorietărit după ce a luptat în Marele Război de Întregire a Neamului. Puterile i-au slăbit, anul trecut a împlinit 75 de ani și abia mai poate lucra. Cuvintele din hârtia primită îi sfredelesc mintea și simte că pulsul inimii i s-a accelerat îngrijorător.

Cu adresa în mâna tremurândă s-a prezentat la primărie și a bătut la ușa primarului. După ce i-a ascultat păsul, edilul l-a trimis la secretara comunei, cea în măsură să lămurească situația. Aceasta, la rândul ei, a chemat în ajutor agentul agricol, ea este instalată în funcție de puțină vreme, după ieșirea predecesorului la pensie în urmă cu doar câteva luni. A venit în localitate prin căsătorie și nu a reușit să cunoască suficient de bine locuitorii și problemele lor. După cercetări atente pricina a fost dezlegată: este vorba de un alt Sângeorzan, a cărui inițială după tată este L, posesor de autoturism.

A plecat din primărie buimac, pe șira spinării îi curgea transpirația ca în zilele în care se află la arat sau la coasă. Spaima i-a trecut după zile bune, nu a putut scoate ușor din cap cele întâmplate. Nu s-a plâns la nimeni, îi este rușine să afle și alții că a fost bănuit ca fiind contravenient și rău platnic, de când se știe cap de familie niciodată nu s-a abătut de la lege și de la obligațiile către comunitate, dările le-a plătit totdeauna la timp, chiar și atunci când a trebuit să se strâmtoreze de la cele necesare traiului.

Nu a trecut o săptămână de la începerea anului școlar și a primit o comunicare prin care i se cerea să prezinte de îndată copilul la cursuri, sub amenințarea unei amenzi usturătoare. A lăsat baltă treburile și a mers la director, cel care a semnat adresa oficială. Nu-l cunoaște, nu

este fiu al satului, a venit prin transfer și a fost numit în postul de conducere chiar din acel an școlar. Lucrurile s-au lămurit repede, Gheorghe nu mai are copii de vârstă școlară de mulți ani, cei trei fii sunt mari și trăiesc de ani buni la oraș. De această dată este vorba de un nepot de frate, cu inițiala asemănătoare, care este plecat la muncă în străinătate cu întreaga familie.

Peste câteva zile a fost somat de Ocolul Silvic să plătească suma de 1000 lei, amendă administrativă aplicată ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni la Codul silvic. S-a speriat peste poate, lemnele de foc le-a procurat totdeauna cu forme legale, atât cât să încălzească o cameră pe timpul iernii. La plita din bucătărie folosește coceni, uscături din livadă și tăierile din salcâmii ce cresc pe proprietatea sa. Verificările au stabilit că și în acest caz este vorba de un alt Sângeorzan, cu inițiala J, în procesul-verbal de contravenție sunt specificate cât se poate de clar datele din actul de identitate al făptașului, altele decât cele ale lui, inclusiv numărul de înmatriculare al căruței găsite în pădure, alta decât a sa. Angajatul ocolului care a emis somația a fost neatent și, în fața șefului care l-a muștrat cu severitate și a celui purtat degeaba pe drumuri, și-a cerut scuze cu promisiunea de a nu mai repeta o asemenea greșeală în viitor.

Într-o altă zi, când poștașul i-a adus pensia, i-a fost înmânată o sumă de bani mult mai mare decât aceea care i se cuvenea și a sesizat neregula imediat ce i-a numărat. Lucrătorul poștal, care ține loc titularului aflat în concediu, a încurcat inițiala beneficiarului. Nu a conținut minute bune a-i mulțumi pentru corectitudinea care a evitat consecințele, deloc plăcute, pentru el.

În ultima lună de toamnă a fost invitat cu copilul la dispensar pentru vaccinare împotriva pojarului, rubeolei și parotiditei. De data aceasta s-a amuzat, și-a amintit că toți ai lui au fost vaccinați când au fost mici. Totuși, dacă este vorba despre altceva? Poate de un vaccin anti-gripal, se apropie iarna și la anii lui imunitatea este scăzută, s-o fi gândit și statul la bătrânii care au plătit o viață asigurări de sănătate, a zis, în sinea lui, Gheorghe.

Asistenta pe care o știe și de care a întrebat de cum a intrat pe ușă nu mai lucrează acolo, este angajata unui medic cu cabinet privat. Cea pe care a aflat-o, o tânără care a catadicsit să discute cu el după mai

bine de o oră de așteptare l-a trimis, într-un final, acasă. Este vorba de un alt Sângeorzan, cu o altă inițială, nu i-a dat importanță și nu a reținut-o. Rostul zilei și l-a stricat, treburile au fost date peste cap, când a ajuns acasă nu a mai avut chef de lucru și nici de mâncare, s-a întins pe laviță, s-a acoperit cu un macat și a zăcut toată ziua.

Nu după multă vreme a fost băgat în sperieți de primirea unui act de executare silită. Executorul judecătoresc îi acordă un termen de două săptămâni pentru achitarea sumei de 225.000 lei reprezentând despăgubiri civile și cheltuieli de judecată stabilite printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, la care se adăugă cheltuielile, mari și ele, de executare. În caz de neplată bunurile sale imobile și mobile urmează a fi scoase la vânzare până la acoperirea integrală a debitului. Inițiala numelui nu este specificată în somație și s-a îmbărbătat spunându-și că nici de această dată nu poate să fie vorba despre el, că iarăși s-a făcut o greșeală. Nu a avut nicidecum un proces, a trăit în bună pace cu vecinii și consătenii, mirajul câștigului din afaceri sau din alte surse decât propria sa osteneală nu l-a bântuit niciodată.

Cum nu a putut sta nepăsător, toată gospodăria lui nu valorează atât cât i se cere, în dimineața zilei următoare s-a trezit cu noaptea în cap și s-a urcat în autobuzul de oraș. Distanța de 55 km i s-a părut mai lungă ca niciodată, tot timpul a controlat buzunarul de la pieptul hainei în care, de cu seară, a pus somația, actul de identitate și certificatul de naștere. După o jumătate de zi petrecută în anticamera ocupată de o mulțime de oameni, executorul a clarificat situația, nu este el cel în cauză.

În comuna lui sunt multe familii cu numele Sângeorzan, unele îi sunt rude, și chiar dacă nu toți se cunosc între ei, nu-i încurcă nici autoritățile care, de regulă, sunt oameni ai locului și îi știu foarte bine. Majoritatea au și porecle adăugate numelui: „Ursu”, „Găină”, „Crenguța”, „Godacu”, „Lemnar”, „Mistrețu”, „Mesteacănu”, „Lungu”, „Cireșica”, „Brânză”, „Drăguța”, „Țârcovnicu”, „Mustăcilă” și multe alte asemenea. Supranumele sunt moștenite din familie sau le-au dobândit în timpul vieții lor când păcatele, îndeletnicirile sau înfățișarea au condus la încorporarea sufletului în denumiri de animale, plante sau ocupații. Preotul satului susține că este vorba mai mult de teologie decât de o filosofie de viață.

De când cu schimbarea vechii generații de funcționari publici cu o alta mai tânără, încurcăturile de nume se țin lanț și nu sunt semne că se vor sfârși prea curând.

Într-o bună zi, tocmai s-au încheiat ultimele alegeri, colac peste pupăză, Gheorghe s-a trezit cu o chemare la Biroul electoral județean pentru ridicarea mandatului de deputat parlamentar.

De această dată bădia Gheorghe I. Sângeorzan a zâmbit satisfăcut, s-a scărpinat îndelung în creștetul capului și, cu o lumină nemai-văzută pe fața lui aspră, a strigat nevasta:

– Femeie, coboară valiza din pod și pregătește-mi straiiele de sărbătoare că plec la București în Parlament. De această dată nu am să contest identitatea!

Ilarion Voinea / Povara coroanei

Radu Țuculescu

(1949-2025)

Concert pentru vioară și orchestră

Instrumentiștii își suflau în palme, mormăind nemulțumiți de răcoarea ce domnea în sala de concerte. Conducerea nu reușise, deocamdată, să ia o hotărâre fermă în privința caloriferelor, acestea avînd stabilite cu precizie o dată și o oră la care să-și înceapă activitatea. Dar iarna nu a mai ținut cont de orarul caloriferelor și, făcîndu-și apariția pe neașteptate, a provocat neplăcute surprize.

Bombănelile instrumentiștilor erau ceva mai reținute, mai înfundate decît la alte repetiții, datorită prezenței în sală, în rîndul al zecelea, a cîtorva persoane venite să asculte programul viitorului concert.

Flautistul prim exersa cu o pereche de mănuși subțiri. Degetele îi alunecau mereu pe clapele strălucitoare, fapt care-i smulgea suspine dramatice din adîncul pieptului. Se convinse pînă la urmă că nu va pu-

tea cînta cu mănuși. Datorită lipsei de căldură, degetele nu-l vor mai asculta cu siguranța necesară, la anumite pasaje dificile, și asta tocmai acum, cînd au asistență...! Contrabasiștii pălăvrăgeau despre fotbal fiind, dintre toți, cei mai calmi și mai stăpîni pe instrumentele lor umflante. Dirijorul se învîrtea printre pupitre ușor nervos, răsturnînd cîte o partitură. Le amintea de nuanțele care nu fuseseră respectate la repetițiile anterioare, rugîndu-i, în același timp, să fie atenți la toate mișcărilor sale pentru a parcurge întreg programul fără opriri și pentru a nu-l obliga să zbiere la ei ca și altă dată. Instrumentiștii aprobau din cap, continuînd să-și sufle în degete. Unii începură să studieze discret, încălzindu-se cu game și arpegii, fără vreo eficiență deosebită. În sală se înălța un zumzait plăcut, născut din frînturi melodice și acorduri vagi disonante.

Doar Violonistul nu manifesta nicio umbră de nervozitate. Se afla în spatele scenei, dincolo de ușa pe care se intra, printre cutiile goale ale instrumentelor și cuierelor încărcate cu pardesie. Își privi, o clipă, chipul într-una dintre oglinzile fixate în perete și se miră că nu deslușește nicio formă de emoție. Constată doar că părul îi era prea scurt tăiat, dîndu-i un aer comic, ștregăresc, aer pe care un virtuoz al viorii nu-i permis să-l aibă. Hainele atîrnau pe trupul său subțire ca pe un umerăș defect. Aceste constatări îl obligară să roșească. Aruncă neli-niștit o privire în jur. Dar nu era nimeni pe-acolo, iar colegii din orchestră se obișnuiseră cu el. Cît despre cei aflați în sală cu siguranța nu veniseră să-i studieze îmbrăcămintea. Violonistul se liniști pe deplin în privința înfățișării sale, amintindu-și de fracul comandat pentru data concertului. Chiar și părul are să mai crească în cele două săptămîni.

Își luă vioara sub braț și făcu cîțiva pași printre cuiere. Tema părții a doua se abătu din nou asupra sa, ca o adiere stranie care-i mîngîia fruntea, scurgîndu-i-se pe la tîmple în sunete moi. Era cea mai frumoasă parte a concertului, compusă pe colțul mesei din bucătărie, sub privirile curioase ale Mirei. Nu l-au deranjat niciodată aceste priviri. Mereu se întîmplă așa atunci cînd compune ori studiază. Mira îl privește curioasă, dar tăcută, înclinîndu-și doar capul, uneori cu vădită cochetărie. Se născuse între ei o legătură aparte, un fluid invizibil care-l impulsiona în momentele sale de creație. Pînă acum, a compus doar mici piese pentru vioară solo. Nu a avut și nici nu are de gînd să devină compozitor. El este în primul rînd un interpret, un executant al lucrărilor create de alții,

lucrări geniale, cunoscute în lumea întreagă. Acest concert pentru vioară și orchestră s-a născut pe nesimțite, fără intenții precise, mai mult ca o necesitate interioară de a-și exprima și el, în felul său, sentimentele. O anumită atitudine. Era convins că nu va mai compune o altă lucrare de acest gen, ci, poate, doar mici piese pentru delectarea Mirei. Datorită acestui fapt de care era perfect conștient, nu avea acum nici urmă de emoție.

Ușa masivă se deschise brusc, cu un gest nervos, și apărură capul dirijorului făcându-i semn să intre.

– Așa repede?, întrebă Violonistul, eu trebuia să cânt abia după...

– Lasă programul, îl întrerupse dirijorul, nu vor să te asculte decît pe tine. E normal, numai concertul tău este în premieră absolută. Cu atît mai bine..., că-i al naibii de frig în sală. Hai!

Violonistul îl urmă pe dirijor, fără să mai comenteze. Ca de obicei, timpanistul îi puse o piedică discretă care-l dezechilibra pentru o clipă, obligîndu-l să se sprijine de tobele mari. „Asta, ca să nu ai emoții”, îi șopti, amuzat, timpanistul, iar el zîmbi, întrebîndu-se nedumerit de ce crede toată lumea că are emoții. Interpretarea nu poate fi, de data asta, greșită. Chiar dacă se va întîmpla la vreun pasaj, cei din sală n-au cum să-și dea seama, fiind vorba de o lucrare complet necunoscută. Trompetistul, care dîrdîia de frig, îl întrebă, printre dinți, dacă poate renunța la solo-ul din partea a treia, doar azi, i-au înghețat și mîinile, și instrumentul, ar suna jalnic. Violonistul fu de acord, informîndu-l, din mers, și pe dirijor. Cu frigul care domnea în sală ar fi renunțat cu toții la întreaga repetiție. Doar Violonistul se simțea bine, iar atmosfera i se părea călduță, dacă nu chiar caldă. Cînd ajunse în față și-i zări pe cei din rîndul zece, își aminti de hainele sale prea largi și de părul prea scurt. Jenat, se înroși pînă-n vîrfurile urechilor și începu să-și acordeze instrumentul. În timp ce și-l acorda, descoperi fața tristă a concertmaistrului. Îl întrebă, fără a se opri din acordat, ce s-a întîmplat.

– Ei, oftă concertmaistrul schițînd un semn vag cu arcușul, ce să fie? Mi-au murit două nutrii, îți dai seama...?

Dirijorul bătu cu bagheta în pupitru și, fără a mai ține cont de două instrumentiste care continuau să se certe în șoaptă, atacă introducerea.

Cu mici excepții, partea întâia fu executată conform partiturii. Violonistul interpretează, cu măiestrie și luciditate, toate pasajele dificile. Fusese conștient de fiecare articulație a degetelor, de fiecare notă care trebuia să se nască sub trăsăturile arcușului. În pauza dintre primele două părți, în sală se tuși discret. Dirijorul ridică, din nou, bagheta și începu partea a doua. Cu Violonistul se petrecu acum o totală transformare. Această parte melodioasă, cu acorduri stranii ce rămâneau suspendate în aer, umplînd golul de deasupra scenei, apoi pe cel de deasupra scaunelor din sală, îl făcu să uite brusc unde se află. Cîntă cu patimă nedisimulată, fără a-și mai controla în memorie partitura, totul curgînd lin și pasionant în același timp, cu greutate și profunzime. Trăsătura finală de arcuș înălță o notă lungă, fără sfîrșit, care, în timp ce se îndepărta treptat, te chema să o urmezi, te îndemna să pleci, renunțînd la orice fel de întrebări.

De data aceasta, se tuși mai zgomotos în sală, iar Violonistul se dezmetici ca dintr-un vis. Îl privi neliniștit pe dirijor. Oare cum a cîntat? Nu a greșit, nu a sărit vreun pasaj? L-a acompaniat orchestra pînă la capăt? Dirijorul îi zîmbi și-i trase discret cu ochiul. „A fost excelent. Cum naiba poți cînta așa, pe un frig ca ăsta?!”

Partea a treia, mai sprintenă, într-un ritm dansant, fu la fel de corect interpretată ca și prima, chiar dacă trompetistul renunțase complet să mai intervină, vîrîndu-și mîinile în buzunarele pantalonilor.

După cele cîteva acorduri luminoase care încheiau concertul, dirijorul mulțumi orchestrei și se așeză pe scaun, întorcîndu-se spre sală. Violonistul rămase pe loc, adunîndu-și vioara și arcușul sub braț. Din nou, își aminti de hainele prea largi și de părul prea scurt... Cîteva instrumentiști ieșiră, considerînd că nu mai aveau ce căuta pe scenă. În sală se șușoti un timp, apoi se auzi o voce:

– În ce perioadă ai compus concertul?

Violonistul răspunse, deloc surprins de întrebare. Îi era teamă doar de momentul în care se vor lega de hainele sale și în care va trebui să-i convingă de existența unui frac nou-nouț, adecvat trupului său.

– În urmă cu trei luni.

– Bravo! Mie mi-a plăcut.

Cei cîteva bărbați și o femeie din rîndul zece se ridicară, pornind spre scenă în timp ce-și frecau mîinile.

– Cam frig pe la voi...

– Exact! sări dirijorul de pe scaun, iar instrumentiștii începură să vocifereze. Vă dați seama, în asemenea condiții nu se mai poate repeta, iar noi, dacă...

– Da! fu întrerupt dirijorul care, în marea sa bucurie că s-a făcut această constatare, era pornit să scape câteva înjurături. Vom vedea ce se poate face. Acum avem puțin de discutat cu tînărul nostru interpret și compozitor. Se arată a fi extrem de talentat și de viitor.

Violonistul zîmbi încurcat. Uită complet de ținuta care-i produsese clipe grele. Într-o imagine care se topi imediat, revăzu capul Mirei înclinat cochet într-o parte.

– Concertul ni se pare bine gîndit și de autentică inspirație. Ce izvoare folosești în compozițiile tale?

Ochii mari ai Violonistului clipiră des. Își mută vioara și arcușul sub celălalt braț și răspunse:

– Să vedeți... eu n-am compus decît piese mici, ne semnificative. Aceasta este prima mea lucrare mai amplă și, sincer să vă spun, nu cred că voi continua... Doresc să mă perfecționez ca interpret...

– Foarte bine, bravo! Te-ai gîndit foarte bine! Noi îți apreciem și compoziția, dar știm că ești, în special, un interpret de mare talent, de viitor.

Se făcu o mică pauză. Cuvintele de laudă nu avură un efect deosebit asupra Violonistului. Le primi ca pe ceva firesc. Știa: era un foarte bun violonist și un compozitor doar de ocazie.

– Acum ar mai fi ceva. Mici nedumeriri, ne semnificative, te rog să ne spui, apropo de partea a doua, ce vor să însemne toate acele, te rog să ne scuzi, grimase... pe care le faci, cîntatul cu ochii închiși, strîmbături din gură, balansarea exagerată a trupului...

Chicotitul instrumentiștilor care mai rămăseseră pe scenă se transformă într-o tuse forțată. Dirijorul se foi pe scaun, privindu-l pe Violonist într-un fel aparte, o privire în care se amestecau compătimire și curiozitate. Cînd auzise de partea a doua, Violonistul se speriasse. Fusese singura parte în care nu-și controlase interpretarea. Nu putuse să și-o controleze. Născută din adîncul ființei sale, această parte scoțea la iveală laturi nebănuite ale unei firi, în aparență mereu optimistă,

nebănuită de îndoieli. Auzind întrebarea pînă la capăt, Violonistului îi reveni buna dispoziție.

– Sînt... niște grimase, zise surîzînd, pe care le cam fac la toate concertele. E ceva de care nu-mi dau seama... știți... atunci cînd cînt cu pasiune... de exemplu la Beethoven, uneori nici nu...

– Cu Beethoven, problema e clară! E un compozitor celebru în toată lumea, despre lucrările sale s-au scris volume întregi, totul e clar! De altfel, a și murit! Dar la o compoziție nouă, necunoscută, a unui compozitor necunoscut, aceste, să zicem, anexe dubioase ar putea deruta pe ascultătorii din sală, le-ar putea pricepe cu totul greșit...

Violonistul ridică încurcat din umeri. Îl privi pe dirijor, cerîndu-i ajutor. Trompetistul, în mod cu totul inexplicabil, începu să sufle în trompetă, nu prea tare, împrăștiind asupra tuturor sunete prelungi.

– Eu cred, zise dirijorul precipitat, afixîndu-și astfel dorința de a pleca cît mai repede, că pînă-n ziua concertului își va putea ameliora aceste... gesturi, controlîndu-se în timpul studiului, acasă...

– Exact! Este o propunere foarte bună. Nu are rost să ne complicăm inutil. Ai să vezi, va fi mult mai bine. Deci, contăm pe faptul că vei studia cu atenție... de exemplu, în fața oglinzii, nu? Iar dacă ți se va cere un bis, și ți se va cere, că ești talentat, ți-am propune să cînți Balada... aia a lui Ciprian Porumbescu... măcar partea de început, bine? La revedere.

Violonistul îi însoți pe colegii din orchestră la o cafea, refuzînd, de data aceasta, să bea și „una mică”.

În drum spre casă își aminti de Baladă și strîmbă din nas. Cînd auzise sugestia, abia se stăpînise să nu izbucnească în rîs. Nu avea nimic împotriva piesei. Dar în ultimul timp fusese folosită într-un mod barbar, fără discernămint: ca acompaniament la unele recitări duioase, ca ilustrație sonoră la imagini campestre date la televizor, în toate montajele muzical-literare, chiar și în seriale plîngăcioase pentru momentele cînd conflictele dintre cei foarte răi și cei foarte buni se înăspreau, ba, niște preșcolari talentați au interpretat-o la muzicuțe și balalaice! În curînd, va fi fluierată și din degete! Bineînțeles, de fiecare dată nu se cînta decît partea lentă.

Violonistul căută o soluție. Pînă la urmă hotărî să nu dea niciun bis, oricît de mult l-ar aplauda sala. Ce va face cu cealaltă problemă? Se

pare, totuși, că ceva nu este la el în ordine, din moment ce observațiile se refereau doar la partea a doua a concertului.

Copleșit de aceste nedumeriri, deschise ușa apartamentului. Mira îl aștepta, ca de obicei, cocoțată pe galeria metalică fixată strîmb la fereastra largă a camerei. Cîteva clipe, îl privi în tăcere. Apoi, cu o mică ezitare intenționată, ca un moft femeiesc, zbură veselă și se opri pe umărul său drept. Odată ajunsă aici, începu să ciripească. „Ești prea veselă, îi zise Violonistul, nici nu ai așteptat să-ți povestesc cum a fost. Ne așteaptă două săptămîni grele, te anunț, și nu știu dacă voi reuși...” Înțelegîndu-i supărarea, Mira părăsi umărul și zbură spre colivie. „Ei, lasă, o liniști Violonistul, de data asta nu te mai închid și nici nu cred c-am să te mai închid vreodată. Intri acolo cînd vrei, cînd ești obosită ori plictisită”.

În afară de oglinda din baie, nu se mai găsea nicio altă oglindă în toată casa. Violonistul o demontă cu greu, reușind să o crape în cîteva locuri, și o montă pe pupitru. Pentru Mira fu un adevărat eveniment. Își descoperi, cu încîntare, coloritul bogat al penelor care-i acopereau trupul mic, cît un pumn de copil. Uită complet de prezența Violonistului, rămînînd ore în șir în fața oglinzii... Dar, tot ore în șir, a stat și Violonistul în fața oglinzii, timp de două săptămîni. Cu ochii larg deschiși, își privea mutra și brațele, făcînd eforturi epuizante pentru a-și controla fiecare mișcare, fiecare gest. Preț de cîteva minute îi reușea totul cu rigurozitate. Interpreta sec, fără participare afectivă. Apoi, încetul cu încetul, pleoapele coborau, iar Violonistul sfîrșea, mereu, cu cîțiva pași în dreapta ori în stînga pupitrului. Se trezea de fiecare dată ușor uluit.

În dreptul oglinzii, doar Mira, fericită că rămîne singura stăpînă a acestui teritoriu magic.

Violonistul o lua de la capăt, cu înverșunare, convins că-i lipsește doar un dram de voință în plus care poate fi cîștigată prin educație, prin perseverență. Dar încheia partitura, inevitabil, la fel: departe de oglinda care-i controla mișcările. Cînd deschidea ochii, neștiind în primele clipe unde se află, Violonistul era copleșit, totodată, de o inexplicabilă eliberare și bucurie.

În ziua concertului plecă de acasă mai devreme, lăsînd-o pe Mira în același loc, pe marginea pupitrului. „Tu, cu siguranță, ai fi reușit”, îi zise înainte de a ieși. „Eu, îți mărturisesc sincer, m-am hotărît să-mi

cînt lucrarea fără a mă gîndi la nimic altceva decît... la ea... și la tine, bineînțeles...”

Execută o lungă plimbare pe străzile orașului, căutîndu-le pe cele mai populate, cu vioara sub braț, lovindu-se de oameni, făcîndu-i mare plăcere să-și ceară scuze. Stătu de vorbă cu o tînără vînzătoare de sucuri. Bău unul pe care vînzătoarea îl îndulci peste măsură, încîntată de ochii săi mari, apoi îi oferă pe gratis un pahar cu sifon. Violonistul se intimidă și bîlbîi cîteva cuvinte de mulțumire, invitînd-o la concert. Fu rîndul fetei să se fîstîcească. Refuză timid, motivînd ora tîrzie cînd are voie să părăsească taraba. „Atunci, altădată”, zise Violonistul.

Sala era plină. Foarte mulți tineri populau, de la o vreme, sălile de concerte. Îmbrăcați pestriț, nici unul în clasică ținută de spectacol impusă de rigoarea caraghioasă a unei legi nescrise, ascultau nemișcați de la început pînă la sfîrșit, cu atenție iscoditoare și, în același timp, exprimînd prin întreașa lor ființă o stare de descătușare dobîndită cu ajutorul călătoriei propuse de sunetele muzicii.

Caloriferele erau fierbinți, iar instrumentiștii veseli. Dirijorul mîncea semințe de floarea soarelui, în așteptarea soneriei care-i chema în scenă. Nimeni nu-i acorda vreo atenție specială Violonistului, doar timpanistul îi promise, solemn, că nu-i va mai pune piedică.

Se auzi soneria. „Vezi, ai grijă la partea a doua”, mormăi dirijorul, în timp ce se pregătea să intre. Violonistul ridică din umeri, fără ca gestul său să exprime ceva anume.

Ajuns în fața orchestrei, își roti privirile prin sală. O mulțime de capete într-un semiîntuneric blînd. Nu se putea distinge niciun chip.

Fracul cel nou al Violonistului atîrna pe el la fel de larg și de strîmb ca și hainele de repetiții. Dar el uitase de frac și de părul prea scurt. Simțea așteptarea celor din sală împrejmuindu-l. Nu-l încerca nicio undă de emoție, doar o mare și copilărească bucurie.

Partea întâia se încheie cu strălucire, fără greșeli, interpretată cu destulă dăruire. La partea a doua, lucrurile s-au petrecut altfel. După primele măsuri, Violonistul închise ochii, iar trupul său subțire părea că se lungeste. Dar fu o simplă părere. Violonistul începu, vag perceptibil, să se ridice deasupra podiumului. O porni într-un zbor lin, urmînd fidel ritmul liniei melodice, întîi pe deasupra orchestrei, apoi prin sală, peste mulțimea aceea de capete. Instrumentiștii, deloc impresionați, își ve-

deau mai departe de partituri. Cîțiva spectatori, de asemenea, îl urmăriră doar cîteva clipe fără a schița vreun semn de mirare, apoi se lăsară cuprinși de vîrtejul tînguitor al melodiei.

Zborul Violonistului se sfîrși cu ultima trăsătură de arcuș, o notă lungă topindu-se undeva în pieptul său, ca un plîns înăbușit. Era din nou pe podium, în stînga dirijorului. Deschise ochii, puțin speriat, neștiind unde se află, căutînd, în prima clipă, trupul colorat al Mirei din dreptul oglinzii. Se dezmetici repede și zîmbi încurcat. În mod cu totul uluitor, în sală izbucniră aplauze, un fapt incorect din moment ce mai exista încă o parte, a treia. Abia acum Violonistul fu năucit de emoție, neștiind cum să înțeleagă aplauzele acelea, pînă ce-l auzi pe dirijor: „I-ai dat gata, mă, băiatule. Ține-te bine și la a treia, iar pe urmă... dau o vodcă. Meriți!”

La sfîrșitul părții a treia toți se ridicară în picioare, aplaudînd frenetic, îndelung, dar Violonistul nu mai cîntă Balada, nici altă piesă de bis și nici nu mai ieși la rampă.

Gelu Sabo / Vioară (realizată din chibrituri)

Cornel Udrea

(1947-2024)

Genealogie

Onisîm: tata mio o fost țăran ilegalist, orășan alternativ și afemeiat de alcool, dar cu măsură: unde on creștin lua un deț, el turna o felea pă pîlnie, ca cum be cămila apă, dupe ce-o trăcut de-a chereștulu' dișertu.

Noi am avut, de țineți minte, și un studio de film, Alexandru Sahara (se cetește Sahia, ca cum scrii Isac și zîci Aizac, adică ai sac, bine, nu ai, te-ai dus pe sfîntul dărăbuț de țavă bărbătească) care studio n-are nicio legătură cu tata, dar am uitat ce-am vrut să zîc de tata și am efectuoat o divaghație ca să îmi aduc aminte cu tata. Mi-am adus.

Tata mio a avut un arbore ginecologic ceva extrem de interesant. Am zîs arbore? Secvoia din Hoia, namilă de copac, ce-o fost sădit de Dumnezo drăguțu', de prin 1506, înt-o după-amiază.

Așa am găsit io pă bunelu lui străbunelu străbunicului mio, unu Dominic Ghiurfalău, a lui Rubin Beșină, agricultor semiio bag, di pe moșia unui căpitan de-a lui Mihai Viteazu', care i-o făcut dantura lui 1, Vizi-ru', ștab la turcaleți, de i-o sărit lu' ala, odată cu dinții, și ponghiola din

cap, aia răsucită, ca kktu cu moț. O aflat căpitanul de la domnitor că ala a fo' on bei, și ăsta, căpitanu, o zîs „dacă bei și dumneta cu mine!”

Rubin o avut cu nivastă-sa, fimeie de prin părțile Hațegului, doi ficioni care o luat neveste, una din Făgăraș, cealaltă din pat de lîngă soțu-so, biat ca lețu, și primul n-o avut copii, numa' fete, al doilea o avut noo băieți din care o trăit numa zece, așe cum îi și cu numeratu' la sireacii periți de coviltir, or că de ieri s-o fost înșănătoșită șasăzeci din cinzăci.

Tăt pă arbor, ba p-o creangă, ba pă alta, supraviețuind vicisitudinilor istoriei și socio-fracturilor demografice, turpitudinii economicului în criză morală, am ajuns la tata bunicului lu' tata, de-o fo în războiul de interdependentă din primul război mondial, la cavaleria pedestră, doi soldați la on cal, dupe aia cîne sanitar, cu butoiașul cu rom de gît, dar l-o găsit, de vro doo ori, rupt de beat, că mieuna, or cîne să miaune îi rușine, așe că l-o țipat din funcție.

O pierit de tînăr, în permisie, o căzut pă el on urs care trecea pe lîngă o tufă de zmeură. Tata mio a fo', o recunoscut și bunelu', un produs al rătăcirii de minte, înt-o noapte cu Lună, cînd asta influențează și marea-le, da' și pă ale mai mici, dar vrednice la iuțală.

Io? Am on frate, ca cum nu l-aș avé, politician, nimurugu' dezbrăcinat, o soră și on diabet.

Phone story

Onisîm, la telefon: Servus diăr Filigorie! Amu' s-o fost terminată și esternarea-n deal a lui unchi-to, Zevedei Pișcot. Lume puțînă, dupe reglement, popa Briciu, ăl de-o mîncat lumînări la on botez, o fornăit oareșce pe nări, cre' că are deviație de faringosept. Are cruce frumoasă. Unchi-to, nu popa. Aista-i nemuritor în interesu' serviciului.

Lasă că ț-o povesti io manual, cînd ajung acasă, așe nu poți să-mi vezi espresivitatea specifică și celebră, cu care te-am cucerit și pă tine, șiua-i de mîndra minune, că nu puteam, amu-s trizăci de ai, imediat dupe rezoluția din decembre, să nu intru la voi în casă, ca trimisul fese-neului? Mai bine mă făceam udemerist și mă lua tată-to în topoară, odihnească tricolor!

Tu, fimeie, apăi n-ai tu ațîța bughigăi, cît popor de la salubritate o ieșit la strîns gozul postelectoral. Mi-am pus și io doi rucsaci, prind bine la ațîțat focu'. Ce m-o emoționat bugăt de suprem, o fo că, după încheirea companiei electorale, dujmanii s-or pus la bere dimpreună și laolantă. Pînă mîne îs hoveri, pretenari, mai mare dragul. Mîne-n zorior să auzi tu cum ies săbiile din teci!

Vezi di ce nu m-am mai băgat în politică, ca cum aș fi călcat înt'on maro moale, ca să mă esprim delikăkat, di ce am rămas io țăran rural în urban?

Fă on sacrificiu suprem la o galiță, zupă și feliu doi cu mămăliguță. Ne culcăm divreme: mîne sară, pă la 8 și-un sfirtai merem și noi la vot, că la ora aia tăt natu' îi cu benoclu' pă egzit pol!

Ai puté ocupa România cu zăce tancuri rusăști.

Dacă vin pă Valea Prahovei, acolo i-o futut unul bun arhanghel tactic și luminos, fie-le ambuteiaju' sănătos. Gud bai, servus! Ovăr.

Chestionarul

Povestește Onisîm, la făgădău, cu on ștampăl în față, ceilalți, unii treji, ceilalți cu o privire concisă, urmare a egalizării cotelor apelor Dunării, bugăt de moi, îl ascultă încet și cu interes, fiindcă Onisîm, le bon raconteur, cum i-a zis on franțuz bolînd ce umbla pe urmele unei variante a Mioriței, era recunoscător celor care i se uitau în gura epică, și dădea de băut, cu generozitate.

Mă, creștini, amu-s doo săptămîni, dacă nu chiar paișpe zile, că-mi intră în odor, unul înaaalt, slaaab, cu capul mic, ca măciulia de catran la bățul de moșină, cu viceprimarele, curpictatu' ceala, mîndru nevoie mare să-mi prezinte omu':

– Dumnealui, Onîsime, îi etnograf! face el, înjimbîndu-se de parcă o văzut-o pe soru-sa inclusă în lotul național de badminton.

– Ala ce-i, mă? se interesează, politicos, dar nu convingător, unul cu față de badog turtit.

– Dacă-aș ști, Ț-aș zîce, în orice caz, nu-i ceva de rușine!

Auditoriul, in corpore, dă din cap cu înțelegere. Doar nu ne-om găta noi, dint'on badminton, fută-l grija și priceasna!

– No, faceți bine de-ți intra în casă, dumneata că ești etno... ce-ai zîs, iar tu, du-te-n treabă-ți că nu mai am jacdaniels de dat!

Tinerelul străveziu se așeză stingher, pe un colț de scaun, zîmbind ca bolnavii, dupe vizita mare.

– Instalează-ț’, dară, buicile, pe tăta suprafața, că nu te mușcă. Ni la el!

Din camera din față, se auzi vocea Filegoriei, ceva între o privighetoare cu probleme de familie și on jamjiu la care i-o fost furată cutia cu glaje. Sireacu etnolog, nu avé mare esperență de viață și nici nu auzise așa ceva pînă atunci, ca dovadă, ridicatul repede în încercarea, nedibace, de a fugi în lume.

– Ogoaie-te, copile, îi muierea, mere la oraș, amu’ dă cu voroneț pă toval!

– Cine este, Onisîme? Scuză-mă că te inoportunez cu o întrebare interogativă!

Onisîm îi trase cu ochiul tînărului:

– Îi trăbă finanțare, baje dracu’ lemne-n... iartă-mă, Doamne, că la financiaru’ habitual, îs cîne! Nu-i dau! Îi on domn de la folclor, vre să te baje în... în ce-ai zîs copile? În chestionar tu, să fii vedetă etnobotanică!

– Deci, pot să o chestionez și pe doamna Rodovica? Știți, eu mă ocup și cu conservarea dialectală a graiurilor locale, dar și cu eventualele vestigii casnice!

– No, pântru asta nu-ț bag vină: atîta poți, atîta faci! Ai nimerit bine: muierea mea o ajuns arheologie, iaba fărbuie că să vede timpul pă fățau!

Tînărul începu a zîmbi, dar nu era zîmbetul lui, se afla, pentru prima oară, în fata unui examen atît de greu.

Filegoria avea auz de liliac. Răspunsul veni prompt, spre bucuria lui Onisîm, care știa ce știa.

– Vă rog să nu vă băgați intempestiv păstă mine, sunt jumate nudă!

– Are dreptate, zăluda, ar urma imajini cu on puternic impact emoțional, habar n-ai copile ce de prunci o avut Dracula! Și la partea muierească cum intervine gavița, mai ales la țîțe, de aici apa la jerunți...

Lucrurile se lămuriră, și după ce Onisîm îl servi cu oareșce „perje adaptate”, dintr-o glăjuță de două lităre: băiatul se apucă de completat „Chestionarul general despre evoluția graiului ardelenesc, sub impactul noului lexic, în ofensivă.”

– Mă-ta, tată-to știe cu ce ocupi? Poate sireacii gîndesc că ești la muncă, faci oareșce... no, nu-i bai, numa' să nu pui mîna că ȝ-o tau și-o pun în laboș lui Bodri!

– Doamnă...

Rîsul ei delicat îl înfioră vizibil pe Maximinian Larevedere, așa îl chema pe enolog, nume care îi stîrni lui Onisîm o bunăstare morală și sufletească, ce nu avea să îl părăsească nici după un an!

– Doamnă, cum se spune pe aici, la telefon?

– Depinde de model, domnule, la noi telefoanele samsung sînt apreciate! Onisîme, fă bine și pune pe culpător oareșce colesteroață, slană, nește lebăr, ciapă și nește cremvurș de galiță, din puiucul de jos!

Etnograful bugăt încălzit de horincă, amețit și de expozeul Rodovicăi, îi spuse lui Onisîm, privindu-l cu ochii în lacrimi:

– Dă-l dracului de chestionar! Vreau să beau, să vorbesc porcoșaguri, să mă vîr lîngă nește bughigăi rozosini! Se poate?

Privea în sus, spre Onisîm, ca la o icoană izbăvitoare. Acesta se înduioșă la vederea suferințelor băiatului:

– Se face, copile, bea pînă te-mborzi di pe hocherliu' ceala, dar bughigăi rozosin, nu promit! Suna-oi la domiciliu pã Frăsinuța Porcului, ai mai hamișă femeie de sex opus... Dacă nu coresponzi libidăului respectivei, poț să îți faci harachiri la puță!

Aici, Onisîm se opri din povestit. Surd la insistențele comesenilor, ieși falnic și important din făgădău.

Mai tîrziu, umbla vorba prin sat, că tînărul acela, ajuns politician, dacă tăt nu i-o plăcut munca, a dus-o pe Frăsinuța la oraș, consilieră pe probleme sportive, de educație fizică...

Cuprins

Argument	5
Emil Almășan	7
Grigore Avram	11
Ioan-Pavel Azap	22
Mariana Bojan	32
Dumitru Cerna	37
Luca Cipolla	42
Elena M. Cîmpan	45
Alin Cordoș	50
Adela Cotul	55
Grigore Cotul	66
Cornel Cotuțiu	76
Icu Crăciun	80
Ion Cristofor	87
Constantin Cubleșan	90
Melania Cuc	97
Florentina Loredana Dalian	105
Marian Danci	109
Mircea Daroși	113
Viorel Dădulescu	117
Alexandru Dărăban.....	125
Aurel Domide-Șanțanu	132
Hayden Dorf	136
Angela Maria Drăgoi	140

Dan Filipoiu	143
Maria Filipoiu	150
Al. D. Funduianu	153
Petru-Ioan Gârda	157
Iulia-Anamaria Ghidiu	163
Leon-Iosif Grapini	165
Lucian Claudiu Grapini	173
Dragoș Hârjoabă	181
Ana Herța	187
Cristina Horotan	191
Yves Hoza	194
Ramona Ilade	197
Vladia Silvia Iugan	200
Alexandru Jurcan	203
Gabriela Marin	208
Menuț Maximilian	211
Cosmin-Darius Misir	216
Andrei Moldovan	218
Constantin Moldovan	221
Romulus Moldovan	225
Daniel Moșoiu	229
Laura C. Munteanu	233
Radu-Ilarion Munteanu	237
Liviu Ioan Mureșan	243
Iacob Naroș	247
Dan Norea	255

Olimpiu Nușfelean	262
Veronica Oșorheian	269
Iulian Patca	273
Liviu Păiuș	279
Ovidiu Pecican	286
Cosmin Perța	289
Lucian Perța	292
Irina Petraș	297
Ioan Pinteia	307
Laura Poantă	312
Valer Pop	317
Damaschin Pop-Buia	323
Ovidiu Purdea-Someș	330
Luminița Rusu	334
Mihai Sălcuțan	339
Radu Țuculescu	344
Cornel Udrea	353

Emil Almășan • Grigore Avram • Ioan-Pavel Azap
Mariana Bojan • Dumitru Cerna • Luca Cipolla
Elena M. Cîmpan • Alin Cordoș • Adela Cotul • Grigore Cotul
Cornel Cotuțiu • Icu Crăciun • Ion Cristofor
Constantin Cubleşan • Melania Cuc • Florentina Loredana Dalian
Marian Danci • Mircea Daroși • Viorel Dădulescu
Alexandru Dărăban • Aurel Domide-Șanțanu • Hayden Dorf
Angela Maria Drăgoi • Dan Filipoi • Maria Filipoiu
Al. D. Funduianu • Petru-Ioan Gârda • Iulia-Anamaria Ghidiu
Leon-Iosif Grapini • Lucian Claudiu Grapini • Dragoș Hârjoabă
Ana Herța • Cristina Horotan • Yves Hoza • Ramona Ilade
Vladia Silvia Iugan • Alexandru Jurcan • Gabriela Marin
Menuț Maximinian • Cosmin-Darius Misir • Andrei Moldovan
Constantin Moldovan • Romulus Moldovan • Daniel Moșoiu
Laura C. Munteanu • Radu-Ilarion Munteanu • Liviu Ioan Mureșan
Iacob Naroș • Dan Norea • Olimpiu Nușfelean • Veronica Oșorheian
Iulian Patca • Liviu Păiuș • Ovidiu Pecican • Cosmin Perța
Lucian Perța • Irina Petraș • Ioan Pintea • Laura Poantă
Valer Pop • Damaschin Pop-Buia • Ovidiu Purdea-Someș
Luminița Rusu • Mihai Sălcuțan • Radu Țuculescu • Cornel Udrea

ASOCIAȚIA CULTURALĂ
REVISTA „IZVORUL SOMEȘULUI”

www.acris.ro

